biblioteca de buzunar biblioteca de buzunar

VALERIO MASSIMO MANFREDI

roman

VOLUMUL 1

FIUL VISULUI

ALEXANDRU CEL MARE

Valerio Massimo Manfredi
ALÉXANDROS – IL FIGLIO DEL SOGNO

Valerio Massimo Manfredi
ALEXANDRU CEL MARE – FIUL VISULUI

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MANFREDI, MASSIMO VALERIO
Alexandru cel Mare/ Valerio Massimo Manfredi; trad. Radu Gâdei. – Ed. a 2-a. – Bucureşti: ALLFA, 2006
3 vol.
ISBN (10) 973-724-060-X; ISBN (13) 978-973-724-060-6
Vol. 1: Fiul visului. – ISBN (10) 973-724-061-8; ISBN (13) 978-973-724-061-3

I. Gâdei, Radu (trad.)

821.131.1-311.6=135.1
94(381)''-03'' Alexandru III cel Mare(0:82-31)
929 Alexandru III cel Mare(0:82-31)

Editura **ALLFA**: Bd. Timişoara nr. 58,
sector 6, cod 061317 – Bucureşti
Tel.: 402 26 00
Fax: 402 26 10

Departamentul distribuţie: Tel.: 402 26 75; 402 26 38

Comenzi la: comenzi@all.ro
www.all.ro

Redactor: Olimpia Novicov
Design copertă: Andra Penescu

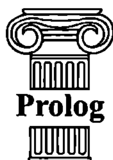
VALERIO MASSIMO
MANFREDI

ALEXANDRU CEL MARE

Traducere din limba italiană:
Radu Gâdei

VOLUMUL 1
FIUL VISULUI

EDITURA
ALLFA

Prolog

Cei patru Magi urcau cu pas domol cărările care duceau spre vârful Muntelui luminii: veneau din cele patru colțuri ale zării și fiecare dintre ei purta într-o desagă vreascuri pentru ritualul focului.

Magul zorilor avea o pelerină de mătase roz cu reflexe azurii și, în picioare, sandale din piele de cerb. Magul amurgului purta o mantie stacojie țesută cu fir de aur iar de pe umeri cobora spre poale o etolă lungă de pânză fină brodată în aceleași culori.

Magul amiezii era îmbrăcat cu o tunică de purpură înspicată cu aur și era încălțat cu papuci din piele de șarpe. Ultimul dintre ei, Magul nopții, era îmbrăcat în veșminte din lână neagră garnisite cu pielicele de astrahan, totul presărat cu steluțe de argint.

Mergeau ca și cum cadența pașilor le-ar fi fost dată de o muzică pe care doar ei o puteau auzi și se apropiau de templu cu pași egali, străbătând aceleași distanțe, chiar dacă unul urca un povârniș plin de bolovani, altul mergea pe o potecă netedă iar ceilalți străbăteau albia nisipoasă a unor pâraie secate.

Apărură la cele patru intrări ale turnului de piatră în aceeași clipă, pe când zorile scăldau într-o lumină sidefie întinderea pustie a platoului.

Ajunși sub arcadele de deasupra intrărilor, făcură câte o plecăciune unul către celălalt, privindu-se țintă în ochi, și se apropiară de altar. Magul zorilor fu acela care începu ritualul și așeză în formă de pătrat ramuri de santal; după el, Magul amiezii așeză oblic mănunchiuri de așchii de salcâm. Magul amurgului îngrămădi deasupra coji de cedru adunate din pădurea de pe muntele Liban. Ultimul, Magul nopții, așeză și el ramuri uscate și curățate de coajă de la stejarii din Caucaz, lemn lovit de trăznet și uscat de soarele de pe crestele munților. Apoi, toți patru scoaseră din desagi bucățile de cremene sacră și, lovindu-le între ele, scoaseră în același timp, la baza micii piramide, roiuri de scântei albăstrui până când focul se aprinse, plăpând la început, timid, apoi din ce în ce mai puternic și vesel; limbile sale de un roșu aprins deveniră curând albăstrui și, în cele din urmă, aproape albe, aidoma Focului din cer, respirație dumnezeiască a lui Ahura Mazda, zeu al adevărului și al gloriei, stăpân al timpului și al vieții.

Doar sunetul pur al focului își îngâna misterioasa poezie în mijlocul marelui turn de piatră și nu se auzea nici măcar respirația celor patru bărbați rămași nemișcați în centrul imensei lor patrii.

Priveau în extaz flacăra sfântă care lua forma arhitecturii simple a vreascurilor așezate cu măiestrie pe altarul de piatră, ațintindu-și ochii în acea lumină neîntinată, în lumina aceea care pâlpâia jucăușă, rugându-se pentru popor și pentru Rege. Marele Rege, Rege al Regilor, care se afla departe, în sala strălucitoare a tronului din capitala sa, nemuritoarea Persepolis, înconjurată de o adevărată pădure de coloane împodobite cu purpură și cu aur, vegheată de tauri înaripați și de lei în poziție de atac.

La acea oră a dimineții, în locul acela magic și pustiu, aerul era parcă încremenit și chiar așa trebuia să fie pentru ca Focul ceresc să capete formele și mișcările naturii sale divine care îl

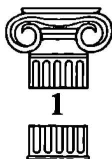
cheamă întotdeauna spre înalturi ca să se facă una cu Empireul în care își avea sorgintea.

Deodată, însă, o putere nevăzută suflă peste flăcări și le stinse. Sub privirea uimită a Magilor, chiar și jarul se transformă pe dată în cărbune rece.

N-a mai fost nici un alt semn, nici un sunet, decât, poate, strigătul ascuțit al șoimului care se rotea pe cerul pustiu și n-au fost nici cuvinte. Cei patru bărbați rămăseseră înmărmuriți lângă altar, parcă zdrobiți de o tristă presimțire, și lacrimile le curgeau în tăcere.

În același moment, departe, într-o țară din îndepărtatul Apus, o tânără femeie se apropia, tremurând, de gorunii unui vechi sanctuar ca să ceară binecuvântare pentru copilul pe care-l simțea mișcând în pântec. Numele femeii era Olimpia. Numele copilului l-a dezvăluit vântul care sufla năvalnic printre crengile milenare și învârtejea frunzișul uscat de la poalele trunchiurilor uriașe:

ALÉXANDROS

Olimpia ar fi vrut să meargă la sanctuarul Dodonei dintr-o ciudată pornire, datorită unei presimțiri pe care i-o dăduse un vis avut pe când dormea alături de soțul ei, Filip, regele macedonenilor, sătul de vin și de mâncare.

Visase că un șarpe se strecurase încet pe coridor și intrase, apoi, în camera de culcare. Ea îl vedea, dar nu putea face nici o mișcare, nu putea striga și nici fugi. Târâtoarea cea mare înainta unduindu-se pe pardoseala de piatră și solzii săi sclipeau cu reflexe arămii sau ca de bronz, sub razele lunii care pătrundeau pe fereastră.

Pe moment, ar fi vrut ca Filip să se trezească și s-o cuprindă în brațe, s-o încălzească la pieptul său musculos de bărbat voinic, s-o mângâie liniștitor cu mâinile sale de războinic, dar, imediat, privirea i se ațintise din nou asupra acelui *drakon*, asupra acelui animal ciudat care se mișca precum o fantasmă, ca o creatură magică, din acelea pe care zeii le zămislesc după cum le este voia, în adâncurile pământului.

De-acum, în mod ciudat, îi trecuse frica și nici scârbă nu-i mai era, ba chiar se simțea din ce în ce mai atrasă și aproape vrăjită de acele mișcări șerpuitoare, de acea forță tăcută care i se părea acum plină de grație.

Șarpele se strecură printre așternuturi, îi alunecă printre picioare și între sâni și ea simți cum o pătrunde, ușor și rece, fără a-i produce nici o durere, fără violență.

A mai visat că sămânța lui se amestecase cu cea pe care soțul ei i-o lăsase cu forța unui taur, cu dezlănțuirea unui vier, înainte de a fi învins de somn și de vinul băut.

A doua zi, regele își îmbrăcase armura, mâncase împreună cu generalii săi carne de mistreț și brânză de oaie, plecând apoi la război. Un război împotriva unui neam mai necioplit decât macedonenii săi: triburile care se îmbrăcau în piei de urs, purtau căciuli din blană de vulpe și trăiau de-a lungul malurilor Istrului, cel mai mare fluviu din Europa.

Soției sale îi spusese doar: – Nu uita să aduci ofrande zeilor tot timpul cât nu voi fi aici și să-mi zămislești un fiu, un moștenitor care să-mi semene.

Încălecase apoi pe calul său murg și pornise la galop cu generalii săi, asurzindu-i pe curteni cu tropotul de copite al cailor și făcând să răsune palatul de zăngănitul armelor.

După plecarea lui, Olimpia făcu o baie caldă și, în timp ce slujnicele o frecau pe spate cu bureți îmbibați în esențe de iasomie și de trandafiri de Pieria, trimise după Artemizia, doica sa, o femeie în vârstă, de familie bună, cu sâni enormi și cu șoldurile înguste, pe care o adusese cu ea din Epir când venise să se mărite cu Filip.

Îi povesti visul și o întrebă: – Buna mea Artemizia, ce înseamnă asta?

Doica o scoase din apa caldă și începu s-o șteargă cu ștergare din in egiptean.

– Copila mea, visele sunt întotdeauna mesaje trimise de zei, dar puțini sunt aceia care știu să le înțeleagă. Eu mă gândesc că ar trebui să mergi la cel mai vechi dintre sanctuarele noastre și să ceri sfatul oracolului Dodonei, în patria noastră, Epirul. Acolo, preoții își transmit între ei din vremi demult apuse modul în care trebuie primit glasul marelui Zeus, tatăl tuturor zeilor și al oamenilor, cel care se face auzit când vântul trece printre crengile gorunilor milenari ai sanctuarului, când, primăvara sau vara, face ca frunzele lor să șoptească ori

când, toamna sau iarna, le învârtejește uscate în jurul trunchiurilor.

Așa încât, la puține zile după aceea, Olimpia porni la drum către sanctuarul ridicat într-un loc impunător în măreția sa, într-o vale înverzită, închisă între munții împăduriți.

Despre templul acela se spunea că era unul dintre cele mai vechi din lume: două porumbițe își luaseră zborul din mâna lui Zeus îndată ce acesta luase puterea în mâinile sale, alungându-l din cer pe tatăl său, Cronos. Una se așezase din zbor pe unul dintre gorunii Dodonei, iar cealaltă poposise pe un palmier din oaza Siwa, între nisipurile încinse de soare ale Libiei. De atunci, în cele două locuri putea fi auzită vocea părintelui zeilor.

– Ce înseamnă visul pe care l-am avut? – i-a întrebat Olimpia pe preoții sanctuarului.

Aceștia erau așezați în cerc pe jilțuri de piatră, având în mijloc o pajiște verde-verde pe care înfloriseră margaretele și piciorul-cocoșului; ascultau cu toții vântul ce făcea să tremure frunzele gorunilor. Păreau plecați cu gândul undeva, departe.

În cele din urmă, unul dintre ei zise: – Înseamnă că fiul pe care-l vei naște va fi din stirpea lui Zeus și dintr-un muritor. Înseamnă că, la sânul tău, sângele unui zeu s-a amestecat cu sângele unui om.

„Fiul pe care-l vei aduce pe lume va avea strălucirea unei energii năpraznice, dar, așa cum flăcările ce dau o lumină prea puternică ard pereții felinarului și consumă mai repede uleiul din care se hrănesc, sufletul său ar putea să ardă pieptul în care sălășluiește."

„Adu-ți aminte, regină, de povestea lui Ahile, strămoșul glorioasei tale familii: i-a fost dat să aleagă între o viață scurtă dar glorioasă și una lungă dar fără strălucire. A ales-o pe prima: și-a sacrificat viața în schimbul unei clipe de lumină orbitoare."

– Asta îi este soarta de neînlăturat? – întrebă Olimpia tremurând.

– Este posibila lui soartă – răspunse un alt preot. – Căile pe care le străbate un om sunt multe, dar unii oameni se nasc cu o altă putere, care le vine de la zei, și ei caută să se întoarcă tot la zei. Păstrează taina asta în suflet până ce va veni clipa în care fiul tău se va arăta așa cum îi este sortit. Atunci să fii gata la orice, chiar și la a-l pierde, pentru că orice vei face nu vei reuși să împiedici destinul său să se împlinească, nu vei putea pune stavilă faimei sale și ea se va întinde până la hotarele lumii.

Nici nu sfârșise bine de vorbit când zefirul care adia printre frunzele gorunilor se schimbă aproape dintr-o dată într-un vânt puternic și cald ca al Sudului: în scurt timp fu atât de puternic încât culcă ierburile la pământ și-i obligă pe preoți să-și acopere capul cu mantiile.

Vântul aduse cu el o pâclă deasă, roșietică, întunecând întreaga vale și chiar și Olimpia își înfășură corpul de jur împrejur și capul în mantie rămânând nemișcată în mijlocul acelui vârtej ca o statuie fără chip.

Vârtejul trecu așa cum venise și, când pâcla se rări, statuile, stelele de piatră și altarele care împânzeau acel loc sacru apărură acoperite cu un strat subțire de pulbere roșie.

Preotul care vorbise la urmă o atinse cu vârful degetului și apropie degetul de buze. – Pulberea aceasta a venit adusă de vântul din Libia, este adierea de la Zeus Amon care-și are oracolul între palmierii din Siwa. Este o minune nemaiîntâlnită, un semn ieșit din comun ca aceste două oracole, cele mai vechi de pe pământ, despărțite de distanțe enorme, să-și facă auzită vocea în același timp. Fiul tău a auzit chemări care vin de departe și a înțeles, poate, ce vor să spună. Într-o bună zi, le va auzi din nou când se va afla într-un mare sanctuar înconjurat de nisipurile deșertului.

După ce ascultase aceste cuvinte, regina se întorsese la Pella, capitala cu străzi prăfuite vara și pline de noroi iarna, așteptând cu teamă și cu îngrijorare ziua în care avea să se nască fiul său.

Durerile o cuprinseră într-o seară de primăvară, după asfințit. Femeile aprinseră lămpile și doica sa, Artemizia, trimise pe cineva s-o cheme pe moașă și pe medicul Nicomah care îl avusese în îngrijire și pe bătrânul rege Amintas și asistase la nașterea multor vlăstare regale, atât legitime cât și bastarde.

Nicomah era deja pregătit, știind că sorocul era pe-aproape. Își puse un șorț, ceru să se încălzească multă apă și puse să i se aducă mai multe sfeșnice ca să aibă lumină cât îi trebuia.

O lăsă, însă, mai întâi, pe moașă să se apropie de regină, pentru că o femeie preferă să fie atinsă tot de o femeie în momentul în care își aduce copilul pe lume: doar o femeie își poate da seama de durerea și de singurătatea în care vine pe lume o viață nouă.

În acel moment, regele Filip se afla la asediul cetății Potideea și pentru nimic în lume nu ar fi părăsit câmpul de bătălie.

A fost o naștere lungă și grea pentru că Olimpia avea bazinul îngust și o constituție delicată.

Doica îi ștergea fruntea de sudoare și-i repeta: – Hai, copilă, împinge! Când îți vei vedea fiul, vei uita de toată durerea pe care o înduri acum.

Îi umezea buzele cu apă de izvor pe care slujnicele o împrospătau necontenit în carafa de argint.

Atunci, însă, când durerea aproape că o făcea să-și piardă cunoștința, Nicomah interveni, îndrumă mișcările moașei și-i porunci Artemiziei să apese pe pântecul reginei pentru că ea nu mai avea forța s-o mai facă și copilul putea avea de suferit.

Își apropie urechea de pântecul Olimpiei și putu să audă cum se răreau bătăile micii inimi.

– Împinge cât de tare poți – îi porunci doicii. – Copilul trebuie să iasă imediat.

Artemizia se lăsă cu toată greutatea peste regină și aceasta, scoțând un țipăt puternic, născu.

Nicomah legă cordonul ombilical cu un fir de in, apoi îl tăie imediat cu foarfecele de bronz și dezinfectă totul cu vin curat.

Copilul începu să plângă și el îl lăsă în grija femeilor ca să-l spele și să-l înfeșe. Artemizia fu prima care-i văzu fața și rămase extaziată de el.

– Nu-i așa că e minunat? – în timp ce îi trecea peste față un tampon de lână îmbibat în ulei.

Moașa îi spălă capul și, când îl șterse, nu-și putu reține o exclamație de uimire. – Are părul unui copil de șase luni și este bălai. Parcă-i un mic Eros. Artemizia îl îmbrăcă, între timp, cu o hăinuță mititică din in pentru că Nicomah nu voia să vadă copiii înfășați strâns așa cum se obișnuia în cele mai multe dintre familii.

– După tine, ce culoare au ochii lui? – o întrebă pe moașă.

Femeia aduse mai aproape un opaiț și ochii copilului se aprinseră într-o sclipire ca de curcubeu. – Nu știu, mi-e greu să spun. Câteodată par albaștri, câteodată negri. Poate că este din cauza deosebirilor dintre părinții lui...

Nicomah se ocupa în timpul acesta de regină care, așa cum se întâmplă la primipare, sângera. Temându-se că aceasta s-ar fi putut întâmpla, pusese din vreme să i se aducă zăpadă de pe muntele Bermios.

Făcu câteva comprese cu zăpadă și le aplică pe pântecele Olimpiei. Regina se înfioră simțind răceala, așa extenuată cum era, dar medicul nu se lăsă înduplecat și continuă să schimbe compresele reci până când hemoragia se opri cu totul.

Apoi, în timp ce își scotea șorțul și se spăla pe mâini, o lăsă pe tânăra mamă în grija femeilor. Le dădu voie să-i schimbe așternutul, să-i șteargă sudoarea cu bureți moi înmuiați în apă de trandafiri, să-i pună o cămașă curată, gata pregătită pe o laviță, și îi dădură să bea.

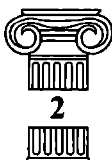
Nicomah fu acela care-i arătă copilul. – Regină, iată-l pe fiul lui Filip. Ai născut un copil tare frumos.

Ieși în cele din urmă pe coridor, unde aștepta un călăreț din garda regală gata de drum.

– Du-te, aleargă la rege și spune-i că i s-a născut copilul. Spune-i că este băiat, că este frumos, sănătos și viguros.

Călărețul își aruncă mantaua pe umeri, își luă ranița pe umăr și plecă în grabă. Înainte ca el să dispară la capătul coridorului, Nicomah îi mai strigă: – Spune-i că și regina este sănătoasă.

Omul nici măcar nu se opri și, imediat după aceea, în curte se auzi un nechezat și, apoi, sunetul galopului care se pierdu pe străzile încă adormite ale orașului.

Artemizia luă copilul și-l așeză pe pat, alături de regină. Olimpia se ridică puțin pe coate, își rezemă capul de perne și îl privi.

Era nespus de frumos. Avea buzele cărnoase, fața rozalie și delicată. Părul, castaniu-deschis la culoare, strălucea în reflexe aurii și chiar pe mijlocul frunții avea ceea ce moașele numeau „linsul vacii": un smoc de păr rebel, împărțit în două șuvițe.

Ochii păreau albaștri, dar ochiul stâng avea în iris un fel de umbră mai întunecată care-l făcea să pară mai închis la culoare când se schimba lumina din jur.

Olimpia îl ridică de pe pat, îl strânse la piept și începu să-l legene până când se opri din plâns. Apoi își dezgoli sânul pentru a-l alăpta, dar Artemizia se apropie și-i spuse: – Copila mea, asta-i treaba doicii. Nu-ți strica frumusețea sânilor. Regele o să se întoarcă destul de curând și va trebui să fii mai frumoasă și mai dorită decât oricând.

Întinse brațele ca să ia copilul, dar regina nu i-l dădu, îl puse la sân și îl hrăni cu laptele său până când copilul adormi liniștit.

În acest timp, mesagerul gonea prin noapte dând frâu liber calului pentru a ajunge cât mai repede la rege. Pe la miezul nopții ajunse la țărmul râului Axios și-și îndemnă cu pintenii calul pe podul plutitor care lega cele două maluri. Schimbă

calul la Termes pe când încă mai era întuneric și-și continuă drumul către interiorul peninsulei Calcidice.

Zorile îl surprinseră pe țărmul mării și golful întins era ca în toiul unui incendiu, sub răsăritul soarelui, la fel ca o oglindă ținută în dreptul focului. Se cățără în fugă pe masivul muntos Calauros, în mijlocul naturii aspre și neprimitoare, printre stâncile inaccesibile care coborau abrupt deasupra mării, împodobite, acolo jos, de dantela valurilor înspumate.

Regele ținea sub asediu vechea cetate Potideea, aflată de aproape o jumătate de secol sub controlul atenienilor, nu pentru că ar fi vrut să lupte împotriva Atenei, ci pentru că o considera teritoriu macedonean și avea de gând să-și impună dominația în toată regiunea dintre golful Thermes și strâmtoarea Bosfor. Tocmai atunci, închis împreună cu războinicii săi într-un turn de asalt, Filip, în armură, plin de praf, sudoare și sânge, se pregătea să dea atacul decisiv.

– Bărbați macedoneni – strigă el – dacă sunteți buni de ceva, acum este cazul s-o arătați! Dau în dar cel mai frumos cal din grajdurile mele aceluia care va avea curajul să se arunce împreună cu mine pe zidurile dușmane, dar, pe Zeus, dacă voi vedea măcar pe unul dintre voi tremurând în clipele hotărâtoare, jur că-l voi bate cu vâna de bou până-i voi lua pielea de pe spinare. Și-o să fac asta chiar eu. M-ați auzit?

– Te-am auzit, mărite rege!

– Să mergem, atunci! – ordonă Filip și făcu semn servanților să scoată piedica de la scripeți. Podul mobil se prăvăli peste zidurile cu multe spărturi, aproape dărâmate de loviturile de berbec, și regele se avântă printre primii, urlând și lovind din toate puterile cu spada, atât de repede încât era greu să se țină cineva după el. Dar soldații săi știau bine că regele își ținea întotdeauna promisiunile și se aruncară cu toții la atac, îndemnându-se între ei cu scuturile și aruncându-i de pe metereze pe apărătorii deja epuizați de privațiuni, de nesomn și de oboseala acumulată după luni și luni de lupte. În urma lui

Filip și a gărzii sale năvălea și restul armatei ducând o luptă pe viață și pe moarte cu ultimii apărători care încercau să se mai baricadeze pe străzi și chiar la intrările în case.

La asfințit, Potideea, în genunchi, cerea armistițiu.

Mesagerul sosi când aproape se înnoptase, după ce mai schimbase încă doi cai, și, când el se ivi pe colinele care dominau cetatea, văzu puzderia de focuri din jurul zidurilor și auzi larma soldaților macedoneni care petreceau.

Dădu pinteni calului și, în scurt timp, era în tabără. Ceru să fie dus la cortul regelui.

– Ce dorești? – îl întrebă ofițerul de gardă, unul din nord după cum vorbea. – Regele este ocupat. Orașul a căzut și acum negociază cu o delegație a locuitorilor.

– S-a născut prințul moștenitor – răspunse mesagerul.

Ofițerul tresări. – Urmează-mă.

Suveranul, în armură de luptă, era așezat în cort, înconjurat de generalii săi. Puțin mai în spate era aghiotantul și locțiitorul său, Antipatros. De jur împrejur, reprezentanții cetății Potideea, care nici vorbă să trateze, ci îl ascultau pe Filip cum își dicta condițiile.

Ofițerul, știind că intervenția sa nu era binevenită, dar că o întârziere în anunțarea unei vești atât de importante ar fi fost și mai puțin de dorit, spuse dintr-o suflare:

– Rege, o veste de la palat, s-a născut fiul vostru!

Delegații din Potideea, palizi și trași la față, se priviră unii pe alții și se dădură în lături, ridicându-se de pe scăunelele pe care fuseseră așezați. Antipatros se ridică în picioare, cu brațele încrucișate la piept, ca unul care așteaptă porunca sau orice alt cuvânt al suveranului său.

Filip se opri la jumătatea frazei: – Orașul vostru va trebui să dea ... – și sfârși, cu vocea total schimbată: – ...un fiu.

Delegații, care nu pricepuseră, se priviră din nou unii pe alții, dar Filip își trântise la pământ scaunul, îl împinsese în lături pe ofițer și îl apucase pe după umeri pe mesager.

Flăcările din candelabre făceau să-i apară pe față lumini și umbre aspre, lăsând să i se vadă privirea de foc:

– Spune-mi cum este – ceru el pe același ton cu care le ordona războinicilor săi să meargă la moarte pentru gloria Macedoniei.

Mesagerul își dădu seama cu groază că nu putea răspunde mare lucru la o asemenea întrebare, știind că nu avea la dispoziție decât doar câteva vorbe să-i transmită. Își drese vocea și anunță cu voce răsunătoare:

– Stăpâne, este băiat, este frumos, sănătos și zdravăn!

– Dar tu de unde știi? L-ai văzut?

– N-aș fi îndrăznit niciodată să fac așa ceva, Măria ta. Mă aflam pe coridor, așa cum mi se poruncise, cu mantaua, cu desaga pe umăr și cu armele. A ieșit Nicomah și mi-a spus... mi-a spus exact așa: „Du-te, aleargă la rege și spune-i că i s-a născut copilul. Spune-i că-i băiat, că este frumos, sănătos și zdravăn".

– Ți-a spus dacă seamănă cu mine?

Omul rămase o clipă năucit, apoi răspunse: – Nu mi-a spus asta, dar sunt sigur că-ți seamănă.

Filip se întoarse către Antipatros care îi veni în întâmpinare ca să-l îmbrățișeze și, în clipa aceea, mesagerul își aminti că mai auzise și altceva în timp ce cobora scările.

– Medicul a mai spus și că...

Filip se răsuci de-ndată. – Ce-a spus?

– Că regina se simte bine – încheie mesagerul dintr-o suflare.

– Când a fost asta?

– Ieri noapte, puțin după ce apusese soarele. Am luat-o la vale pe scări și-am plecat. Nu m-am oprit nicăieri, n-am mâncat, am băut doar apă din bidon fără să descalec decât ca să schimb calul... Nu știam cum să ajung mai repede ca să-ți dau vestea.

Filip se apropie din nou de el și-l bătu cu mâna pe umăr.

– Dați-i să mănânce și să bea prietenului meu. Tot ce vrea. Și dați-i și un pat bun să doarmă pentru că mi-a adus cea mai frumoasă veste din câte puteam primi.

Ambasadorii îl felicitară și ei pe rege și încercară să profite de un asemenea moment favorabil ca să încheie tratativele cu un avantaj oarecare pentru că regele era mult mai bine dispus, dar el le declară: – Nu acum – și ieși urmat de aghiotantul său de campanie.

Puse să fie chemați la el toți comandanții de unități, porunci să fie adus vin și vru ca toți să bea cu el. Apoi ordonă: – Puneți să sune trompetele pentru adunare. Vreau să-mi văd armata aliniată în perfectă ordine, și infanteria și cavaleria. Vreau să-i am adunați pe toți.

Tabăra răsună de sunetul trâmbițelor și oamenii, deja aproape beți sau pe jumătate goi, aflați prin corturi cu prostituatele, săriră în picioare, își îmbrăcară din nou armurile, luară lăncile în mâini și alergară cât puteau de repede ca să se alinieze pentru că semnalul trâmbițelor era ca și cum s-ar fi auzit vocea regelui strigând în întunericul nopții.

Filip se afla deja în picioare pe un fel de estradă, înconjurat de ofițeri și, când se formară șirurile, soldatul cel mai în vârstă strigă, după cum era obiceiul: – De ce ne-ai chemat, mărite rege? Ce dorești de la soldații tăi?

Filip făcu câțiva pași înainte. Își pusese armura de ceremonie, din fier bătut cu aur, și o mantie lungă de un alb strălucitor; iar picioarele îi erau protejate cu pulpare din argint bătut.

Liniștea nu era străpunsă decât de sforăitul cailor și de țipătul unor animale de noapte atrase de focurile din tabără. Generalii care se aflau alături de suveran puteau vedea că el avea obrazul învăpăiat, așa cum se întâmpla când ședea pe lângă focul din tabără, iar ochii îi sclipeau.

Strigă: – Bărbați ai Macedoniei! În casa mea, la Pella, regina mi-a născut un fiu. Declar în fața voastră că el este moștenitorul meu legitim și vi-l încredințez vouă. Numele lui este

ALÉXANDROS!

Generalii ordonară să se dea onorul: infanteriștii ridicară sarisele, lăncile uriașe de luptă, lungi de douăsprezece picioare, și cavaleriștii înălțară către cer o adevărată pădure de sulițe, în timp ce caii băteau din copite și nechezau mușcând zăbalele.

Apoi, toți începură să scandeze în cor numele prințului moștenitor:

Aléxandre! Aléxandre! Aléxandre!

și băteau în scuturi cu mânerul lăncilor făcând să se audă larma până la stele.

Așa gândeau ei că și gloria fiului lui Filip va urca, la fel ca glasurile lor, la fel ca zgomotul armelor, până la sălașurile zeilor, printre roiurile de stele de pe bolta cerească.

Când soldații adunați se risipiră, regele se întoarse împreună cu Antipatros și cu aghiotanții de campanie în cort, unde delegații din Potideea încă mai așteptau, răbdători și resemnați. Filip se destăinui: – De un singur lucru îmi pare rău: că Parmenion nu este aici să se bucure cu noi de aceste clipe.

Într-adevăr, generalul Parmenion își așezase în acea vreme tabăra, împreună cu armata lui, prin munții Iliriei, nu departe de lacul Lychnitis, ca să țină sub observație, și în zona aceea, hotarele Macedoniei. După aceea, cineva spuse că, în aceeași zi în care primise vestea nașterii fiului său, Filip cucerise cetatea Potideei și mai aflase despre alte două victorii: cea a lui Parmenion asupra ilirilor și cea a victoriei acestuia în jocurile de la Olimpia, în cursa carelor cu patru cai. Așa încât ghicitorii spuseră că acel copil care se născuse într-o zi cu trei victorii, va fi el însuși invincibil.

În realitate, Parmenion îi învinsese pe iliri la începutul verii și, la puțin timp după aceea, avuseseră loc jocurile olimpice și cursele de care, dar, oricum, se poate spune că Alexandru s-a născut într-un an cu realizări minunate și că totul lăsa să se

creadă că va avea un viitor asemănător mai curând aceluia al unui zeu decât al unui muritor.

Delegații din Potideea încercară să reia șirul discuțiilor din locul unde acestea se întrerupseseră, dar Filip arătă înspre aghiotantul său: – Generalul Antipatros știe exact ce gândesc eu, vorbiți cu el.

– Dar, Măria ta – interveni Antipatros – trebuie neapărat ca regele...

Nu reuși să-și termine fraza că Filip își și aruncase mantia pe umeri și, cu un șuierat, își chemase calul. Antipatros se duse după el. – Măria ta, a fost nevoie de luni de asediu și de lupte grele ca să ajungem aici și tu nu poți...

– Sigur că pot! – strigă regele sărind pe cal, gata să dea pinteni. Antipatros clătină din cap și dădu să se întoarcă în cortul regal când auzi vocea lui Filip care-l făcu să se întoarcă. – Ia-l! – îi spuse, scoțându-și de pe deget inelul cu sigiliu și aruncându-i-l. – O să-ți trebuiască. Ai grijă, Antipatros, cum faci tratatul, războiul ăsta ne-a costat prea mult!

Generalul prinse din zbor inelul regal cu sigiliu și rămase câteva clipe nemișcat privindu-l pe regele său care parcă zbura prin tabără și ieșea prin poarta de la miazănoapte. Strigă la oamenii din gardă: – Duceți-vă după el, idioților! Îl lăsați să plece singur? Luați-o din loc, dar-ar boala-n voi!

Și, în timp ce ei porneau în galop pe urma lui, mai zări pentru câteva clipe mantia albă a lui Filip în lumina lunii și apoi acesta dispăru. Se reîntoarse în cort, le spuse delegaților din Potideea să se așeze și-i întrebă, așezându-se și el: – Așadar, unde rămăseserăm?

Filip călări toată noaptea și ziua următoare, oprindu-se doar pentru a schimba calul și a bea apă, împreună cu calul, din pâraie sau de la izvoare. Era în amurg când zări din depărtare Pella și ultimele raze ale soarelui, de-acum asfințit, mai scăldau într-o lumină purpurie crestele îndepărtate ale muntelui

Bermios, încă acoperite de zăpadă. Pe câmpie, herghelii de cai unduiau în galop ca valurile mării și mii de păsărele își căutau culcușul pe lângă apele liniștite ale lacului Borboros.

Luceafărul de seară începea să strălucească atât de limpede încât parcă întrecea în splendoare luna care cobora către întinderea de ape a mării. Aceea era steaua Argeazilor, dinastie care domnea peste acele ținuturi încă din vremea lui Hercule, stea nemuritoare, mai frumoasă decât oricare alta de pe cer.

Filip opri calul ca s-o admire și să se roage.

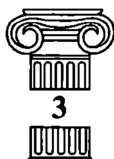
– Ajută-l pe fiul meu – îi vorbi astrului din toată inima – fă-l să domnească după mine, iar după el, pe fiii lui și pe fiii fiilor lui.

Urcă apoi spre palat, grăbit, sleit de puteri și asudat. Îl întâmpină o agitație generală, un foșnet de rochii de femei care umblau grăbite pe coridoare, un zăngănit de arme dinspre posturile de pază.

Când apăru în ușa dormitorului, regina era așezată într-un jilț, îmbrăcată doar cu un fel de combinezon ionian, încrețit în pliseuri mărunte; în cameră se simțea parfumul trandafirilor de Pieria iar doica Artemizia ținea copilul în brațe.

Două slujnice îi luară platoșa și îi desprinseră de la șold sabia pentru ca să se poată bucura la atingerea pielii copilului. Îl luă în brațe și-l ținu mult timp cu capul rezemat între gâtul și umărul lui. Simțea buzele delicate ale copilului atingându-i cicatricea care i se întindea pe umăr, îi simțea căldura și parfumul ca de crin al pielii.

Închise ochii și rămase în picioare, nemișcat, în camera în care domnea tăcerea. Uitase în acele clipe de larma bătăliei, de scrâșnetul mașinăriilor de război, de galopul nebunesc al cailor. Asculta doar respirația fiului său.

La un an după aceea, regina Olimpia adusese pe lume și o fetiță și i s-a pus numele Cleopatra. Semăna cu mama ei și era atât de drăguță încât slujnicele se distrau schimbându-i mereu veșmintele, ca și cum ar fi fost o păpușă.

Alexandru, care mergea deja de trei luni pe propriile-i picioare, putu să intre în camera ei doar la mai multe zile după nașterea fetiței, având în mână un mic dar pregătit de doică. Se apropie cu grijă de leagăn și rămase pe loc privindu-și surioara plin de curiozitate, cu ochii larg deschiși și cu capul dat pe spate. O doică se apropie temându-se ca băiatul, gelos pe creatura de curând venită, să nu-i facă vreun rău, dar el îi luă mânuța și i-o ținu strâns între palmele sale ca și cum și-ar fi dat seama că acea ființă era unită cu el printr-o legătură profundă și că, mult timp de-acum încolo, va fi singura care să-i stea aproape în viață.

Cleopatra gânguri ceva și Artemizia spuse: – Vezi? E tare bucuroasă să te cunoască. De ce nu-i dai darul pe care i l-ai adus?

Alexandru trase atunci de la cingătoare un cerculeț de metal cu mai mulți clopoței de argint și început să-l scuture în fața micuței care întinse imediat mâna ca să-l apuce. Olimpia îi privea înduioșată. – N-ar fi frumos să putem opri timpul în loc? – murmură ea ca și cum ar fi gândit cu voce tare.

O bună bucată de timp după naşterea copiilor săi, Filip a fost angajat mereu în războaie sângeroase. Îşi pusese în siguranţă graniţa de miazănoapte unde Parmenion îi învinsese pe iliri; la apus se afla regatul prieten al Epirului peste care domnea Aribbas, unchiul reginei Olimpia; la răsărit, potolise prin mai multe campanii triburile războinice ale tracilor întinzându-şi controlul până pe malurile Istrului. Pusese stăpânire, de altfel, pe aproape toate cetăţile ridicate de greci pe litoralul macedonean: Amfipolis, Metone, Potideea şi se amestecase în luptele dintre ei care pustiau peninsula elenă.

Parmenion încercase să-l pună în gardă în privinţa acestei politici şi, într-o zi, când Filip convocase un consiliu de război în sala armelor din palat, se hotărî să vorbească.

– Ai clădit un regat puternic şi unit, Măria ta, şi i-ai făcut pe macedoneni să fie mândri de poporul lor; de ce vrei, acum, să te amesteci în luptele dintre greci?

– Parmenion are dreptate – interveni Antipatros. – N-au nici un înţeles luptele lor. Toţi se luptă împotriva tuturor. Aliaţii de ieri se luptă pe viaţă şi pe moarte azi şi cel învins se aliază chiar şi cu duşmanul pe care-l ura cel mai mult, numai ca să-l poată ataca din nou pe învingător.

– E-adevărat – încuviinţă Filip – dar grecii au tot ceea ce nouă ne lipseşte: arta, filosofia, poezia, teatrul, medicina, muzica, arhitectura şi, mai ales, ştiinţa politică, arta de a guverna.

– Tu eşti un rege – mai spuse Parmenion – nu ai nevoie de vreo ştiinţă. E de-ajuns să porunceşti şi toţi îţi dau ascultare.

– Cât timp sunt în putere – îi atrase atenţia Filip. – Cât timp nu-mi vâră vreunul cuţitul printre coaste.

Parmenion nu mai spuse nimic. Ştia foarte bine că nici unul dintre regii macedonenilor nu murise în patul său. Antipatros fu acela care rupse tăcerea, devenită acum apăsătoare ca o piatră de moară.

– Dacă vrei cu tot dinadinsul să-ţi vâri mâna în gura leului, nu te pot îndupleca să n-o faci, dar te-aş sfătui să faci doar acel lucru care ţi-ar da o speranţă de succes.

– Adică?

– Există o singură forță în Grecia mai presus de toți, o singură voce care poate aduce tăcerea...

– Sanctuarul lui Apolo din Delfi – spuse regele.

– Sau, mai bine zis, preoții săi și consiliul care-i conduce.

– Știu asta – îl aprobă Filip. – Cine stăpânește sanctuarul, controlează mare parte din politica grecilor. Consiliul este acum în cumpănă: a pornit un război sacru împotriva focidienilor, vinovați de cultivarea unor pământuri care-i aparțineau lui Apolo, dar focidienii jefuiseră tezaurul templului și cu bogățiile acelea au tocmit mii și mii de mercenari. Macedonia este singura putere care poate schimba soarta acestui război...

– Și te-ai hotărât să pornești la luptă – trase concluzia Parmenion.

– Cu o condiție: dacă voi învinge, vreau locul și votul focidienilor în consiliu ca și șefia consiliului.

Antipatros și Parmenion înțeleseră că regele nu numai că avea deja în minte un plan, dar și că îl va pune în aplicare cu orice preț, așa că nici măcar nu mai încercară să-l facă să renunțe.

A fost o înfruntare îndelungată și aspră, cu întâmplări de tot felul. Când Alexandru avea trei ani, Filip suferi, pentru prima dată, o înfrângere grea și fu obligat să se retragă. Dușmanii săi spuneau că fugise, dar el le răspunse: – N-am fugit, m-am dat doar puțin înapoi ca să-mi iau, pe urmă, avânt și să lovesc din nou ca un berbec furios.

Așa era Filip. Un bărbat cu o forță sufletească și o hotărâre de necrezut, cu o vitalitate neîmblânzită, cu o minte ascuțită și înfierbântată. Oamenii de acest fel rămân, totuși, din ce în ce mai singuri pentru că ei nu se mai pot dărui decât din ce în ce mai puțin celor din jurul lor.

Când Alexandru începu a ghici ce se întâmpla în jurul său și să-și cunoască tatăl și mama, avea cam șase ani. Vorbea fără multe ezitări și înțelegea fără greutate chiar și lucruri complicate.

Când afla că tatăl său se afla în palat, pleca din camerele reginei și mergea până în sala de consiliu unde Filip ședea la sfat cu generalii săi. I se păreau bătrâni, plini de semnele bătăliilor pe care le purtaseră, și totuși aveau doar ceva mai mult de treizeci de ani, cu excepția lui Parmenion care avea aproape cincizeci și părul îi era aproape alb. Când Alexandru îl vedea pe el, începea să cânte în joacă, așa cum îl învățase Artemizia:

Soldatul cel bătrân la luptă a pornit
Pe drum s-a poticnit, pe drum s-a poticnit!

Se arunca apoi el însuși la pământ spre hazul celor de față.

Mai presus de orice, însă, era atent la tatăl său, îi studia comportarea, felul în care dădea din mâini și arunca priviri în toate părțile, tonul și timbrul vocii, modul în care îi ținea sub ascultarea sa pe cei mai puternici și mai bravi oameni din regat, doar prin fulgerarea unei priviri.

Când tocmai ținea o consfătuire, se apropia de el cu pași rari și, când părintele lui își susținea mai cu tărie ideile, încerca să i se urce, parcă neobservat, pe genunchi ca și cum ar fi crezut că nimeni nu-l observa.

Abia în acel moment, Filip părea că-l vede și-l strângea la piept, fără a se întrerupe din vorbit, fără a-și pierde șirul ideilor, dar vedea bine că generalii săi parcă-și schimbau atitudinea, le vedea ochii ațintiți asupra copilului și pe fața lor părea să mijească un surâs ușor, oricât de serios ar fi fost subiectul pe care-l discutau cu regele. Surâdea și Parmenion la amintirea cântecelului și a tumbei lui Alexandru.

Apoi, la fel cum venise, băiatul pleca. Câteodată se retrăgea în camera lui în speranța că tatăl său va veni după el. Alteori, după o lungă așteptare, mergea să stea pe unul dintre balcoanele palatului, își ațintea privirea spre orizont și rămânea așa, tăcut și nemișcat, vrăjit de imensitatea cerului și-a pământului.

Dacă mama sa venea pe nesimțite lângă el, vedea îndesindu-se umbra care i se așternea pe ochiul stâng, ca și cum un fel de noapte tainică ar fi coborât în sufletul micului prinț.

Armele îl fermecau și nu o dată slujnicele îl surprinseseră în sala de arme a regelui pe când tocmai încerca să tragă din teacă una dintre săbiile cele grele ale părintelui său.

Într-o zi, pe când privea vrăjit o panoplie uriașă din bronz care aparținuse bunicului său, Amintas III, simți privirea cuiva în spatele lui. Se întoarse și se găsi în fața unui bărbat înalt și uscățiv cu o bărbuță ca de capră și cu doi ochi scăpărători, duși în fundul capului. Spuse că se numea Leonidas și că era învățătorul său.

– De ce? – întrebă copilul.

La acea primă întrebare a elevului său învățătorul nu știu ce să răspundă.

Viața lui Alexandru se schimbă, de atunci, în bună măsură. Își vedea din ce în ce mai puțin mama și sora și din ce în ce mai des pe învățător. Leonidas începu prin a-l învăța alfabetul, iar a doua zi îl găsi scriindu-și corect numele cu un bețișor pe cenușa din vatră.

Îl învăță să citească și să facă socoteli, lucruri pe care Alexandru le învăța foarte repede și fără greutate, dar fără prea mare tragere de inimă. Când, însă, Leonidas începu să-i povestească despre zei și despre oameni, să-i istorisească despre nașterea lumii, despre luptele dintre giganți și titani, chipul copilului se lumină și asculta totul cu cea mai mare atenție.

Sufletul său era puternic înclinat spre mister și spre religie. Într-o zi, Leonidas îl duse să viziteze templul lui Apolo care se înălța lângă Terme și-i dădu voie să aprindă tămâie la statuia zeului. Alexandru luă tămâie cu amândouă mâinile și o aruncă peste vasul cu cărbuni aprinși făcând să se ridice un nor de fum des; învățătorul îl certă: – Tămâia costă o avere! O s-o poți risipi astfel când vei cuceri țările în care se găsește.

– Și unde sunt țările astea? – întrebă copilul căruia i se părea ciudat că poți fi zgârcit cu zeii. Apoi, mai întrebă: – Este adevărat că tata este bun prieten cu zeul Apolo?

– Tatăl tău a ieșit învingător în războiul sacru și a fost ales șeful consiliului din sanctuarul de la Delfi, acolo unde se află oracolul lui Apolo.

– Este adevărat că oracolul spune tuturor ce au de făcut?

– Nu chiar – răspunse Leonidas luându-l de mână pe Alexandru și ducându-l afară. – Uite cum este. Când trebuie să facă un lucru important, oamenii îi cer zeului un sfat, cum ar fi: „Trebuie să fac asta, sau nu trebuie s-o fac? și dacă am s-o fac, ce-o să se întâmple după aceea? Uite, cam așa se întâmplă. Mai este acolo și o preoteasă, numită Pitia, și zeul răspunde folosindu-se de glasul ei. Pricepi? Întotdeauna, însă, sunt cuvinte necunoscute, greu de înțeles, și pentru asta sunt preoții: ca să tălmăcească lumii înțelesul acestor cuvinte.

Alexandru întoarse capul ca să-l mai privească încă o dată pe zeul Apolo, în picioare pe soclu, țeapăn și având, parcă, pe buze un surâs ciudat și înțelese de ce zeii aveau nevoie de oameni pentru a putea vorbi.

Altă dată, când familia regală călătorise la Aigai, vechea capitală, pentru a aduce jertfe la mormintele strămoșilor, Leonidas îl duse în vârful unui turn al palatului și-i arătă înălțimile muntelui Olimp acoperite de nori ca de furtună și lovite de fulgere orbitoare.

– Vezi – încercă să-i explice – zeii nu sunt statuile pe care le privești în temple: ei trăiesc, acolo sus, într-o casă nevăzută. Ei trăiesc acolo și sunt nemuritori, stau la ospețe unde beau nectar și se hrănesc cu ambrozie. Fulgerele acelea vin chiar de la Zeus. El poate lovi orice și pe oricine în oricare colț al lumii.

Alexandru rămase mult timp cu gura căscată și privind țintă impunătorul pisc al muntelui.

A doua zi, un ofițer din gardă îl găsi pe o potecă din afara cetății mergând cu sârg în direcția muntelui.

– Încotro, Alexandru? – îl întrebă ofițerul, coborând de pe cal.

– Acolo – răspunse copilul, arătând înspre Muntele Olimp.

Ofițerul îl luă-în brațe și îl duse la Leonidas care se înverzise la față de spaimă și se și gândea la ce pedeapsă grozavă i-ar fi dat regina dacă elevul său ar fi pățit ceva.

În acel an, Filip avu de furcă serios cu sănătatea din cauza privațiunilor îndurate în timpul campaniilor militare și a vieții dezordonate pe care o ducea când nu se afla pe câmpul de luptă.

Alexandru era mulțumit de aceasta pentru că-și putea vedea mai des tatăl, petrecând cu el multe ore. Nicomah era acela care se ocupa de sănătatea regelui și adusese de la Stagira, unde avea un fel de spital, două ajutoare care îl ajutau să culeagă de prin pădurile și pajiștile din munții înconjurători ierburi și rădăcini pentru prepararea leacurilor.

Regele fu nevoit să țină un regim extrem de sever, din care vinul lipsea aproape total, astfel încât devenise peste măsură de ursuz și doar Nicomah mai îndrăznea să se apropie de el când era prost dispus.

Unul dintre cele două ajutoare era un băiat de cincisprezece ani și se numea și el tot Filip.

– Ia-l de aici – porunci suveranul. – Nu-mi place să mi se încurce printre picioare încă un Filip. Ba, chiar, o să facem așa: o să-l numesc medic al fiului meu, bineînțeles sub supravegherea ta.

Nicomah fu de acord, obișnuit de-acum cu toanele regelui său.

– Ce mai face fiul tău, Aristotel? – îl întrebă într-o zi Filip pe când bea strâmbându-se o fiertură de păpădie.

– Trăiește la Atena și este învățăcel al lui Platon – răspunse medicul.

– Ba chiar, după cât se pare, este considerat a fi cel mai bun dintre elevii lui.

– Interesant. Și ce anume îl preocupă?

– Fiul meu seamănă cu mine. Îi place să observe fenomenele naturale mai mult decât să se ocupe de speculație pură.

– Dar politica nu-l interesează?

– Sigur că da, însă și aici este interesat mai mult de aspecte ale organizării politice decât de știința politică propriu-zisă. Ia legi de peste tot și le compară unele cu altele.

– Și despre monarhie ce crede?

– Nu cred să-și bată capul prea mult cu asta. Pentru el monarhia este pur și simplu o formă de guvernare, tipică pentru unele comunități mai degrabă decât pentru altele. Vezi, Măria ta, eu cred că fiul meu este mai mult interesat să cunoască lumea pentru ceea ce înseamnă ea decât să afle care sunt principiile după care ar trebui să se conducă.

Filip își înghițise deja ultimele picături din fiertura de leac, sub privirea severă a medicului său care parcă-i spunea: „Tot, bea tot". Se șterse la gură cu poala hlamidei și spuse: – Să mă ții la curent cu băiatul ăla, Nicomah, fiindcă mă interesează.

– Așa voi face. E și interesul meu: sunt tatăl lui.

În vremea aceea, lui Alexandru îi plăcea mult tovărășia lui Nicomah pentru că era un om cumsecade și plin de surprize, spre deosebire de Leonidas care era mai ciudat și grozav de sever.

Într-o zi intră în cabinetul medicului și-l văzu ascultând respirația tatălui său cu urechea lipită de spatele lui și, apoi, îi număra bătăile inimii după cum le simțea la încheietura mâinii.

– Ce faci? – îl întrebă.

– Controlez bătăile inimii tatălui tău.

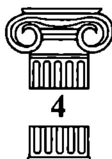
– Și ce anume face inima să bată?

– Energia vieții.

– Și unde se află energia vieții?

Nicomah îl privi pe băiat drept în ochi și văzu în ei o sete nepotolită de cunoaștere, o ardoare minunată a sentimentelor. Îi atinse fruntea cu un deget și, în timpul acesta, Filip privea la ei parcă fascinat.

– Aici – spuse.

În scurtă vreme, Filip își reveni complet și apăru din nou pe scena politică cu toată energia sa, dezamăgindu-i pe cei care-l consideraseră deja ca și mort.

Lui Alexandru nu-i plăcea așa ceva pentru că nu-l mai putea vedea așa de des, dar se consolă devenind mai interesat să cunoască alți băieți, unii de-o vârstă cu el, alții ceva mai mari, fii ai unor nobili macedoneni care veneau zilnic la curte sau locuiau în palat pentru că aceasta era dorința regelui. Era și aceasta o modalitate de a asigura unitatea regatului, de a lega familiile cele mai puternice, pe șefii de triburi și de clanuri, de casa regală.

Unii dintre acești băieți erau prezenți împreună la lecțiile lui Leonidas, printre ei aflându-se Perdicas, Lisimah, Seleucos, Leonatos și Filotas, care era fiul generalului Parmenion. Alții, mai mari, ca Ptolemeu și Crater, primiseră deja titlul de „paji" și se aflau în grija directă a regelui pentru a fi educați și antrenați.

Seleucos, în acea vreme destul de micuț de statură și plăpând, era unul dintre favoriții lui Leonidas pentru că era un elev bun. Se pricepea cel mai bine la istorie și la matematică și, pentru vârsta sa, era surprinzător de înțelept și de cuminte.

Putea face calcule complicate din ce în ce mai repede și se distra luându-se la întrecere cu colegii lui, de obicei învingându-i detașat.

Ochii negri și limpezi dădeau feței sale o forță pătrunzătoare, iar părul nepieptănat făcea impresia unui caracter puternic și independent, dar niciodată rebel. În timpul lecțiilor încerca deseori să se facă remarcat prin intervențiile sale, dar nu se comporta nicicând lingușitor față de învățător și nici nu făcea ceva care să fie neapărat pe placul celor mai mari aducându-le laude.

Lisimah și Leonatos erau cei mai indisciplinați pentru că se născuseră în ținuturile din interiorul regatului și crescuseră liberi prin păduri și pe pajiști, păscând caii și petrecându-și cea mai mare parte din timp în aer liber. Traiul între patru pereți îi făcea să se simtă ca într-o închisoare.

Lisimah, care era ceva mai mare, se obișnuise întrucâtva cu noul mod de viață, dar Leonatos, care avea doar șapte ani, părea un pui de lup prin înfățișarea sa ce exprima îndărătnicie, cu părul roșu și cu pistrui pe nas și în jurul ochilor. Când era pedepsit, reacționa prin lovituri cu piciorul și mușcături și Leonidas încercase să-l îmblânzească mai întâi ținându-l nemâncat sau încuindu-l într-o cameră pe când ceilalți se jucau, mai apoi, folosindu-se cu precădere de nuiaua de salcie. Dar Leonatos se răzbuna și, de fiecare dată când îl vedea pe învățător apărând la capătul vreunui coridor, începea să cânte cât îl ținea gura:

Ek korí korí koróne!
Ek korí korí koróne!

„Uite-l că vine, vine corbul!". Se mai întâmpla și ca toți ceilalți să cânte împreună cu el, printre ei și Alexandru, până când bietul Leonidas se făcea roșu de furie și dădea în clocot, urmărindu-i cu nuiaua de salcie.

Când se certa cu colegii, Leonatos nu se dădea niciodată bătut și se încăiera chiar și cu cei mai mari decât el, așa încât mai mereu era plin de vânătăi și de zgârieturi, din cauza cărora nu era scos în public în ocazii oficiale sau cu prilejul ceremo-

nialurilor de la curte. Cu totul altfel era Perdicas care era cel mai conștiincios dintre toți, întotdeauna prezent atât în clasă cât și pe terenurile de joacă sau de antrenament. Era doar cu un an mai mare decât Alexandru și era voinic, la fel ca Filotas, tovarășul său de distracții.

– Când o să fiu mare, o să mă fac general ca tatăl tău – îi spunea lui Filotas care, dintre toți, semăna cel mai mult cu el.

Ptolemeu, avea aproape paisprezece ani și era zdravăn și precoce pentru vârsta sa. Începuseră să-i apară primele coșuri și câteva tuleie în barbă, avea o față caraghioasă cu un nas impunător și cu părul întotdeauna zburlit. Colegii îl luau în râs zicând că începuse să-i crească mai întâi nasul și atunci el se necăjea cumplit. Își ridica poalele tunicii și se lăuda, arătându-le cum îi crescuseră și altele, nu mai puțin decât nasul.

Dincolo de asemenea izbucniri, era băiat bun, pasionat de citit și de scris. Într-o zi, îl lăsă pe Alexandru să intre în camera sa și îi arătă cărțile pe care le avea. Erau cel puțin douăzeci.

– Câte sunt! – exclamă prințul și întinse mâna spre ele.

– Stai! – îl opri Ptolemeu. – Sunt obiecte foarte delicate: papirusul este foarte fragil și se poate rupe, e nevoie să știi cum să-l desfășori și să-l înfășori. Trebuie ținut în locuri aerisite și uscate și undeva, ascunsă, trebuie pusă o cursă pentru șobolani pentru că șobolanilor le place la nebunie papirusul și dacă intră în el te-ai nenorocit. Îți mănâncă două volume din *Iliada* și o tragedie de Sofocle doar într-o noapte. Ai răbdare – adăugă – ți-o dau eu. Și trase un sul de papirus însemnat cu un bilețel roșu.

– Uite, vezi? Este o comedie de Aristofan. Se numește *Lisistrata și* este preferata mea. Povestește despre vremurile de altădată, când femeile din Atena și din Sparta, sătule de războiul care le ținea departe bărbații și având mare chef de... – Se opri, privindu-l pe băiat care rămăsese cu gura căscată ascultându-l. – Eh, s-o lăsăm baltă, ești prea mic pentru așa ceva. O să-ți povestesc altădată, bine?

– Ce-i aceea o comedie? – întrebă Alexandru.

– Cum asta, n-ai fost niciodată la teatru? – se miră Ptolemeu.

– Copiii n-au voie acolo. Dar știu că este ca și cum ai asculta o poveste, doar că sunt oameni în carne și oase cei care poartă măști pe față și se prefac a fi Hercule sau Teseu. Unii se prefac a fi chiar femei.

– Cam așa – spuse Ptolemeu. – Spune-mi ce te învață dascălul tău?

– Știu să fac adunări și scăderi, cunosc figurile geometrice și știu să găsesc pe cer Ursa Mare și Ursa Mică și, de asemenea, mai mult de douăzeci de alte constelații. Mai știu să citesc și să scriu și am citit fabulele lui Esop.

– Mhm... – făcu Ptolemeu punând la loc cu grijă sulul de papirus. – Chestii pentru copii.

– Știu și tot șirul strămoșilor, atât ai tatei cât și ai mamei. Eu mă trag din Hercule și din Ahile, știi asta?

– Cine erau Hercule și Ahile?

– Hercule era eroul cel mai puternic din lume și a făcut douăsprezece munci. Vrei să ți le povestesc? Leul din Nemeea, căprioara cu coarne de aramă, nu, de aur... – începu să se bâlbâie băiatul.

– Am înțeles, am înțeles. Ești grozav. Dar, odată, dacă vrei, o să-ți citesc niște lucruri minunate pe care le am în bibliotecă, bine? De ce nu te duci, acum, să te joci? Știi că ne-a venit un băiat nou care este chiar de vârsta ta?

Lui Alexandru i se ilumină fața. – Unde este?

– L-am văzut în curte bătând mingea. E unul zdravăn.

Alexandru alergă cât de repede putu și se opri sub portic ca să-l vadă pe noul venit, fără a îndrăzni, însă, să-i adreseze vreun cuvânt.

La un moment dat, un șut mai puternic în minge o rostogoli până la picioarele lui. Noul venit alergă după ea și cei doi se aflară unul în fața altuia.

– Vrei să ne jucăm cu mingea? În doi e mai bine. Eu trag și tu o prinzi.

– Cum te cheamă? – întrebă Alexandru.

– Eu? Hefestion, dar tu?

– Alexandru.

– Hai, stai acolo la zid. Eu trag primul și dacă prinzi mingea ai un punct, apoi tragi tu. Dacă n-o prinzi, am eu un punct și mai trag odată. Ai înțeles?

Alexandru făcu din cap că da și începură să se joace cu mingea umplând curtea cu strigătele lor. În cele din urmă, sfârșiți de puteri și cu sudoarea șiroind pe ei, se opriră.

– Locuiești aici? – întrebă Hefestion așezându-se pe jos.

Alexandru se așeză și el alături. – Sigur. Palatul acesta este al meu.

– Nu vorbi prostii. Ești prea mic ca să ai un palat așa de mare.

– Palatul este și al meu pentru că este al tatălui meu, regele Filip.

– Pe Zeus! – făcu Hefestion dând din mâna dreaptă în semn de mirare.

– Vrei să fim prieteni?

– Sigur, dar ca să devenim prieteni, trebuie să ne dăm câte un gaj.

– Ce-i acela gaj?

– Eu îți dau ceva și tu, la rândul tău îmi dai altceva.

Se scotoci prin buzunare și scoase un mic obiect alb.

– Oh, un dinte!

– Da – sâsâi Hefestion prin golul care-i rămăsese în locul unui dinte din față. – Mi-a căzut ieri noaptea și era să-l înghit. Ia-l, ți-l dau ție.

Alexandru luă dintele și, pentru moment, rămase perplex pentru că el nu avea nimic să-i dea în schimb. Se scotoci prin buzunare, în timp ce Hefestion continua să stea în picioare în fața lui, așteptând cu mâna întinsă.

Alexandru nu găsea absolut nimic care să fi fost un dar tot atât de important și trase adânc aerul în piept, înghiți în sec,

apoi își vârî o mână în gură și apucă un dinte care i se tot mișca de câteva zile, dar era încă destul de bine prins în gingie.

Începu să-l miște cu putere încolo și încoace, înghițindu-și lacrimile de durere, și până la urmă îl smulse. Scuipă cele câteva picături de sânge, apoi spălă dintele la fântână și i-l dădu lui Hefestion.

– Poftim – se bâlbâi. – Acum suntem prieteni.

– Până la moarte? – întrebă Hefestion punând gajul în buzunar.

– Până la moarte – îi răspunse Alexandru.

Vara era pe sfârșite când Olimpia îl anunță că va veni în vizită la ei unchiul Alexandru din Epir.

Știa că are un unchi, fratele mai mic al mamei sale, care purta același nume cu el, dar, deși îl mai văzuse în câteva rânduri, nu și-l amintea prea bine pentru că era încă prea mic pe atunci.

Îl văzu sosind călare, însoțit de escortă și de tutorii săi, într-o seară spre asfințit.

Era un băiat foarte frumos, cam de doisprezece ani, cu părul negru și ochii de un albastru intens; purta însemnele rangului său: panglica de aur care-i încingea fruntea, hlamida de purpură și, în mâna dreaptă, sceptrul de fildeș, pentru că era și el un suveran, chiar dacă încă prea tânăr și domnind peste o țară care era, toată, numai munți.

– Uite! – exclamă Alexandru către Hefestion care stătea lângă el pe bordura unui balcon cu picioarele atârnându-i în afară.– Acela este unchiul meu, Alexandru. Îl cheamă ca pe mine și este și el rege, știi asta?

– Rege peste ce? – întrebă prietenul lui bâțâind din picioarele care-i spânzurau peste bordură.

– Regele molosilor.

Încă mai sporovăiau când brațele Artemisiei îl înhățară și-l traseră pe balcon. – Vino! Trebuie să te pregătești pentru întâlnirea cu unchiul tău.

Îl luă pe sus fără să ia în seamă că el dădea din picioare pentru că nu voia să se despartă de Hefestion și-l duse în camera de baie a mamei sale, îl dezbrăcă, îl spălă pe față și-i dădu să se îmbrace cu o tunică și cu o hlamidă macedonene, împodobite cu fir de aur, îi încinse fruntea cu o panglică de aur și apoi îl urcă în picioare pe un scaun ca să-l admire în voie.

– Hai, micul meu rege. Te așteaptă mama.

Îl duse în antecamera regală unde regina Olimpia aștepta, gata îmbrăcată, pieptănată și parfumată. Era minunată la înfățișare: ochii negri ca tăciunele contrastau cu părul roșu-aprins ca flacăra iar stola albastră, lungă, brodată cu frunze de aur la poale acoperea un hiton croit după modelul atenian, puțin decoltat și prins pe umeri cu un cordon îngust de aceeași culoare cu stola.

În decolteul dintre sâni, pe care hitonul îi lăsa în bună măsură descoperiți, purta o bijuterie de chihlimbar în formă de picătură, mare cât un ou de porumbel, într-o montură de aur de forma unei ghirlande de frunze de stejar: era unul dintre cadourile de nuntă ale lui Filip.

Îl luă de mână pe Alexandru și merse să se așeze pe tron, alături de soțul său, care era în așteptarea tânărului său cumnat.

Băiatul intră pe ușa din capătul sălii și se înclină în fața suveranului, așa cum cerea protocolul, apoi în fața reginei, sora sa.

Filip, plin de orgoliu în urma succeselor sale, foarte bogat datorită minelor de aur pe care le ocupase pe muntele Pangeos, conștient că era cel mai puternic principe din peninsula elenă sau, poate, cel mai puternic, chiar, din lume, după împăratul persanilor, se comporta din ce în ce mai mult de o manieră care să-i uluiască pe oaspeții săi, fie prin veșmintele prețioase cu care îi plăcea să se îmbrace, fie prin valoarea podoabelor pe care le purta.

După saluturile prevăzute de ceremonial, tânărul fu condus în apartamentele sale ca să se pregătească pentru ospățul oficial.

Alexandru ar fi vrut să fie prezent și el, dar mama îi spuse că era încă prea mic și că, în timpul acesta s-ar fi putut juca împreună cu Hefestion cu soldățeii din argilă arsă pe care-i făcuse, special pentru el, un olar din Laurion.

În seara aceea, după cină, Filip își invită cumnatul într-o mică sală mai liniștită pentru a discuta chestiuni politice și Olimpia nu fu deloc încântată, atât pentru că era, totuși, regina Macedoniei, cât și pentru că regele Epirului era, la urma urmelor, fratele său.

În realitate, Alexandru era rege doar cu numele, și nu în realitate, pentru că Epirul era condus, de fapt, de unchiul său Aribbas care nu avea de gând câtuși de puțin să abdice și doar Filip, cu puterea lui, cu armata și cu aurul, ar fi putut să-i asigure tronul.

Era și în interesul său o asemenea soluție pentru că, în felul acesta, băiatul ar fi depins mai mult de el și ar fi satisfăcut și așteptările Olimpiei care, deseori neglijată de soțul său, își găsise, prin exercitarea puterii, acele satisfacții de care nu avusese parte într-o viață de altfel cenușie și monotonă.

– Trebuie să mai rabzi câțiva ani – îi explică Filip tânărului suveran. – Exact timpul care-mi trebuie pentru a băga mințile în cap tuturor cetăților de pe coastă care pretind să fie independente și pentru a-i face pe atenieni să înțeleagă cine este cel mai puternic prin părțile astea. N-am nimic cu ei: pur și simplu, nu mai vreau să-mi stea în cale aici, în Macedonia. Vreau să obțin și controlul Strâmtorilor dintre Tracia și Asia.

– Mie-mi convine, dragă cumnate – mărturisi Alexandru care se simțea foarte măgulit că, la vârsta sa, era tratat ca un adevărat bărbat și ca un adevărat rege.

– Îmi dau seama că, pentru tine, sunt multe lucruri mai importante decât munții Epirului, dar, dacă într-o bună zi vei binevoi să mă ajuți, îți voi fi recunoscător toată viața.

Deși era doar un adolescent, băiatul judeca foarte corect și aceasta îi făcu lui Filip o impresie foarte bună.

– De ce nu rămâi împreună cu noi? – îl întrebă. – În Epir vei fi într-o situație din ce în ce mai nesigură și periculoasă; aș prefera să te știu în siguranță. Aici este și sora ta, regina, care ține la tine. Ai avea apartamentele tale, drepturile tale și tot respectul cuvenit unui rege. Când va veni vremea potrivită, te voi urca eu pe tronul strămoșilor tăi.

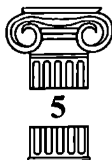
Tânărul rege acceptă cu bucurie și rămase, astfel, în reședința regală de la Pella până când Filip își ducea la bun sfârșit planurile politice și militare pentru a face din Macedonia cel mai bogat, mai puternic și mai de temut stat din Europa.

Regina Olimpia se retrăsese mohorâtă în camerele sale, așteptând ca fratele ei să vină s-o salute și să-i aducă un omagiu înainte de a se retrage. Din camera alăturată ajungeau până la ea vocile lui Hefestion și a lui Alexandru care se jucau cu soldățeii și strigau:

– Ești mort!

– Ba nu, tu ești mort!

Apoi, larma se mai potoli și până la urmă se potoli de tot. Energia celor doi mici războinici se potolea la scurt timp după ce luna apăruse pe cer.

5

Alexandru împlinea șapte ani și unchiul său, regele Epirului, doisprezece când Filip ataca orașul Olint și liga calcidiană care țineau sub controlul lor marea peninsulă de forma unui trident. Atenienii, aliați ai orașului, încercară să ducă tratative, dar Filip nu prea se arăta dispus la așa ceva.

Le răspunsese: – Sau ieșiți voi de aici, sau plec eu din Macedonia. – Era o situație la care nu se mai putea răspunde în vreun fel.

Generalul Antipatros încercă să-i propună spre examinare și alte aspecte ale problemei și, îndată ce solii atenieni ieșiră, furioși, din sala de consiliu, observă: – Din asta vor trage foloase dușmanii tăi din Atena și, mai ales, Demostene.

– Nu mă tem de el – îi răspunse regele, ridicând din umeri.

– Da, dar este un orator iscusit și, pe deasupra, un politician priceput. Este singurul dintre toți care ți-a înțeles planurile. Și-a dat seama că nu mai folosești trupe de mercenari, ci ai construit o armată națională, unită și cu dorința de a lupta, făcând din ea reazemul tronului tău. Își dă seama că toate astea fac din tine inamicul cel mai periculos. De un adversar inteligent trebuie să ții seama întotdeauna.

Pe moment, Filip n-a știut cu ce argumente l-ar fi putut contrazice.

Nu-i spuse decât: – Pune pe vreunul de-ai noștri din Atena să aibă ochii ațintiți asupra lui. Vreau să știu tot ce zice despre mine.

– Așa voi face, Măria ta – răspunse Antipatros și le dădu imediat de știre iscoadelor sale din Atena să-l țină la curent în orice moment cu toate mișcările lui Demostene. Dar, de fiecare dată când primea textul vreunui discurs al marelui orator, era jale mare. Regele întreba în primul rând cui îi era adresat discursul.

– Împotriva lui Filip – era răspunsul care venea de obicei.

– Iar? – striga el ieșit din pepeni. Era atâta fiere în strigătul lui că, dacă ar fi prânzit sau cinat, mâncarea i s-ar fi tranformat în venin. Măsura încoace și încolo biroul său ca un leu în cușcă în timp ce secretarul îi citea textul discursului și, din când în când, îl oprea strigând: – Ce-a spus? Mai citește o dată! Încă o dată, fir-ai tu să fii! – Sărmanul om avea senzația că el însuși ar fi spus acele cuvinte.

Dar ceea ce îl făcea cel mai mult pe Filip să-și iasă din minți, era încăpățânarea cu care Demostene spunea despre Macedonia că era „o țară barbară și fără prea mare importanță".

– Barbară? – urla măturând cu mâna și aruncând pe jos tot ce era pe masă. – Fără prea mare importanță? O să-i arăt eu dacă sunt sau nu important!

– Nu trebuie să uiți, Măria ta, – îi spunea secretarul încercând să-i potolească furia – că, după cum am fost informați, poporul nu dă prea mare atenție acestor răbufniri ale lui Demostene. Atenienii sunt interesați mai mult de felul în care se va rezolva problema marilor moșii și de împroprietărirea țăranilor din Atica decât de ambițiile politice de mare putere ale lui Demostene.

După înfierbântatele cuvântări împotriva lui Filip, urmară altele în sprijinul Olintului, pentru a convinge poporul să aprobe ajutoarele militare pentru orașul asediat, dar nici acestea nu erau primite cu prea mare interes.

Orașul căzu, la un an după aceea, și Filip îl făcu una cu pământul pentru a da un avertisment clar oricui ar mai fi vrut să i se împotrivească.

– Acum, individul ăla o să aibă măcar motiv să spună despre mine că sunt barbar! – strigă el când Antipatros îl rugă să se mai gândească la urmările, în Atena și în toată Grecia, ale unei măsuri atât de radicale.

Într-adevăr, acea decizie aspră a dus la certuri în toată peninsula elenă: nu mai era nici un sat sau un oraș în care să nu existe câte o tabără care să-i aprobe sau să-i condamne pe macedoneni.

Cât despre Filip, el se simțea din ce în ce mai asemănător lui Zeus, părintele tuturor grecilor, datorită gloriei și puterii sale, chiar dacă luptele neîntrerupte în care pornea cu capul în jos, „ca un berbec furios", după cum spunea el cândva, lăsaseră urme vizibile. Bea mult între un război și altul și făcea tot felul de excese, în special adevărate orgii care se prelungeau nopți întregi.

Contrar lui, regina Olimpia se închidea tot mai mult în ea însăși ocupându-se mai mereu doar de educația copiilor și de viața religioasă. Filip venea acum mai rar în patul ei și, când o făcea, nici unul dintre ei nu era mulțumit. Ea era rece și distantă iar el se simțea umilit de o asemenea comportare, dându-și seama că ardoarea lui nu-i trezea reginei vreo senzație mai deosebită.

Olimpia era o femeie cu un caracter mai puțin puternic decât cel al soțului ei și era foarte invidioasă pentru faptul că nu era egală cu el. Vedea în tânărul ei frate și, mai ales în fiul ei, pe cei care, într-o bună zi i-ar fi apărat demnitatea, redându-i prestigiul și puterea care i se cuveneau și pe care, zi de zi, Filip i le reducea.

Respectarea obiceiurilor religioase oficiale erau pentru ea o obligație, dar era limpede că nu însemnau nimic. Era convinsă că zeilor din Olimp, dacă ei existau, nu le păsa de soarta oamenilor. Altele erau cultele de care era atrasă și, mai ales, de cele ale lui Dionisos, un zeu misterios, în stare să pună stăpânire pe mintea omului și s-o transforme printr-un vârtej de emoții violente și de simțăminte ancestrale.

Se spunea că se lăsase inițiată pe ascuns în ritualuri secrete și că ar fi participat noaptea, spre cinstirea zeului, la orgii în care se bea vin amestecat cu droguri puternice și se dănțuia până la epuizare și la pierderea cunoștinței, pe ritmul unor instrumente barbare.

Într-o asemenea stare i se părea că aleargă noaptea prin păduri, lăsând printre crengi zdrențe din frumoasele sale veșminte regale, în urmărirea fiarelor sălbatice, doborându-le și înfruptându-se din carnea lor crudă în care mai palpita încă viața. I se mai părea, apoi, că se prăbușea epuizată, pradă unui somn greu, pe un covor de mușchi înmiresmat.

În acea stare de semiinconștiență vedea zeitățile și creaturile din păduri ieșind pe furiș din ascunzătorile lor: nimfele cu pielea verde ca frunzele copacilor și satirii cu blana zbârlită, jumătate oameni și jumătate țapi, care se apropiau de un simbol al falusului gigantic al zeului, așezau în jurul lui ghirlande de iederă și de viță de vie, îl stropeau cu vin. Se lăsau, apoi, pradă orgiei, bând vin curat și împreunându-se animalic pentru a ajunge, prin acel extaz frenetic, la legătura cu Dionisos care le pătrundea în toată ființa.

Alții se apropiau de ea pe furiș cu falusurile lor enorme în plină erecție, privindu-i cu lăcomie goliciunea, excitați în desfrâul lor animalic...

În felul acesta, regina, în locuri secrete, cunoscute doar celor inițiați, se lăsa pradă celor mai sălbatice și barbare instincte ale sale, în ritualuri care îi eliberau partea cea mai agresivă și mai violentă a sufletului și corpului său. În afara acelor momente, viața ei era cea obișnuită a oricărei femei sau soții și ea însăși se reintegra în acea viață ca și cum ar fi închis în urma ei o ușă grea, despărțind-o de orice amintire și de orice senzație încercată.

Astfel, în liniștea camerelor sale, îl învăța pe Alexandru ceea ce putea înțelege un copil din acel cult; îi povestea aventurile și peregrinările zeului Dionisos care ajunsese, în fruntea

unui alai de satiri și de sileni purtând cu toții coronițe din frunze de viță, până la ținutul tigrilor și al panterelor: India.

Dar, dacă influența mamei sale avea mare greutate în educarea sufletului lui Alexandru, o și mai mare importanță o avea sistemul de instruire căruia i se supunea băiatul din voința și ordinul tatălui său.

Filip îi poruncise lui Leonidas, însărcinat în mod oficial cu educația băiatului, să-l învețe totul, fără a uita nimic și astfel, pe măsură ce Alexandru făcea progrese, erau chemați la curte alți învățători, instructori și pedagogi.

Îndată ce fu în stare să-i înțeleagă versurile, Leonidas începu să-i citească poemele lui Homer, în special *Iliada*, pentru că acolo erau descrise legi ale onoarei și de comportament care, numai ele, se puteau potrivi cu un prinț din dinastia Argeazilor. În acest fel, bătrânul învățător începu să aibă parte nu numai de atenția, dar și de afecțiunea lui Alexandru și a colegilor săi. Cântecelul care-i anunța venirea către sala unde se țineau lecțiile continuă, însă, să răsune pe coridoarele palatului regal:

Ek korí korí koróne!
Ek korí korí koróne!

„Uite-l că vine, vine corbul!" Hefestion asculta împreună cu Alexandru versurile lui Homer și cei doi băieți retrăiau în închipuire, fascinați, acele aventuri extraordinare, istoria acelui război gigantic la care luaseră parte, cândva, bărbații cei mai puternici din lume, femeile cele mai frumoase, chiar și zeii împărțiți și ei în două tabere.

Alexandru își dădea seama, de-acum, cine era el, ce mașinărie complexă se învârtea în jurul lui și pentru ce destin era pregătit.

Modelele care i se puneau în față erau cele ale eroismului, ale rezistenței la durere, ale onoarei și ale respectului față de cuvântul

dat, chiar și ale sacrificiului suprem. El încerca să le imite zi de zi, nu din sârguința unui discipol ci ca o înclinație naturală.

Pe măsură ce creștea, firea sa se arăta așa cum era, purtând, în același timp, pecetea de agresivitate războinică a tatălui, de mânie regală care izbucnea, câteodată pe neașteptate, și lovea ca un fulger, dar și de fascinație misterioasă și nelămurită a mamei, de curiozitate față de lumea necunoscută, de setea de mister.

Față de mama sa nutrea o afecțiune profundă, un atașament aproape bolnăvicios, față de tatăl său avea o admirație nelimitată care, totuși, o dată cu trecerea timpului, se transforma într-o dorință de a intra în competiție cu el, într-o dorință mereu mai puternică de autodepășire.

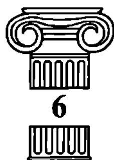
Ajunsese într-o asemenea stare încât desele vești care anunțau noile victorii ale lui Filip păreau că-l întristează mai mult decât să-l bucure. În mintea lui își făcea loc gândul că, dacă tatăl său va cuceri totul, lui nu-i va mai rămâne nici o posibilitate de a-și arăta valoarea și curajul.

Era încă prea tânăr ca să-și dea seama cât de mult se întindea lumea.

Câteodată, când intra în sala lui Leonidas împreună cu colegii săi pentru a începe lecțiile, i se întâmpla să întâlnească în treacăt un tânăr cu o înfățișare melancolică, de treisprezece sau paisprezece ani, care se îndepărta rapid fără a se opri vreodată să intre în vorbă cu cineva.

– Cine este băiatul acela? – îl întrebă odată pe învățător.

– Nu te privește pe tine – îi răspunsese Leonidas și schimbase vorba imediat.

Cea mai mare dorință a lui Filip, încă de când devenise rege, fusese aceea de a face ca Macedonia să facă parte din lumea grecească, dar știa bine că pentru a reuși aceasta trebuia să se impună prin forță. De aceea, încă de la început, își folosise toată energia ca să facă din țara sa o putere modernă, scoțând-o din starea ei tribală de păstori și de crescători de animale.

Încurajase agricultura la câmpie aducând oameni pricepuți la așa ceva din insulele și din cetățile grecești ale Asiei Mici și dezvoltase activitatea de extracție de pe muntele Pangeos, scoțând anual din minele de acolo până la o mie de talanți de aur și de argint.

Își impusese autoritatea asupra șefilor de trib și îi ținea uniți împrejurul lui cu forța sau prin încheierea de căsătorii. În plus, își făurise o armată cum nu se mai văzuse până atunci, din unități extrem de puternice de infanterie cu zale și cu platoșe, din unități de infanterie ușoară deosebit de mobile și din escadroane de cavalerie care nu se temeau de nimeni în toată zona Mării Egee.

Toate acestea, însă, nu fuseseră suficiente pentru a fi acceptat printre greci. Și Demostene, dar și alți oratori și oameni politici din Atena, Corint, Megara, Sicion, continuau să-l numească Filip Barbarul.

Ei își băteau joc de pronunția macedonenilor care păstra influența popoarelor sălbatice ce amenințau frontierele grecești de la miazănoapte și lipsa de cumpătare când beau, mâncau sau făceau dragoste în timpul ospețelor, acestea degenerând, de regulă în orgii. Considerau, de asemenea, barbar un stat care mai era încă bazat pe legături de sânge și nu pe dreptul cetățenesc, condus de un suveran care putea porunci tuturor, el fiind deasupra oricăror legi.

Filip își atinse scopul atunci când, în sfârșit, reuși să-i înfrângă pe focidieni în războiul sacru, obținând și alungarea lor din consiliul sanctuarului, cea mai nobilă și mai respectată adunare din întreaga Grecie. Cele două voturi de care dispuneau reprezentanții lor fură încredințate regelui macedonean, căruia i se oferi și funcția de înaltă onoare a celui care prezida Jocurile Pitice, cele mai prestigioase după Olimpiade.

Era încununarea a zece ani de eforturi duse la bun sfârșit și a coincis cu aniversarea de zece ani a fiului său, Alexandru.

Chiar în vremea aceea, un mare orator atenian, pe nume Isocrate pronunțase un discurs în care-l lăuda pe Filip ca protector al grecilor și ca unicul om care ar fi putut reuși să-i supună pe barbarii din Orient, persanii, care, de mai bine de un secol amenințau civilizația și libertățile elenice.

Alexandru era ținut la curent cu toate evenimentele respective de către învățătorii săi și veștile acestea îl umplură de neliniște. Se simțea destul de mare, deja, ca să joace un rol în istoria țării sale, dar știa bine că era prea mic pentru a putea face ceva.

Tatăl său, pe măsură ce băiatul creștea, îi acorda din ce în ce mai multă atenție, aproape considerându-l chiar un adevărat bărbat, dar nu-i împărtășea încă planurile sale cele mai îndrăznețe. De fapt, nu stăpânirea peste statele Greciei era adevăratul său scop: era doar un mijloc. Privirea lui ținta mai departe, dincolo de mare, spre teritoriile nesfârșite ale întregii Asii.

Câteodată, după cină, când se bucura de o perioadă de linişte în palatul de la Pella, îl lua cu el pe terasa de pe turnul cel mai înalt şi-i arăta orizontul în direcţia răsăritului, acolo unde luna se vedea ieşind din valurile mării.

– Ştii ce-i acolo, Alexandru?

– Este Asia, tată – îi răspundea el. – Ţara de unde apare soarele.

– Şi ştii cât de mare este Asia?

– Profesorul meu de geografie, Cratippos, spune că are mai mult de zece mii de stadii.

– N-are dreptate, fiule. Asia este de o sută de ori mai mare. Când duceam războiul de pe fluviul Istru, am avut ocazia să vorbesc cu un războinic scit care ştia macedoneana. Mi-a povestit că dincolo de fluviu se întindea o câmpie întinsă cât o mare şi, dincolo de ea, munţi atât de înalţi încât împungeau cerul cu piscurile lor. Mi-a explicat că erau şi deşerturi atât de întinse încât îţi trebuiau luni de zile ca să le străbaţi şi că dincolo de ele erau munţi acoperiţi cu totul de pietre preţioase: lapislazuli, rubine, agate.

«Mi-a povestit că pe câmpiile acelea alergau herghelii de mii de cai focoşi, neobosiţi, în stare să zboare zile întregi pe întinderile nesfârşite. „Sunt acolo şi regiuni“, mi-a spus, „încătuşate în gheţuri, prizoniere ale nopţii timp de o jumătate de an, iar altele arse de fierbinţeala soarelui în toate anotimpurile, locuri unde nu creşte nici măcar un fir de iarbă, unde toţi şerpii sunt veninoşi iar înţepătura unui scorpion ucide un om în doar câteva clipe”. Aceasta este Asia, fiul meu».

Alexandru îl privi, îi văzu ochii în care străluceau imaginile visurilor lui şi înţelese ce văpaie ardea în sufletul său.

Într-o zi, trecuse mai mult de un an de la acea discuţie, Filip intră pe neaşteptate în camera lui. – Pune-ţi pantalonii de trac şi ia-ţi o pelerină groasă de lână. Fără podoabe, fără nimic altceva. Plecăm.

– Unde mergem?

– Am poruncit să se pregătească merinde și caii, plecăm pentru câteva zile din cetate. Vreau să-ți arăt ceva.

Alexandru nu mai întrebă nimic. Se îmbrăcă așa cum i se spusese, o salută pe maică-sa apărând pentru câteva clipe în pragul ușii sale și coborî în fugă în curte unde îl așteptau o mică escortă din cavaleria regală și doi cai înșeuați.

Filip urcase deja în șa, Alexandru sări pe calul său murg și ieșiră în galop pe poarta larg deschisă.

Călăriră mai multe zile către apus, mai întâi pe țărmul mării, apoi în interior și din nou pe țărm. Trecură de Terme, Apolonia și Amfipolis, oprindu-se noaptea în mici hanuri de țară și mâncând bucatele tradiționale ale macedonenilor: carne friptă de capră, vânat, brânză de oaie fermentată și pâine coaptă pe jar.

După ce trecură de Amfipolis, începură să urce pe o cărare abruptă până ce ajunseră, aproape pe neașteptate, în fața unui peisaj pustiu. Muntele nu mai avea învelișul său păduros și peste tot se vedeau trunchiuri sfărâmate și buturugi carbonizate. Terenul, așa de dezgolit, era străpuns de gurile mai multor galerii și la intrarea fiecăreia erau grămezi uriașe de resturi, ca în fața unui furnicar gigantic.

Din cer începuse să cadă o ploaie măruntă și deasă și călăreții își acoperiră capetele cu glugile și lăsară animalele să meargă la pas. Cărarea principală se despărțea într-un labirint de alte poteci pe care mergeau o mulțime de oameni zdrențăroși și scheletici, cu pielea negricioasă și crăpată, ce cărau în spinare coșuri grele pline cu bolovani. Mai încolo, spre cer se ridicau trâmbe de fum negru și des, în spirale leneșe, răspândind peste tot o funingine deasă care făcea rău la respirație.

– Acoperă-ți gura cu poala pelerinei – îi porunci Filip fiului său, fără a mai scoate altă vorbă.

O tăcere ciudată și apăsătoare domnea peste tot și nu se auzea nici măcar târșâitul atâtor picioare, înăbușit de mocirla în care ploaia transformase praful.

Alexandru privea înspăimântat în jur: așa își imaginase că era Hadesul, împărăția morților și în acele clipe îi veniră în minte versurile lui Homer.

Acolo este poporul cimerienilor și cetatea lor
învăluiți în cețuri și în nori de fum: și niciodată
soarele strălucitor nu-i mângâie cu razele lui
nici când urcă pe cerul încă plin de stele,
nici când se-ndreaptă către asfințit,
ci doar o noapte veșnică apasă peste nefericiții muritori.

Apoi, deodată, tăcerea fu întreruptă de un zgomot înfundat și ritmic, ca și cum pumnul unui ciclop s-ar fi abătut cu puterea lui monstruoasă peste laturile chinuite ale muntelui. Alexandru își îndemnă calul cu călcâiele pentru că voia să înțeleagă de unde venea acel tunet care făcea acum pământul să tresară.

Și, după ce ocolise o stâncă, văzu unde se terminau toate potecile. Era o mașinărie uriașă, un fel de turn construit din bârne groase care avea în vârf un scripete. O funie groasă ținea suspendat un mai uriaș de fier și la celălalt capăt funia era înfășurată pe un tambur învârtit de sute dintre nenorociții aceia, astfel încât maiul se ridica în interiorul turnului de lemn.

Când ajungea în vârf, unul dintre supraveghetori scotea piedica și dădea drumul tamburului care se învârtea în sens invers datorită greutății maiului și acesta cădea pe pământ sfărâmând pietrele aduse mereu cu coșurile de pe munte.

Oamenii culegeau minereul sfărâmat, umpleau cu el alte coșuri și îl duceau pe alte poteci până la o platformă largă unde alții îl pisau în pive pentru ca, apoi, să-l spele în apa unui pârâu care curgea prin mai multe făgașe, lăsând pe loc doar grăuntele și pulberea de aur.

– Acestea sunt minele de pe muntele Pangeos – îi explică Filip. – Cu acest aur am înarmat și am echipat armata noastră, am construit palatele noastre, am creat puterea Macedoniei.

– De ce m-ai adus aici? – întrebă Alexandru adânc tulburat. În timp ce vorbea, unul dintre hamali căzu la pământ aproape sub copitele calului său. Un supraveghetor se asigură că murise, apoi făcu un semn către doi nefericiți care lăsară coșurile pe pământ, luară mortul de mâini și de picioare și-l duseră de acolo.

– De ce m-ai adus aici? – întrebă iarăși Alexandru. Și Filip își dădu seama că în privirea întunecată a băiatului se oglindea cerul plumburiu.

– Încă n-ai văzut ce este cel mai rău – îi răspunse. – Te simți în stare să cobori sub pământ?

– Eu nu mă tem de nimic – spuse băiatul.

– Vino, atunci.

Regele descălecă și se apropie pe jos de intrarea uneia dintre galerii. Supraveghetorul care-i ieșise în întâmpinare cu biciul pregătit în mână se opri uluit recunoscând pe pieptul lui steaua de aur a Argeazilor.

Filip făcu doar un semn și omul se întoarse, aprinse un felinar și o luă înainte pentru a-i conduce în subteran.

Alexandru îl urmă pe tatăl său, dar, îndată ce intră, simți că se sufocă din cauza duhorii insuportabile de urină, sudoare și excremente umane. Trebuiau să meargă aplecați, în unele locuri se aplecau foarte mult, străbătând o galerie strâmtă în care, de peste tot, se auzeau un ciocănit continuu, gâfâituri înăbușite, accese de tuse, gemete de agonie.

Din când în când, supraveghetorul se oprea în locurile în care oamenii erau ocupați să extragă minereul cu târnăcopul sau la gura puțurilor. În fundul fiecăruia dintre aceste puțuri pâlpâia lumina șovăitoare a unui felinar care lăsa să se întrezărească o spinare osoasă sau brațe scheletice.

Câteodată, minerul, auzind zgomot de pași sau de voci care mai mult se ghiceau, înălța ochii să-i privească și Alexandru distingea niște adevărate măști desfigurate de oboseală, de boli și de sila și de neputința de a mai trăi.

Mai departe, pe fundul unuia dintre acele puțuri, văzură cadavrul unui om.

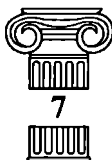
– Mulți se sinucid – explică supraveghetorul. – Se aruncă în ascuțișul târnăcopului sau se străpung cu dalta.

Filip se întoarse ca să-l privească pe Alexandru. Băiatul era fără grai și, în aparență, indiferent, dar în ochii săi se înstăpânise o noapte ca aceea a morții.

Ieșiră prin partea opusă a muntelui, printr-o deschizătură strâmtă și găsiră escorta cu caii, așteptându-i.

Alexandru îl privi țintă pe tatăl său. – Care a fost vina lor? – întrebă. Și fața lui era palidă ca de ceară.

– Nici una – răspunse regele. – Decât aceea de a se fi născut.

Încălecară din nou și coborâră la pas sub ploaia care începuse iar să cadă. Alexandru călărea tăcut alături de tatăl său.

– Vroiam ca tu să știi că totul are un preț. Și mai vroiam să știi și care este acest preț. Mărirea noastră, cuceririle pe care le facem, palatele și veșmintele noastre de preț... totul trebuie plătit.

– Dar, de ce tocmai ei?

– Nu există un motiv anume. În lume domnește soarta. Când s-au născut, era scris că vor muri într-un asemenea mod, după cum, la naștere, și nouă ne-a fost hărăzită o soartă și până în ultima clipă ea rămâne pentru noi o taină de nepătruns.

„Omul numai, dintre toate viețuitoarele, este acela care se poate înălța până la sălașurile zeilor, sau poate coborî mai jos chiar decât vizuinele fiarelor. Tu ai văzut cum trăiesc zeii, ai trăit în casa unui rege, dar m-am gândit că așa este drept, să vezi și câtă suferință îi poate aduce soarta unui om. Printre nefericiții aceia, sunt oameni care, poate, cândva, au fost căpetenii sau nobili și pe care soarta i-a târât, doar într-o clipă, în mizeria de acolo."

– Bine, dar dacă asta este soarta care ne poate aștepta pe fiecare dintre noi, de ce nu suntem iertători atâta timp cât soarta ține cu noi?

– Tocmai asta vroiam să-ți spun. Va trebui să fii îndurător de fiecare dată când vei putea, dar nu uita că nu se poate face nimic pentru a schimba firea lucrurilor.

În acel moment, Alexandru văzu o copilă, mai mică, poate, decât el care urca pe cărare ducând două coșuri grele, pline cu mâncare de fasole, probabil pentru masa supraveghetorilor.

Băiatul coborî de pe cal și se opri în fața ei: era slabă, cu părul slinos și în ochii ei mari, negri, se citea o adâncă tristețe.

– Cum te cheamă? – o întrebă.

Fata nu răspunse.

– Poate că nu știe să vorbească – spuse Filip.

Alexandru se întoarse către tatăl său: – Eu pot să-i schimb soarta. Vreau să i-o schimb.

Filip fu de acord: – Poți s-o faci, dacă vrei, dar nu uita că asta nu va schimba nimic pe lume.

Alexandru o urcă pe fată pe cal, în spatele lui, și o acoperi cu mantia sa.

Pe înserat, ajunseră din nou la Amfipolis și fură găzduiți peste noapte în casa unui prieten al regelui. Alexandru porunci ca fata să fie spălată și îmbrăcată cu ceva și, mai târziu, pe când mânca, o privea.

Încercă să-i vorbească, dar răspundea doar cu frânturi de cuvinte și nu se înțelegea nimic din ce spunea.

– Trebuie să fie vreo limbă de-a barbarilor – îi spuse Filip fiului său. – Dacă vrei să vorbești cu ea, va trebui să aștepți până va învăța macedoneana.

– O să aștept – răspunse Alexandru.

A doua zi, vremea începuse să se îndrepte și porniră din nou pe drumul spre casă, traversând iarăși podul de bărci de peste Strimon, însă, după ce ajunseră la Bromiscos, o luară spre sud de-a lungul peninsulei pe care se afla Muntele Athos. Merseră călare toată ziua și, la asfințit, ajunseră într-un loc de unde se vedea un șanț uriaș, pe jumătate surpat, care tăia pen-

insula dintr-o parte în alta. Alexandru trase de hățurile calului său și se opri uluit să privescă lucrarea aceea ciclopică.

– Vezi șanțul acela? – îl întrebă tatăl său. – L-a săpat acum aproape o sută cincizeci de ani Xerxe, împăratul persanilor, ca să treacă prin el cu flota și să nu se lovească de stâncile de la Athos. Au lucrat acolo zece mii de oameni, zi și noapte, fără încetare. Înainte de aceasta, Marele Rege mai pusese să se construiască și un pod de vase peste strâmtoarea Bosfor, ca să lege Asia de Europa.

„Peste câteva zile, vom primi vizita unei solii din partea Marelui Rege. Vroiam să ai idee de puterea imperiului cu care ducem noi tratative."

Alexandru dădu din cap în semn de aprobare și rămase mult timp fără să spună nimic privind la acea lucrare colosală; apoi, văzând că tatăl său își reia drumul, își îndemnă și el calul cu călcâiele și porni în urma lui.

– Aș vrea să te întreb ceva – spuse când ajunse lângă el.

– Te ascult.

– Este un băiat la Pella care vine la lecțiile cu Leonidas, dar nu stă nici o clipă împreună cu noi. Îl întâlnesc rareori, dar nici atunci nu intră în vorbă cu mine; este întotdeauna trist și pare mereu căzut pe gânduri. Leonidas n-a vrut niciodată să-mi spună cine este, dar sunt sigur că tu știi despre ce este vorba.

– Acela este vărul tău, Amintas – îi răspunse Filip fără a întoarce capul. – Fiul fratelui meu care a pierit în luptă cu tesalienii. Înainte ca tu să te naști, el era moștenitorul tronului și eu domneam în locul lui ca regent.

– Vrei să spui că el ar fi trebuit să fie suveranul?

– Tronul este al aceluia care poate să-l apere – răspunse Filip. – Ține minte. Din cauza asta, cine a luat puterea, i-a înlăturat pe toți aceia care l-ar fi putut detrona.

– Dar tu l-ai lăsat pe Amintas să trăiască.

– Era fiul fratelui meu și nu putea să-mi facă nimic rău.

– Ai fost... îndurător.

– Se poate spune și așa.

– Tată?

Auzindu-l, Filip se întoarse brusc: Alexandru nu i se adresa pe un asemenea ton decât atunci când era supărat pe el sau când urma să-i pună o întrebare foarte serioasă.

– Dacă tu ai muri pe câmpul de luptă, cine ar fi moștenitorul tronului, eu sau Amintas?

– Cel care va fi în stare de asta.

Băiatul nu mai vru să afle nimic, dar răspunsul acela sec îl lovi puternic și nu i se mai șterse din suflet.

Se întoarseră la Pella după trei zile de drum și Alexandru i-o dădu în grijă Artemisiei pe fetița pe care o salvase de pe muntele Pangeos.

– De-acum înainte – declară el cu o solemnitate copilărească – ea va fi în serviciul meu. Și tu o s-o înveți tot ce trebuie să știe.

– Are, barem, și vreun nume? – vru să știe Artemisia.

– Nu știu. Așa că o să-i spunem Leptine.

– E un nume frumos și se potrivește pentru o fată.

În ziua aceea, primiră vestea că, foarte bătrân cum era, murise Nicomah. Regelui îi păru destul de rău pentru că fusese un doctor bun și fiul său se născuse cu ajutorul lui.

Totuși, cabinetul n-a fost închis, chiar dacă fiul său, Aristotel, o pornise în viață pe un alt drum și, pe atunci, se afla în Asia, la Atarnios, unde întemeiase, după moartea maestrului său, Platon, o nouă școală filosofică.

Tânărul ajutor al lui Nicomah, Filip, continuase să lucreze în cabinetul doctorului acum dispărut și-și făcea meseria cu mare măiestrie.

Între timp și băieții care trăiau la curte împreună cu Alexandru creșteau, atât ca fizic, cât și ca suflet și spirit, iar înclinațiile pe care le vădiseră pe când erau mai mici se consolidaseră în mare parte: colegii care erau cam de aceeași vârstă cu Alexandru,

ca Hefestion care devenise prietenul său de nedespărțit, sau Perdicas și Seleucos, deveniseră foarte apropiați de el și formau împreună un grup aparte, și la jocuri, și la învățătură; Lisimah și Leonatos se obișnuiseră, cu timpul, să trăiască în comunitate și-și descărcau energia în exercițiile fizice și de îndemânare.

Leonatos era atras, în special, de lupte și din cauza asta arăta mereu mototolit și zburlit, zgâriat și plin de vânătăi. Cei mai mari, ca Ptolemeu și Crater, erau deja niște tineri bărbați și erau supuși, de ceva timp, unei instrucții militare dure pentru a deveni buni cavaleri.

Pe atunci intrase în acest grup și un grec, Eumene se numea, care lucra ca ajutor în cancelaria regelui și era foarte apreciat pentru inteligența și iscusința sa. Pentru că Filip dorise ca el să urmeze școala împreună cu ceilalți băieți, Leonidas îi găsise un post în dormitorul comun, dar, imediat, Leonatos îl provocă la luptă.

– Dacă vrei să-ți câștigi locul trebuie să te bați – declară el, scoțându-și hitonul și rămânând cu bustul gol. Eumene nu-l învrednici nici măcar cu o privire. – Ești nebun? Nici gând de așa ceva. – Și începu să-și aranjeze hainele în lada pusă special lângă pat.

Lisimah îl luă în derâdere: – Ce v-am spus? Grecul ăsta e pe jumătate bășină. – Începu și Alexandru să râdă.

Leonatos îi dădu un brânci care-l rostogoli pe jos: – Ei, vrei să te bați sau nu?

Eumene se ridică de la pământ cu un aer plictisit, își aranjă hainele și spuse.

– O clipă, mă întorc imediat. – Se îndreptă spre ușă, lăsându-i pe toți înlemniți. După ce ieși, se apropie de un soldat care făcea de strajă pe terasa palatului, un trac vânjos ca un urs. Scoase câteva monede și i le puse în palmă. – Vino cu mine, am o treabă pentru tine. – Intră în dormitor și i-l arătă pe Leonatos. – Îl vezi pe ăla cu pistrui și păr roșu. – Uriașul dădu din cap. – Bravo. Ia-l și trage-i câțiva pumni buni în cap.

Leonatos își dădu seama de primejdie, se strecură printre picioarele tracului ca Ulisse printre picioarele lui Polifem și-o șterse în jos pe scări.

– Mai are cineva ceva de spus? – întrebă Eumene și începu din nou să-și aranjeze lucrurile.

– Da, eu – interveni Alexandru.

Eumene se opri și se întoarse spre el: – Te ascult – spuse el pe un ton vădit de respect – pentru că ești stăpânul casei, dar nici unul dintre amărâții ăștia nu poate să-și permită să mă facă pe mine „bășină".

Alexandru izbucni în râs. – Bine-ai venit printre noi, domnule secretar-șef.

Din ziua aceea, Eumene făcu parte, ca oricare altul, din grup și rămase ca acela care era gata oricând să glumească sau să ia în batjocură când pe unul când pe celălalt, dar cel mai des pe profesorul lor, bătrânul Leonidas: îi puneau șopârle în pat și broaște vii în supa de linte ca să se răzbune pentru loviturile de nuia împărțite de el cu dărnicie când nu erau atât cât trebuia de sârguincioși la învățătură.

Într-o seară, Leonidas, care mai era răspunzător și de punerea la punct a programului pentru instrucția lor militară, le dădu de știre cu mândrie că a doua zi regele avea să primească vizita unei solii persane și că el însuși urma să se afle printre cei care participau la discuții, cunoscând atât de multe lucruri despre Asia și despre obiceiurile de acolo; le mai spuse, de asemenea, și că, din rândul lor, cei mai mari trebuiau să facă parte din garda de onoare a regelui, îmbrăcând armura de paradă, iar cei mai tineri trebuiau să facă același lucru pe lângă Alexandru.

Vestea îi puse pe jar pe băieți: nici unul dintre ei nu mai văzuse vreodată un persan, iar ceea ce știau despre Persia citiseră în operele lui Herodot sau ale lui Ctesias sau în jurnalul faimoasei „retrageri a celor zece mii" ținut de atenianul Xenofon. Începură cu toții să-și lustruiască armele și să-și pregătească uniformele de gală.

– Tata a vorbit cu unul care fusese în expediția celor zece mii – povestea Hefestion – și-i văzuse pe persani la față în bătălia de la Cunaxa.

– Ce ziceți, băieți? – zise și Seleucos. – Un milion de oameni! – Și-și trecea mâinile, cu degetele răsfirate în evantai, prin fața ochilor ca și cum ar fi vrut să-și închipuie mulțimea de războinici.

– Dar carele cu coase? – exclamă și Lisimah. – Aleargă ca vântul pe câmpiile lor și scot de sub podea sau de la osiile roților coase lungi care seceră oamenii ca pe spice. Eu n-aș vrea să am de-a face cu așa ceva pe câmpul de luptă.

– Sunt doar brașoave care mai mult fac zgomot decât să ucidă – le spuse Alexandru care tăcuse chitic până atunci ascultând vorbele prietenilor săi. – Spune asta și Xenofon în jurnalul lui. Oricum, o să avem ocazia cu toții să-i vedem pe persani cum se descurcă în luptă. Regele, tatăl meu, a organizat o partidă de vânătoare de lei la Eordeea, în cinstea oaspeților.

– Îi lasă și pe copii să vadă? – se hlizi Ptolomeu.

Alexandru se înfipse în fața lui: – Eu am treisprezece ani și nu mi-e frică de nimeni și de nimic. Mai spune o dată ce-ai spus și te fac să-ți înghiți toți dinții.

Ptolomeu se potoli și celorlalți băieți le îngheță râsul pe buze. De câtva timp se învățaseră să nu-l mai provoace pe Alexandru, deși nu era cu mult mai dezvoltat la corp ca ei. De mai multe ori făcuse dovada unei energii surprinzătoare și a unei iuțeli fulgerătoare în mișcări.

Eumene îi pofti pe toți să joace zaruri având ca miză plata pe săptămâna aceea și lucrurile se opriră aici. Banii ajunseră aproape toți în buzunarele lui pentru că grecul avea o slăbiciune și pentru joc, dar și pentru bani.

După ce-i trecu furia, Alexandru îi lăsă pe prietenii săi să se distreze și, înainte de culcare, se duse să-i facă o vizită mamei sale. De o bună bucată de vreme, Olimpia ducea o viață destul de retrasă, deși încă avea un cuvânt greu de spus

ca mamă a prinţului moştenitor al tronului, iar întâlnirile sale cu Filip erau, aproape în exclusivitate, limitate la ocaziile pe care le prevedea protocolul.

În tot acest timp, regele se căsătorise cu alte femei, din raţiuni politice, dar continua s-o respecte pe Olimpia şi, dacă regina ar fi avut un caracter mai puţin ursuz şi dificil, poate că i-ar mai fi arătat şi acum că pasiunea pe care o nutrise cândva pentru ea nu se stinsese cu totul.

Suverana era aşezată într-un jilţ cu rezemători pentru braţe, alături de un candelabru de bronz cu cinci lumânări şi ţinea pe genunchi un papirus desfăşurat. Camera, dincolo de flăcările lumânărilor, era cufundată cu totul în întuneric.

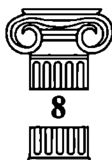
Alexandru intră mergând în vârful picioarelor: – Ce citeşti, mamă?

Olimpia înălţă capul: – Safo – răspunse ea. – Versurile ei sunt minunate şi singurătatea ei seamănă aşa de bine cu a mea....

Se apropie de fereastră privind cerul înstelat şi repetă cu voce tremurătoare şi melancolică versurile pe care tocmai le citise:

Al nopţii farmec nu-i decât la jumătate,
şi luna şi Pleiadele apuse sunt de-acum
iar eu aici, rămân în pat, şi... în singurătate.

Alexandru se apropie şi văzu, în lumina slabă a lunii, o lacrimă care tremură o clipă pe geana mamei sale şi, apoi, coborî uşor, lăsând o dâră pe obrazul palid.

Maestrul de ceremonii dădu comanda să se sune din trâmbițe și demnitarii persani își făcură, solemn, intrarea în sala tronului. În fruntea lor se afla satrapul Frigiei, Arsames, însoțit de guvernatorul militar al provinciei și de alți demnitari care mergeau la un pas în urma lui.

Erau flancați de o escortă de doisprezece Nemuritori, soldați din garda imperială, aleși cu toții pentru statura lor impunătoare, măreția mișcărilor și pentru că se trăgeau din familii de nobili.

Satrapul purta o tiară moale, cu vârful lăsat pe o parte, acoperământul pentru cap de cea mai mare vază după tiara cea înaltă și tare pe care numai împăratul putea s-o poarte. Era îmbrăcat cu o mantie de stofă fină brodată cu dragoni de argint, pe deasupra unor pantaloni dintr-o țesătură cu modele și în picioare avea încălțări din piele de antilopă. Ceilalți demnitari erau și ei gătiți cu veșminte incredibil de bogate și de rafinate.

Cei care atrăgeau, însă, cel mai mult atenția curtenilor aflați de față erau Nemuritorii Marelui Rege. Înalți de aproape doi metri, cu ten măsliniu, aveau bărbi crețe și de un negru intens, iar părul le era pieptănat într-un mod foarte complicat prin bucle făcute cu fierul încins. Purtau mantii țesute din fir de aur, lungi până la pământ, pe deasupra unor tunici din stofă

fină albastră și a unor pantaloni de aceeași culoare brodați cu albine de aur. Purtau pe umăr temutele arcuri dublu încovoiate și tolbe de săgeți din lemn de cedru încrustat cu fildeș și cu fâșii de argint.

Călcau cu pas cadențat atingând pardoseala cu lăncile care aveau la capătul de jos un mâner de aur în formă de rodie. La șoldul fiecăruia dintre ei atârna cea mai frumoasă armă de ceremonie care putea ieși din mâinile celui mai iscusit armurier din lume: orbitoarea *akinake*, spada scurtă cu două tăișuri, din aur masiv, vârâtă în teaca împodobită cu imagini în relief de grifoni cu ochi de rubine.

Teaca, și ea din aur masiv, era prinsă la centură cu o agățătoare tot din aur, așa încât arma se putea balansa liber la fiecare pas al falnicilor războinici și, în același timp, parcă le ritma mersul prin sclipirile pe care le arunca prețiosul metal.

Filip, care se aștepta la o asemenea demonstrație de lux, le pregătise și el o primire pe măsură, așezând pe fiecare dintre laturile sălii câte două rânduri de *pezeteri*, soldații săi din infanteria grea, de linie. Ferecați în armurile de bronz, țineau într-o mână scuturile cu steaua de argint a Argeazilor, iar în cealaltă sarisele, enormele lănci din lemn de corn, înalte de aproape șase metri. Vârfurile lor de bronz, lucioase ca oglinda, aproape că atingeau tavanul.

Alexandru, îmbrăcat cu prima armură din viața lui, făcută de meșter după desenele pe care i le dăduse chiar el, înconjurat de garda lui personală, stătea așezat pe un taburet la picioarele tatălui său. De cealaltă parte, la picioarele reginei Olimpia, ședea sora sa, Cleopatra, abia adolescentă și, încă de pe acum, de o frumusețe răpitoare. Era îmbrăcată cu un peplos atic care îi lăsa descoperite brațele și umerii, căzând în cute elegante pe pieptul micuț dar ferm și avea în picioare sandale din panglici de argint.

Ajuns în fața tronului, Arsames se înclină în fața perechii regale, apoi se dădu la o parte lăsându-i să înainteze pe

demnitarii care aduceau daruri: o cingătoare dintr-o țesătură de aur împodobită cu acvamarine și cu ochi de tigru pentru regină și o armură indiană cu încrustații de carapace de broască țestoasă pentru rege.

Filip îi făcu maestrului de ceremonii semn să înainteze cu darurile sale pentru împărat și pentru împărăteasă: un coif scitic din aur și un colier cipriot cu bucăți de coral montate în argint.

Odată încheiată solemnitatea primirii oficiale, oaspeții fură poftiți în sala de audiențe, aflată alături, și așezați pe divane comode pentru discuțiile privind protocolul de înțelegere, pe care le așteptau cu toții. Lui Alexandru i se dădu voie să asiste și el, pentru că Filip dorea ca el să înceapă să-și facă o idee despre răspunderile celui care guvernează și despre felul în care se mențineau raporturile cu o putere străină.

Tratativele se purtau asupra unui anumit fel de protectorat al lui Filip asupra cetăților grecești din Asia menținând o recunoaștere formală a suveranității persane asupra regiunii respective. Din punctul lor de vedere, persanii erau îngrijorați de înaintarea lui Filip către Strâmtori, o zonă sensibilă, punct de trecere între două continente și între trei mari zone: Asia Mică, Asia interioară și Europa.

Filip încercă să-și expună motivele fără a le da interlocutorilor săi motive de a se alarma: – Eu nu am nici un interes să tulbur pacea din zona Strâmtorilor. Singurul meu scop este să întăresc hegemonia macedonenilor între golful adriatic și țărmul apusean al Mării Negre, lucru care, cu siguranță, va aduce liniște și stabilitate în toată zona Strâmtorilor, rută de transport și comercială vitală pentru toți.

Îi lăsă timp tălmaciului să traducă și observă expresia de pe fața oaspeților săi pe măsură ce cuvintele sale treceau unul câte unul din greacă în persană.

La Arsames nu putu observa nici o reacție. I se adresă lui Filip privindu-l țintă drept în ochi, ca și cum acesta l-ar fi putut înțelege direct, spunându-i: – Problema pe care vrea s-o

rezolve Marele Rege este cea a raporturilor tale cu grecii din Asia și cu anumiți suverani greci de pe coasta răsăriteană a Mării Egee.

Noi am susținut întotdeauna autonomia lor și am preferat întotdeauna ca orașele grecești să fie guvernate de greci... prietenii noștri, se înțelege. Ni se pare că este vorba despre o soluție înțeleaptă care respectă pe de o parte tradițiile și demnitatea lor și apără, pe de altă parte, atât interesele lor cât și ale noastre. Din păcate.... – reluă el când tâlmaciul termină – vorbim despre o zonă de graniță care s-a aflat întotdeauna la originea măcar a unor neînțelegeri, dacă nu a unor dispute tăioase sau a unor războaie deschise.

Discuția începea să intre în miezul chestiunii și să atingă punctele nevralgice și Filip, ca să mai destindă atmosfera, făcu un semn maestrului de ceremonii să lase să intre câțiva băieți și fete, foarte frumoși, destul de sumar îmbrăcați, ca să servească prăjituri și vin aromatizat și îndoit cu zăpadă adusă de pe muntele Bermios și păstrată în vasele de argilă din pivnițele regale.

Cupele de argint se acoperiseră cu o brumă ușoară care dădea metalului un fel de patină mată și privirii, înainte de atingerea mâinii, o senzație plăcută de răcoare. Regele îi lăsă pe oaspeții străini să se servească și reluă discuția.

– Îmi dau seama foarte bine la ce te referi, cinstite oaspete al meu. Știu că au fost în trecut multe războaie sângeroase între greci și persani fără ca vreodată să se fi ajuns la o soluție definitivă. Aș vrea să-ți amintesc, însă, că țara mea și strămoșii mei suverani au avut întotdeauna un rol de mediatori, așa că te rog să-i spui Marelui Rege că prietenia noastră cu statele grecești din Asia este dictată doar de conștiința originilor comune, de religia comună și obligațiile străvechi ale ospitalității și ale legăturilor de rudenie...

Arsames asculta cu aceeași expresie de sfinx căreia ochii scoși în relief cu ajutorul fardurilor îi adăugau o fixitate stranie,

ca de statuie, iar Alexandru, din colțul său, îi cerceta pe rând, când pe oaspetele străin, când pe tatăl său, încercând să priceapă ce se ascundea sub paravanul acelor cuvinte spuse în doi peri.

– Nu neg – spuse Filip după o scurtă pauză – că ne interesează foarte mult să avem cu acele orașe relații comerciale și, mai mult, am dori să ajungem la marea lor experiență în toate domeniile cunoașterii umane. Vrem să învățăm să construim, să navigăm pe mare, să modelăm cursurile de apă de pe pământurile noastre...

Persanul, în mod ciudat, îl întrerupse pe tălmaci: – Și ce oferiți în schimb?

Filip își ascunse destul de bine surpriza, așteptă să i se traducă întrebarea și răspunse netulburat:

– Prietenie, ospitalitate și produse pe care numai Macedonia este în stare să le ofere: lemnul din pădurile noastre, cai minunați și sclavi puternici de pe câmpiile din lungul fluviului Istru. Eu doresc doar ca toți grecii care trăiesc în jurul mării noastre să-l privească pe regele macedonenilor ca pe un prieten natural al lor. Nimic mai mult.

Persanii părură mulțumiți de spusele lui Filip și, oricum, își dădură seama că, și dacă mințea, nu-și putea permite, încă, să urzească planuri agresive și asta, pentru moment, era de-ajuns.

Când ieșiră ca să fie conduși spre sala de ospețe, Alexandru se apropie de tatăl său și-i șopti la ureche:

– Ce este adevărat din tot ce-ai spus?

– Aproape nimic – îi răspunse Filip ieșind pe coridor.

– Deci și ei...

– Nu mi-au spus nimic cu adevărat important.

– Și-atunci, la ce servesc întâlnirile astea?

– Ca să ne adulmecăm.

– Să vă adulmecați? – întrebă nedumerit Alexandru.

– Chiar așa. Un politician adevărat nu are nevoie de cuvinte,

se bazează cu mult mai mult pe nasul său. De exemplu: după tine, îi plac fetele sau băieții?

– Cui?

– Oaspetelui nostru, se-nțelege.

– Mhm... n-aș ști să spun.

– Îi plac băieții. Se prefăcea că le privește pe fete, dar trăgea cu coada ochiului la tinerelul blond care servea vinul cu gheață. O să-i spun maestrului de ceremonii să facă în așa fel încât să-l găsească diseară la el în pat. Băiatul este din Bitinia și înțelege persana. Poate că reușim să mai aflăm câte ceva din ce gândește oaspetele nostru. Tu, însă, după banchet, o să-i conduci peste tot și o să le arăți palatul și împrejurimile.

Alexandru dădu din cap în semn de aprobare și, când veni momentul pentru vizită, își îndeplini cu ardoare misiunea ce-i fusese încredințată. Citise multe despre imperiul persan, știa aproape pe dinafară *Educația lui Cirus* cartea atenianului Xenofon și luase în serios *Istoria persanilor* a lui Ctesias, o lucrare plină de exagerări și de fantezii, dar interesantă pentru unele informații despre obiceiuri și despre peisaje. Era, însă, pentru prima dată că putea vorbi cu niște persani în carne și oase.

Însoțit de un tălmaci, le arătă palatul regal și locuințele tinerilor nobili și-și puse în gând să-i tragă o săpuneală lui Lisimah pentru că nu-și făcuse bine patul. Le explică persanilor că vlăstarele aristocrației macedonene erau educate la curte împreună cu el.

Arsames spuse că tot așa se întâmpla și în capitala lor, Susa. În felul acesta, suveranul era sigur de buna credință a șefilor de trib și a regilor de sub protecția sa și, în același timp, creștea o generație de nobili atașați total tronului.

Alexandru le arătă grajdurile *eterilor*, nobilii care făceau instrucția militară la cavalerie și care dețineau titlul de „tovarăși ai regelui" și le arătă câțiva superbi cai tesalieni de călărie.

– Minunate animale – spuse unul dintre demnitari.

– Aveți și voi cai așa de frumoși? – întrebă cu naivitate Alexandru.

Demnitarul zâmbi: – Ai auzit vreodată, prințe, vorbindu-se despre caii de călărie din Nissa?

Alexandru dădu din cap, încurcat.

– Sunt animale incredibil de frumoase și de puternice care sunt duse la păscut doar pe podișurile din Media, unde crește o iarbă foarte hrănitoare care se numește chiar „medică". Florile sale, de culoare purpurie, sunt cele care dau cea mai mare energie. Calul împăratului este hrănit numai cu aceste flori de medică; grăjdarii le culeg cu mâna, una câte una, și le dau calului proaspete, primăvara și vara, și uscate, toamna și iarna.

Alexandru, vrăjit de povestirea aceea, încerca să-și închipuie cum putea arăta un bidiviu hrănit numai cu flori.

Trecură, apoi, să viziteze grădinile în care regina Olimpia pusese să se planteze toate soiurile existente de trandafiri de Pieria și, în acea perioadă a anului, peste tot plutea un parfum extrem de delicat și de puternic.

– Grădinarii noștri fac din ei infuzii și esențe pentru doamnele de la curte – spuse Alexandru – dar am citit multe și despre grădinile voastre pe care noi, grecii, le numim „paradisuri". Sunt chiar așa de frumoase?

– Poporul nostru se trage din stepe și de pe podișurile de la miazănoapte, așa că grădinile au fost întotdeauna pentru noi un adevărat vis. În limba noastră ele se numesc *pairidaeza*: sunt înconjurate de ziduri înalte și împânzite de un sistem complicat de canale de irigație care păstrează verde covorul de iarbă în toate anotimpurile anului. Nobilii noștri pun să se cultive aici toate felurile de plante locale și de aiurea și să se aducă animale decorative din toate ungherele imperiului: fazani, păuni, papagali, dar și tigri, leoparzi albi, pantere negre. Încercăm să zămislim din nou lumea perfectă aidoma aceleia care a ieșit din mâinile zeului nostru Ahura Mazda, fie-i numele veșnic lăudat!

Alexandru îi duse, apoi, într-o trăsură închisă să viziteze capitala și monumentele ei, templele, porticurile, piețele.

– Avem, însă, și o altă capitală – explică el. – Aigai, la poalele muntelui Bermios: acela este locul de unde se trage familia mea și acolo își dorm somnul de veci regii noștri. Este adevărat că și voi aveți mai multe capitale?

– Oh, da, tinere prinț – răspunse Arsames. – Noi avem patru capitale. Pasargada este, la fel ca Aigai a voastră, cetatea de scaun a primilor regi. Acolo se înalță, pe un platou mângâiat de vânturi, mormântul lui Cyrus cel Mare, întemeietorul dinastiei. Apoi, este Ecbatana, în Elam, în munții Zagros, acoperiți de zăpezi tot anul, și este capitala de vară. Zidurile cetății sunt acoperite de plăcuțe de argilă montate pe tablă din aur și, când soarele este la asfințit, ele strălucesc ca un giuvaer pe fondul zăpezilor neatinse de picior de om. Spectacolul este de neînchipuit, prințe Alexandru. A treia capitală este Susa, unde Marele Rege își are reședința de iarnă, iar a patra, capitala pentru serbările începutului de an, este Persepolis, cetatea de pe înălțimi, parfumată cu arome de cedru și de tămâie, împodobită cu o pădure de coloane de culoarea purpurei și a aurului. Acolo se păstrează tezaurul regal și nu există cuvinte pentru a descrie o asemenea minunăție. Sper că, într-o bună zi, o vei vizita.

Alexandru asculta vrăjit, aproape că putea vedea în imaginație acele orașe de basm, grădinile de vis, acele comori adunate timp de secole, acele priveliști nesfârșite. Când se întoarseră în palat, îi pofti pe oaspeți să se așeze și porunci să fie aduse cupele cu hidromel. În timp ce ei beau, mai întrebă:

– Spuneți-mi, cât de întins este imperiul Marelui Rege?

Ochii satrapului străluciră și vocea lui răsună inspirată ca aceea a unui poet care-și cântă ținuturile natale:

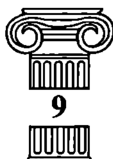
– Imperiul Marelui Rege se întinde la miazănoapte până acolo unde oamenii nu mai pot trăi de frig și la miazăzi până acolo unde oamenii nu mai pot trăi din cauza căldurii și el

domnește peste o sută de nații, de la oamenii cu părul creț îmbrăcați în blănuri de leopard până la cei cu părul lins care își acoperă corpul cu blănuri de tigru.

„În cuprinsul granițelor sale, se află deșerturi pe care nimeni nu a îndrăznit să le străbată, se înalță munți prin care n-a călcat niciodată picior de om, atât de înalți încât piscurile lor aproape că ating luna. Printre toate acestea curg cele mai mari patru fluvii din lume, sacre pentru zei și pentru oameni: Nilul, Tigrul, Eufratul și Indul, precum și încă alte o mie ca măretul Choaspes sau învolburatul Araxes care se prăvălește în Marea Caspică, o mare misterioasă despre ale cărei margini nu se știe nimic, dar atât de întinsă încât în ea se oglindește a cincea parte a bolții cerești... Și mai este și o șosea care, pornind de la cetatea Sardi, traversează jumătate din ținuturi și ajunge la capitala Susa: o șosea pavată toată cu lespezi de piatră și în care se intră prin porți de aur.

Deodată, Arsames tăcu și-l privi țintă pe Alexandru, drept în ochi. Îi văzu privirea și în ea era o sete formidabilă de aventură și o lucire a unei forțe vitale de neînvins. Înțelese că în tânărul acela clocotea un suflet mai puternic decât tot ceea ce întâlnise vreodată în viața sa. Își aminti atunci de o întâmplare petrecută cu mulți ani înainte și despre care se vorbise vreme îndelungată în Persia: într-o zi, în templul focului de pe Muntele luminii, o pală de vânt neașteptată, iscată din senin, stinsese flacăra sacră.

În aceeași clipă, îl cuprinse frica.

9

Vânătoarea începu o dată cu revărsatul zorilor și luau parte la ea, cu voia regelui, chiar și băieții mai mici: Alexandru cu prietenii săi Filotas, Seleucos, Hefestion, Perdicas, Lisimah și Leonatos, precum și Ptolemeu, Crater și alții.

Eumene, deși fusese și el invitat, ceru să rămână acasă din cauza unui deranjament stomacal care nu-i dădea pace și arătă o rețetă de la medicul Filip prin care acesta îi prescria repaus absolut timp de câteva zile și o dietă pe bază de ouă răscoapte.

Regele Alexandru al Epirului poruncise să fie trimisă, special pentru această ocazie, o haită de câini de talie mare și cu un miros excelent eliberați acum din lanț de hăitașii care se răspândiseră cu o noapte înainte la marginile unei păduri de pe munte. Erau câini care ajunseseră cu mai bine de un secol înainte din Orient și, pentru că se aclimatizaseră foarte bine în Epir, țara molosilor, unde existau cele mai bune crescătorii, câinii aceia erau și ei numiți, de obicei, tot molosi. Prin forța lor, prin statura mare și prin rezistența lor la durere erau cei mai buni care puteau fi găsiți pentru vânatul mare.

Păstorii dăduseră de veste de mai mult timp că, în zona aceea, se afla un leu mascul care făcea prăpăd printre turmele de oi și cirezile de vaci, și Filip așteptase, cu bună știință, acea ocazie pentru a doborî fiara, pentru a-l iniția pe fiul său asupra singurei distracții care s-ar potrivi unui aristocrat,

dar și pentru a le oferi oaspeților persani o distracție demnă de rangul lor.

Plecaseră de la palatul din Pella cu trei ore înainte de a se crăpa de ziuă și, când răsărea soarele, se aflau la poalele masivului muntos care despărțea valea râului Axios de cea a râului Ludias. Fiara își avea vizuina pe undeva prin inima pădurilor de fagi și de stejari care acopereau muntele.

Regele făcu un semn și maeștrii de vânătoare sunară din corn. Semnalele, repetate de ecou, ajunseră până pe crestele munților și hăitașii le auziră. Dăduseră drumul câinilor, mergeau pe jos în urma lor și făceau o larmă grozavă bătând în scuturi cu mânerele sulițelor.

Valea răsună îndată de lătratul câinilor și vânătorii se pregătiră așezându-se într-un semicerc cu o rază cam de cincisprezece stadii.

În mijloc se afla Filip împreună cu generalii săi: Parmenion, Antipatros și Clito zis cel Negru. Pe latura dreaptă se aflau persanii și toată lumea rămăsese uluită de schimbarea la care asistau: nici vorbă de tunici brodate și mantii luxoase. Satrapul și Nemuritorii săi erau îmbrăcați la fel ca strămoșii lor nomazi din stepă: pantaloni de piele, cămașă de zale, un fel de beretă tare pe cap, două sulițe purtate la scara șeii, arc dublu încovoiat și săgeți. La stânga suveranului se înșirau regele Alexandru al Epirului cu Ptolemeu și cu Crater și, mai încolo, cei mai tineri: Alexandru, Hefestion, Seleucos și ceilalți.

O pânză ușoară de ceață cobora în lungul râului și se așternea ca un văl subțire pe deasupra câmpiei de un verde intens presărat cu o mulțime de flori, aflată încă, în mare parte, în umbra muntelui.

Deodată, un răget sfâșie tăcerea zorilor, mai puternic decât lătratul îndepărtat al câinilor, și caii nechezară nervoși, bătând din copite și sforăind, fiind cu greu ținuți în frâu.

Nimeni nu se mișca, însă, așteptând ca leul să iasă la loc deschis. Un alt răget se auzi, de data aceasta mai puternic, și

un altul îi răspunse ca un ecou ceva mai departe, dinspre râu: era acolo și o femelă!

În cele din urmă, masculul uriaș ieși din pădure și, văzându-se înconjurat, scoase un răget și mai puternic care parcă făcu să vibreze muntele și înspăimântă caii. La puțin timp după aceea, apăru și femela, dar cele două sălbăticiuni se codeau să înainteze din cauza vânătorilor și nici nu puteau da îndărăt fiindcă erau urmărite de hăitași. Căutară, atunci, o cale de scăpare spre râu.

Filip dădu semnalul de începere a vânătorii și toți se repeziră pe câmpie chiar în clipa în care soarele apărea de după munte și scălda valea în lumină.

Alexandru și tovarășii săi, fiindcă fuseseră rânduiți mai aproape de malul râului și nerăbdători să arate cât de îndrăzneți erau, dădură pinteni cailor ca să taie calea leilor.

În același timp, regele, temându-se ca băieții să nu se afle în pericol, se avânta și el cu sulița pregătită în mână iar persanii se răsfirau în semicerc gonind din ce în ce mai repede ca să nu lase fiarele să scape din nou în pădure atacând câinii.

Furat de iuțeala galopului, Alexandru era acum foarte aproape de mascul și gata să înfigă sulița în coastele lui, dar în clipa aceea haita țâșni în fugă din pădure și femela, speriată, o luă fulgerător în direcția opusă și-și înfipse colții în crupa calului pe care călărea prințul, doborându-l la pământ.

Leoaica fu înconjurată de câini și trebui să-și descleșteze colții, așa încât calul se ridică imediat și o luă la fugă în galop; zvârlea din copite, necheza și lăsa dâre groase de sânge pe unde trecea.

Alexandru se ridică în picioare și se trezi față în față cu leul. Era dezarmat pentru că, în cădere, scăpase sulița din mână, dar, în aceeași clipă, Hefestion veni lângă el cu sabia în mână și lovi din fugă fiara care scoase un muget de durere.

Femela sfâșiase între timp beregata câtorva câini și se îndrepta către perechea sa care îl ataca acum cu furie pe

Hefestion. Băiatul se apăra curajos cu vârful suliței, dar leul lovea din toate puterile cu labele, răgea și-și lovea nervos șoldurile cu coada.

Filip și Parmenion se apropiaseră de-acum, dar era vorba de clipe. Alexandru își luase din nou sulița în mână și țintea unde să lovească, fără să-și dea seama că femela era gata să sară asupra lui.

În momentul acela, unul dintre războinicii persani, cel mai departe dintre toți, fără a se opri măcar din galop, își încordă arcul și trase. Leoaica sări, dar săgeata i se înfipse în piept cu un șuierat ascuțit și o făcu să cadă la pământ în agonie.

Filip și Parmenion alergară în spatele masculului și-l atraseră departe de băieți. Primul îl lovi regele, dar imediat după aceea Alexandru și Hefestion veniră și ei rănindu-l la rândul lor, așa încât lui Parmenion nu-i mai rămase decât să-i dea lovitura de grație.

Câinii lătrau și chelălăiau înnebuniți de jur împrejur și hăitașii îi lăsară să lingă sângele celor două animale vânate ca să-i țină minte mirosul până la următoarea goană.

Filip descălecă și-și îmbrățișă fiul: – M-ai speriat, băiatul meu, dar am fost și mândru de tine. Cu siguranță că, într-o zi, vei fi rege. Un mare rege. – Îl îmbrățișă și pe Hefestion care-și riscase viața ca s-o salveze pe aceea a lui Alexandru.

Când agitația se mai potoli puțin și maeștrii de vânătoare începură să jupoaie cele două fiare doborâte, își amintiră cu toții de momentul cel mai important, acela în care leoaica sărise asupra prințului Alexandru. Se întoarseră și-l descoperiră pe străin, era unul dintre Nemuritori, nemișcat pe calul său și ținând încă în mână arcul uriaș, dublu încovoiat, cu care fulgerase femela de la mai bine de o sută de pași depărtare. Surâdea, lăsând să se zărească din mijlocul bărbii dese și negre ca pana corbului, cele două șiruri de dinți strălucitor de albi.

Abia atunci Alexandru își dădu seama că era plin de vânătăi și de zgârieturi și-l văzu pe Hefestion că pierdea sânge dintr-o

rană nu prea gravă, dar dureroasă făcută de gheara leului. Îl îmbrățișă și porunci să fie dus imediat la chirurgi ca să-l ia în grijă. Se întoarse apoi către războinicul persan care îl privea de departe, din șaua calului său nisian.

Se apropie pe jos de el și se opri la doar câțiva pași în fața lui. Se uită țintă în ochii acestuia și-i spuse:

– Mulțumesc, oaspete străin. N-am să uit asta.

Nemuritorul nu înțelese cuvintele lui Alexandru pentru că nu știa limba greacă, dar înțelese ce vroia să spună tânărul prinț. Zâmbi din nou și salută înclinând capul, apoi dădu pinteni calului și plecă la ai lui.

Vânătoarea reîncepu peste puțin timp și se prelungi până la asfințit, când se dădu semnalul de încetare. Însoțitorii aduseră prăzile căzute sub loviturile vânătorilor: un cerb, trei mistreți și câteva căprioare.

La căderea serii, toți cei care luaseră parte la vânătoare se adunară sub un cort mare care fusese înălțat de servitori în plin câmp și, pe când râdeau și sporovăiau cu toții comentând clipele cele mai palpitante ale zilei, bucătarii scoaseră vânatul din țepușele în care se fripsese, iar cei care serveau la mese tăiară felii de carne și le oferiră mesenilor: întâi regelui, apoi oaspeților și, în continuare, prințului și celorlalți.

Vinul începu curând să curgă din abundență și băură și Alexandru cu prietenii săi. Prin ceea ce făcuseră peste zi dovediseră cu prisosință că de-acum erau niște bărbați pe cinste.

Apărură peste o vreme și femeile: cântărețe din flaut, dansatoare, pricepute toate să încălzească atmosfera de la un banchet, cu dansurile lor, cu vorbele deocheate și cu temperamentul tineresc cu care făceau dragoste.

Filip, peste măsură de vesel, hotărî să înceapă jocul *kottabos* și-i ceru tălmaciului să le traducă și persanilor regulile:

– O vedeți pe fata aceea? – îi întrebă arătând spre o dansatoare care tocmai atunci începuse să se dezbrace. – Trebuie s-o țintiți drept între coapse cu ultimele picături de

vin care v-au mai rămas pe fundul cupei. Cine nimerește, o va primi pe fată ca premiu. Uite, așa! – își strecură degetul arătător și pe cel mijlociu sub unul dintre mânere și făcu să sară vinul în direcția fetei. Picăturile căzură pe fața unuia dintre bucătari și toți izbucniră în râs: – Ia-l ca premiu pe bucătar, Măria Ta! Bucătarul! Bucătarul!

Filip ridică din umeri și mai încercă o dată, dar, cu toate că fata îi oferise ținta ca pe tavă, capacitatea regelui de a mai ochi era parcă învăluită în ceață.

Mulți dintre persani, nu prea obișnuiți cu vinul, se prăvăliseră la pământ pe sub mese și cât despre oaspetele principal, satrapul Arsames, el tot întindea mâna spre tinerelul pe care-l avusese în pat noaptea trecută.

Unii mai încercară din nou, dar jocul nu avu prea mare succes pentru că oaspeții erau prea beți ca să mai facă față unui exercițiu de precizie așa că fiecare puse mâna la întâmplare pe câte o fată, în timp ce regele, în calitate de gazdă, și-o luă pe cea cu care explicase regulile jocului. Ospățul degeneră, așa cum se întâmpla de obicei, transformându-se într-o orgie, într-o viermuială de corpuri asudate și pe jumătate goale.

Alexandru se ridică, se îndepărtă de cort și merse, învelit într-o mantie, până pe malul râului. Se auzea clipocitul apei printre pietre și luna care trecea peste crestele Muntelui Bermios dădea apelor o sclipire argintie iar peste câmpie împrăștia o lumină slabă, lăptoasă.

Din cort, se auzeau mai înăbușit glasurile și gemetele în timp ce zgomotele pădurii se auzeau mai limpede: foșnete, fâlfâit de aripi, murmure și, apoi, pe neașteptate, un zvon de cântec. Un susur ca de izvor, un clinchet mai întâi înfundat și apoi din ce în ce mai ascuțit, parcă argintiu, răsuna ca acordurile unui poet cântăreț în întunericul înmiresmat al pădurii. Cântec de privighetoare.

Alexandru rămase înmărmurit ascultând trilurile micului cântăreț fără să-și mai dea seama de scurgerea timpului. La

un moment dat, simți că se mai afla cineva de față și se întoarse. Era Leptine. Femeile o aduseseră cu ele ca să dea o mână de ajutor la pregătirea mesei.

Se uita la el, cu mâinile încrucișate peste piept, și privirea ei era limpede și senină la fel ca bolta cerească de deasupra lor. Alexandru îi mângâie ușor obrazul, apoi o făcu să se așeze lângă el și o ținu multă vreme înlănțuită în brațele lui, într-o tăcere adâncă.

A doua zi se reîntoarseră la Pella împreună cu oaspeții persani care fură rugați să mai zăbovească puțin ca să participe la banchetul oficial care urma să fie anunțat pentru ziua următoare.

Regina Olimpia îl chemă de îndată la ea pe fiul său și, când îl văzu plin de vânătăi și cu zgârieturi zdravene pe brațe și pe picioare, îl îmbrățișă suspinând iar el se feri încurcat.

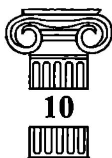
– Am auzit ce ai făcut. Ai fi putut să mori.

– Mamă, nu mi-e frică de moarte. Puterea și gloria unui rege sunt meritate doar dacă el este gata să-și dea chiar și viața, atunci când este cazul.

– Știu asta. Dar eu încă mai tremur pentru tot ce s-a întâmplat. Te rog, mai înfrânează-ți cutezanța, nu te expune fără rost. Ești încă doar un băiat, trebuie să mai crești, să-ți mai întărești trupul.

Alexandru o privi țintă și-i spuse hotărât: – Eu trebuie să-mi urmez destinul și am pornit deja pe acest drum. Este adevărat, mamă, că nu știu unde mă va duce el și care va fi sfârșitul.

– Nimeni nu știe așa ceva, fiule – spuse regina, cu un tremur în glas. – Destinul este un zeu cu fața acoperită de un văl negru.

10

În dimineața de după plecarea persanilor, Alexandru al Epirului intră în camera nepotului său cu un fel de boccea în brațe.

– Ce-ai acolo? – întrebă Alexandru.

– Un biet orfan. Mama lui a fost ucisă de leu alaltăieri. Îl vrei? Este din cea mai bună rasă și dacă o să-l iubești, se va lega de tine ca o ființă omenească.

Desfăcu cârpele și-i arătă un cățel cu blana pufoasă, de o frumoasă culoare roșcată, cu o pată albă drept în frunte. – Îl cheamă Peritas.

Alexandru luă cățelul pe genunchi și începu să-l mângâie. – E un nume frumos. Și cățelul este tare frumos. Chiar pot să-l țin?

– E al tău – răspunse unchiul său. – Dar trebuie să te îngrijești de el. Încă mai sugea la mama lui.

– O să se ocupe Leptine de el. O să crească repede și-l fac câinele meu de vânătoare și de companie. Îți rămân tare recunoscător.

Leptine se arătă încântată de ceea ce i se dădu de făcut și se ocupă de cățel cu toată grija.

Urmele copilăriei sale chinuite începeau de-acum să se șteargă și, cu fiecare zi care trecea, fata părea să înflorească.

Pielea sa era din ce în ce mai albă și mai netedă, ochii erau mai limpezi și mai expresivi iar părul castaniu, care strălucea uneori cu reflexe arămii era mai lucios.

– O s-o iei la tine în pat când o să fie bună de așa ceva? – îl întrebă Hefestion cu subînțeles.

– Poate – răspunse Alexandru. – Dar nu de asta am scos-o din mocirla în care se afla.

– Nu? Da' de ce?

Alexandru nu mai răspunse.

Iarna care urmă fu deosebit de aspră și regele se plânse de mai multe ori de dureri în piciorul stâng, unde o rană veche îl mai supăra chiar și după atâția ani.

Medicul Filip îi punea la picior pietre încălzite la foc și înfășurate în cârpe de lână ca să absoarbă eventuala umiditate și îl frecționa cu esență de virnanț. Câteodată îl obliga fără milă să îndoaie genunchiul până ce-și atingea fesa cu călcâiul și acesta era exercițiul pe care regele îl ura mai mult decât orice pentru că era foarte dureros. Exista, însă, pericolul ca piciorul, deja ceva mai scurt decât celălalt, să se scurteze și mai mult.

Era ușor pentru toată lumea să-și dea seama când regele își ieșea din sărite pentru că răgea ca un leu și, apoi, se auzea zgomot de farfurii și de cești făcute țăndări, semn că arunca în pereți cu toate alifiile, ceaiurile și leacurile tizului său medic.

Câteodată, Alexandru pleca din palatul regal de la Pella și se ducea de unul singur la Aigai, străvechea capitală din creierul munților. Rămânea acolo mult timp. Își făcea în cameră un foc zdravăn și rămânea ore întregi privind zăpada care cădea în valuri peste creste, peste pădurile albăstrii de brad și peste văi.

Îi plăcea să privească trâmbele de fum care ieșeau de la colibele păstorilor de pe munte și de la casele din sate, se bucura de tăcerea nemărginită care, în unele momente, seara

sau dimineața, domnea peste acea lume parcă vrăjită, suspendată între cer și pământ, și când se cuibărea în pat rămânea treaz multă vreme, cu privirea cufundată în întuneric, ascultând urletul lupului ce răsuna ca o tânguire prin văiule îndepărtate și pustii.

Când soarele apunea după o zi senină, putea privi în voie piscul Olimpului cum se colora în roșu și norii duși de vântul de miazănoapte plutind în voie spre lumi din depărtări. Privea stolurile de păsări călătoare și ar fi vrut să zboare și el laolaltă cu ele peste valurile oceanului, ori să atingă globul lunii o dată cu aripile șoimului sau ale acvilei.

Și totuși, chiar și în acele clipe, simțea că nu-i era permis așa ceva și că, într-o zi, își va dormi și el somnul de veci, sub un tumul măreț în valea din Aigai, la fel ca regii dinaintea lui.

Simțea atunci că era pe cale de a se despărți de copilărie și că devenea un bărbat adevărat și gândul acesta îl făcea ori melancolic, ori plin de o încordare fremătătoare, după cum contempla lumina amurgului de iarnă care se stingea cu o ultimă licărire purpurie pe creasta muntelui zeilor sau privea flăcările care ardeau vijelios în rugurile aprinse pe munți de țărani ca să mai dea putere soarelui pe cale să dispară la orizont.

Peritas se încovriga la picioarele sale, lângă foc, și se uita atent la el, chelălăind încet, ca și cum, în acele momente ar fi înțeles ce gânduri treceau prin mintea stăpânului său.

Leptine, în schimb, stătea deoparte în vreun ungher al palatului și se arăta doar dacă el o chema ca să-i pregătească masa de seară sau ca să facă împreună o partidă de bătălie de câmp, un joc de masă cu soldăței de argilă.

Ea devenise destul de pricepută la acest joc, așa că reușea de multe ori să-și învingă adversarul. Atunci fața i se înveselea și clipea des din ochi: – Sunt mai bună ca tine! – spunea ea râzând. – Ai putea să mă faci chiar și general!

Într-o seară în care ea era din cale afară de veselă, Alexandru îi luă mâna și o întrebă: – Leptine, tot nu reușești

să-ți aduci aminte nimic despre copilăria ta? Cum te numeai, din ce țară ești, cine erau părinții tăi?

Dintr-o dată, ochii fetei se înnegurară, lăsă capul în jos și începu să tremure ca și cum un frig grozav i-ar fi încleștat într-o clipă brațele. În noaptea aceea, Alexandru o auzi țipând, de mai multe ori în somn, într-o limbă pe care el n-o cunoștea.

Multe lucruri se schimbară o dată cu revenirea primăverii. Regele Filip începu în perioada aceea să aibă grijă ca fiul său să fie cât mai cunoscut înăuntrul și în afara Macedoniei. Îl prezentă de mai multe ori armatei aflate în formație de defilare și vru chiar să-l ia cu el în scurte campanii militare.

În asemenea ocazii, îi dădea voie să-i comande armurierului său personal armele cele mai frumoase și cele mai scumpe pe care Alexandru însuși le desena și-i poruncise lui Parmenion să-i asigure o gardă personală din cei mai buni soldați ai săi, dar să-l lase și să apară pe câmpul de luptă pentru a-l face să adulmece, după cum spunea el, mirosul sângelui.

În glumă, soldații îi spuneau lui Alexandru „rege" și lui Filip „general", ca și cum ar fi fost un subaltern al fiului său, și aceasta îi făcea suveranului o plăcere neînchipuită. De asemenea, Filip invitase la curte o mulțime de artiști ca să-i facă portretul lui Alexandru, făcând, cu imaginea fiului său, medalii, busturi și tablouri pe care le dăruia prietenilor și, mai ales, delegațiilor străine sau acelora ale cetăților grecești din peninsulă. În aceste imagini, el era reprezentat întotdeauna, după regulile cele mai cunoscute ale artei grecești, ca un efeb cu trăsături foarte regulate și cu părul auriu în bătaia vântului.

Tânărul prinț devenea, pe zi ce trecea, din ce în ce mai frumos: temperamentul său, desigur aprins, făcea ca pe față să nu îi apară defectele estetice des întâlnite la adolescenți. Pielea îi era netedă, sănătoasă, fără asperități, doar ușor rozalie în obraji și pe piept.

Avea părul des, moale și ondulat, ochi mari și expresivi și un fel ciudat de a-și apleca puțin capul spre umărul drept ceea ce făcea ca privirea lui să fie deosebit de pătrunzătoare, ca și cum l-ar fi scrutat până în adâncul sufletului pe cel cu care vorbea.

Într-o zi, regele îl chemă în camera sa de lucru: o încăpere austeră, având pereții acoperiți de rafturi în care se găseau documente ale cancelariei și cărți cu care își petrecea timpul liber.

Alexandru veni imediat, lăsându-l afară, în fața ușii, pe Peritas care venea după el peste tot și dormea cu stăpânul său în cameră.

– Anul acesta este foarte important, fiul meu: anul în care vei deveni bărbat. – Îi atinse buza de sus cu degetele: – Începe să-ți apară mustața și am un dar pentru tine.

Luă dintr-o lădiță un toc din lemn de merișor având încrustată pe el steaua Argeazilor în șaisprezece colțuri și i-o dădu. Alexandru îl deschise: înăuntru era un brici de bronz bine ascuțit și o gresie.

– Mulțumesc. Dar nu cred că m-ai chemat doar pentru asta.

– Nu, sigur că nu – spuse Filip.

– Atunci, de ce?

– Trebuie să pleci.

– Mă trimiți undeva?

– Da, într-un fel.

– Unde o să mă duc?

– La Mieza.

– Aproape. Ceva mai mult de o zi de drum. De ce?

– O să stai acolo trei ani ca să-ți completezi educația. La Pella sunt prea multe lucruri care te pot distrage: viața de la curte, femeile, ospețele. La Mieza, însă, ți-am pregătit un locșor foarte frumos, o grădină prin care trece un pârâu cu apa cristalină, o pădurice de chiparoși și de lauri, tufe de trandafiri...

– Tată – îl întrerupse Alexandru – ce-i cu tine?

Filip ripostă: – Eu? Nimic. De ce?

– Vorbești de trandafiri, de pădurici... Parcă ești un urs care recită versurile lui Alceu.

– Fiule, vreau să-ți spun că am pregătit pentru tine cel mai frumos și mai primitor loc pe care l-am putut găsi pentru că acolo vei continua să înveți și să devii un adevărat bărbat.

– Dar m-ai văzut călărind, luptând, luptând cu leul. Știu să desenez, cunosc geometria, vorbesc macedoneana și greaca...

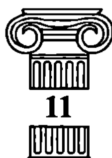
– Nu-i de-ajuns, băiete. Știi cum îmi spun grecii, după ce am câștigat amărâtul ăla de război sacru, după ce le-am oferit pace și bunăstare? Îmi spun Filip Barbarul. Și știi ce înseamnă asta? Înseamnă că nu mă vor accepta niciodată ca pe un cuceritor și ca pe un model al lor, pentru că mă disprețuiesc chiar dacă se tem de mine.

„Noi avem în spate câmpii nesfârșite străbătute de popoare nomade, barbare și crude, iar în față avem orașele grecești care se oglindesc în apele mării, care au ajuns pe cele mai înalte trepte ale perfecțiunii în arte, în știință, în poezie, în tehnică, în politică. Suntem ca acei oameni care stau în fața unui foc de tabără într-o noapte de iarnă: fața le este scăldată în lumină iar focul le încălzește pieptul, dar au spatele în întuneric și în frig.

„De aceea am luptat: ca Macedonia să aibă granițe sigure și de netrecut și pentru aceasta voi face tot ce stă în puterile mele pentru ca fiul meu să le apară grecilor ca un grec, cu mintea, cu obiceiurile, până și cu înfățișarea lor. Tu vei avea parte de educația cea mai rafinată și completă pe care o poate avea un om în zilele noastre. Vei putea ajunge la mintea cea mai strălucită, în stare să făurească gânduri la fel cu tot ceea ce este grecesc în orient sau în occident."

– Și cine va fi această persoană extraordinară?

Filip surâse: – Este fiul lui Nicomah, medicul care te-a ajutat să te naști, cel mai celebru și sclipitor dintre elevii lui Platon. Se numește Aristotel.

11

După ce auzi ce vroia tatăl său, Alexandru întrebă:
– O să-mi pot lua pe cineva cu mine?

– Pe oricare dintre servitori.

– O vreau pe Leptine. Și prieteni?

– Hefestion, Perdicas, Seleucos și ceilalți?

– Mi-ar plăcea.

– Vor veni și ei, dar vor fi și unele lecții pe care numai tu le vei putea urma: cele care vor face din tine un om diferit de toți ceilalți. Învățătorul tău va fi acela care va stabili programul de studii, materiile comune și cele care vor fi numai pentru tine. Disciplina va fi de fier: nu vor fi admise acte de nesupunere de orice fel, sau scăpări din vedere, sau lenea. Vei fi și tu pedepsit, la fel ca și colegii tăi, dacă o vei merita.

– Când trebuie să plec?

– Curând.

– Cât de curând?

– Poimâine. Aristotel se află deja la Mieza. Pregătește-ți bagajele, alege-ți servitorii, în afară de fată, și stai puțin și cu mama ta.

Alexandru aprobă dând din cap și rămase pe gânduri. Filip îl privi pieziș și văzu că-și mușca buza de jos ca să nu se vadă cât era de emoționat.

Se apropie de el și-i puse o mână pe umăr: – Așa trebuie, băiete, crede-mă. Eu doresc ca tu să devii grec, să te împărtășești din singura civilizație de pe lume care creează oameni și nu sclavi, care cuprinde în ea cunoștințele celor mai înaintate, care vorbește limba *Iliadei* și a *Odiseei,* care îi prezintă pe zei ca pe oameni și pe oameni ca pe zei... Asta nu înseamnă să uiți de originea ta, pentru că vei rămâne, oricum, macedonean în adâncul sufletului: puii de leu sunt și ei tot lei.

Alexandru tăcea în continuare și răsucea în mâini tocul cu briciul cel nou.

– N-am stat prea mult timp împreună, fiul meu – continuă Filip. Și-și trecea mâna lui aspră prin părul băiatului, ciufulindu-l. – N-a fost timp. Vezi, eu sunt un soldat și am făcut pentru tine tot ce mi-a stat în putință: să cuceresc pentru tine un regat de trei ori mai mare decât cel pe care l-am primit eu ca moștenire de la bunicul tău, Amintas, și să-i fac să înțeleagă pe greci și, în special, pe atenieni că aici se afla o mare putere pe care trebuie s-o respecte. Nu sunt eu acela în măsură să-ți poată educa mintea și nici profesorii pe care i-ai avut până acum la palat n-o pot face. Ei nu te mai pot învăța nimic.

– Voi face așa cum ai hotărât – spuse Alexandru. Voi merge la Mieza.

– Nu te trimit în exil, băiete, o să ne vedem, voi veni la tine, la fel și mama și sora ta te vor putea vizita oricât de des vor dori. Am vrut doar să-ți pregătesc un loc în care să te retragi ca să înveți. Desigur, te vor însoți maestrul de arme, instructorul de călărie și maestrul tău de vânătoare. Nu vreau să devii un filosof, vreau să fii un adevărat rege.

– Va fi cum dorești, tată.

– Altceva. Unchiul tău Alexandru ne părăsește.

– De ce?

– Până acum a fost un suveran așa, ca un actor la teatru. Arăta ca un rege, purta coroană, dar nu avea regatul care era,

de fapt, în mâinile lui Aribbas. Unchiul tău are, însă, de-acum douăzeci de ani: e timpul să se pună pe treabă. O să-l dau la o parte pe Aribbas și o să-l pun pe el pe tronul Epirului.

– Mă bucur pentru el, dar îmi pare rău că pleacă – spuse Alexandru, obișnuit să asculte planurile tatălui său ca și cum erau deja împlinite. Știa că Aribbas era sprijinit de atenieni și că o flotă de-a lor se afla la Corcira, împreună cu o armată de infanteriști pregătiți pentru debarcare

– Este adevărat că atenienii sunt la Corcira și se pregătesc să debarce? O să te lupți, până la urmă, cu ei?

– N-am nimic cu atenienii, ba, dimpotrivă, îi admir. Dar trebuie să înțeleagă că, dacă se apropie de granițele mele este ca și cum și-ar vârî mâna în gura unui leu. În ce-l privește pe unchiul tău, îmi pare rău și mie că ne despărțim. Este un băiat bun, un bun soldat și... mă înțeleg mai bine cu el decât cu mama ta.

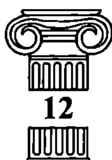
– Știu asta.

– Cred că asta-i tot ce aveam să-ți spun. Nu uita să-ți iei rămas bun de la sora ta și, bineînțeles, de la unchiul tău. Și de la Leonidas. Nu este el un filosof faimos, dar este un om foarte cumsecade și te-a învățat tot ce știa; e mândru de tine ca și cum ai fi copilul lui.

Din spatele ușii se auzea Peritas care zgâria lemnul cu ghearele, încercând să intre.

– Așa am să fac – răspunse Alexandru. – Pot să plec acum?

Filip aprobă dând din cap și apoi se duse către peretele din spatele biroului ca și cum ar fi căutat pe un raft vreun document care-i trebuia; de fapt, nu vroia ca fiul său să-l vadă cu ochii în lacrimi.

12

A doua zi, pe înserat, Alexandru se duse să-i facă o vizită mamei sale. Aceasta tocmai își termina cina și slujnicele strângeau masa. Regina le făcu semn să se oprească și ceru să se mai aducă un scaun.

– Ai mâncat? – întrebă. – Să le spun să te servească?

– Am mâncat deja, mamă. Am fost la masa de adio pentru fratele tău.

– Știu, o să treacă să mă salute înainte de a merge la culcare. Ei, mâine este o zi mare.

– Așa s-ar părea.

– Ești trist?

– Puțin.

– Nu trebuie. Știi cât cheltuiește tatăl tău ca să aducă la Mieza o jumătate din Academie?

– De ce o jumătate din Academie?

– Pentru că Aristotel nu-i singur. Împreună cu el mai sunt nepotul și discipolul său, Callistene, și Teofrast marele savant.

– Cât cheltuiește?

– Cincisprezece talanți pe an timp de trei ani. Pe Zeus, își poate permite căci din minele de la Pangea scoate o mie într-un an. Talanți de aur. A scos pe piață o cantitate așa mare de aur ca să-și ajute prietenii, să-și corupă dușmanii și ca să-și aducă

la îndeplinire planurile încât, în ultimii cinci ani, prețurile din întreaga Grecie au crescut de cinci ori! Și-au crescut și prețurile pentru filosofi.

– Văd că nu ești prea bine dispusă, mamă.

– Și n-ar fi normal? Tu pleci, fratele meu pleacă și el. Eu rămân singură.

– Mai este și Cleopatra.Te iubește și, de altfel, cred că-ți seamănă mult. Așa tânără cum e, are un caracter puternic și hotărât.

– Așa este – aprobă Olimpia. – Sigur.

Tăcură amândoi o bună bucată de vreme. În curte se auzeau pașii cadențați ai gărzii care-și făcea rondul de noapte.

– Tu nu ești de acord?

Olimpia clătină din cap: – Nu, nu-i asta. Ba chiar, dintre toate deciziile lui Filip, asta este cea mai înțeleaptă. Rău este că viața mea este grea, Alexandru, și se înrăutățește pe zi ce trece. Aici, la Pella, am fost întotdeauna considerată ca „o străină": nu m-au acceptat niciodată. Atât timp cât tatăl tău m-a iubit, totul era suportabil. Era chiar frumos. Acum, însă...

– Cred că tata...

– Tatăl tău este un rege, fiule, și regii nu sunt la fel cu oamenii ceilalți: trebuie să se căsătorească atunci când interesul poporului lor o cere, o dată, de două, de trei ori, sau, din același motiv, să-și repudieze soțiile. Trebuie să poarte războaie interminabile, trebuie să uneltească, să facă și să desfacă alianțe, să trădeze prieteni și frați, dacă este necesar. Crezi că o femeie ca mine mai are loc în inima unui asemenea bărbat? Cu toate astea, nu mă plâng. Rămân, totuși, pentru totdeauna o regină și mama lui Alexandru.

– O să mă gândesc la tine în fiecare zi, mamă. O să-ți scriu și-o să vin la tine imediat ce-o să pot. Tu nu uita, însă, că tatăl meu este mai bun decât mulți alți bărbați. Decât cei mai mulți din cei pe care-i cunosc.

Olimpia se ridică: – Știu asta – aprobă ea. Și se apropie de el.

– Pot să te îmbrățișez?

Alexandru o strânse în brațe și simți pe obraji căldura lacrimilor ei, apoi se îndreptă spre ușă și ieși. Regina se așeză din nou în jilțul său și rămase mult timp nemișcată, privind în gol.

Îndată ce-l văzu, Cleopatra sări, plângând, de gâtul lui.

– Ei! – exclamă Alexandru. – Nu plec în surghiun, mă duc doar până la Mieza: sunt doar câteva ore de drum și tu o să poți să vii să mă vezi când vrei, a spus asta și tata.

Cleopatra își șterse lacrimile și-și suflă nasul: – Spui asta ca să-mi dai curaj – se smiorcăi ea.

– Ba, deloc. Și, de altfel, o să mai fie și băieții. Știu că vreo câțiva au și încercat să te curteze.

Cleopatra ridică din umeri.

– Vrei să spui că nu-ți place nici unul?

Fata nu răspunse.

– Știi ce vorbește lumea?

– Ce? – întrebă ea, dintr-o dată curioasă.

– Că-ți place Perdicas. Da' alții spun că-ți place și Eumene. Nu cumva, din întâmplare, îți plac amândoi?

– Eu te iubesc numai pe tine. – Și-l prinse din nou cu brațele pe după gât.

– O minciună gogonată – remarcă Alexandru – dar trebuie să recunosc că-mi face plăcere. Oricum, chiar dacă ți-ar mai plăcea și altcineva n-ar fi nimic rău în asta. Sigur, nu trebuie să-ți faci iluzii: tata va fi acela care va hotărî în privința căsătoriei tale și tot el îl va alege pe viitorul tău soț, când va veni vremea, și dacă tu vei fi îndrăgostită o să suferi mult din această pricină.

– Știu.

– Dacă aș decide eu, te-aș lăsa să te măriți cu cine vrei, dar tata nu va lăsa să-i scape un avantaj politic de pe urma căsătoriei tale, dacă-l cunosc eu bine. Și nu există nici un om

care să nu facă orice pentru a se căsători cu tine. Ești așa de frumoasă! Bine, atunci îmi promiți că o să vii în vizită la mine?

– Îți promit!

– Și că n-o să plângi când, peste o clipă, o să ies pe ușa aceea?

Cleopatra dădu din cap în timp ce două dâre de lacrimi îi curgeau pe obraji. Alexandru o mai sărută o dată și ieși.

Își petrecu restul serii cu prietenii care organizaseră un *sympòsion*, o agapă colegială, și se îmbătă pentru prima dată în viața lui. La fel pățiră și toți ceilalți, dar nefiind obișnuiți, vomitară și le era rău. Peritas, ca să nu se lase mai prejos, făcu și el o baltă pe podea.

Când încercă să ajungă în dormitorul său, Alexandru își dădu seama că nu era lucru ușor. Cineva, însă, apăru în bezna în care se afla și îi lumină drumul cu un felinar, îl ținu să nu cadă, îl ajută să se vâre în pat, îi șterse fața cu un șervet umed, îi umezi buzele cu zeamă de rodii și ieși. Se întoarse după un timp, cu o cană aburindă și-i dădu să bea un ceai de mușețel și-i aranjă așternutul.

Într-un moment de trezie, Alexandru o recunoscu: era Leptine.

Mica așezare Mieza era un loc încântător, așa cum se afla cuibărită la picioarele Muntelui Bermios, într-o vale ca o scoică, plină de verdeață, traversată de un râuleț și înconjurată de păduri de stejar. Casa pe care i-o pregătise Filip era, însă, atât de frumoasă încât Alexandru se gândi dacă grădinarul său nu învățase unele secrete de la oaspeții persani, pentru a crea și în Macedonia un „paradis" ca acelea pe care le aveau ei în Elam sau în Susiana.

Un vechi conac de vânătoare fusese complet restaurat și modificat așa încât în interior să existe camere de găzduire pentru oaspeți, săli de studiu cu bibliotecile necesare, *oideion*, adică sala de muzică, și chiar și un mic teatru pentru prezentarea unor spectacole dramatice. Se știa bine cât de mult aprecia teatrul Aristotel, în special drama, dar și comedia.

Existau un cabinet pentru clasificarea plantelor și un laborator farmaceutic, dar cel mai mult l-au uimit pe Alexandru atelierul de desen și de pictură, precum și mica turnătorie alăturată, dotată cu cele mai moderne unelte și cu cele mai bune materiale, aranjate perfect pe rafturi: calupuri de argilă, ceară, aramă, argint, toate purtând steaua argeadă în șaisprezece colțuri ca garanție pentru greutate și calitate.

Alexandru se știa destul de bun la desen și se aștepta la un mic atelier luminos cu câteva plăci albe pentru schițe și câteva bucățele de cărbune. Dotarea extraordinară cu atâtea ustensile i s-a părut, însă, o cheltuială prea mare.

– Așteptăm un musafir – explică adminstratorul – dar tatăl tău mi-a dat un ordin ferm ca nu cumva să-ți spun ceva. Trebuie să fie o surpriză.

– Unde este persoana aceea? – întrebă Alexandru.

– Vino cu mine. – Îl conduse la o ferestruică de la parter care dădea spre curtea interioară a clădirii. – Uite-l. – Administratorul i-o arătă pe cea mai în vârstă dintre cele trei persoane care se plimbau pe sub latura de răsărit a porticului.

Era un bărbat cam de patruzeci de ani, uscățiv, cu spatele drept și cu o ținută mândră, parcă ușor studiată. Avea ochi foarte mici și vioi cu care urmărea atent gesturile interlocutorilor săi și parcă le citea cuvintele după mișcarea buzelor, dar, în același timp, nu-i scăpa nimic din ce se afla sau se întâmpla în jurul său.

Alexandru își dădu seama imediat că-l observase deja fără a-l fi privit fix nici măcar o clipă. Ieși atunci afară și rămase în picioare în fața ușii așteptând ca el să parcurgă jumătate din traseul porticului până în dreptul lui.

În scurt timp se afla în fața lui: ochii lui Aristotel erau cenușii, adânciți sub o frunte lată și înaltă, brăzdată de două cute adânci. Avea pomeții ascuțiți prin conformație și, mai apoi accentuați datorită obrajilor supți. Gura, bine conturată, era umbrită de mustăți dese și de o barbă foarte bine îngrijită

care îi încadrau figura dând expresiei sale un aer de concentrare a gândirii.

Alexandru nu se putu abține să noteze că filosoful își aducea părul de la ceafă pentru a-și acoperi chelia întinsă din creștetul capului. Aristotel își dădu seama că tânărul îl privea și timp de o clipă privirea i se făcu ca de gheață. Prințul coborî imediat privirea.

Filosoful îi întinse mâna: – Mă bucur să te întâlnesc. Aș vrea să ți-i prezint pe discipolii mei: nepotul meu Callistene care studiază literatura și se ocupă și de istorie și Teofrast – adăugă el arătând spre cel din stânga sa. – Ai auzit, poate, deja, vorbindu-se despre priceperea sa ca zoolog și botanist. Prima dată când l-am întâlnit pe tatăl său la Assos, în Troada, a fost imediat absorbit de observarea sariselor neînchipuit de lungi ale lăncierilor regelui. Iar când suveranul terminase ce-avea de spus, mi-a șoptit la ureche: „Butași de corn de sex masculin tăiați în august și pe lună nouă, uscați, șlefuiți cu piatră ponce și tratați cu ceară de albine. Este cel mai tare și elastic material care poate exista în regnul vegetal". Nu-i așa că este extraordinar.

– Chiar așa, într-adevăr – aprobă Alexandru și-i strânse mâna lui Aristotel și, apoi, ajutoarelor sale, în aceeași ordine în care îi fuseseră prezentați de maestru.

– Fiți bineveniți la Mieza – continuă el. Ar fi o onoare pentru mine dacă ați vrea să luăm prânzul împreună.

Aristotel nu încetase nici o clipă să-l observe pe tânăr încă din momentul în care-l văzuse și îl admira deja mult. „Băiatul lui Filip", cum i se spunea la Atena, avea o profunzime deosebită a privirii, o minunată armonie a trăsăturilor, un timbru sonor și vibrant al vocii. Totul trăda în el o dorință arzătoare de viață și de cunoaștere, o mare capacitate de angajare și de muncă.

Lătratul sărbătoresc al lui Peritas care dăduse buzna în clipa aceea în curte și începuse să tragă de șireturile sanda-

lelor lui Alexandru întrerupse acea comunicare mută dintre maestru și discipol.

– E un cățel foarte frumos – remarcă Teofrast.

– Îl cheamă Peritas – spuse Alexandru și se aplecă pentru a-l lua în brațe. – Mi l-a făcut cadou unchiul meu. Mama lui a fost ucisă de o leoaică la ultima vânătoare la care am participat.

– Te iubește foarte mult – observă Aristotel.

Alexandru nu spuse nimic și îi conduse în sufragerie. Îi pofti să se așeze în fața meselor și, în cele din urmă, se așeză comod și el. Aristotel era așezat exact în fața lui.

Un servitor aduse carafa cu apă și lighenașul pentru spălarea tradițională a mâinilor și le oferi și un ștergar. Un altul începu să servească masa: ouă de prepeliță fierte tari, supă și rasol de găină și, după aceea, pâine, carne friptă de porumbel și vin de Tassos. Un al treilea servitor puse pe pardoseală, lângă piciorul lui Alexandru, castronul cu supa lui Peritas.

– Chiar crezi cu adevărat că Peritas ține la mine? – întrebă Alexandru privindu-și cățelul care dădea fericit din coadă, cu botul cufundat în castron.

– Cu siguranță – răspunse Aristotel.

– Dar asta nu ar însemna că un câine are sentimente și, deci, un suflet?

– Este o întrebare mai mare decât tine – obervă Aristotel cojind un ou. – Mai mare și decât mine. O întrebare la care nu poate exista un răspuns sigur. Adu-ți aminte, Alexandru, un bun învățător este acela care dă răspunsuri cinstite.

„Eu o să te învăț să recunoști caracteristicile animalelor și ale plantelor, să le împarți în specii și genuri și pe unele și pe altele, să-ți folosești ochii, urechile, mâinile pentru a cunoaște în profunzime natura care te înconjoară. Asta înseamnă să-ți dai seama, pe cât posibil, și de legile după care ea se conduce.

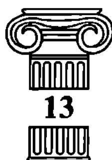
„Vezi oul acesta? Bucătarul tău l-a fiert și astfel a făcut ca evoluția lui viitoare să fie întreruptă, dar în această coajă exista,

potențial, o pasăre care ar fi putut să meargă, să se hrănească, să se reproducă, să migreze la zeci de mii de stadii depărtare. În oul fiert nu mai este nimic din toate acestea, dar el păstrează amprentele caracteristice ale speciei sale, forma, am putea spune.

„Forma acționează în interiorul materiei cu diferite rezultate sau consecințe. Peritas este una dintre aceste consecințe, așa cum ești și, așa cum sunt și eu."

Mușcă din ou. – Ce-ar fi putut deveni acest ou dacă s-ar fi putut transforma într-o pasăre!

Alexandru îl privi. Lecția deja începuse.

Intrând în bibliotecă, Aristotel anunță:

– Ți-am adus un cadou. – Ținea în mână o casetă de lemn care, după cum arăta, părea a fi foarte veche.

– Mulțumesc – spuse Alexandru. – Ce este înăuntru?

– Deschide-o – îl îndemnă filosoful dându-i-o.

Alexandru o luă, o puse pe o masă și o deschise: înăuntru erau două suluri groase de papirus, purtând fiecare o tăbliță albă legată de bastonașe și pe care era scris cu cerneală roșie.

– *Iliada și Odiseea*! – exclamă el entuziasmat. – Un cadou minunat. Mulțumesc, cu adevărat. Este ceva ce-mi doream de mult timp.

– E o ediție destul de veche, unul dintre primele exemplare din versiunea ateniană a lui Pisistrate – îi explică Aristotel, arătându-i antetul de la început. – Am pus scribii să mi le transcrie în trei exemplare, pe cheltuiala mea, pe când eram la Academie. Sunt fericit să-ți dăruiesc unul.

Administratorul, aflat destul de aproape de ei, se gândi în adâncul sufletului că, de fapt, putea să-și permită așa ceva pentru că primea o grămadă de bani de la regele Filip, dar tăcu mâlc și se îngriji de tot ce ceruse Aristotel pentru lecțiile din ziua aceea.

– Este fundamental pentru educația unui tânăr ca el să citească despre faptele eroilor din trecut sau să vadă repre-

zentațiile tragediilor – continuă filosoful. – Cititorul sau spectatorul sunt îndemnați spre bine prin admirația pentru faptele mărețe și nobile, pentru generozitatea din comportamentul celui care a suferit și și-a dat viața pentru comunitatea sa și pentru propriile idealuri sau a ispășit până la capăt greșelile proprii sau ale strămoșilor săi. Nu ești de acord cu aceasta?

– Da, desigur – aprobă Alexandru închizând cu grijă caseta. – Este, totuși, ceva care aș vrea să știu de la tine: de ce trebuie să fiu educat la fel ca grecii? De ce nu pot fi, pur și simplu, un macedonean?

Aristotel se așeză. – Întrebarea ta este interesantă, dar, pentru a-ți răspunde, trebuie să-ți explic ce înseamnă să fii grec. Doar astfel vei putea să decizi singur dacă te vei strădui cu adevărat ca să urmezi învățăturile mele. A fi grec, Alexandru, reprezintă singurul mod de a trăi demn ca ființă umană. Cunoști mitul lui Prometeu?

– Da, era titanul care a furat focul de la zei pentru a-l da oamenilor și a-i scoate din mizeria lor.

– Într-adevăr, așa este. Acum, când oamenii au ieșit din starea de animalitate, au încercat să se organizeze pentru traiul în comunitate și au creat în esență trei modalități de a realiza aceasta: cea în care comandă unul singur și se numește monarhie, cea în care comandă cei puțini, și se numește oligarhie și cea în care toți cetățenii dețin și exercită puterea și se numește democrație. Aceasta din urmă este cea mai mare realizare a modului de viață grecesc.

„Aici, în Macedonia, cuvântul tatălui tău este lege; la Atena, cel care guvernează a fost ales de majoritatea cetățenilor, dar chiar și într-o asemenea situație un cizmar sau un hamal din port pot să se ridice în picioare în plină adunare și să ceară ca o măsură deja aprobată de conducerea orașului să fie retrasă, dacă găsesc un număr suficient de persoane dispuse să susțină această cerere.

În Egipt, în Persia și chiar și în Macedonia, doar un singur om este liber: regele. Toți ceilalți sunt doar niște servitori."

– Dar nobilii... – încercă să intervină Alexandru.

– Și nobilii. Sigur, au mai multe privilegii, se bucură de o viață mai plăcută, dar și ei trebuie să se supună. – Aristotel tăcu deoarece observase că vorbele sale merseseră drept la țintă și vroia ca ele să aibă efect în sufletul băiatului.

– Tu mi-ai dăruit poemele lui Homer – reluă discuția Alexandru – dar eu le cunosc deja în parte. Și-mi aduc bine aminte că, atunci când Tersites se ridică în adunarea zeilor și-i insultă pe regi, Ulisse îl lovește cu sceptrul până când îl face să plângă și spune apoi:

Nu, nu-i lucru bun când o mulțime guvernează: doar unul fie capul,
un singur rege, căruia fiul lui Cronos îi dădu o minte mai bogată
și sceptru și puterea legii, ca-n grija lui pe toți să îi cuprindă.

„Acestea sunt cuvintele lui Homer."

– Este adevărat. Dar Homer povestește despre o epocă foarte veche în care regii erau indispensabili. Pentru că vremurile erau grele, pentru că atacurile barbarilor se țineau lanț, pentru că peste tot mișunau fiare și monștri într-o natură încă sălbatică și primitivă. Ți-am dăruit poemele lui Homer pentru ca tu să crești în respectul față de cele mai nobile sentimente, al prieteniei, al curajului, al respectului pentru cuvântul dat. Dar omul de astăzi, Alexandru, este un animal politic. Nu încape nici o îndoială. Singurul mediu în care poate evolua este *polis*, orașul, așa cum a fost el conceput de greci.

„Libertatea este aceea care permite oricărui suflet să se exprime, să creeze, să dea naștere măreției. Vezi, starea ideală ar fi aceea în care toți să fie în stare să guverneze în mod onest la bătrânețe, după ce s-au supus tot în mod onest în tinerețe."

– Este tocmai ce fac eu acum și ce voi face și pe viitor.

– Tu ești doar o singură persoană – îi răspunse Aristotel. – Eu îți vorbesc despre multe mii de cetățeni care trăiesc egali sub ocrotirea legii și a dreptății, aceasta din urmă fiind cea care acordă onoruri cui merită, pune ordine în schimburi și în comerț, îi pedepsește și-i pune la plată pe cei care greșesc. O asemenea comunitate nu este ținută laolaltă prin legături de sânge, de familie sau de trib, ca aici, în Macedonia, ci de puterea legii în fața căreia toți cetățenii sunt egali. Legea dă soluții pentru defectele și imperfecțiunile indivizilor, limitează conflictele și concurența, laudă dorința de a face ceva și de a propăși, îi încurajează pe cei puternici, îi susține pe cei slabi. Într-o asemenea societate nu este o rușine să fii umil și sărac, ci să nu faci nimic pentru a-ți îmbunătăți situația.

Alexandru rămase pe gânduri, meditând la cele auzite.

– Am să-ți dau acum o dovadă concretă că am dreptate când îți spun toate acestea – spuse Aristotel. – Vino cu mine.

Ieși pe o poartă laterală care dădea spre exteriorul clădirii și ajunse la ferestruica atelierului de topitorie.

– Privește – spuse arătând spre interior. – Îl vezi pe omul acela?

Alexandru dădu din cap. În atelier se afla un bărbat cam de patruzeci de ani, îmbrăcat cu o haină scurtă de lucru și cu un șorț de piele, având alături două ajutoare, unul cam de douăzeci de ani iar celălalt cam de șaizeci. Toți erau ocupați să instaleze mașinăriile, să fixeze lanțul gros al cuptorului de topit metalul, să alimenteze forja cu cărbuni.

– Știi cine este? – întrebă Aristotel.

– Nu l-am mai văzut niciodată.

– Este cel mai mare artist care există astăzi în lume. Este Lisip din Sicion.

– Marele Lisip... Am văzut odată o sculptură de-a sa în sanctuarul din Era.

– Știi ce făcea înainte de a deveni ceea ce este astăzi? Simplu muncitor. A fost timp de cincisprezece ani muncitor

într-o topitorie, plătit cu doi oboli pe zi. Și știi cum a devenit divinul Lisip? Datorită legilor orașului. Orașul este acela care face loc unui talent, care îi permite oricărui om să se înalțe ca o plantă plină de viață.

Alexandru îl privi pe noul oaspete care avea o constituție greoaie: umerii largi, brațele musculoase și mâinile late și noduroase ale unui om care a lucrat din greu timp îndelungat.

– Cum de se află aici?

– Vino. Să mergem să facem cunoștință, o să-ți spună el însuși.

Intrară pe ușa principală și Alexandru îl salută.

– Sunt Alexandru, fiul lui Filip, regele macedonenilor. Bine-ai venit la Mieza, Lisip. Mă bucur să te cunosc. Acesta este profesorul meu, Aristotel, fiul lui Nicomah din Stagira. Într-un anumit sens, este și el macedonean.

Lisip îi prezentă pe cei doi învățăcei de lângă el, Arhelaos și Caretes, dar, în timp ce vorbea, Alexandru simți că ochii săi îi cercetau figura.. Privirea artistului îi urmărea trăsăturile redesenându-le în minte.

– Tatăl tău mi-a dat comandă să-ți fac portretul în bronz. Aș vrea să știu când poți poza pentru mine.

Alexandru îl privi pe Aristotel care zâmbi: – Când vrei, Lisip. Eu pot foarte bine să vorbesc în timp ce tu îi faci portretul ...dacă nu te deranjează.

– Din contra – răspunse Lisip – va fi o plăcere pentru mine să te ascult.

– Ce părere ai despre băiat? – îl întrebă apoi filosoful, după ce Alexandru ieșise ca să le arate lui Arhelaos și lui Caretes restul clădirii.

– Are privirea și trăsăturile unui zeu.

14

Viața decurgea la Mieza după tipare extrem de bine puse la punct. Alexandru și colegii săi erau treziți în fiecare zi înainte de răsăritul soarelui, luau un mic dejun care avea la bază ouă crude, miere, vin și făină, un amestec numit „pocalul lui Nestor" pentru că era o rețetă străveche preluată din *Iliada*, apoi ieșeau pentru câteva ore la călărie împreună cu profesorul de echitație.

După aceste ore de călărie, tinerii intrau pe mâna maestrului de lupte care îi antrena în diferite stiluri de luptă, scrimă, tir cu arcul, cu lancea și cu sulița. Restul timpului și-l petreceau cu Aristotel și cu ceilalți.

Câteodată, maestrul de lupte, după ce îi antrena prin exercițiile obișnuite, îi ducea la vânătoare împreună cu alți musafiri. În păduri erau mistreți, cerbi, căprioare, lupi, urși, pisici sălbatice și chiar și lei.

Într-o zi, la întoarcerea de la o partidă de vânătoare, Aristotel îi întâmpină în fața porții principale îmbrăcat ciudat: purta cizme de piele tăbăcită înalte până aproape de genunchi și un șorț cu pieptar. Privi animalele ucise și alese o femelă de mistreț care se vedea că era gestantă.

– Te superi dacă le spun s-o ducă în laboratorul meu? – îi spuse maestrului de vânătoare și-i făcu un semn lui Alexandru

să vină după el. Asta însemna că trebuia să aibă loc o lecție numai pentru el.

Băiatul dădu poruncă să se facă totul așa cum dorea învățătorul lui. Femela de mistreț fu pusă pe o masă lângă care Teofrast așezase în ordine o serie de instrumente chirurgicale perfect ascuțite și lustruite.

Aristotel îi ceru să-i dea un bisturiu și se adresă tânărului prinț: – Dacă nu ești prea obosit, aș vrea să asiști la această operație. Vei avea ocazia să înveți mai multe lucruri interesante. Acolo ai cele necesare scrisului – adăugă el, arătându-i pana, cerneala și câteva foi de papirus așezate pe un pupitru de scris – și, în felul acesta, vei putea să faci unele însemnări și să reții tot ceea ce vei vedea în timpul disecției.

Alexandru își rezemă într-un colț arcul și săgețile, luă tocul și papirusul și se apropie de masă.

Filosoful făcu o incizie în pântecele scroafei și, din interiorul uterului apărură imediat șase fetuși de mistreț. Îi măsură pe rând, pe fiecare.

– Mai avea două săptămâni până să-i fete – observă el. – Uite, acesta este uterul, adică un fel de tipar în care se modelează fetușii. Această pungă din interior este placenta.

Alexandru, descurajat la început de scârba provocată de miros și de aspectul acelor viscere pline de sânge, începu să noteze totul și, pe urmă, chiar făcu câteva desene.

– Vezi? Organele unui porc sau ale unui mistreț, care sunt cam la fel, se aseamănă foarte mult cu cele ale unei ființe umane. Privește: aceștia sunt plămânii, un fel de foale care permit respirația, iar această membrană care separă organele din partea superioară de cele din partea inferioară este *frenul*, diafragma, și anticii credeau că este locul în care se află sufletul. În limba noastră, toate cuvintele care indică activități de gândire sau de judecată, chiar și nebunia, care este o aberație a gândirii, derivă din cuvântul *fren*. În realitate, este doar o membrană.

Alexandru ar fi vrut să întrebe ce anume făcea ca *fren*-ul să facă anumite mișcări, ce anume dicta înălțarea și coborârea

sa ritmică, dar știa deja răspunsul: „Nu există răspunsuri simple pentru probleme complicate". Așa că nu mai întrebă nimic.

– Aceasta, însă, este inima: o pompă ca acelea folosite pentru golirea de apă a santinelor navelor, dar infinit mai complicată și mai eficientă. După părerea anticilor, este sălașul sentimentelor pentru că mișcarea sa se accelerează dacă un om cade pradă mâniei ori dragostei sau, pur și simplu, desfrâului. În realitate, bătăile inimii se accelerează și atunci când omul urcă niște scări și nu mi se pare că ar fi implicat vreun sentiment în asta.

– Asta așa este – aprobă și Alexandru care rămăsese cu ochii ațintiți asupra mâinilor pline de sânge cu care Aristotel cotrobăia pur și simplu prin toate organele interne ale animalului.

– O ipoteză plauzibilă ar putea fi aceea că, atunci când omul trăiește mai intens este necesar ca sângele să circule mai rapid. Există două sisteme de circulație: cel care vine de la inimă și cel care se întoarce la inimă, total separate, după cum poți observa și singur. Din acest punct de vedere – adăugă el, dând drumul bisturiului în tava pentru instrumente – noi ne asemănăm foarte mult cu animalele. Există, însă, și un lucru care ne deosebește total – adăugă el. – Dalta și ciocanul – îi ceru el lui Teofrast și desfăcu din câteva lovituri puternice, dar care dovedeau multă pricepere, cutia craniană a animalului. – Creierul. Creierul este cu mult, foarte mult, mai mare decât al oricărui animal. Și știi din ce cauză? Pentru că acolo se află gândirea, cunoașterea umană... Există, cu siguranță, un raport între capacitatea de a gândi și volumul creierului nostru.

Aristotel terminase ce avusese de făcut și lăsă instrumentele în grija lui Teofrast pentru ca acesta să le curețe. Se spălă pe mâini și îi ceru lui Alexandru să-i arate notițele luate și desenele.

– Excelent – aprecie el. – Nici eu n-aș fi făcut o treabă mai bună. Poți să dai acum animalul pe mâna măcelarului. Mie îmi plac foarte mult cârnații, dar, din păcate, de la o vreme, nu-mi cad prea bine la stomac. Poruncește, te rog, să-mi frigă pentru cină puțină fleică.

Cu o altă ocazie, Alexandru îl găsi tot în toiul unei disecții dar, de data aceasta, era ceva mult mai mic: un ou de găină care fusese clocit timp de numai zece zile.

– Vederea mea nu mai este ca altădată așa că trebuie să mă ajute Teofrast. Trebuie să fii foarte atent pentru ca, după aceea, să mă ajuți chiar tu.

Teofrast manevra cu o precizie incredibilă o lamă foarte fină și extrem de bine ascuțită pe care o ținea între degetul mare și arătător. Dăduse la o parte albușul și eliberase fetusul din interiorul gălbenușului.

– La zece zile de la începerea clocitului se pot vedea deja inima și plămânii puișorului. Îi vezi? Tu ai ochi buni, îi vezi?

Teofrast îi arătă ceva ca niște mici cheaguri de sânge și despre care vorbea filosoful.

– Îi văd – răspunse afirmativ Alexandru.

– Iată, același mecanism face în așa fel încât, dintr-o sămânță, să crească o plantă.

Alexandru îl privi țintă în ochii cenușii și jucăuși. – Ai făcut aceasta vreodată și cu o ființă umană? – întrebă el.

– De mai multe ori. Am disecat fetuși de câteva săptămâni. Îi plăteam pentru asta unei moașe care făcea avorturi prostituatelor dintr-un bordel din cartierul Ceramico, la Atena.

Tânărul păli.

– Nu trebuie să ne temem de natură – îi spuse Aristotel. – Știi ceva? Cu cât ființele vii sunt mai aproape de momentul în care au fost concepute, cu atâta ele sunt mai asemănătoare.

– Asta înseamnă că toate formele de viață au aceeași origine?

– Poate, dar nu neapărat obligatoriu. De fapt, băiete, materia ocupă un loc atât de mare, viața omului este foarte scurtă, posibilitățile de cercetare sunt reduse. Înțelegi de ce este dificil să dai răspunsuri? Este nevoie de multă smerenie. Trebuie să studiem, să descriem, să catalogăm, să facem pas după pas, să atingem grade mereu mai mari de cunoaștere. Ca atunci când cineva urcă pe o scară: o treaptă după alta.

– Sigur – aprobă Alexandru, dar din expresia feței sale se putea bănui o nerăbdare care spunea exact opusul cuvintelor sale, ca și cum dorința sa de a cunoaște lumea n-ar fi putut accepta disciplina severă pe care i-o impunea maestrul său.

O bună bucată de timp, Lisimah își făcu apariția numai la lecții. În timp ce Aristotel vorbea sau se ocupa de vreunul dintre experimentele sale, el făcea schițe și desene după figura lui Alexandru, fie pe foi de papirus, fie pe tăblițe de lemn date cu ipsos sau cu alb de plumb. Apoi, într-o zi, se apropie de el și spuse:

– Sunt gata să începem.

De atunci, Alexandru trebui să stea cel puțin o oră în atelierul lui Lisip pentru definitivarea lucrării. Artistul așezase un bloc de argilă pe un piedestal și, pe acest suport, modela un portret. Degetele sale alergau neobosite pe argila umedă, căutând, urmărind trăsături pe care le avea deja în minte, forme descoperite timp de o clipă pe fața modelului sau sugerate de o sclipire de moment a privirii sale.

Mâna strica, apoi, dintr-o dată tot ce plăsmuise, readucea materialul la starea lui inițială, ca să reînceapă din nou, pe dată, cu încăpățânare, să refacă o expresie, o tresărire, rezultat al unei inspirații de moment. Alexandru îl privea ca vrăjit, urmărea dansul degetelor pe deasupra argilei, sensibilitatea misterioasă a acelor mâini uriașe, ca de fierar, care creau, clipă de clipă, o imitație aproape perfectă a realității.

„Nu este el" gândea în acele momente filosoful. „Nu este Alexandru... Lisip modelează chipul unui zeu tânăr pe care-și imaginează că-l are în fața ochilor, un zeu cu ochii, buzele, nasul, părul lui Alexandru, dar care este altceva, este, în același timp, și mai mult și mai puțin decât realitatea".

Savantul îl observa pe artist, îi studia privirea preocupată și fremătătoare, o oglindă magică datorită căreia el absorbea adevărul uman și-l reflecta tranformat, recreat mai întâi de mintea sa și apoi de mâinile sale.

Modelul în argilă fu desăvârșit după doar trei ședințe în timpul cărora Lisip refăcuse de mii de ori trăsăturile tânărului. Trecu, apoi, la modelul în ceară care trebuia să ofere forma sa efemeră eternității bronzului.

Lumina soarelui care începea să coboare către crestele muntelui Bermios răspândea o lumină aurie în încăpere când artistul făcu postamentul rotativ al modelului să se rotească arătându-i lui Alexandru propriul său portret.

Tânărul rămase ca fulgerat la vederea propriei sale imagini, reprodusă cu neînchipuită măiestrie în ceara cu tonalități delicate de culoare și simți cum un val de emoție îi năpădește sufletul. Se apropie și Aristotel de lucrarea terminată.

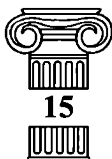
Acea înfățișare cu trăsături mândre și, în același timp, vlăguite era cu mult mai mult decât un portret, în dezordinea fremătătoare a părului care mărginea și aproape că invada figura de o frumusețe supraomenească, fruntea majestuoasă și senină, ochii migdalați, învăluiți de o misterioasă melancolie, gura senzuală și exprimând hotărâre, conturul arcuit, bine definit, al buzelor.

Se așternuse o tăcere mormântală și o pace totală în acele clipe în atelierul invadat de lumina blândă și parcă fluidă a înserării; în mintea lui Alexandru mai răsunau încă spusele maestrului său care îi vorbea despre forma care ia naștere din materie, despre inteligența care domină haosul, despre sufletul care-și pune propria sa amprentă asupra cărnii neputincioase și efemere.

Se întoarse către Aristotel care contempla cu ochii săi mici și cenușii, ca de șoim, un miracol imposibil de încadrat în regulile sale asupra geniului și întrebă: – Ce părere ai?

Filosoful tresări și-și îndreptă privirea către artist care se prăbușise pe un scaun, ca și cum energiile consumate până atunci în dăruirea sa nebunească s-ar fi epuizat cu totul.

– Dacă Zeus există – spuse el – ar avea mâinile lui Lisip.

15

Lisip rămase toată primăvara la Mieza și Alexandru se împrieteni și cu ajutoarele lui care-i povestiră lucruri minunate despre arta și caracterul maestrului lor.

Tânărul mai făcu și alte ședințe de lucru cu el, pozându-i pentru lucrări care urmau să-l înfățișeze în picioare și chiar călare, dar, într-o zi, intrând din întâmplare în atelier pe când Lisip era plecat, observă, printre desenele îngrămădite în dezordine pe masa de lucru, un portret extraordinar al lui Aristotel.

– Îți place? – se auzi vocea sculptorului care apăruse pe neașteptate în spatele său.

– Iartă-mă – spuse Alexandru tresărind ușor. – Nu vroiam să cotrobăi prin lucrările tale, dar desenul ăsta este extraordinar. Ți-a pozat el ca să-l poți face?

– Nu, am făcut în grabă mai multe schițe pe când el vorbea sau se plimba. Vrei tu desenul?

– Nu, păstrează-l tu. Poate că, într-o zi, va trebui să-i faci și lui o statuie. Nu crezi că un mare învățat ar merita aceasta mai mult decât un rege sau un împărat?

– Cred că o merită și unii și alții, cu condiția ca și regele sau împăratul să fie înțelepți – răspunse Lisip cu un surâs șiret.

Din când în când, Alexandru primea vizite și, timp de câteva luni, putu să ducă o viață comună cu cea a prietenilor

săi, punând accent mai mult pe activităţile fizice şi pe cele militare, în special în perioadele de absenţă a lui Aristotel, din cauza unor cercetări deosebite pe care acesta le făcea sau pentru ducerea la bun sfârşit a misiunilor încredinţate de Filip. Alteori se ducea el însuşi la Pella ca să-şi vadă părinţii şi pe sora sa Cleopatra care devenea din zi în zi mai frumoasă.

Când se reîntorcea la Mieza îşi relua activităţile obişnuite care îi ocupau din ce în ce mai mult tot timpul făcându-l să-şi consume toată energia fizică şi intelectuală. Spiritul metodic în care Aristotel îşi desfăşura propriile cercetări se reflecta şi asupra felului în care el organiza şi studiile lui Alexandru.

Pusese să se instaleze un ceas solar în curte şi unul hidraulic în bibliotecă, amândouă proiectate de el, cu care măsura durata fiecărei lecţii şi a fiecărei şedinţe de laborator pentru ca timpul acordat fiecărei discipline să fie cel prevăzut.

Într-o aripă a clădirii atelierelor se afla şi se completa o bogată colecţie de plante medicinale, de animale împăiate, de insecte, fluturi şi roci minerale. Era chiar şi bitum pe care i-l trimiseseră din Orient nişte prieteni ai săi din Atarneos şi Alexandru nu-şi crezu ochilor când maestrul său dădu foc bitumului, acesta făcând o flacără foarte caldă dar urât mirositoare.

– Mi se pare că uleiul de măsline arde mult mai bine – comentă el. Şi fu de acord cu aceasta şi Aristotel.

Maestrul colecţiona orice obiect din pasiunea sa de a cataloga tot ceea ce exista în natură şi putea fi cunoscut şi în acest fel; desenase chiar şi o hartă a izvoarelor de ape termale răspândite în toate colţurile ţării, studiind proprietăţile curative ale fiecăruia. Chiar şi Filip avusese ceva de profitat pentru piciorul său, făcând băi cu noroi cald într-un izvor din Lincestide.

Un perete întreg cu rafturi era rezervat, în şcoala de la Mieza, colecţiilor de animale pietrificate, de obicei peşti, dar şi plante, frunze, insecte şi chiar şi o pasăre.

– Eu cred că aceasta este dovada existenţei cu adevărat a potopului, dat fiind că găsim aceşti peşti pe munţii din jurul

nostru – spunea Alexandru făcând o observație din cale-afară de naivă. Aristotel ar fi avut în minte o altă explicație, dar trebui să admită că, pentru moment, mitul potopului era singura poveste care ar fi putut explica acest fenomen. Judecând mai atent, chestiunea i se părea de o importanță redusă: părerea sa era că acele obiecte trebuiau adunate, măsurate, descrise și desenate în așteptarea altei persoane care, peste cine știe câți ani, ar fi găsit o explicație corectă pe baza unor date de necontestat.

În orice caz, era foarte satisfăcut de raporturile cu discipolul său pentru că fiul lui Filip îi punea mereu întrebări și orice dascăl și-ar fi dorit așa ceva.

În domeniul politicii, Aristotel începu să adune, împreună cu ajutoarele sale și chiar și cu Alexandru, legi ale unor state și ale unor orașe atât din Orient cât și din Occident, grecești sau barbare.

– Vrei să aduni toate legile care există în lume? – îl întrebă Alexandru.

– Măcar de-aș putea – suspină Aristotel – doar că, mă tem că ar fi o ispravă imposibil de realizat.

– Care este scopul cercetării tale? Să descoperi care este constituția cea mai bună dintre toate.

– Imposibil – răspunse filosoful. – În primul rând pentru că nu există informații prin care să stabilim care este constituția perfectă, în pofida spuselor maestrului meu Platon în această privință. Scopul meu nu este atât găsirea unei constituții ideale, ci, mai curând, acela de a observa felul în care fiecare comunitate s-a organizat în funcție de nevoile ei, de mediul în care a trăit, de resursele de care a dispus, de prietenii sau de dușmanii pe care trebuia să-i înfrunte.

„Aceasta, desigur, presupune că nu poate exista o constituție ideală, acceptând, totuși, că reglementările democratice ale cetăților grecești sunt singurele care pot organiza viața unor oameni liberi."

În clipa aceea, Leptine traversa curtea ducând la șold o amforă plină cu apă și, pentru o clipă, Alexandru revăzu în minte infernul de la Pangea.

– Și sclavii? – întrebă el. – Poate exista o lume fără sclavi?

– Nu – răspunse Aristotel. – Cum ar putea exista un război de țesut în care pânza să se țească singură. Când acest lucru va fi posibil, ne vom putea lipsi de sclavi, dar nu cred că se va întâmpla vreodată așa ceva.

Tânărul prinț îi puse, într-o zi, întrebarea pe care, până atunci, nu îndrăznise s-o formuleze: – Dacă orânduirea democratică a orașelor grecești este singura demnă de oamenii liberi, de ce ai acceptat să-l educi pe fiul unui rege și de ce ești prieten cu Filip?

– Nici o instituție umană nu este perfectă iar sistemul pe care se bazează orașele grecești are o problemă enormă: războiul. Multe orașe, chiar dacă se conduc în interior după reguli democratice, încearcă să le supună pe celelalte, să-și asigure piețele cele mai bogate, pământurile cele mai roditoare, alianțele cele mai avantajoase. Asta duce la războaie continue care consumă cele mai redutabile energii și avantajează dușmanul secular al grecilor: imperiul persan.

„Un rege ca tatăl său poate deveni mediatorul acestor neînțelegeri și al acestor lupte interne, poate face ca sentimentul unității să prevaleze asupra tendințelor către discordie și poate îndeplini sarcina de călăuză și de arbitru între părțile în conflict și știe, dacă va fi necesar, să impună pacea chiar și cu forța. Mai bine un rege grec care să salveze de la pieire civilizația grecilor decât războiul neîntrerupt al tuturor contra tuturor și, în urma acestuia, pierderea libertății și sclavia sub călcâiul barbarilor.

„Așa gândesc eu. De aceea am acceptat să asigur educația unui rege.

Altfel, n-ar fi existat niciodată bani suficienți pentru a-l cumpăra pe Aristotel."

Alexandru se consideră mulțumit de acel răspuns pe care-l aprecie ca fiind drept și cinstit. Totuși, pe măsură ce timpul trecea, își dădea seama de o contradicție insurmontabilă pe care o simțea în suflet: pe de o parte, educația pe care o primea, și de utilitatea ei era convins, îl conducea spre moderație a comportamentului, gândirii și a dorințelor, către artă și cunoaștere; pe de altă parte, temperamentul său arzător îl împingea să tindă către împlinirea idealurilor arhaice de curaj războinic și de bravură pe care le descoperea în poemele homerice și în versurile poeților tragici.

Faptul că neamul său se trăgea, după mamă, din Ahile, eroul *Iliadei*, dușmanul înverșunat al Troiei, era pentru el ceva natural și lectura poemului, pe care se obișnuise chiar să-l țină sub pernă, citind din el întotdeauna înainte de a adormi, îi stimula sufletul și fantezia, dându-i un elan de neînfrânat.

În asemenea momente, doar Leptine reușea să-l mai liniștească. De mai multă vreme, el o lăsa să stea mai mult pe lângă el sau îi cerea o mai mare intimitate. Era, poate, nevoia de a simți prezența mamei sale care se afla departe de el, a surorii sale, dar și a atingerii unor mâini care știau să mângâie, să ofere o plăcere blândă și rafinată, crescând treptat până îi aprindea privirea și corpul. Leptine îi pregătea în fiecare seară o baie caldă și-i turna apă pe umeri și pe corp, îi mângâia părul și spatele până ce nu mai putea pleca...

Pe lângă clipele în care se abandona în voia senzațiilor, mai apărea, din ce în ce mai des, o dorință nemăsurată de acțiune, de a părăsi pacea acelui loc retras și de a merge pe urmele uriașilor din trecut. Acea pornire primitivă, acea furie a ciocnirilor fizice începuse să transpară câteodată chiar și în viața de zi cu zi. Într-o zi, când ieșise cu prietenii la vânătoare, se încăierase cu Filotas pentru o căprioară pe care celălalt susținea că o doborâse primul și ajunsese chiar să-i cuprindă gâtul cu mâinile.

L-ar fi strangulat dacă prietenii nu l-ar fi oprit.

Altă dată, era gata să-l pălmuiască pe Callistene pentru că pusese la îndoială veridicitatea existenței lui Homer.

Aristotel îl supraveghea atent și îngrijorat; în Alexandru erau două firi: cea a unui tânăr cu o cultură superioară și cu o curiozitate nepotolită care îi punea o groază de întrebări, care știa să cânte, să deseneze și să recite pe de rost tragediile lui Euripide și mai era și cea a războinicului furios și barbar, a unui ucigaș neiertător, cum se manifesta din ce în ce mai vizibil la vânătoare, la alergări, la instrucția militară, când din avânt războinic, ajungea să pună sabia la gâtul unuia care îi stătea în față doar pentru a-l pregăti sau a-l antrena.

Atunci, filosoful părea să înțeleagă taina acelei priviri care se înnegura pe neașteptate, a acelei umbre neliniștitoare care se abătea asupra ochiului stâng, ca noaptea unui haos primordial. Dar nu sosise încă momentul pentru a pune în libertate tânărul leu din neamul Argeazilor.

Aristotel simțea că mai trebuia să-l mai învețe încă multe lucruri, că trebuia să îndrume energiile sale formidabile, că trebuia să-i ofere o țintă și un scop. Trebuia să dea acelui trup, născut pentru violența sălbatică a bătăliilor, o inteligență politică în stare să conceapă un plan adecvat și să-l aducă la îndeplinire. Doar astfel ar fi creat și el o capodoperă ca aceea a lui Lisip.

Trecu toamna și veni iarna și curierii aduseră la Mieza vestea că Filip nu se va întoarce la Pella. Regii din Tracia înălțaseră din nou capul și era nevoie să li se mai dea o lecție.

Armata înfruntă din această cauză asprimea iernii din acele ținuturi aflate în bătaia vânturilor înghețate venite din câmpiile troienite de zăpadă ale Sciției sau dinspre piscurile înghețate ale Haemului.

Fu o campanie înspăimântător de grea în care soldații aveau de furcă în permanență cu un inamic în continuă mișcare și care lupta pe propriul teritoriu fiind obișnuit să reziste chiar și

în situații mult mai grele, dar, când veni din nou primăvara, întregul teritoriu imens care se întindea de pe malurile Mării Egee până la marele fluviu Istru era pacificat și anexat la imperiul macedonean. Regele întemeie în mijlocul acelor pământuri sălbatice un oraș pe care-l boteză cu numele său, Philippopolis, provocând la Atena ironiile lui Demostene care l-a numit „orașul tâlharilor" sau „oraș al borfașilor".

Venirea primăverii făcu să înverzească și pajiștile din Mieza și-i făcu pe ciobani și pe crescătorii de cai, aflați pentru iernat la câmpie, să se îndrepte către pășunile din munți.

Într-o zi, după asfințit, pacea acelor locuri fu întreruptă de galopul nebunesc al cailor și, apoi, de comenzi scurte și de voci agitate. Un călăreț din garda regelui bătu la ușa cabinetului lui Aristotel.

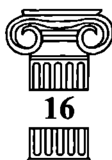
– Regele Filip este aici. Vrea să-și vadă fiul și să stea de vorbă cu tine.

Aristotel se ridică grăbit ca să iasă în întâmpinarea ilustrului său oaspete și, în timp ce străbătea coridorul, dădea ordine scurte celor pe care-i întâlnea, ca să pregătească baia și cina pentru rege și pentru suita sa.

Când filosoful ajunse în curte, Alexandru i-o luase înainte coborând în fugă scările.

– Tată! – strigă el alergând în întâmpinarea tatălui său.

– Băiatul meu! – exclamă Filip, ținându-l mult timp strâns în brațe.

Alexandru se desprinse din îmbrățișarea tatălui său și îl privi. Campania din Tracia îi lăsase urme adânci: avea pielea arsă de ger, o cicatrice mare pe arcada dreaptă, ochiul stâng pe jumătate închis, iar tâmplele îi erau albite.

– Tată, ce ți s-a întâmplat?

– A fost campania cea mai grea din viața mea, fiule, și iarna a fost un dușman mai înverșunat și mai neîndurător decât războinicii traci, dar imperiul nostru se întinde acum de la Marea Adriatică până la Pontul Euxin, de la fluviul Istru până la trecătoarea Termopile. Grecii vor trebui să mă recunoască drept un condotier al lor.

Alexandru ar fi vrut să-i mai pună o sumedenie de alte întrebări, dar văzu că servitorii și slujnicele alergau să-l ia în grijă pe Filip așa că îi spuse: – Ai nevoie de o baie, tată. Mai vorbim la cină. Vrei să mănânci ceva special.

– Carne de căprioară este?

– Câtă vrei. Vrei și vin din Atica.

– În ciuda lui Demostene.

– În ciuda lui Demostene, tată! – exclamă Alexandru și alergă la bucătărie să controleze dacă totul era perfect pregătit.

Aristotel se duse după rege în sala de baie și se așeză gata să asculte ce avea să-i spună în vreme ce slujnicele îi frecau umerii și-i săpuneau spinarea.

– Este o baie revigorantă cu salvie. O să te simți mult mai bine după asta. Ce mai faci, Măria Ta?

– Sunt frânt, Aristotel, și mai am atâtea de făcut.

– Dacă ai mai zăbovi aici vreo două săptămâni, nu zic că te-aș putea face din nou tânăr, dar aș putea să te readuc în plină formă: o cură zdravănă de dezintoxicare, masaje, băi termale, exerciții de recuperare pentru piciorul tău. Și ochiul acela... A fost prost îngrijit. Îndată ce ai un moment liber, aș vrea să te consult.

– Of ! Nu-mi pot permite nici unul dintre aceste luxuri și chirurgii militari fac și ei ce pot... În orice caz, trebuie să-ți mulțumesc: regimul pentru hrana de iarnă pe care l-ai prescris soldaților mei a dat rezultate extraordinare. Multora cred că le-a salvat chiar și viața.

Filosoful înclină ușor din cap.

– Am necazuri, Aristotel – continuă regele. – Am nevoie de sfatul tău.

– Spune despre ce este vorba.

– Știu că nu ești de acord, dar mă pregătesc să ocup toate orașele din zona Strâmtorilor care au mai rămas aliate cu Atena. Cu Perintul și Bizanțul mai este de văzut: trebuie să știu de partea cui sunt.

– Dacă o să le obligi să aleagă între tine și Atena, o să aleagă Atena iar tu o să trebuiască să recurgi la forță.

– Am angajat pe cel mai bun inginer militar pe care l-am putut găsi și el îmi pregătește mașinării de război teribile, înalte de nouăzeci de picioare. Mă costă o groază de bani, dar merită cheltuiala.

– Deci, părerea mea contrară nu-ți poate schimba hotărârea.

– Așa e, într-adevăr.

– Bine, dar atunci la ce ți-ar mai folosi sfaturile mele?

– Pentru situația de la Atena. Informatorii mei îmi spun că Demostene vrea să formeze o ligă panelenică împotriva mea.

– Este de înțeles. În ochii lui, ești dușmanul cel mai periculos și o amenințare pentru democrația și independența orașelor grecești.

– Dacă aș fi vrut să pun mâna pe Atena, aș fi făcut-o deja. M-am limitat doar la a-mi impune autoritatea în zonele de influență macedoneană directă.

– Ai făcut Olintul una cu pământul și...

– Mă supăraseră rău!

Aristotel încruntă din sprâncene și oftă: – Înțeleg.

– Deci, ce pot să fac cu liga asta? Dacă Demostene reușește să-i adune pe toți, trebuie să lupt cu ei în câmp deschis.

– Pentru moment, eu cred că nu-i nici un pericol. Neînțelegerile, rivalitățile și invidiile dintre greci sunt atât de puternice încât cred că nu va ieși nimic din asta. Dacă vei continua, însă, cu politica ta agresivă, nu vei reuși decât să-i unești. Așa cum s-a întâmplat pe vremea invaziei persanilor.

– Bine, dar eu nu sunt un persan! – exclamă cu glas tunător regele. Și lovi cu pumnul în marginea căzii atât de tare că stârni o mică furtună.

Îndată ce nervii regelui se mai potoliră, Aristotel continuă: – Nimic nu se schimbă: dintotdeauna, când o putere își impune hegemonia toate celelalte se unesc împotriva ei. Grecii își iubesc nespus independența lor totală și sunt gata să facă orice ca s-o apere. Demostene ar fi în stare să ducă tratative și cu persanii, înțelegi? Pentru ei, este mai importantă păstrarea independenței decât legăturile de sânge și de cultură.

– Sigur. Ar trebui să stau liniștit și să aștept să văd cum decurg lucrurile.

– Nu. Dar trebuie să știi că, de fiecare dată când iei o inițiativă militară împotriva posesiunilor sau a aliaților Atenei, pui în pericol prietenii pe care îi ai în interiorul orașului și care sunt taxați de trădători și de vânduți.

– Unii chiar și sunt așa – recunoscu Filip fără supărare.

– În orice caz, știu că am dreptate, așa că voi merge mai departe. Trebuie, totuși, să-ți cer să-mi faci un serviciu. Socrul tău este seniorul din Axos: dacă Demostene începe tratative cu persanii, el ar trebui să știe de asta.

– O să-i scriu – promise Aristotel. – Dar adu-ți aminte: dacă ești hotărât să-ți aduci în felul acesta planurile la îndeplinire, mai devreme sau mai târziu o să te afli în conflict cu coaliția lui Demostene. Sau cu ceva foarte asemănător.

Suveranul rămase tăcut o vreme. Se ridică în picioare și filosoful nu se putu opri să nu observe pe corpul său cicatricile proaspete în timp ce femeile îl ștergeau și îl îmbrăcau cu hainele curate.

– Băiatul meu cum merge? – întrebă regele într-un târziu.

– Este una dintre ființele cele mai neobișnuite pe care le-am întâlnit în viața mea. Dar, pe zi ce trece, îmi este din ce în ce mai greu să-l țin sub control. El îți calcă pe urme și acum își mușcă zăbala. Ar vrea să iasă în evidență, să-și arate vitejia. Se teme că, atunci când va veni și rândul său, nu va mai fi rămas nimic de cucerit.

Filip scutură din cap zâmbind: – Dacă doar astea ar fi problemele... O să vorbesc cu el. Pentru moment, însă, aș vrea ca el să mai rămână aici. Trebuie să duci la bun sfârșit educația lui.

– Ai văzut portretul pe care i l-a făcut Lisip?

– Încă nu. Dar mi s-a spus că e minunat.

– Așa este. Alexandru a hotărât ca, pe viitor, doar Lisip să fie acela care să-i mai facă portrete. A fost foarte impresionat.

– Am dat deja dispoziție să se facă mai multe còpii ți să fie date în dar orașelor aliate cu noi ca să fie expuse în locuri publice. Vreau ca grecii să vadă că fiul meu a crescut la poalele munților în care sălășluiesc zeii.

Aristotel merse cu el în sufragerie, dar aceasta s-ar fi putut numi, pe bună dreptate, și o adevărată trapeză mânăstirească. Filosoful pusese să fie duse de acolo paturile pentru meseni și mesele prețioase și aranjase o masă lungă cu scaune ca în

azilurile pentru bătrâni sau ca în corturile militare de campanie. Acest aranjament i se părea mai potrivit cu atmosfera de studiu și de reculegere care trebuia să domnească la Mieza.

– Ai observat dacă are de-a face cu fetele? Ar cam fi timpul să înceapă – spuse regele în timp ce mergeau pe coridoare.

– Are un temperament foarte rezrevat, aproape timid. Este, însă, fata aceea, mi se pare că o cheamă Leptine.

Filip se încruntă: – Spune mai departe.

– Nu-i mare lucru de spus. Ea îi este devotată ca unei zeități. Este cu siguranță singura ființă omenească de sex feminin care să aibă acces în preajma sa la orice oră din zi și din noapte. Mai mult nu știu să-ți spun.

Filip se scărpină în barba creață. – N-aș vrea să-mi facă vreun bastard cu servitoarea aceea. Ar fi, poate, mai bine să-i trimit o femeie „de specialitate" care să-și cunoască meseria. Așa n-am avea probleme și l-ar putea învăța multe lucruri interesante.

Ajunseseră de-acum în fața ușii de intrare în sufragerie și Aristotel se opri: – Eu n-aș face așa ceva, dacă aș fi în locul tău.

– Nu v-ar face nici un fel de probleme. Mă gândesc la o persoană de neam bun pentru educație și experiență.

– Nu-i vorba de asta – avu de obiectat filosoful. – Alexandru te-a lăsat deja să-i alegi profesorul și pe artistul care i-a făcut portretul pentru că te iubește și pentru că este bine crescut pentru vârsta sa. Dar nu cred că te-ar lăsa să mergi prea departe, să-i încalci domeniul intim.

Filip mormăi ceva de neînțeles, apoi spuse:

– Mie mi-e foame. Nu se mănâncă nimic pe aici?

Cinară cu toții într-o atmosferă de mare veselie și Peritas rămase și el sub masă ca să roadă oasele de căprioară pe care mesenii le aruncau pe jos.

Alexandru vru să afle mai multe despre campania din Tracia: vru să știe cum erau armele dușmanilor, ce metode de luptă

aveau, cum erau întărite satele și orașele lor. Mai vru să afle cum fuseseră învinși cei doi regi ai lor, Kersobleptes și Teres.

La un moment dat, pe când servitorii strângeau masa, Filip îi salută pe cei de față: – Acum, dați-mi voie să vă las și să vă urez noapte bună. Aș vrea să rămân puțin împreună cu fiul meu.

Se ridicară cu toții, îl salutară și ei și se retraseră. Filip și Alexandru rămaseră singuri, la lumina opaițelor, în sala mare și goală, așezați unul în fața celuilalt. Nu se mai auzea decât, de sub masă, ronțăitul de oase al cățelului. Peritas crescuse de-acum și avea niște colți ca de leu.

– Este adevărat că o să pleci în curând? – întrebă Alexandru. – Mâine?

– Da.

– Speram că vei mai rămâne câteva zile.

– Speram și eu, fiule.

Urmară clipe lungi de tăcere. Filip nu dădea socoteală niciodată pentru hotărârile pe care le lua.

– Ce vei face?

– Voi ocupa toate așezările atenienilor din peninsula Chersones. Am pus să se construiască mașinăriile de asalt cele mai mari care s-au văzut vreodată. Vreau ca flota noastră să intre în Strâmtori.

– Prin strâmtori trece grâul care le trebuie atenienilor.

– Așa este.

– Va fi război.

– Nu se știe. Vreau ca ei să mă respecte. Dacă va exista o ligă panelenică, trebuie să înțeleagă că doar eu pot să mă aflu în fruntea ei.

– Ia-mă cu tine, tată.

Filip îl privi țintă, drept în ochi: – Încă nu este momentul, fiule. Trebuie să-ți termini studiile, antrenamentul, instrucția militară.

– Dar eu...

– Ascultă: ai avut unele scurte experiențe în ce privește o campanie militară, te-ai dovedit a fi curajos și îndemânatic la vânătoare și știu că ești foarte bun în mânuirea armelor, dar crede-mă, situațiile prin care va trebui să treci într-o zi vor fi de o mie de ori mai grele. Mi-am văzut oamenii murind de frig și sleiți de puteri, i-am văzut trecând prin suferințe îngrozitoare, cu membrele sfârtecate de răni oribile. I-am văzut pe alții prăvălindu-se de pe ziduri în timpul unui asediu și sfărâmându-se de pământ și le-am auzit, apoi, noaptea urletele sfâșietoare, ore întregi, înainte de a se face tăcere.

Uită-te și la mine, privește-mi brațele: par niște crengi de copac pe care și-a ascuțit ghearele un urs. Am fost rănit de unsprezece ori, am răms șchiop și pe jumătate orb... Alexandru, Alexandru, tu vezi în toate astea doar gloria, dar războiul este, înainte de toate, groază. Este sânge, sudoare, excremente; este praf și noroi; este sete și foame, ger și căldură de nesuportat. Lasă-mă pe mine să trec prin toate astea în locul tău, atât timp cât pot s-o mai fac. Rămâi la Mieza, Alexandru. Doar un an."

Tânărul nu mai zise nimic. Știa că la cuvintele lui nu exista replică. Dar privirea rănită și greu încercată a tatălui său îi cerea să înțeleagă și să accepte dragostea lui.

Afară, în depărtare, se auzea bubuitul tunetului și fulgere gălbui luminau pentru o clipă marginile norilor uriași de furtună care acopereau crestele muntelui Bermios.

– Ce face mama? – întrebă Alexandru pe neașteptate.

Filip coborî privirea.

– Am aflat că ți-ai adus o soție nouă. Fiica unui rege barbar.

– O căpetenie a sciților. Trebuia să fac asta. O să faci și tu la fel când va veni rândul tău.

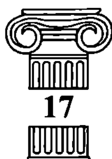
– Știu. Dar ce face mama?

– Bine. Se descurcă în împrejurări ca astea.

– Atunci, eu mă duc. Noapte bună, tată. – Se ridică și se îndreptă către ușa de ieșire, urmat de câinele său. Și Filip fu

cuprins de invidie față de animal care urma să-i țină tovărășie fiului său, ascultându-i respirația în timpul somnului.

Începu să plouă, mai întâi cu picături mari și rare, apoi din ce în ce mai dese. Regele, care rămăsese singur în sala goală, se ridică și el de pe scaun. Ieși sub portic exact când un fulger orbitor umplu de lumină curtea largă și fu urmat imediat de un tunet asurzitor. Se rezemă de o coloană și rămase nemișcat și prins de gânduri să privească ploaia care cădea în ropote.

17

Lucrurile se petrecură exact așa cum prevăzuse Aristotel: aflate într-o situație dificilă, ca și cum s-ar fi trezit cu spatele la zid, Perintul și Bizanțul trecură de partea Atenei și Filip ripostă punând sub asediu Perintul, un oraş de pe țărmul de sud al Helespontului, construit pe un promontoriu stâncos și legat de continent printr-un istm.

Poruncise să-i fie așezat cortul pe o înălțime de unde putea avea sub ochi toată zona și, în fiecare seară, îi chema la sfat pe generalii săi: Antipatros, Parmenion și Clito, numit Cel Negru, pentru că avea părul negru, la fel și ochii și chiar și pielea îi era oacheșă. În plus, era întunecat și ca fire, dar era un ofițer excepțional.

– S-au hotărât să discute despre predare, da sau nu? – întrebă regele înainte chiar de a se așeza.

– Nu – spuse Parmenion. – Și, după părerea mea, nici nu se gândesc. Orașul este încercuit dinspre uscat de pozițiile noastre, dar continuă să se aprovizioneze pe mare, cu ajutorul flotei bizantine.

– Și noi nu putem să facem nimic – întări Negrul. – Nu putem avea controlul asupra mării.

Filip dădu cu pumnul în masă: – Nu-mi pasă de controlul de pe mare! – urlă el. – Peste câteva zile o să fie gata turnurile

mele de asalt și o să le fac zidurile țăndări. Vreau să-i văd atunci, dacă o să mai aibă chef să facă pe nebunii!

Negrul clătină din cap.

– Ce mai ai de spus?

– Nimic. Doar că nu mi se pare o joacă nici așa.

– Nu, eh? Ascultați-mă atunci cu atenție: vreau ca blestematele alea de mașinării să fie gata de atac în cel mult două zile, chiar dacă ar fi să-i luăm în șuturi de la inginerul-șef până la ultimul dulgher. E clar?

– Te-am înțeles foarte bine, mărite rege – răspunse Antipatros cu răbdarea lui dintotdeauna.

În unele ocazii, mânia lui Filip reușea să facă minuni. Abia se împliniseră trei zile și mașinile începuseră să înainteze către ziduri, cu scrâșnete și scârțâituri: erau turnuri care se mișcau singure, mai înalte decât bastioanele cetății Perintului, acționate printr-un sistem de contragreutăți, și fiecare dintre ele putea transporta sute de luptători, catapulte și berbeci.

Cei din cetate înțeleseră ce-i aștepta și amintirea celor întâmplate la Olint, care fusesese făcut scrum de mânia regelui, le dădu forțe noi. Săpară tunele și, într-un raid de noapte, dădură foc turnurilor. Filip porunci să fie refăcute și săpă și el galerii ca să slăbească temeliile zidurilor, în timp ce berbecii izbeau în ele fără încetare, zi și noapte, făcând să răsune toată cetatea de bubuiturile asurzitoare ale loviturilor.

În cele din urmă, zidurile cedară, dar generalii macedoneni avură o surpriză amară. Antipatros, care era cel mai în vârstă și mai respectat dintre toți, fu acela care trebui să-i dea regelui vestea cea proastă.

– Măria Ta, am dărâmat zidurile, dar eu nu sunt de părere să dăm drumul infanteriei de asalt.

– Nu? De ce asta?

– Vino să vezi cu ochii tăi.

Filip se duse la unul dintre turnuri, se cățără până în vârf și rămase mut de uimire îndată ce aruncă o privire dincolo de

zidurile dărâmate: apărătorii uniseră primul rând de case cu terasamentul de la zidurile orașului creând de fapt un al doilea rând de ziduri împrejmuitoare. Și cum Perintul avea de jur împrejur un asemenea terasament, era clar că acest procedeu s-ar fi repetat la infinit.

– Nenorociții – mârâi regele coborând pe pământ.

Se închise în cortul său și se consumă în sinea lui timp de câteva zile încercând să găsească o cale de ieșire din fundătura în care intrase, dar veștile proaste nu se terminară aici. I le aduse întregul său stat-major.

– Măria Ta – spuse Parmenion – atenienii au angajat zece mii de mercenari cu banii primiți de la guvernatorii persani din Asia Mică și i-au debarcat la Perint venind dinspre mare.

Filip își puse bărbia în piept. Din păcate, faptul de care se temuse atât de mult Aristotel se adeverise: Persia pornise împotriva Macedoniei.

– E o mare nenorocire – comentă cu voce tare Negrul, ca și cum atmosfera nu era destul de încinsă.

– Și asta nu-i totul – adăugă Antipatros.

– Ce mai este ? – urlă Filip. – Ce naiba, trebuie să vă scot vorbele din gură cu cleștele?

– Trebuie să afli și asta – continuă Parmenion. – Flota noastră este blocată în Marea Neagră.

– Ce? – urlă și mai tare regele. – Dar ce făcea flota noastră în Marea Neagră?

– Încerca să captureze un convoi cu grâu care se îndrepta spre Perint, dar, din păcate, atenienii și-au dat seama, au venit prin surprindere, noaptea, cu flota lor și au blocat intrarea în Bosfor.

Filip se trânti pe un scaun și-și prinse capul în mâini.

– O sută treizeci de corăbii și trei mii de oameni – bolborosi el. – Nu se poate să-i pierd. Nu se poate să-i pierd! – urlă, ridicându-se brusc de pe scaun și măsurând cu pași mari podeaua cortului.

În acest timp, la bordul corăbiilor lor de pe Bosfor, echipajele ateniene cântau deja de bucurie pentru că învinseseră și, în fiecare seară la căderea nopții, aprindeau focuri în vasele pentru jăratic și proiectau de jur împrejur lumina flăcărilor, cu ajutorul scuturilor lustruite, pentru ca navele macedonene să nu încerce să treacă la adăpostul întunericului. Nu știau, însă, că Filip, atunci când era prins în cursă și nu se mai putea folosi de forță, recurgea la șiretenie, devenind și mai periculos.

Într-o noapte, comandantul unei trireme ateniene care patrula pe lângă malul de la apus al strâmtorii văzu o barcă mare care cobora dusă de curent ținându-se cât mai aproape de mal ca să nu fie observată.

Dădu ordin ca lumina reflectată de scuturi să fie îndreptată către mal și barca apăru îndată la vedere, prinsă în raza luminoasă proiectată de pe corabia grecească.

– Opriți-vă acolo unde sunteți – somă ofițerul – sau vă scufund! – Și-i ordonă cârmaciului să vireze la tribord și să îndrepte pintenul uriaș de bronz al triremei către bordul micii ambarcațiuni.

Cei din barcă, înspăimântați, se opriră și, când comandantul atenian le dădu ordin să se apropie, vâsliră către corabia grecească și urcară la bord.

Ceva era ciudat în comportarea și în înfățișarea lor, dar, când deschiseră gura, ofițerul atenian nu mai avu nici o îndoială: erau cu siguranță macedoneni și nu pescari traci, așa cum pretindeau că erau.

Puse să fie perchiziționați și, la gâtul unuia dintre ei, se găsi un toc de piele având înăuntru un mesaj. Era, fără îndoială, o noapte norocoasă! Îl chemă pe unul dintre marinarii săi cu o lanternă să-i facă lumină și citi următoarele:

Filip, rege al macedonenilor, către Antipatros.

Locotenente general, te salut!

Avem ocazia să obținem o victorie zdrobitoare asupra flotei ateniene care navighează în Bosfor. Pune să înainteze o sută de

corăbii de la Taxos și blochează ieșirea de sud a Helespontului. Eu voi veni cu flota mea dinspre miazănoapte și-i vom prinde ca în clește. N-au cum să ne scape. Va trebui să te afli la intrarea în strâmtoare în prima noapte cu lună nouă.

Ai grijă de tine.

– Pe zeii din cer! – exclamă comandantul îndată ce sfârși de citit. – N-avem nici o clipă de pierdut.

Ordonă imediat să se schimbe direcția de mers și să se vâslească din răsputeri către centrul strâmtorii, unde nava amiral se legăna la ancoră. Urcă la bordul acesteia, ceru să-i vorbească navarhului, un ofițer în vârstă cu mare experiență pe care-l chema Phokion și-i încredință mesajul interceptat. Ofițerul îl citi imediat și îl dădu scribului său, un bărbat foarte priceput în această meserie, care lucrase ani de zile ca secretar al adunării din Atena.

– Am văzut și alte scrisori de-ale lui Filip în arhiva noastră: este, fără îndoială, scrisul lui. Și sigiliul este al lui – adăugă scribul după ce examinase cu atenție documentul.

La puțin timp după aceea, de la prova navei amiral, navarhul trimitea, prin luminile unui scut, semnalul de retragere pentru toate corăbiile flotei.

Ajunseră în dreptul orașului Taxos după trei zile pentru a descoperi că nu era nici urmă de flota lui Antipatros, aceasta și pentru că nici nu existase vreodată o flotă a lui Antipatros. Între timp, însă, flota regală reușise să coboare liniștită prin Bosfor și Helespont și să intre la adăpost într-un port sigur.

În unul dintre discursurile sale împotriva lui Filip, Demostene îl numise „vulpea": când află ceea ce se întâmplase, își dădu seama că porecla era și mai justificată.

Regele macedonean abandonă asediul Perintului la începutul toamnei și mărșălui spre nord pentru a pedepsi triburile scite care refuzaseră să-i trimită întăriri; îl învinse și îl ucise pe regele lor Atas care ieșise pe câmpul de luptă deși avea mai mult de nouăzeci de ani.

Pe drumul de întoarcere, însă, în plină iarnă, armata lui Filip fu atacată de cel mai feroce dintre triburile tracice, tribalii: a suferit pierderi grele și a trebuit să abandoneze toată prada. Regele însuși fu rănit și reuși cu greutate să-și aducă soldații acasă, deschizându-și calea prin luptă.

Se reîntoarse în palatul său din Pella, istovit de eforturi și de durerile teribile pe care i le provoca rana de la picior, epuizat, aproape de nerecunoscut. Dar, în aceeași zi, porunci să fie convocat sfatul țării ca să afle ce se mai întâmplase în Grecia și în Macedonia de când plecase.

Nici una dintre vești nu era bună și, dacă i-ar mai fi rămas vreo picătură de energie, s-ar fi înfuriat ca un taur.

Se hotărî să doarmă în loc să mai pună totul la inimă și, a doua zi de dimineață, îl chemă pe medicul Filip și îi spuse:
– Uită-te bine la mine. Ce vezi?

Medicul îl consultă din cap până în picioare, văzu culoarea pământie a feței și privirea stinsă, buzele uscate și crăpate, băgă de seamă că și vocea era stinsă. – Stai foarte prost cu sănătatea, Măria Ta.

– Ai gura slobodă – observă regele.

– Vrei un medic bun. Când ai nevoie de lingușiri, știi unde să le găsești.

– Ai dreptate. Ascultă-mă acum: sunt în stare să beau orice leac îmi prepari, să te las să-mi rupi șira spinării și să-mi rupi osul gâtului cu meșterii tăi în masaje, să-mi bagi în fund toate clistirele tale, să mănânc pești împuțiți în loc de o friptură de vită, asta cât timp vei vrea tu, să beau apă de izvor până o să-mi crească broaște în burtă, dar, pe toți zeii, pune-mă pe picioare pentru că, la începutul verii, vreau ca răgetul meu să se audă până la Atena și dincolo de ea.

– O să-mi dai ascultare? – întrebă medicul neîncrezător.

– O să te ascult.

– Și nu vei da de pământ cu leacurile și cu ceaiurile mele.

– N-o să fac așa ceva.

– Atunci vino în cabinetul meu. Trebuie să te consult.

La ceva vreme după aceea, într-o seară liniștită de primăvară, regele apăru în apartamentele reginei fără să se fi anunțat. Olimpia, pe care-o anunțaseră slujnicele, se privi o clipă în oglindă și, apoi, îi ieși în întâmpinare în pragul ușii. – Mă bucur să te văd sănătos; intră, ia loc. Este o onoare pentru mine să-l primesc în aceste camere pe regele macedonenilor.

Filip se așeză și rămase un timp cu privirea în jos.

– Chiar trebuie să-mi vorbești pe tonul ăsta oficial? N-am putea să vorbim și noi ca doi soți care sunt împreună de câțiva ani?

– Împreună nu-i chiar cuvântul cel mai potrivit – răspunse Olimpia.

– Limba ta este mai tăioasă ca o sabie.

– Asta pentru că eu nu port sabie.

– Am venit ca să vorbesc cu tine.

– Te ascult.

– Vreau să te rog să-mi faci un serviciu. Ultimele mele campanii n-au fost prea norocoase. Am pierdut mulți oameni și mi-am consumat fără folos forțele. La Atena se spune că aș fi terminat și ascultă vorbele lui Demostene ca și cum ar veni de la un oracol.

– Am auzit și eu vorbindu-se așa.

– Olimpia, eu nu vreau să ajung acum la o ciocnire directă și nici măcar nu vreau s-o provoc. Pentru moment, ar trebui să prevaleze buna înțelegere. Dorința de a potoli neînțelegerile...

– Cu ce te pot ajuta?

– Eu nu pot să trimit în acest moment o solie la Atena, dar mă gândeam că, dacă ai face tu asta, ca regină, s-ar schimba multe lucruri. Tu n-ai făcut niciodată nimic împotriva lor. Sunt unii care cred că și tu ești o victimă a lui Filip.

Olimpia nu scoase nici o vorbă.

– În fine, ar fi ca o solie trimisă de o putere neutră, înțelegi? Olimpia, am nevoie de timp, ajută-mă! Și dacă nu vrei să mă ajuți pe mine, gândește-te la fiul tău. Eu întemeiez acum regatul lui, pregătesc hegemonia lui asupra întregii lumi grecești.

Tăcu, trăgându-și sufletul după un asemenea discurs. Olimpia se întoarse către fereastră ca și cum ar fi dorit să-i evite privirea și tăcu și ea câteva clipe. Apoi, spuse:

– O să fac cum spui. Îl voi trimite pe Oreos, secretarul meu. Este un om inteligent și chibzuit.

– Te-ai gândit foarte bine – aprobă Filip care nu se aștepta la atâta bunăvoință din partea ei.

– Ce mai pot să fac pentru tine? – mai întrebă regina, dar pe un ton rece care se pregătea pentru despărțire.

– Vroiam să-ți spun că peste câteva zile plec la Mieza. – Fața Olimpiei își schimbă expresia, obrajii palizi se colorară în roz. – Îl aduc acasă pe Alexandru – adăugă suveranul.

Regina își ascunse fața în stolă, dar nu putu să-și ascundă emoțiile violente care o încercau în acele clipe.

– Nu mă întrebi nici măcar dacă am luat cina – observă Filip.

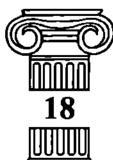
Olimpia își ridică privirea limpede. – Ai cinat? – întrebă ea în mod automat.

– Nu. Eu... speram că o să mă rogi să mai rămân.

Regina lăsă capul în jos: – Nu mă simt bine astăzi. Îmi pare rău.

Filip își mușcă buzele și ieși trântind ușa.

Olimpia se rezemă de perete ca și cum s-ar fi simțit rău și-i ascultă pașii greoi care tropăiau pe coridor și se stingeau în josul scărilor.

Alexandru alerga pe pajiștea scăldată în lumina primăvăratică, presărată cu flori; alerga pe jumătate gol și desculț, înfruntând vântul care-i șuiera prin păr și-i aducea dinspre mare o mireasmă ușor sărată.

Peritas alerga alături de el potrivindu-și pasul după cel al stăpânului său, în așa fel încât să nu-l depășească, dar nici să rămână în urma lui. Lătra din când în când, ca pentru a atrage atenția asupra lui și tânărul se întorcea către el surâzând, dar fără a se opri.

Era unul dintre acele momente în care își elibera sufletul, în care zbura ca o pasăre, galopa ca un bidiviu. Atunci, firea sa ambiguă și misterioasă de centaur, violentă și sensibilă în același timp, părea să se exprime într-o mișcare armonioasă, într-un fel de dans inițiatic sub ochiul strălucitor al soarelui sau sub umbra neașteptată a unui nor.

La fiecare mișcare, corpul său sculptural se încorda, ca să se destindă într-un pas elastic de alergare, părul său auriu tresălta moale și lucios, lăsat pe spate ca o coamă, iar brațele, ușoare, însoțeau mișcarea ca niște aripi care se desprindeau din piept în ritmul vioi al alergării.

Filip îl admira în tăcere, nemișcat pe crupa calului său, la marginea pădurii, apoi, când îl văzu că se apropie și auzi

lătratul mai puternic al câinelui care dădea semn că-l recunoscuse, dădu pinteni calului și se apropie de fiul său, îl salută cu mâna, zâmbind, dar fără a-l opri, încântat de forța pe care o degaja alergătorul și de mișcarea minunată și neobosită a membrelor lui.

Alexandru se opri pe malul unui pârâu și se aruncă din fugă în apă; Filip coborî din șa și-l așteptă. Băiatul ieși din apă tot cu o săritură, împreună cu câinele și-și scuturară amândoi apa de pe corp. Filip îl îmbrățișă strâns și simți la rândul său strânsoarea fiului său, nu mai puțin puternică. Simți că acesta devenise de-acum bărbat.

– Am venit să te iau – îi explică. – Ne întoarcem acasă.

Alexandru se uită fix la el, neîncrezător. – Pe cuvânt de rege?

– Pe cuvânt de rege – îl asigură Filip. – Dar o să vină o zi în care îți vei aduce aminte cu regret de această perioadă din viața ta. Eu n-am avut niciodată un asemenea noroc; n-am avut parte de cântece, nici de poezie, nici de lecții savante. Din cauza asta sunt așa de obosit, fiule, din cauza asta anii mă apasă așa tare.

Alexandru nu spuse nimic și merseră împreună pe pajiște, către casă: tânărul urmat de câinele său, tatăl ținându-și calul de dârlogi.

Deodată, de după un delușor care ascundea privirii casa de la Mieza, se auzi un nechezat. Era un sunet ascuțit și pătrunzător, un sforăit puternic, ca de fiară sălbatică, de creatură ca din povești. Se auziră, apoi, voci omenești, strigăte și chemări, și un zgomot de copite cu potcoave de bronz care făcea să se cutremure pământul.

Nechezatul răsună și mai ascuțit și furios. Filip se întoarse către fiul său și-i spuse: – Ți-am adus un dar.

Ajunseră în vârful dealului și Alexandru se opri uluit: mai jos, în fața ochilor săi, un armăsar negru se cabra, zvâcnind cu tot corpul de pe picioarele din spate, lucios din cauza sudorii ca

o statuie de bronz sub ploaie, ținut de cinci oameni cu frânghii și hamuri care încercau să-i domolească puterea formidabilă.

Era mai negru decât pana corbului și avea în frunte o stea albă de forma unui cap de bour. La fiecare mișcare a gâtului și a crupei îi trântea la pământ pe grăjdari și-i târa prin iarbă ca pe niște păpuși fără vlagă. Apoi se sprijinea pe picioarele din față și le ridica furios pe cele din spate, biciuia aerul cu coada, își scutura coama lungă și lucioasă.

O spumă sângerie se ivea pe marginea buzelor minunatului animal care se oprea din când în când, pentru o clipă, cu grumazul aplecat spre pământ pentru a lua cât mai mult aer cu care-și umfla pieptul și-l sufla apoi pe nări ca pe o trâmbă de foc, ca răsuflarea unui balaur. Și necheza mereu, își scutura grumazul mândru, își încorda mușchii greabănului.

Alexandru, parcă atins de o lovitură de cravașă, tresări dintr-o dată și strigă: – Lăsați-l! Lăsați liber calul, pentru numele lui Zeus!

Filip îi puse o mână pe umăr. – Mai așteaptă puțin, băiete, așteaptă să-l domesticim. Ai puțină răbdare și, apoi, va fi al tău.

– Nu! – exclamă Alexandru. – Nu! Numai eu îl pot domestici. Lăsați-l! Lăsați-l vă zic.

– Dar o să fugă – îi spuse Filip. – Fiule, am dat pe el o avere.

– Cât? – îl întrebă Alexandru. – Cu cât l-ai cumpărat, tată?

– Treisprezece talanți.

– Pariez pe alți treisprezece că reușesc să-l domesticesc! Dar spune-le nenorociților ălora să-i dea drumul! Te rog!

Filip îl privi și-l văzu aproape ieșit din fire de emoție, cu vinele gâtului umflate, ca acelea ale armăsarului furios.

Se întoarse către oameni și le porunci: – Lăsați-l liber!

Ei se supuseră. Sloboziră pe rând frânghiile și-i lăsară doar dârlogii atârnați la gât. Îndată după aceea, animalul se îndepărtă alergând pe câmp. Alexandru porni în fugă după el și se apropie de acesta dintr-o parte sub privirile uluite ale regelui și ale grăjdarilor.

Regele clătină din cap murmurând: – Oh, pe toți zeii, o să-i sară inima din piept băiatului ăsta, o să-i sară inima. – Peritas mârâia și el, arătându-și colții. Dar oamenii făcură un semn care parcă vroia să spună „ascultă". Auzeau că el vorbea cu calul, printre gâfâiturile alergării îi striga ceva, cuvinte pe care vântul le ducea departe o dată cu nechezatul animalului și acesta părea că-i răspunde omului.

Și, deodată, tocmai când se părea că tânărul se va prăbuși la pământ din cauza efortului, bidiviul își încetini alergarea, tropăi pe loc puțin și, apoi, porni la pas scuturând din cap și sforăind.

Atunci, Alexandru se apropie de el, încet, venind din direcția din care bătea soarele. Îl putea vedea acum, luminat pe de-a-ntregul, îi putea vedea fruntea lată și neagră și pata albă de forma unui craniu de bour.

– Ducipal – șopti – Ducipal... Uite, ăsta o să fie numele tău... Asta-i. Îți place, frumosule? Îți place? – Se apropie de el și-l atinse. Animalul scutură din cap, dar nu se mișcă din loc și băiatul întinse mâna și-l mângâie cu blândețe pe gât, apoi pe obraz și pe botul moale ca mușchiul copacilor.

– Vrei să alergăm împreună? – îl întrebă. – Vrei să alergăm?

Calul necheză ridicându-și capul cu mândrie și Alexandru înțelese că se supunea dorinței stăpânului. Acesta îl privi drept în ochii strălucitori și, dintr-o săritură, se urcă pe spinarea lui și strigă: – Hai Ducipal! – Și-i atinse pântecul cu călcâiele.

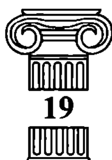
Animalul porni în galop, alungindu-și spinarea lucitoare, întinzând capul și picioarele din față și lăsând coada să-i fluture. Alergă repede ca vântul dând ocol câmpiei, până la pădure și până la râu, și tropăitul ritmic al copitelor lui părea bubuit de tunet.

Se opri doar în fața lui Filip căruia parcă nu-i venea să-și creadă ochilor.

Alexandru se lăsă să alunece pe pământ. – E ca și cum l-ai călări pe Pegas, tată, parcă ar avea aripi. Așa trebuie să

fi fost Balius și Xantus, caii lui Ahile, fiii vântului. Îți mulțumesc că mi l-ai dăruit. – Și îl mângâia pe gât și pe pieptul asudat. Peritas începu să latre gelos pe acela care simțea că va deveni un nou prieten al stăpânului său și băiatul îl mângâie și pe el, ca să-l liniștească.

Filip îl privea înmărmurit, parcă nu înțelegea încă pe deplin ceea ce se petrecuse. Apoi, îl sărută pe Alexandru pe frunte și spuse: – Fiul meu, caută-ți un alt regat: Macedonia nu este îndeajuns de mare pentru tine.

P e când călărea alături de tatăl său, Alexandru întrebă: – Chiar ai dat pe el treisprezece talanți?

Filip făcu semn că da. – Cred că este cel mai mare preț plătit vreodată pentru un cal. Este animalul cel mai frumos care a ieșit din crescătoriile lui Filonicos din Tesalia.

– Face mai mult – spuse Alexandru mângâindu-l pe Ducipal pe gât. – Nici un alt cal de pe lume nu mi-ar fi fost mai pe plac.

Luară prânzul împreună cu Aristotel și cu Callistene: Teofrast se întorsese în Asia ca să-și continue cercetările și, din când în când, îi trimitea maestrului său rapoarte despre descoperirile făcute.

Ședeau la masa lor și doi pictori ceramiști pe care Aristotel îi chemase din Corint, nu pentru a picta vase de lut, ci pentru a realiza o lucrare mult mai delicată pe care o comandase însuși Filip: o hartă a lumii cunoscute.

– Aș putea s-o văd? – întrebă regele nerăbdător după ce terminară de mâncat.

– Sigur – răspunse Aristotel. – Ceea ce am reușit să înfățișăm se datorește și cuceririlor tale.

Trecură într-o sală mare și bine luminată în care marea hartă, realizată pe o piele tăbăcită de bou fixată cu ținte pe o planșetă de lemn de aceleași dimensiuni, se expunea vederii,

în culorile strălucitoare cu care artiștii însemnaseră mări, munți, râuri și lacuri, golfuri și insule.

Filip o privi ca vrăjit. Parcurse cu privirea contururile ei, de la răsărit la apus, de la coloanele lui Hercule la întinderile de pământ ale câmpiei scitice, de la Bosfor la Caucaz, de la Egipt la Siria.

O atingea cu degetele, aproape că-i era frică s-o atingă, căuta să identifice țările, prietene sau dușmane; recunoștea, cu privirea strălucitoare, orașul pe care-l întemeiase de curând în Tracia și care purta numele său: Philippopolis. Vedea concret, abia acum, cât de mult se întindea dominația sa.

Către răsărit și către miazănoapte harta devenea albă și la fel se întâmpla și spre miazăzi unde se întindeau deșerturile libienilor și ale garamanților.

Pe masa din apropiere se aflau o mulțime de foi de papirus cu studii pregătitoare. Filip se uită printre ele și se opri la un desen care reprezenta pământul.

– Tu crezi că este rotund? – îl întrebă pe Aristotel.

– Nu cred doar. Sunt sigur că așa este – ripostă filosoful. – Rotundă este și umbra pe care pământul o lasă asupra lunii în timpul eclipselor. Și dacă privești o corabie care se îndepărtează de mal, întâi dispare corpul ei și abia mai târziu catargul. Invers se întâmplă dacă privești o corabie care vine din larg.

– Și aici, dedesubt, ce este? – întrebă regele arătând spre o zonă care purta inscripția *antipodes*.

– Nimeni nu știe asta. Ar fi, însă, normal să existe și acolo teritorii aproximativ egale cu acelea în care trăim noi. Este o chestiune de echilibru. Problema este că nu știm cât de mult se întind regiunile boreale.

Alexandru se întoarse către el și, apoi, rămânând pe gânduri, își aținti privirea asupra provinciilor nesfârșitului imperiu despre care se zicea că se întinde de la Marea Egee până în India și-i reveniră în minte cuvintele înflăcărate prin care, cu trei ani înainte, oaspetele persan își descrisese patria.

În acele clipe își închipuia că aleargă călare pe Ducipal străbătând acele imense podișuri, că zboară peste munți și deșerturi până la capătul lumii, până la apele fluviului Ocean, despre care Homer credea că înconjoară întregul pământ.

Îl trezi din visare vocea tatălui său și mâna acestuia care i se așezase pe umăr. – Strânge-ți lucrurile, fiule, poruncește servitorilor tăi să-ți facă bagajele cu tot ce vrei să iei cu tine acasă, la Pella. Și salută-l pe profesorul tău. Nu-l vei mai vedea o bună bucată de vreme.

Acestea fiind zise, regele se îndepărtă pentru ca ei să poată rămâne singuri și să-și ia rămas bun.

– A trecut repede timpul – observă Aristotel. Parcă abia ieri am venit la Mieza.

– Unde te vei duce de aici? – îl întrebă Alexandru.

– Pentru o vreme, voi mai rămâne aici. Am adunat multe materiale și o mare cantitate de notițe și de completări care trebuie puse cu grijă în ordine. Ne va lua destul de mult timp. În plus, tocmai făceam unele studii asupra felului în care se transmit bolile de la un corp la altul.

– Mă bucur că rămâi, astfel încât să pot să vin să te mai văd. Aș mai avea multe întrebări să-ți pun.

Aristotel îl privi cu atenție și, pentru o clipă, parcă putu să citească acele întrebări în lucirea schimbătoare și neliniștită a privirii lui Alexandru.

– Întrebările pe care le mai păstrezi în tine sunt acelea pentru care nu există răspuns, Alexandru... sau dacă există, va trebui să-l cauți în propriul tău suflet.

Lumina după-amiezii de primăvară se așternea peste foile răspândite pe mese, pline de notițe și de desene, peste vasele pictorilor cu culori și cu pensule, peste marea hartă a lumii cunoscute și strălucea în seninul ochilor mici și cenușii ai filosofului.

– După aceea, unde te vei duce? – mai întrebă Alexandru.

– Mai întâi acasă, la Stagira.

– Crezi că ai reușit să faci din mine un grec?

– Cred că te-am ajutat să devii bărbat, dar, mai ales, am înțeles eu un lucru: acela că tu nu vei fi nici grec, nici macedonean. Vei fi, pur și simplu, Alexandru. Te-am învățat tot ceea ce puteam: acum vei merge pe calea ta și nimeni nu poate spune unde te va duce ea. Un singur lucru știu cu certitudine: oricine va vrea să te urmeze, va trebui să abandoneze totul, casă, sentimente, patrie, și să se aventureze în necunoscut. Adio, Alexandru, zeii să te ocrotească.

– Adio, Aristotel. Zeii să te ocrotească și pe tine, dacă vor dori ca peste această lume să strălucească un pic de lumină.

Se despărțiră astfel, privindu-se lung unul pe celălalt. Era scris să nu se mai revadă niciodată.

În noaptea aceea, Alexandru rămase treaz până târziu, pradă unei stări de agitație care nu-l lăsa să adoarmă. Privea de la fereastră câmpiile liniștite și luna care lumina crestele încă acoperite de zăpadă ale muntelui Bermios și ale Olimpului, dar auzea parcă de pe acum în urechi zăngănitul armelor și nechezatul cailor alergând în galop.

Se gândea la gloria lui Ahile care se învrednicise de nemurire prin poemul lui Homer, la iureșul bătăliei și la ciocnirea de arme, dar nu reușea să înțeleagă cum se făcuse că toate acestea putuseră exista în sufletul său laolaltă cu gândirea lui Aristotel, cu arta lui Lisip, cu cânturile lui Alceu și ale lui Sapho.

Se gândea că, poate, răspunsul se afla în originile lui, în firea mamei sale, Olimpia, sălbatică și melancolică în același timp, iubitoare și crudă, impulsivă și rațională. Se afla, poate, în firea poporului său care avea printre strămoși cele mai sălbatice dintre triburile barbare și, în fața ochilor, orașele grecilor cu templele și cu bibliotecile lor.

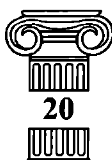
A doua zi urma să le întâlnească pe mama sa și pe sora sa. Cât de mult se schimbaseră oare? Și cât de mult se

schimbase el însuși? Care urma să fie, acum, locul lui în palatul regal de la Pella?

Încercă să-și potolească neliniștea din suflet prin muzică și se așeză pe pervazul ferestrei cu țitera în mână. Cântă un cântec pe care-l auzise de mai multe ori cântat de soldații tatălui său noaptea, în jurul focului de la corpul de gardă. Un cântec primitiv ca graiul lor de la munte, dar plin de simțire și de nostalgie.

Își dădu seama la un moment dat că Leptine intrase în camera lui, atrasă de melodie, și acum stătea pe marginea patului ascultând ca vrăjită.

Lumina lunii i se așternea pe față și pe umeri, pe brațele albe, cu pielea netedă. Alexandru lăsă țitera la fereastră în timp ce ea își dezgolea cu o mișcare ușoară pieptul și-și întindea brațele către el. Veni și se culcă alături de ea și Leptine îi atrase capul între sâni în timp ce-i mângâia părul.

20

Alexandru fu prezentat armatei aliniate ca pentru onor, la trei zile după întoarcerea lui la Pella și, alături de tatăl său, trecu în revistă trupele, îmbrăcat în armură și călare pe Ducipal: mai întâi, începând din dreapta, era cavaleria grea, așa-numiții *eteri* , „tovarășii regelui", nobilii macedoneni din toate triburile de la munte, apoi, infanteria de linie, *pezeteri*, așa-numiții „camarazi pedeștri", compusă din țărani de la câmpie care formau formidabilele falange.

Erau aranjați pe cinci linii și fiecare linie avea sarisele de lungimi diferite în ordine crescândă, astfel încât, atunci când le aplecau, toate vârfurile se întâlneau deasupra primului rând.

Un ofițer le dădu oamenilor ordinul de a prezenta armele și o pădure de lănci cu vârful de fier se ridică pentru a da onorul regelui și fiului său.

– Nu uita, fiul meu: falanga este nicovala iar cavaleria este ciocanul – Spuse Filip. – Când o armată dușmană este împinsă de călăreții noștri către acea barieră de sulițe, nu mai are scăpare.

Apoi, pe aripa stângă, trecură în revistă „Vârful", escadronul de elită al cavaleriei regale trimis în luptă în cel mai important moment al bătăliei, pentru a da lovitura de grație prin care era dezorganizat întregul dispozitiv al dușmanului.

Călăreții strigară: – Te salutăm, Alexandru! – bătând cu sulițele în scuturi, un omagiu care era rezervat doar comandantului lor.

– Comanda îți aparține – îi explică Filip. – De-acum înainte, tu vei fi acela care va comanda Vârful în timpul unei bătălii. – În clipa aceea, din formație se desprinse un grup de călăreți îmbrăcați în armuri impunătoare și purtând pe cap coifuri strălucitoare împodobite cu creste înalte.

Călăreau pe cai cu zăbale de argint și cu valtrapuri de lână purpurie ieșind în evidență dintre toți ceilalți prin harnașamentele bogate ale cailor și prin ținuta lor plină de noblețe. Porniră în galop ca într-o șarjă vijelioasă și, apoi, la un semnal, începură o demonstrație complexă și impunătoare de schimbare a formației. Călărețul care se afla în centrul dispozitivului de atac de forma unui arc de cerc încetinea mersul calului său, și, în acest timp, ceilalți grăbeau mersul cailor cu o viteză din ce în ce mai mare, așa încât ultimul nu trebuia să încetinească deloc alergarea.

După această manevră spectaculoasă dădură frâu liber la galop cailor și umăr lângă umăr, într-o aliniere perfectă, lăsând în urmă un nor des de praf, se opriră la o distanță foarte mică de prinț.

Un ofițer strigă cu voce răsunătoare, de stentor: – Ceata lui Alexandru!

Și, apoi, strigându-i pe rând:

– Hefestion! Seleucos! Lisimah! Ptolemeu! Crater! Perdicas! Leonatos! Filotas!

Prietenii săi!

După ce apelul se încheie, ridicară cu toții sulițele și strigară: – Te salutăm, Alexandru! – La sfârșit, ieșind din rigorile protocolului, îl înconjurară, aproape că-l traseră jos de pe cal și urmară îmbrățișări fără sfârșit, sub privirile regelui și ale soldaților săi care stăteau nemișcați în formație.

Se strânseră în jurul prințului scoțând strigăte de bucurie, aruncându-și armele în sus, țopăind și dansând ca niște nebuni.

Când parada se sfârși, se alătură grupului și Eumene care, fiind grec, nu putea face parte din armată, dar el devenise, între timp, secretarul personal al lui Filip și avea la curte o funcție de mare importanță.

Chiar în seara aceea, Alexandru trebui să fie invitatul de onoare al banchetului pe care prietenii îl organizaseră în cinstea sa în casa lui Ptolemeu. Sala fusese aranjată cu mare grijă și fast: paturile și mesele erau din lemn încrustat împodobit cu ornamente aplicate din bronz aurit, candelabrele erau niște bronzuri spectaculoase de Corint înfățișând fete care țineau în mâini lămpi de forma unor vase perforate dând spre pereți un joc curios de lumini și umbre. Platourile pentru servit erau din argint masiv fin cizelat pe margini; mâncărurile fuseseră pregătite de bucătari din Smirna și Samos, specialiști în gustul grecesc, dar cunoscători rafinați și ai bucătăriei asiatice.

Vinurile fuseseră aduse din Cipru, din Rhodos, din Corint și chiar din îndepărtata Sicilie, unde agricultorii coloniști ajunseseră să-i depășească, prin calitatea și gustul deosebit al produselor lor, pe colegii din patria-mamă.

Erau servite dintr-un crater, vasul tradițional cu gura largă și cu două toarte, vechi de aproape un secol, cu decorațiuni înfățișând dansul unor satiri care fugăreau menade aproape goale. Pe fiecare masă se afla câte o cupă din aceeași garnitură, decorată de același artist cu scene picante de banchet: cântărețe din flaut, goale, în brațele unor tineri purtând coroane de iederă și care toastau, ca un preludiu la ceea ce avea să se întâmple la petrecerea din seara aceea.

Când apăru, Alexandru fu întâmpinat de saluturi entuziaste și stăpânul casei îi ieși în întâmpinare ținând în mâini o cupă splendidă cu două toarte, plină cu vin cipriot. – Eh, Alexandru! După trei ani de băut apă chioară, ți-or fi crescut

broaște în burtă. Noi, cel puțin, am plecat mai repede! Bea puțin de aici ca să-ți revii la bunele obiceiuri.

– Spune, ce te-a învățat Aristotel în lecțiile voastre secrete? – întrebă Eumene.

– Și de unde ai luat calul acela? – îl încolți Hefestion. – N-am mai văzut niciodată ceva asemănător.

– Cred și eu – mărturisi Eumene fără a mai aștepta ca prietenul lor să răspundă. – A costat treisprezece talanți. Chiar eu am semnat ordinul de plată.

– Da – confirmă și Alexandru. – A fost un dar din partea tatălui meu. Dar am mai câștigat tot pe-atât punând pariu că-l voi putea îmblânzi. Trebuia să fiți acolo – continuă el înfierbântat. – Cinci îl țineau și bietul animal era speriat, îl trăgeau de zăbală și îl durea.

– Și tu? – vru să știe Perdicas.

– Eu? Nimic. Le-am ordonat nenorociților ălora să-l lase în pace și eu am alergat după el...

– Nu mai vorbiți despre cai! – strigă Ptolemeu din răsputeri ca să se facă auzit în gălăgia pe care o făceau prietenii care se adunaseră în jurul lui Alexandru. – Să vorbim despre femei! și așezați-vă pentru că masa este gata!

– Femei? – întrebă Seleucos. – Știi că Perdicas e îndrăgostit de sora ta?

Perdicas se făcu roșu la față și-i dădu un brânci care-l făcu să se rostogolească la pământ.

– Așa este! – insistă Seleucos. – L-am văzut ieri cum îi făcea ochi dulci în timpul unei ceremonii oficiale! Ah, ah! – se hlizi el.

– Dar n-o știți pe-asta – adăugă Ptolemeu. – Mâine trebuie să comande escorta care o va însoți pe prințesă ca să ofere un sacrificiu de inițiere zeiței Artemis. Dac-aș fi în locul tău, n-aș avea încredere în el.

Alexandru, văzând că Perdicas era vânăt de furie, încercă să schimbe vorba și ceru puțină liniște. – Ei, oameni buni!

Vreau să vă spun doar un lucru. Sunt bucuros să mă reîntâlnesc cu voi și sunt mândru că prietenii și colegii mei fac parte din ceata lui Alexandru! – Înălță cupa și o bău dintr-o sorbitură.

– Vin! – porunci Ptolomeu. – Turnați vin pentru toți. – Bătu, apoi, din palme și, pe când musafirii se așezau pe paturile lor, câțiva servitori turnau de băut luând vin din crater iar alții începuseră să aducă felurile de mâncare: frigărui de potârnichi, sturzi, cocoși de munte, rațe și, în cele din urmă, mult căutații și delicioșii fazani.

Alexandru dorise ca în dreapta sa să se așeze cel mai bun prieten al său, Hefestion, iar în stânga, Ptolemeu care era stăpânul casei.

După vânat urmă un sfert de vițel fript pe care un servitor îl tăie în felii, punând câte una în fața fiecăruia, în timp ce alții aduceau coșuri cu pâine proaspătă abia scoasă din cuptor, miez de nucă și ouă de rață răscoapte.

Intrară de îndată și cântărețele din flaut cu instrumentele lor și începură să cânte. Toate erau de o frumusețe exotică: misiene, cariene, trace, bitinice; purtau părul strâns cu panglici colorate sau bonete cu borduri de argint și de aur și erau îmbrăcate ca niște amazoane, cu tunici scurte și arcuri cu tolbe de săgeți pe umăr, obiecte de recuzită obișnuite în asemenea spectacole.

După primul cântec, unele dintre ele lăsară arcurile, după al doilea, tolbele cu săgeți și, mai departe, tunicile și încălțările, rămânând complet goale, cu corpurile tinere strălucind de alifiile parfumate în lumina lămpilor. Începură să danseze pe muzica flautelor și a timpanelor, făcând piruete prin fața meselor și printre paturile mesenilor.

Prietenii uitaseră să mai mănânce, dar continuau să bea și ajunseseră de-acum în culmea excitației. Unii se ridicară, își aruncară veșmintele și începură să danseze în ritmul din ce în ce mai accelerat al timpanelor și al tamburinelor, ajungând treptat aproape de paroxism.

La un moment dat, Ptolemeu apucă o fată de o mână oprind-o din mişcarea ei ameţitoare şi o întoarse astfel încât să i-o arate lui Alexandru.

– Este cea mai frumoasă dintre toate – afirmă el. – Am adus-o pentru tine.

– Dar pentru mine? – întrebă Hefestion.

– Asta îţi place? – îl întrebă Alexandru apucând de mână o altă fată minunată, cu părul roşu.

Ptolemeu dăduse dispoziţii servitorilor să alimenteze lămpile cu atâta ulei cât să le facă să se stingă pe rând, lăsând sala într-un fel de penumbră.

Tinerii se împreunau pe paturi, pe covoare şi pe blănurile care acopereau o parte din pardoseală, în timp ce muzica flautistelor continua să răsune între pereţii împodobiţi cu fresce, părând că ritmează gâfâielile sacadate şi mişcările corpurilor care luceau în lumina slabă a puţinelor lămpi ce mai ardeau în câte un colţ al sălii de banchete.

Alexandru plecă noaptea târziu, căzut în voia beţiei şi a unei excitaţii de nestăpânit. Era ca şi cum o forţă pe care o ţinuse mult timp încătuşată s-ar fi eliberat pe neaşteptate şi acum îl domina în totalitate.

Se opri pe o terasă a palatului în bătaia vântului Boreas, de miazănoapte, pentru a încerca să-şi limpezească mintea şi rămase rezemat de parapet până când văzu luna apunând dincolo de munţii Eordeas.

În direcţia aceea, ascunsă în întuneric, se afla refugiul liniştit de la Mieza şi, acolo, poate că Aristotel nu dormea în ceas târziu din noapte urmărind firul delicat al gândurilor sale. I se părea că trecuseră ani întregi de când se despărţise de el.

Îl trezi un om din gardă, cu puţin înainte de ivirea zorilor şi se ridică în capul oaselor în pat ţinându-şi capul care parcă era gata să explodeze.

– Sper că ai un motiv serios ca să mă trezești, pentru că altfel....

– Motivul este chemarea regelui. Dorește ca tu să mergi de îndată la el.

Cu greutate tânărul se ridică în picioare, ajunse cu chiu cu vai la lighenașul pentru spălat și își cufundă de câteva ori capul în apa rece, apoi își aruncă pe umerii goi o mantie, își strecură picioarele în sandale și-l urmă pe soldat.

Filip îl primi într-o cameră de lângă sala armelor și se vedea de departe că se afla în una dintre cele mai proaste dispoziții cu putință.

– S-a întâmplat ceva foarte grav – spuse el. – Înainte ca tu să te întorci la Mieza, o rugasem pe mama ta să mă ajute într-o problemă delicată: trebuia trimisă o solie la Atena pentru a încerca blocarea unui proiect al lui Demostene care ar fi putut deveni periculos pentru noi. Credeam că un trimis al reginei va avea posibilități mai mari să fie ascultat și să obțină ceva. Din păcate, m-am înșelat. Trimisul a fost acuzat că ar fi fost o iscoadă și torturat până la moarte. Știi ce înseamnă asta?

– Că trebuie să pornim la război cu Atena – răspunse Alexandru care, văzându-l în fața ochilor pe tatăl său, se trezise aproape de tot.

– Nu-i așa simplu. Demostene încearcă să formeze o ligă panelenică și s-o facă să intre în luptă cu noi.

– Îi vom bate.

– Alexandru, este timpul să înveți că nu întotdeauna armele sunt soluția cea mai potrivită pentru toate problemele. Eu am făcut și imposibilul ca să fiu recunoscut drept conducător al unei ligi panelenice și nu ca un dușman al ei. Am un plan ambițios: să duc un război în Asia împotriva persanilor. Să înving și să îndepărtez de coastele Mării Egee dușmanul de secole al grecilor și să dobândesc controlul asupra tuturor căilor comerciale care vin din Orient până în ținuturile noastre. Ca să aduc la îndeplinire planul acesta trebuie să mă

impun drept conducătorul de necontestat al unei mari coaliții care să adune împreună toate forțele statelor grecești și trebuie să fac în așa fel încât, în toate orașele mai importante, să fie mai puternică tabăra celor care mă susțin decât tabăra celor care vor să mă vadă mort. Pricepi?

Alexandru dădu din cap aprobator. – Ce ai de gând să faci?

– Deocamdată să aștept. În ultima campanie am avut pierderi serioase și trebuie să refac detașamentele din armata noastră nimicite în războiul din Tracia și din Helespont. Nu mi-e frică să pornesc la luptă, dar prefer să fac asta când șansele de victorie sunt mai mari.

„O să pun să fie anunțați toți informatorii din Atena, din Teba și din alte orașe ale Greciei să ne trimită în permanență știri despre evoluția situației politice și militare. Demostene are nevoie de Teba dacă vrea să aibă ceva șanse într-o confruntare cu noi, pentru că Teba are cea mai bună armată de uscat, după a noastră. Trebuie să ne folosim de orice moment favorabil pentru a încerca să împiedicăm consolidarea acestei alianțe. S-ar părea că nu va fi greu: atenienii și tebanii s-au urât din cele mai vechi timpuri. În orice caz, dacă, în ciuda eforturilor noastre, alianța s-ar închega, atunci va trebui să lovim cu forța și cu iuțeala fulgerului.

„Răgazul pentru educația ta s-a sfârșit, Alexandru. De-acum înainte vei afla tot ce se întâmplă și ne privește în mod direct. Ziua și noaptea, fie timp frumos sau urât. Te rog acum să mergi la mama ta și să-i spui despre moartea trimisului său. Ea ținea mult la el, dar n-o cruța și dă-i toate amănuntele: vreau să știe tot ce s-a întâmplat.

„Iar tu, fii pregătit: data viitoare când te vei afla în fruntea prietenilor tăi nu va fi pentru o vânătoare de urși sau de lei. Va fi la război."

Alexandru ieși de la rege și se îndreptă către apartamentele mamei sale când se întâlni pe terasă cu Cleopatra, îmbrăcată

într-un peplos ionic foarte frumos bordat; cobora scările urmată de câteva slujnice ce cărau un coș mare.

– Deci, este adevărat că pleci – îi spuse.

– Da, merg la sanctuarul zeiței Artemis ca să-i dăruiesc toate jucăriile și păpușile mele de când eram mică – spuse sora lui arătând spre coș.

– Așa este, ești femeie acum. Timpul trece repede. I le duci chiar pe toate?

Cleopatra zâmbi: – Nu chiar pe toate... Îți amintești păpușica aceea egipteană cu brațele și cu mâinile ce se mișcau în toate părțile și caseta ei cu setul de farduri, cadoul tatei de ziua mea?

– Da, parcă îmi amintesc – răspunse Alexandru scormonindu-și prin memorie.

– Uite, pe aceea o mai păstrez. Ce părere ai, zeița o să mă ierte?

– Oh, n-am nici o îndoială în privința asta. Drum bun, surioară.

Cleopatra îl sărută pe obraz și porni în fugă pe scară urmată de slujnice până la corpul de gardă, unde o aștepta o trăsură și escorta de sub comanda lui Perdicas.

– Dar eu nu vreau să merg cu trăsura – se plânse ea. – N-aș putea să merg și eu călare?

Perdicas scutură din cap. – Așa am primit ordin de la.... și, de altfel, cu hainele acelea, prințesă?

Cleopatra își ridică poalele peplosului până la bărbie și-i arătă că pe dedesubt avea un hiton foarte scurt: – Vezi? Nu sunt ca o regină a amazoanelor?

Perdicas se învineți la față. – Văd, prințesă – fu el de acord, înghițind în sec.

– Și-atunci? – Cleopatra lăsă peplosul să-i cadă până peste glezne.

Perdicas oftă. – Știi că nu pot să te refuz niciodată. Dar o să facem așa. Urcă acum în trăsură. Apoi, după ce ne mai

îndepărtăm puțin și nu ne mai vede nimeni, o să te poți urca pe cal. În trăsură o să pun să urce.... pe unul dintre ostașii mei din gardă. N-o s-o ducă rău între slujnicele tale.

– Grozav! – se bucură fata.

Porniră la drum când soarele se arătase de după muntele Rodopi și o luară pe drumul care ducea spre Europos. Templul lui Artemis apărea la jumătatea drumului, pe un istm care despărțea două lacuri gemene. Era un loc de o neasemuită frumusețe.

Îndată ce fură departe de ochii tuturor, Cleopatra strigă să se oprească, își scoase peplosul sub privirile perplexe ale escortei și luă calul unuia dintre soldați, punându-l pe el să se urce în locul ei în trăsură. Porniră din nou la drum însoțiți de chicotelile slujnicelor.

– Vezi? – spuse Cleopatra. – Așa este mai distractiv pentru toți.

Perdicas aprobă dând din cap, încercând să-și țină privirea mereu înainte, dar ochii se abăteau mereu către pulpele goale ale prințesei și pe mișcarea unduitoare a șoldurilor ei care-l făceau să amețească.

– Îmi pare rău că ți-am creat atâtea probleme – își ceru fata iertare.

– Nu face nimic – răspunse Perdicas. – Ba chiar... Eu am cerut să fiu trimis în această misiune.

– Chiar așa? – întrebă Cleopatra privindu-l pe sub gene.

Perdicas dădu din cap spre aprobare, din ce în ce mai încurcat.

– Mă bucur să aud asta. Îmi face și mie plăcere că mă însoțești tu. Am aflat că ești foarte curajos.

Tânărul simți că i se urcă un nod în gât, dar încercă să se țină tare pentru că oamenii lui se uitau la el.

Când soarele fu sus pe cer, se opriră să prânzească la umbra unui copac și Perdicas o rugă pe Cleopatra să se schimbe și să nu mai călărească: nu mai era mult până la sanctuar.

– Ai dreptate – fu de acord și fata. Îl puse pe soldat să iasă afară din trăsură și își puse din nou peplosul de ceremonie.

Ajunseră la templu după-amiază. Cleopatra intră, urmată de slujnicele care duceau coșul, merse până la statuia zeiței Artemis, foarte frumoasă și foarte veche, din lemn sculptat și pictat, și lăsă în fața ei jucăriile, păpușile, amforele și cupele în miniatură. Apoi se rugă: – Zeiță fecioară, iată, las aici, la picioarele tale, amintirile copilăriei mele și te rog să mă înțelegi și să mă ierți dacă nu voi avea forța și nici voința de a rămâne fecioară la fel ca tine. Te rog din suflet să te mulțumești cu aceste daruri și să nu mă invidiezi dacă voi dori să mă înfrupt din toate bucuriile dragostei. – Le dădu preoților din sanctuar o pomană consistentă și ieși.

Locul era neînchipuit de frumos: micul templu, înconjurat de tufe de trandafiri, se ridica în mijlocul unei pajiști de un verde intens și se oglindea în undele celor două lacuri gemene care se așterneau în dreapta și în stânga lui, albastre ca doi ochi în care se răsfrângea cerul.

Perdicas se apropie: – Am pus să se pregătească, pentru tine și pentru slujnice, camerele de oaspeți ca să petreceți noaptea.

– Și tu?

– Eu îți voi păzi odihna, stăpână.

Fata lăsă capul în jos. – Toată noaptea?

– Sigur. Toată noaptea. Eu răspund de...

Cleopatra ridică privirea și zâmbi. – Știu că ești foarte cumsecade, Perdicas, dar nu-mi place ca tu să rămâi de veghe toată noaptea. Mă gândeam că...

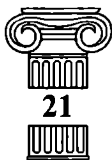
– La ce te gândeai, stăpâna mea? – întrebă tânărul fremătând.

– Că... dacă te plictisești... ai putea să urci la mine să mai vorbim.

– Oh, ar fi o plăcere deosebită și o mare cinste și...

– Atunci, o să las ușa deschisă.

Surâdea în continuare, făcând cu ochiul, și alergă să se alăture slujnicelor care se jucau cu mingea pe pajiște, printre trandafirii înfloriți.

La puțin timp după întoarcerea lui Alexandru la Pella, consiliul sanctuarului din Delfi îl rugă pe Filip să apere drepturile templului lui Apolo împotriva orașului Amfissa ai cărui locuitori cultivaseră în mod abuziv pământuri care aparțineau zeului. Pe când regele încerca să înțeleagă care era adevăratul scop al acestui nou război sacru, primi vești importante din Asia.

I le adusese unul dintre informatorii săi, un grec din Cilicia, pe nume Eumolpus, care făcea comerț în orașul Soli și care ajunsese în Macedonia debarcând în portul Termes. Regele îl primi între patru ochi, în camera sa de lucru.

– Ți-am adus un dar, Măria Ta – spuse spionul, punând pe masa lui Filip o statuetă prețioasă din lapislazuli, înfățișând-o pe zeița Astarteea. – Este foarte veche și rară și este un fel de Afrodită a canaaneenilor. Îți va prelungi pentru mult timp vigoarea bărbătească.

– Îți mulțumesc, țin mult la vigoarea mea bărbătească, dar sper că nu ai venit doar pentru asta.

– Sigur că nu – replică Eumolpus. – Am vești importante din capitala Persiei: împăratul Artaxerxe III a fost otrăvit de medicul lui, se pare, din ordinul unui eunuc de la curtea sa.

Filip clătină din cap. – Castrații nu sunt oameni de încredere. Au vrut odată să-mi dăruiască și mie unul, dar i-am

refuzat. Sunt invidioși pe toți cei ce mai au încă posibilitatea, care lor le lipsește, de a face dragoste. Sunt de înțeles, pe de altă parte. Și poftim, iată dovada că am făcut bine.

– Eunucul se numește Bagoas. Se pare că este din cauza geloziei.

– Castrat și, pe deasupra, cu fundul făcut ferfeniță. E normal – comentă Filip. – Și acum ce-o să se întâmple?

– S-a și întâmplat, Măria Ta. Acest Bagoas i-a convins pe nobili să-i ofere coroana lui Arses, fiu al răposatului Artaxerxe cu una dintre soțiile lui, Atossa. Uite-l aici – spuse el scoțând dintr-un buzunar o monedă și punând-o pe masă în fața lui Filip.

– E de curând bătută.

Regele studie profilul noului împărat, caracterizat printr-un nas enorm de forma unui cioc de pasăre de pradă. – N-are un aspect prea pașnic. Pare chiar mai rău decât tatăl său care era dur ca o stâncă. Crezi că o să aibă zile multe?

– Ei – suspină Eumolpos ridicând din umeri. – E greu de spus. Oamenii noștri care ne informează spun cu toții că, totuși, Bagoas este acela care vrea să guverneze servindu-se de Arses și că acesta va rezista atât timp cât va face tot ce-i spune Bagoas.

– Se pare că așa ar trebui să fie. Îi voi trimite salutările mele noului suveran și bărbatului ăla fără bărbăție, Bagoas, și-om vedea cum vor răspunde. Tu comunică-mi tot ce se mai întâmplă și n-o să-ți pară rău. Treci și acum pe la secretarul meu ca să-ți plătească așa cum ne-am înțeles și spune-i să vină la mine.

Eumolpos salută conform ceremonialului și se făcu nevăzut lăsându-l pe Filip să se gândească la ce avea de făcut. Când apăru Eumene, el luase deja o hotărâre.

– M-ai chemat, Măria Ta?

– Da. Șezi și scrie.

Eumene luă un scăunel, o tăbliță și un stil ca să noteze și regele începu să dicteze:

Filip, rege al macedonenilor, către Arses, rege al persanilor, Rege al Regilor, lumină a arienilor etcetera etcetera... te salut !

Regele Artaxerxe, al treilea cu acest nume, tatăl și predecesorul tău, ne-a adus o mare jignire fără a fi existat vreo provocare din partea noastră. A angajat și a plătit trupe de mercenari și le-a trimis inamicilor noștri în timp ce noi eram ocupați cu asediul Perintului și cu războiul împotriva Bizanțului.

Pagubele pe care le-am suferit au fost uriașe. Din aceasta cauză îți cerem să ne plătești o despăgubire de...

Eumene înălță privirea așteptând să audă cifra.

... cinci sute de talanți.

Lui Eumene îi scăpă un șuierat de surpriză.

Dacă nu vei îndeplini această cerere, va trebui să te considerăm un dușman al nostru, cu tot ceea ce vom fi nevoiți să facem în acest sens.

Rămâi sănătos etcetera etcetera.

– Transcrie totul pe papirus și adu-mi-o ca s-o sigilez. Va trebui trimisă cu un curier rapid.

– Pe Zeus, Măria Ta! – exclamă Eumene. – Este scrisoarea cea mai dură pe care am văzut-o vreodată. Arses nu va mai avea de ales și va trebui să-ți răspundă pe același ton.

– Nici nu vreau altceva – afirmă regele. – Socotind că mesajul va face o lună sau două la dus și o lună sau două la întoarcere, am exact timpul necesar ca să pun la punct lucrurile în Grecia. După asta, mă voi ocupa de castratul ăla și de marioneta lui. Fă în așa fel încât să citească și Alexandru scrisoarea și vezi ce spune și el despre asta.

– Așa am să fac, Măria Ta – îl asigură Eumene ieșind cu tăblița sub braț.

Alexandru citi scrisoarea și-și dădu seama că tatăl său se hotărâse acum să năvălească în Asia și căuta doar un pretext pentru a declanșa războiul.

Se întoarse la Mieza de îndată ce se putu elibera de mulțimea de obligații pe care le avea după întoarcerea la Pella: participarea la discuțiile despre guvernarea țării, la primirea oaspeților străini, a ambasadorilor și a solilor precum și la acțiunile de instrucție ale armatei, acestea din urmă fiind deosebit de importante pentru raporturile dintre coroană și nobilii care o susțineau.

Aristotel plecase deja, dar rămăsese nepotul său, Callistene, pentru a pune ordine în colecția de piese pentru studiul științelor naturii și pentru a îngriji editarea operelor pe care filosoful le dedicase în mod expres elevului său de neam regal: un studiu asupra monarhiei și unul asupra colonizării în care exprima teoria răspândirii în lume a modelului orașelor-stat grecești, singurul vehicul veritabil al libertății, izvor al civilizației spirituale și materiale.

Alexandru rămase, totuși, acolo câteva zile pentru a se odihni și a-și pune gândurile în ordine, luând masa împreună cu Callistene, un tânăr de mare cultură care avea cunoștințe serioase despre situația politică din statele grecești.

Pasiunea sa pentru istorie îl făcuse să-și procure nu numai marile opere clasice ale lui Hecateu din Milet, Herodot și Tucidide, dar și pe acelea ale istoricilor apuseni ca siracuzanul Filisteu care povestea întâmplările din istoria orașelor grecești din Sicilia și Italia, o țară în care apăreau noi puteri cum era orașul Roma, întemeiat de eroul troian Enea și vizitat de Hercule în călătoria sa de întoarcere în Iberia.

După cină, se așezau afară, sub portic, și stăteau de vorbă până noaptea târziu. – Când tatăl tău lupta împotriva sciților,

consiliul sanctuarului din Delfi a declarat un nou război sacru împotriva locuitorilor din Amfissa.

– Știu – îi răspunse prințul. – Nici una dintre cele două părți, totuși, nu este capabilă să iasă învingătoare. În spatele celor din Amfissa se află tebanii, dar nu se manifestă la vedere pentru a nu-și atrage condamnarea din partea consiliului și, astfel, situația este iarăși critică, ținând seama, mai ales, de ce va hotărî să facă Atena. Consiliul ne-a cerut deja oficial să intervenim și nu cred că tata va aștepta să i se spună de două ori.

Callistene mai turnă puțin vin pentru amândoi. – Consiliul este prezidat de tesalieni care sunt prieteni de-ai voștri... Dacă îl cunosc eu bine pe tatăl tău, nu m-ar mira ca el să fi pus la cale toată tărășenia asta.

Alexandru îl privi în timp ce-și sorbea cu nepăsare vinul din cupă. – Ar trebui să mă gândesc dacă nu ai cumva urechile prea lungi, Callistene?

Tânărul puse cupa alături de el, pe o măsuță. – Eu sunt istoric, Alexandru, și cred că am fost un elev bun al unchiului meu, așa cum ai fost și tu. Nu trebuie să te mire că mă folosesc de puterea logicii în loc să trag cu urechea la bârfe de mâna a doua sau a treia.

„Lasă-mă, acum, să ghicesc: tatăl tău știe foarte bine că opinia publică din Atena nu-i înghite pe tebani, dar mai știe și că Demostene va încerca în toate felurile să facă astfel încât atenienii să-și schimbe părerea și să susțină Teba care sprijină acum Amfissa împotriva consiliului sanctuarului, adică și împotriva lui Filip.

Cât despre Demostene, el știe că doar dacă forțele Atenei și ale Tebei se unesc mai există o speranță de a evita consolidarea definitivă a hegemoniei macedonene asupra Greciei și va face, deci, și imposibilul pentru a încheia o alianță cu tebanii chiar și cu prețul sfidării celui mai prestigios for religios al grecilor și a oracolului lui Apolo”.

– Și, după tine, tebanii cum vor acționa? – întrebă Alexandru, curios să cunoască până la capăt aprecierile prietenului său.

– Va depinde de doi factori: ce mișcări vor face atenienii și cum se va deplasa armata macedoneană în Grecia centrală. Tatăl tău va încerca să exercite cea mai mare presiune posibilă asupra tebanilor pentru a-i împiedica să se alieze cu Atena. El știe bine că, într-un asemenea caz, ar trebui să înfrunte cea mai mare putere terestră și cea mai mare putere navală din întreaga Grecie, o ispravă nu este la îndemâna nimănui, nici chiar a regelui macedonenilor.

Alexandru rămase tăcut un timp, ca și cum ar fi ascultat foșnetele nopții care veneau de la pădurea din vecinătate, și Callistene îi mai turnă puțin vin.

– Ce-o să faci după ce-ți termini treaba de aici de la Mieza? – îl întrebă după ce își muie doar puțin buzele în vin.

– Cred că mă voi duce la unchiul meu, la Stagira, dar mi-ar plăcea tare mult să pot urmări războiul mai de aproape.

– Ai putea să vii cu mine, dacă tata îmi va cere să-l însoțesc.

– Aș fi foarte bucuros pentru asta – răspunse Callistene și se vedea că se aștepta la o asemenea propunere prin care le erau satisfăcute ambițiile, și a lui, și a lui Alexandru.

– Atunci, vino la Pella, când vei termina cu treburile de aici de la Mieza.

Callistene acceptă cu entuziasm. Se despărțiră noaptea târziu după ce purtaseră o discuție îndelungată pe diferite teme filosofice. A doua zi, tânărul îi oferi oaspetelui cele două opere ale lui Aristotel pe care i le promisese, însoțită fiecare de o scrisoare autografă a filosofului.

Alexandru se reîntoarse la palat după trei zile, către seară, tocmai la timp pentru a participa la un consiliu de război convocat de tatăl său. Erau acolo generalii Antipatros,

Parmenion și Clito cel Negru precum și comandanții principalelor unități ale falangelor și ale cavaleriei. Alexandru participa în calitatea lui de comandant al Vârfului.

Pe peretele din fundul sălii de consiliu se afla o hartă a Greciei pe care Filip o comandase cu câțiva ani înainte unui geograf din Smirna și regele explică, pe fondul acelei imagini, cum intenționa să acționeze.

– Nu vreau să atac imediat Amfissa – afirmă el. – Grecia centrală este un teritoriu periculos și greu de străbătut în care poți rămâne foarte ușor blocat în văi strâmte, pierzând dintr-un moment în altul orice libertate de mișcare și fiind în pericol de a fi învins de dușmani. Ca primă măsură, deci, va trebui să punem mâna pe punctele cheie ale acestei regiuni, adică să ocupăm Kithinion și Elatea. După aceea, vom hotărî ce mai avem de făcut.

„Trupele noastre sunt deja în marș, apropiindu-se de aceste regiuni prin Tesalia; eu și Parmenion ne vom întâlni curând cu ele pentru că vom porni chiar mâine dimineață. Antipatros va comanda detașamentele care vor rămâne să apere Macedonia".

Alexandru aștepta cu nerăbdare ca regele să-i spună ce misiune avea el în operațiunile de război, dar fu dezamăgit.

– Îi voi lăsa fiului meu sigiliul Argeazilor, pentru a mă putea reprezenta în timpul cât voi lipsi. Toate documentele întocmite de el vor avea aceeași valoare ca a oricărui decret regal.

Tânărul dădu să se ridice în picioare, dar o privire a tatălui său îl opri. Tocmai atunci intră Eumene cu sigiliul regal și i-l înmână lui Alexandru care și-l puse, fără prea mare plăcere, pe deget și spuse: – Îi sunt recunoscător regelui pentru onoarea pe care mi-o face și voi încerca să fiu la înălțimea încrederii lui.

Filip se adresă secretarului său: – Citește-le comandanților scrisoarea pe care i-am trimis-o noului rege persan. Vreau să afle că oricare dintre ei ar putea pleca în curând în Asia ca să ne pregătească înaintarea.

Eumene citi textul scrisorii pe un ton solemn și cu o voce limpede.

– Dacă răspunsul va fi acela pe care-l bănuiesc eu – continuă regele – Parmenion ar putea trece Strâmtorile ca să putem pune stăpânire pe malul răsăritean în perspectiva invaziei noastre în Asia, iar noi ne vom strădui să-i învățăm pe greci o dată pentru totdeauna că poate exista doar o singură ligă panelenică: cea pe care o voi conduce eu. Atât am avut să vă comunic: puteți să vă întoarceți la îndeletnicirile voastre.

După consiliu, Alexandru așteptă până ieșiră toți pentru a vorbi între patru ochi cu tatăl său.

– De ce mă lași la Pella? Eu trebuie să comand Vârful în luptă și nu la defilări. Antipatros ar fi și el, fără îndoială, în stare să rezolve treburile guvernării în absența ta.

– Am chibzuit îndelung înainte de a lua această hotărâre și nu am de gând s-o schimb. Guvernarea țării este o treabă mai grea și, poate, mai importantă decât războiul. Am mulți dușmani, Alexandru, nu numai la Atena și la Teba, ci și la Pella și în Macedonia, ca să nu mai vorbim despre Persia, și am nevoie să las în urma mea o situație liniștită, aflată în mâinile unui om de încredere, în timpul cât eu sunt departe pentru a duce un război. Eu am încredere în tine.

Tânărul lăsă privirea în jos fără să mai poată aduce nici o obiecție la asemenea cuvinte. Filip, însă, înțelesese starea sa de spirit și continuă: – Sigiliul pe care ți l-am încredințat este semn al uneia dintre cele mai înalte demnități din lumea întreagă și cel care poartă acel inel trebuie să dețină calități mult mai înalte decât acelea necesare pentru a comanda un escadron de cavalerie în timpul unei șarje.

„Aici, în palat, este locul în care vei învăța să fii un rege și nu pe câmpul de luptă; profesia unui suveran este politica și nu mânuirea lăncii și a spadei. Cu toate acestea, dacă va veni clipa unei confruntări finale și dacă voi avea nevoie în luptă de toate forțele de care dispun, voi trimite după tine și vei

conduce Vârful în luptă. Nimeni altcineva. Haide, nu face figura asta, ți-am pregătit o surpriză ca să-ți ridic moralul."

Alexandru clatină din cap. – Ce-mi mai pregătești, tată ?

– O să vezi – spuse Filip, surâzând în colțul gurii.

Se ridică și ieși din sala de consiliu. La puțin timp după aceea, Alexandru îl auzi chemându-și pe un ton răstit scutierul și poruncindu-i să-i aducă imediat calul înșeuat și să pună garda în alarmă. Se duse către loggia care dădea spre curte tocmai la timp ca să-l vadă pierzându-se în galop în întunericul nopții.

Tânărul rămase în biroul său până târziu, ca să se pregătească pentru treburile urgente de a doua zi, apoi, cu puțin înainte de miezul nopții, stinse lampa și se îndreptă către apartamentul său. Odată intrat, o chemă pe Leptine, dar fata nu răspundea.

– Leptine! – o strigă din nou pierzându-și răbdarea. Poate că era bolnavă sau supărată pe el din vreun motiv oarecare. O voce străină îi răspunse din semiîntunericul dormitorului său:
– Leptine a trebuit să plece. Se va întoarce mâine.

– Pe Zeus! – exclamă Alexandru la auzul acelei voci străine din dormitor. Puse mâna pe sabie și intră.

– Nu aceea este sabia cu care ai putea să mă străpungi – observă vocea. Alexandru văzu în fața lui, așezată pe pat, o fată minunată, cum nu mai văzuse niciodată până atunci.

– Eu sunt surpriza pe care tatăl tău, regele Filip, dorea să ți-o facă. Mă cheamă Kampaspe.

– Îmi pare rău, Kampaspe – răspunse Alexandru arătându-i ușa – dar dacă mi-aș fi dorit astfel de surprize, mi le-aș fi putut face și singur. La revedere.

Fata se ridică în picioare, dar, în loc să se îndrepte către ușă, cu o mișcare rapidă și îndemânatică, își desfăcu agrafele care îi țineau peplosul și rămase în fața lui având pe ea doar un fel de pantaloni din panglici argintii.

Mâna întinsă a lui Alexandru, cu care arăta spre ușă, îi căzu moale pe lângă șold și rămase mut de admirație. Era cea mai frumoasă femeie pe care o văzuse în viața sa, atât de frumoasă că-ți tăia răsuflarea și-ți făcea sângele să fiarbă în vine. Avea un gât cu pielea netedă și fină, umerii drepți, sânii tari și drepți, coapsele înalte și netede parcă sculptate în marmură de Paros. Simți cum i se usucă limba în cerul gurii.

Tânăra femeie se apropie și-l apucă de mână trăgându-l către camera de baie. – Pot să te dezbrac? – îl întrebă ea începând să-i desfacă agrafele care-i țineau închise chitonul și hlamida.

– Mă tem că Leptine se va supăra și că... începu să bâiguie Alexandru.

– Poate, dar tu vei fi, cu siguranță, fericit și satisfăcut. Te asigur că așa va fi. – Prințul era și el gol acum și fata se lipi de el, dar, îndată ce simți reacția lui furibundă, se retrase și îl trase după sine în cadă.

– Aici o să fie și mai frumos. O să vezi.

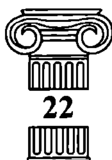
Alexandru o urmă și ea începu să-l dezmierde cu o știință și cu o pricepere pe care nu le mai cunoscuse până atunci, făcându-l să tremure în culmea excitației, retrăgându-se cu delicatețe și reîncepând mângâierile pe tot corpul, până în punctele cele mai îndepărtate.

Când îl simți pradă excitației maxime, se strecură afară din cadă și merse să se tolănească pe pat, strălucind încă de apa înmiresmată sub lumina lămpilor, și-și desfăcu coapsele. Tânărul veni lângă ea și o îmbrățișă cu ardoare, dar ea îi murmură la ureche:

– Așteaptă să-ți folosești berbecele când va trebui să dărâmi zidurile unei cetăți. Lasă-mă pe mine să te călăuzesc și o să vezi...

Alexandru o lăsă să-i facă tot ce voia și se simți afundându-se în plăcere ca o piatră în apă, o plăcere din ce în ce mai puternică și mai intensă, făcându-l aproape să explodeze.

Dar Kampaspe îl mai dorea încă și începu din nou să-l excite cu gura umedă și fierbinte și se urcă apoi deasupra lui dirijând în continuare, cu o încetineală extenuantă dansul dragostei. În noaptea aceea, tânărul prinț înțelese că plăcerea te putea duce de o mie de ori mai departe decât simțise el prin nevinovata și primitiva dragoste oferită de Leptine.

22

Din ziua în care regele plecase, în fiecare zi fără excepție, Alexandru primi de la el mesaje prin care-l informa despre mersul operațiunilor militare și al deplasărilor. Află astfel că, în prima fază, Filip își realizase pe deplin planurile ocupând Kithinion și, apoi, Elatea, până la sfârșitul verii.

Filip, rege al macedonenilor, către Alexandru, te salut.

Azi, în a treia zi de Metagithnion, am ocupat Elateea.

Acțiunea mea a provocat panică la Atena pentru că toți credeau că, îndată după aceasta, îmi voi îndrepta armata împotriva lor și că-i voi obliga și pe tebani să mă însoțească. Demostene, însă, i-a convins că intenția mea urmărește doar să facă presiuni asupra Tebei pentru a o împiedica să se alieze cu atenienii. Și i-a mai convins să-l trimită pe el însuși în fruntea unei delegații pentru a încheia cu tebanii o alianță. Am hotărât să trimit și eu o solie în acest oraș pentru a-i convinge să adopte o poziție contrară atenienilor. Te voi ține la curent.

Ai grijă de tine și de regină, mama ta.

Alexandru porunci să fie chemat la el Callistene care venise la palat de câteva zile. – Lucrurile merg cam așa cum ai prevăzut tu – îi spuse el. – Am primit cu puțin timp înainte un mesaj de la tatăl meu prin care îmi relata mersul expediției

sale. Acum, două delegații, una ateniană și una macedoneană, vor căuta să-i convingă pe tebani să se alăture unora sau altora. Cine va avea de câștigat, după părerea ta?

Callistene își aranjă cu un gest prețios mantia pe brațul drept și spuse: – A face previziuni este întotdeauna un exercițiu periculos, mai potrivit unui ghicitor decât unui istoric. Cine se va afla în fruntea delegației ateniene?

– Demostene.

– Atunci, el va câștiga. În zilele noastre, în Grecia nu există un orator mai mare decât Demostene. Pregătește-te să pleci.

– De ce spui asta?

– Pentru că se va da o bătălie decisivă și, în ziua aceea, tatăl tău va dori să te aibă alături de el pe câmpul de bătălie.

Alexandru îl privi țintă în ochi. – Dacă se va întâmpla așa ceva, tu vei fi acela care vei scrie istoria domniei mele, atunci când va veni clipa.

Prințul își dădu seama destul de curând cât de multă dreptate avusese tatăl său: a deține și a exploata puterea politică era mai greu decât să lupți în câmp deschis. Toți cei de la curte se considerau datori să-i dea o sumedenie de sfaturi, având în vedere vârsta sa fragedă, și toți credeau că-i vor putea influența hotărârile, începând chiar cu mama sa.

Într-o seară îl invită la cină în apartamentul său sub pretextul că vroia să-i dăruiască o mantie pe care o brodase cu mâna ei.

– E nemaipomenită – mărturisi Alexandru îndată ce o văzu și, deși își dăduse seama că era o lucrătură rafinată care provenea din Efes, adăugă: – Trebuie că ai lucrat luni de zile la ea.

Mesele și paturile nu erau decât două, așezate alături unele de celelalte.

– Credeam că o să fie și Cleopatra cu noi în seara asta.

– A făcut un guturai și are și un pic de febră. Te roagă s-o ierți. Așază-te, te rog. Cina este pregătită.

Alexandru se întinse pe patul său și luă câteva migdale de pe o farfurioară, în timp ce o fată începea să servească o supă de carne de gâscă și plăcințele coapte în spuză. Mâncărurile preferate ale mamei sale erau de cele mai multe ori simple și frugale.

Olimpia se întinse și ea pe celălalt pat și ceru să i se servească o ceașcă de supă.

– Deci, cum te simți când stai pe tronul tatălui tău? – întrebă după ce luă câteva linguri de supă.

– Nu altfel decât atunci când stau pe oricare alt scaun – răspunse el fără a-și ascunde o ușoară enervare.

– Nu ocoli întrebarea mea – îl certă Olimpia privindu-l țintă. – Știi bine la ce mă refer.

– Știu, mamă. Ce te-ai aștepta să-ți spun? Încerc să fac totul cât mai bine, să evit greșelile, să urmăresc cu atenție afacerile de stat.

– Lăudabil – recunoscu regina.

O slujnică îi aduse pe masă un vas cu legume și cu salată și i-o condimentă cu ulei, oțet și sare.

– Alexandru – continuă Olimpia – te-ai gândit vreodată că, pe neașteptate, tatăl tău ar putea dispărea?

– Tatăl meu luptă cot la cot cu soldații săi. S-ar putea întâmpla.

– Și dacă s-ar întâmpla?

Slujnica îi turnă vin, ieși cu farfuria și se întoarse cu o frigăruie de carne de cocor și o ceașcă de piuré de mazăre, pe care prințul îl refuză cu un semn al mâinii.

– Scuză-mă, uitasem că nu-ți place mazărea... Deci, te-ai gândit la asta?

– Aș fi profund îndurerat. Îl iubesc mult pe tatăl meu.

– Eu vorbesc despre altceva, Alexandru. Mă refer la moștenirea care-ți revine.

– Moștenirea mea nu este pusă la îndoială de nimeni.

– Atât timp cât tatăl tău trăiește și cât mai trăiesc și eu....

– Mamă, ai treizeci și șase de ani.

– Asta nu înseamnă nimic. Nenorociri li se întâmplă tuturor. Ceea ce vreau să spun este că vărul tău, Amintas, este cu cinci ani mai mare decât tine și era moștenitorul tronului înainte ca tu să te fi născut. Cineva ar putea să susțină candidatura lui în locul tău. În plus, tatăl tău mai are și un alt fiu cu una dintre... soțiile sale.

Alexandru ridică din umeri. – Arrideus este un sărman prostănac.

– Prostănac, dar este, totuși, de sânge regesc. Și el ar putea să-ți creeze probleme.

– Și, după părerea ta, ce-ar trebui să fac eu în asemenea situație?

– Tu deții puterea în acest moment și tatăl tău este departe. Dispui de tezaurul regal: poți acționa după cum vrei. Este suficient să plătești pe cineva.

Alexandru se înnegură la față. – Tata l-a lăsat în viață pe Amintas, chiar și după nașterea mea, și eu n-am nici cea mai mică intenție să fac ceea ce îmi sugerezi tu. Niciodată.

Olimpia clătină din cap. – Aristotel ți-a împuiat, probabil, capul cu ideile sale despre democrație, dar pentru un rege lucrurile stau altfel. Un rege trebuie să-și asigure succesiunea: înțelegi asta?

– Acum, gata, mamă. Tatăl meu este în viață, tu te simți foarte bine și argumentul este închis. Dacă, într-o zi, aș avea nevoie de ajutor, îl voi cere de la fratele tău, regele Epirului. Mă iubește și mă va susține.

– Ascultă-mă – insistă Olimpia, dar Alexandru își pierduse răbdarea și se ridică, sărutând-o în grabă pe obraz pe mama sa. Mulțumesc pentru cină, mamă. Trebuie să plec acum, noapte bună.

Coborî în curtea interioară a palatului și inspectă corpul de gardă aflat la intrarea în palat, înainte de a urca la Eumene

care se afla în biroul său și se ocupa cu trierea corespondenței primite pentru rege.

– Vești de la tata? – întrebă el.

– Da, dar nu-s noutăți. Tebanii nu s-au hotărât încă de partea cui să treacă.

– Ce face Amintas în zilele acestea?

Eumene îl privi cu o expresie de surpriză. – Ce vrei să spui?

– Vreau să spun ce-am spus.

– Ei, nu știu. Cred că este la vânătoare în Lincestide.

– Bine. Când se întoarce, dă-i o misiune diplomatică.

– Diplomatică? Ce fel de misiune?

– Vezi tu. O fi și vreo misiune care să i se potrivească, nu? În Asia, în Tracia, în insule. Unde crezi tu.

Eumene începuse să obiecteze: – Dar, chiar că nu știu ce...

Alexandru, însă, ieșise deja.

Solia lui Filip ajunse la Teba toamna târziu și i se permise să vorbească la teatru, în fața adunării cetățenilor reunită în totalitate.

În aceeași zi a fost primită și solia venită de la Atena, condusă de Demostene în persoană, pentru că membrii consiliului vroiau ca poporul să se poată pronunța asupra celor două propuneri confruntându-le una cu alta la un interval de timp cât mai scurt.

Filip discutase mult timp cu statul său major propunerile care urmau să fie făcute tebanilor și considera că ele erau atât de avantajoase încât, cu siguranță, aveau să fie acceptate. Nu cerea ca ei să se alieze cu el fiind conștient că Teba se afla în spatele Amfissei, orașul împotriva căruia fusese declarat războiul sfânt: s-ar fi mulțumit doar cu neutralitatea lor. În schimb, oferea avantaje economice și teritoriale consistente sau, în caz de refuz, amenința cu represalii înspăimântătoare. Cine-ar fi fost atât de nebun să refuze?

Șeful delegației mecedonene, Eudemos din Oreos, și-a încheiat discursul amestecând cu iscusință diplomatică lingușiri, amenințări și despăgubiri și apoi ieși.

Se întâlni după puțin timp cu un prieten și informator teban care-l duse într-un loc de unde putea vedea și auzi tot ce se mai petrecea în adunare. Știa, de fapt, că Filip îi ordonase să-i aducă informații auzite de el în persoană și nu din vorbele altora.

Adunarea lăsă să treacă un timp destul de scurt, necesar pentru ca macedonenii să nu se întâlnească în nici un caz cu atenienii și să se încaiere, și invită, apoi, delegația condusă de Demostene.

Marele orator avea o înfățișare austeră, de filosof, un corp subțiratic și uscățiv și ochi expresivi sub o frunte mereu încruntată. Se spunea că, atunci când era tânăr, avusese probleme cu dicția iar vocea îi era slabă și că, vrând să îmbrățișeze cariera de orator se exersase declamând versuri de Euripide pe malul mării când furtuna era în toi. Se știa că nu vorbea niciodată liber pentru că îi era greu să improvizeze, așa că nimeni nu se miră atunci când scoase dintre cutele veșmântului său un teanc de foi scrise.

Începu să citească pe un ton care se vedea că fusese îndelung studiat și vorbi mult timp, amintind diferitele faze ale înaintării macedonene victorioase, violarea repetată a acordurilor de către Filip. La un moment dat, însă, fu prins de firul ideilor și se dezlănțui într-o perorație plină de mâhnire:

– Dar nu vă dați seama, tebani, că războiul sfânt nu este decât un pretext, așa cum a fost și cel de dinainte, cum au fost și toate celelalte? Filip dorește ca voi să fiți neutri pentru că vrea să dezbine forțele Greciei libere și să dărâme unul după altul toate bastioanele de apărare a libertății. Dacă voi îi veți lăsa pe atenieni să-l înfrunte singuri, va veni, după aceea, și rândul vostru și veți pieri și voi.

„În același timp, dacă veți lupta singuri împotriva lui Filip și veți fi învinși, după aceea, Atena nu va mai reuși să se salveze singură. El vrea să ne despartă pentru că știe bine că doar forțele noastre unite ar putea stăvili puterea lui nemăsurată.

„Știu că, în trecut, au fost între noi multe certuri și chiar războaie, dar atunci era vorba despre conflicte între orașe libere. Astăzi, de o parte este tiranul, de cealaltă parte sunt oamenii liberi. Nu mai încape nici o îndoială, tebani, asupra alegerii pe care o veți face!

„Ca să vă arătăm buna noastră credință, vă cedăm comanda trupelor de uscat și noi ne-o păstrăm pe cea a flotei și, pe deasupra, vom suporta noi două treimi din cheltuiala totală."

Un freamăt trecu printre rândurile adunării și oratorul își dădu seama că spusele sale ajunseseră drept la țintă.

Se pregăti, atunci, să dea lovitura de grație, știind bine că riscul era mare și că era posibil ca guvernul său să nu fie de acord cu cele ce urma să spună.

– De mai bine de jumătate de secol – continuă el – orașele Plateea și Tespia, chiar dacă fac parte din Beotia, sunt aliate ale Atenei și Atena le-a garantat dintotdeauna independența. Acum, noi suntem dispuși să le trecem pe amândouă sub autoritatea voastră, să le convingem să se supună legilor voastre, dacă veți accepta propunerea noastră și vă veți uni cu noi în lupta împotriva tiranului.

Ardoarea lui Demostene, tonul inspirat, timbrul vocii sale, forța argumentelor făcuseră ca, în cele din urmă, efectul să fie cel dorit. Când tăcu, răsuflând din greu și cu fruntea brobonată de sudoare, mulți dintre cei de față se ridicară ca să-l aplaude și lor li se adăugară alți și iar alții până când, în final, toată adunarea îl răsplăti cu ovații îndelungate.

Îi convinsese, mai mult decât cuvintele oratorului, aroganța cu care trimisul lui Filip proferase intimidări și promisese despăgubiri. Președintele adunării luă act de hotărârile luate și-l însărcină pe secretar să le comunice solilor trimiși de regele

Macedoniei că orașul respingea în bloc atât cererile cât și ofertele sale și le punea în vedere să părăsească teritoriul Beotiei până în seara zilei următoare, dacă nu vroiau să fie arestați și condamnați ca spioni.

Filip văzu roșu în fața ochilor și se înfurie ca un taur când află răspunsul lor, pentru că nu s-ar fi așteptat niciodată ca tebanii să fie atât de nebuni să i se opună când el se găsea, practic, la porțile teritoriului lor; fu nevoit, însă, să accepte rezultatul confruntării dintre cele două delegații.

Când îi mai trecu furia, se așeză trăgându-și poalele mantiei peste genunchi și mormăi câteva vorbe de mulțumire pentru Eudemos din Oreos care nu făcuse, la urma urmelor, altceva decât să-i execute ordinele. Ambasadorul, care rămăsese în picioare până în acel moment ascultând izbucnirea de furie a regelui, după ce se potoli furtuna ceru permisiunea să se retragă și se îndreptă spre ieșire.

– Așteaptă – îl opri din drum Filip. – Cum este Demostene?

Eudemos se opri în prag și se întoarse către el.

– Un sac de nervi care strigă „libertate”! – răspunse. Și ieși din sală.

Filip nu-și revenise pe de-a-ntregul din surpriză când aliații se puseră în mișcare. Trupele ușoare tebane și ateniene ocupară toate trecătorile din munți astfel încât să oprească orice inițiativă militară a inamicului în direcția Beotiei și a Aticei. Regele, aflat într-o situație dificilă din cauza timpului nefavorabil și a conjuncturii care devenise prea grea și riscantă, decise să se întoarcă la Pella, lăsând în Tesalia o mică armată sub comanda lui Parmenion și a lui Clito cel Negru.

Alexandru ieși în întâmpinarea lui la granița cu Tesalia, în fruntea unui detașament din garda regală și-l escortă până acasă.

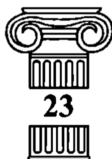
– Ai văzut? – îi atrase atenția Filip după ce se salutară. – Nu era nici o grabă. Nici n-am pornit bine să facem ceva că distracția a început.

– Se pare, însă, că totul este împotriva noastră. Teba și Atena s-au aliat și au obținut, cel puțin până acum, succese importante. Regele făcu un semn din mână ca și cum ar fi vrut să alunge un gând care îl sâcâia. – Ah! – exclamă el. – Lasă-i să se bucure de succesele lor. Când s-or trezi, n-o să le fie bine. Eu nu-mi doream o confruntare cu atenienii și le-am cerut tebanilor să se țină departe de treburile astea. M-au târât fără voia mea în acest război și acum va trebui să-i învăț minte cine-i mai tare. O să fie alți morți, alte distrugeri: sunt lucruri care nu-mi plac, dar n-am încotro.

– Ce-ai de gând să faci? – îl întrebă Alexandru.

– Deocamdată aștept să vină primăvara. Când este cald, este mai lesne de luptat, dar, mai ales, vreau să las ca timpul să dea prilej de gândire. Adu-ți aminte, fiule: eu nu pornesc la luptă doar din dorința de a da din mâini. Pentru mine, războiul este doar politică dusă cu alte mijloace.

Merseră o vreme în tăcere pentru că regele părea că privește atent peisajul și oamenii care lucrau pe câmp. Apoi, deodată, întrebă: – Ei, ia spune, cum era surpriza mea?

Alexandru exclamă: – Eu nu-l înțeleg pe tata. Aveam posibilitatea să ne impunem cu forța armelor și el a preferat să treacă prin umilința unei confruntări cu delegația ateniană. Ca să iasă batjocorit. Ar fi putut mai întâi să atace și pe urmă să stea la tratative.

– Sunt de acord cu tine – răspunse Hefestion. – Din punctul meu de vedere, a fost o greșeală. Mai întâi se lovește cu toată forța și apoi se duc tratative.

Eumene și Callistene veneau și ei călare la pas, în urma lor, mergând spre Farsala pentru a duce acolo un mesaj al lui Filip către aliații săi din liga tesaliană.

– Eu, însă, îl înțeleg foarte bine – interveni Eumene – și sunt de acord cu el. Știi bine că tatăl tău a trăit mai bine de un an la Teba ca ostatic pe când era încă un adolescent, în casa lui Pelopida, cel mai mare strateg pe care l-a avut Atena în ultimii o sută de ani. A rămas profund impresionat de sistemul politic al orașelor-stat, de formidabila lor organizare militară, de bogăția culturii lor. De la acea experiență de tinerețe se trage dorința lui de a face să se răspândească în întreaga Macedonie civilizația elenistică și de a-i uni pe toți grecii într-o singură și mare confederație.

– Ca în vremurile războiului din Troia – observă Callistene. – Asta urmărește tatăl tău: mai întâi să unifice statele grecești

și, apoi, să le conducă împotriva Asiei, așa cum a făcut Agamemnon contra imperiului lui Priam, acum aproape o mie de ani.

Auzind aceste cuvinte, Alexandru tresări. – Acum o mie de ani? Au trecut o mie de ani de la războiul Troiei?

– Fără cinci ani sunt o mie – răspunse Callistene.

– Un semn – murmură Alexandru. – Este, poate, un semn.

– Ce vrei să spui? – întrebă Eumene.

– Nimic. Dar nu vi se pare ciudat faptul că, peste cinci ani eu voi avea exact aceeași vârstă pe care o avea Ahile când a plecat împotriva Troiei și că în acele zile se vor împlini o mie de ani de când a avut loc războiul cântat de Homer?

– Nu – îi răspunse Callistene. – Câteodată, istoria ne oferă, la distanță de mulți ani, aceeași combinație de situații care dau naștere unor evenimente grandioase. Nimic, însă, nu se repetă într-o manieră identică.

– Crezi? – întrebă Alexandru. Și, pentru o clipă fruntea i se încreți ca și cum ar fi urmărit imagini ca din ceață, pierdute în negura vremilor.

Hefestion îi puse o mână pe umăr. – Știu la ce te gândești. Și orice vei hotărî să faci, oriunde vei dori să mergi, eu voi fi mereu alături de tine. Chiar și în infern. Chiar și la capătul lumii.

Alexandru se întoarse către el și-l privi țintă în ochi.

– Știu – spuse.

Ajunseră la capătul drumului către asfințit și Alexandru fu întâmpinat cu onorurile care îi reveneau în calitatea lui de moștenitor al tronului mecedonenilor. Luă parte, apoi, împreună cu prietenii săi, la cina pe care reprezentanții confederației tesaliene o pregătiseră în cinstea oaspetelui. În acea vreme, Filip avea și funcția de *tagos*, președinte al confederației tesaliene și, de fapt, era șeful a două state, în calitatea sa de rege și de președinte.

Tesalienii erau, și ei, băutori vajnici, dar în timpul cinei Eumene nu se atinse de vin și profită de aceasta pentru a negocia cumpărarea unei herghelii de cai de la un nobil, mare proprietar de pământ, beat turtă, obținând un preț și condiții de plată extrem de avantajoase atât pentru sine cât și pentru regatul Macedoniei.

A doua zi, misiunea fiind îndeplinită, Alexandru plecă spre casă împreună cu prietenii săi, dar, după ce parcurseseră o bucată scurtă de drum, își schimbă hainele, dădu drumul gărzii și o luă pe drumul care ducea spre miazăzi.

– Încotro te duci? – întrebă Eumene mirat de acest comportament ciudat și neprevăzut.

– Eu merg cu el – spuse Hefestion.

– Bine, dar unde?

– La Aulida? – răspunse Alexandru.

– Portul în care s-au îmbarcat aheii pentru războiul din Troia – comentă Callistene netulburat.

– Aulida? Dar sunteți nebuni! Aulida este în Beotia, în plin teritoriu dușman.

– Dar eu vreau să văd locul acela și-l voi vedea – spuse cu hotărâre prințul. – Nimeni n-o să ne observe.

– Repet, sunteți nebuni – insistă Eumene. – O să vă prindă numaidecât: dacă o să vorbiți o să-și dea seama de accentul vostru, dacă o să tăceți o să se întrebe de ce nu vorbiți. Mai mult, portretele tale se află în zeci de orașe. Îți dai seama de urmări dacă te vor prinde? Tatăl tău va trebui să negocieze, să renunțe la planurile lui sau, în cel mai bun caz, să plătească o răscumpărare care l-ar costa cât un război pierdut. Nu, eu nu vreau să am de-a face cu nebunia asta. Nici nu v-am auzit vorbind despre asta, ba, mai mult, nici nu v-am văzut măcar: ați plecat în taină înainte de vărsatul zorilor.

– E bine așa – aprobă Alexandru. Și nu-ți face griji. Sunt doar câteva sute de stadii de mers pe teritoriu beotian. În două zile ajungem acolo și ne și întoarcem. Și dacă ne-o opri și

ne-o întreba cineva, îi vom spune că suntem pelerini și mergem să consultăm oracolul din Delfi.

– În Beotia? Dar Delfi se află în Focida.

– O să povestim că ne-am rătăcit – strigă Hefestion dând pinteni calului.

Callistene îi privea când pe unul, când pe celălalt dintre tovarășii săi de drum fără să știe ce să facă.

– Ce-ai de gând să faci? – îl întrebă Eumene.

– Eu? Ei bine, dacă, pe de o parte, prietenia pentru Alexandru m-ar îndemna să-l urmez, pe de altă parte prudența m-ar face, mai degrabă, să...

– Am priceput – i-o tăie scurt Eumene. – Opriți-vă! Pe trăznetele lui Zeus, stați pe loc! – Cei doi încremeniră. – Cel puțin eu n-am accent macedonean și, la o adică, aș putea să trec drept un beotian.

– Ah, Ah! N-am nici o îndoială în privința asta! – rânji Hefestion.

– Râzi, râzi – bombăni Eumene pornind la trap pe calul său. Dacă regele Filip ar fi fost aici, te-ar fi făcut el să râzi cu câteva cravașe pe fundul ăla gras al tău. Haide, luați-o din loc, s-o pornim.

– Și Callistene? – întrebă Alexandru.

– Vine, vine și el – răspunse Eumene. – Unde-oi vrea să se ducă de unul singur ?

A doua zi, trecură de Termopile și Alexandru se opri să vadă mormântul războinicilor spartani căzuți cu o sută patruzeci de ani înainte în lupta împotriva cotropitorilor persani. Citi inscripția simplă în dialect spartan care aducea aminte de sacrificiul lor suprem și rămase în tăcere ascultând șuieratul vântului care bătea dinspre mare.

– Cât de ciudată e soarta omului! – exclamă el. – Doar rândurile astea puține mai amintesc de larma unei bătălii care a făcut să tresalte lumea și de o faptă de eroism demnă de pana lui Homer. Și-acum totul este cufundat în tăcere.

Traversară Locrida și Focida fără nici o dificultate, în două zile și intrară în Beotia pe drumul de pe malul mării: aveau în față coasta insulei Eubeea parcă sculptată de razele soarelui la zenit și apele scânteietoare ale canalului Euripos. O flotilă de circa o duzină de trireme naviga în larg și, pe pânzele umflate de vânt, se putea vedea bufnița, emblema Atenei.

– Dacă s-ar întâmpla ca navarhul să-și închipuie cine se află aici pe plajă și se uită la corăbiile sale... – șopti Eumene.

– Hai să plecăm – spuse și Callistene. – Să încheiem călătoria asta cât de repede posibil. Suntem de-acum prea aproape. – În sinea sa, însă, se temea că Alexandru le-ar putea cere să-l mai însoțească în cine știe ce aventură și mai nesăbuită.

Micul golf al Aulidei li se așternu la picioare pe neașteptate când ajunseră în vârful unei coline. În față, pe malul de peste apă al Eubeei, se vedea alb în depărtare orașul Halcis. Apa era de un albastru intens și pădurea de zadă și de stejar care acoperea povârnișurile colinei ajungea până aproape de malul mării, cedând locul, mai întâi unor tufe scunde de mirt și de mierea ursului și, apoi, unei fâșii subțiri de trunchiuri uscate și de nisip roșcat.

În portul din care porniseră miile de corăbii ale aheilor nu era nimeni altcineva decât barca unui pescar care plutea împinsă de vânt pe mare.

Cei patru tineri coborâră de pe cai și priviră în tăcere acel loc, asemănător cu alte mii de locuri de pe coasta elenă, dar mult mai aparte. Alexandru își aminti în clipa aceea cuvintele tatălui său când îl ținea, copil fiind, în brațe pe terasa din palatul de la Pella și-i povestea despre îndepărtata și nesfârșita Asie.

– Aici n-au loc mii de corăbii – observă Hefestion rupând vraja acelei tăceri.

– Nu – fu de părere și Callistene. – Dar, după părerea poetului, nu puteau fi mai puține. Un poet nu cântă pentru a povesti isprăvile oamenilor așa cum s-au petrecut ele,

Hefestion, ci pentru a evoca, peste secole, emoțiile și sentimentele eroilor.

Alexandru se răsuci către el cu privirea strălucitoare de emoție. – Crezi că, astăzi, ar mai putea exista vreun om în stare de asemenea isprăvi încât să inspire un mare poet ca Homer?

– Poeții sunt aceia care îi creează pe eroi, Alexandru – răspunse Callistene – și nu invers. Iar poeții apar doar atunci când este pace pe mare, în cer și pe pământ.

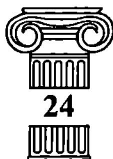
Când se reîntoarseră în Tesalia întâlniră un detașament din garda regală care îi căuta peste tot și Eumene trebui să le spună că se simțise rău și ceilalți nu putuseră să-l abandoneze: o scuză pe care n-o crezu nimeni. Dar Alexandru avusese o dovadă că prietenii săi erau gata să-l urmeze oriunde, chiar și cei cărora le mai era frică, de felul lui Eumene și Callistene. În plus, totuși, își dăduse seama și că despărțirea de Kampaspe îl afecta destul de mult și că era nerăbdător s-o vadă din nou goală în patul său, în lumina aurie a lămpilor.

Nu se putură întoarce, însă, la Pella pentru că, între timp, situația era încordată și regele, după ce mobilizase armata, cobora spre Focida pentru a cuceri trecătorile: timpul nu adusese mai multă înțelepciune nici uneia dintre forțele aflate în conflict și armele aveau din nou un cuvânt hotărâtor de spus.

Alexandru fu convocat în cortul tatălui său în aceeași seară. Nu-l întrebă nimic despre întârzierea cu care se întorsese din misiunea pe care o avusese în Tesalia. Îi arătă harta de pe masă și-i spuse:

– Comandantul atenian Caretes cu zece mii de mercenari a fost observat pe șoseaua dintre Kithinion și Amfissa, dar nu știe că noi suntem aici. Voi mărșălui toată noaptea și-l voi trezi chiar eu din somn mâine dimineață. Tu să păstrezi poziția asta și să n-o părăsești cu nici un chip. Îndată ce-l voi scoate din luptă pe Caretes, voi trece pe aici, pe valea râului Krissos,

și-i voi scoate din trecători pe atenieni și pe tebani: vor fi nevoiți să le abandoneze și să se retragă pe prima poziție fortificată de care dispun în Beotia. – Împunse harta cu degetul arătător, acolo unde bănuia că se vor retrage dușmanii. – Aici vei veni tu cu călăreții tăi. La Cheroneea.

Armata de mercenari a lui Caretes, luată pe neașteptate, în zori, fu exterminată de trupele de asalt ale lui Filip iar supraviețuitorii fură împrăștiați de către cavalerie. Regele, în loc să pornească asupra Amfissei, se întoarse, așa cum spusese, și atacă trecătorile ocupate de atenieni și de tebani, iar aceștia, neavând încotro, se retraseră. Alexandru fu anunțat, la trei zile după aceea, că tatăl său ocupa poziții pe platoul de la Cheroneea în fruntea a douăzeci și cinci de mii de infanteriști și a cinci mii de călăreți și că trebuia să vină și el acolo în cel mai scurt timp cu putință. Îi lăsă pe servitori să ridice tabăra și să se ocupe de bagaje și porunci să se dea semnalul de pornire înainte de ivirea zorilor. Vroia să meargă pe răcoare și la pas ca să nu obosească prea mult caii.

Trecu în revistă Vârful la lumina torțelor, călare pe Ducipal, și prietenii lui, care comandau detașamentele înălțară lăncile în semn de salut. Erau înarmați până în dinți și gata de plecare, dar se vedea bine că nici unul nu reușise să închidă ochii. Aceea era prima lor zi de cumpănă în ale războiului.

– Nu uitați, bărbați! – îi încurajă el. – Falanga este nicovala, cavaleria este ciocanul, iar Vârful este... forța ciocanului! – Apoi îl mână pe Ducipal către Ptolemeu, care comanda primul detașament din dreapta, și îi dădu cuvântul de ordine: – *Phobos kái Deimos.*

– Caii zeului războiului – repetă Ptolemeu. – Nici un cuvânt de ordine nu putea fi mai exact. – Şi-l comunică primului călăreţ de la dreapta sa pentru ca el să fie transmis din om în om în toate şirurile.

Alexandru făcu semn trompetistului care sună plecarea şi întregul escadron se puse în mişcare la pas. El era în frunte, Hefestion după el şi, apoi, toţi ceilalţi. Detaşamentul lui Ptolemeu încheia ariergarda.

Trecură prin vad râul Krissos înainte de vărsatul zorilor şi, la răsăritul soarelui, văzură scânteind pe câmpie vârfurile sariselor armatei macedonene ca spicele dintr-un lan de grâu.

Când îi văzu, Filip dădu pinteni calului său şi veni să-l întâlnească pe fiul său. – Salutare, băiete! – îl bătu cu mâna pe umăr. – Totul merge după cum am prevăzut. Uite-i acolo, ne aşteaptă. Aşază-ţi oamenii în aripa stângă şi, apoi, vino la mine. Tocmai puneam la punct planul de luptă cu Parmenion şi cu Negrul şi te aşteptam doar pe tine ca să terminăm. Ai venit când trebuia. Cum te simţi?

– Te salut, tată. Mă simt foarte bine şi-o să vin într-o clipă.

Îşi ajunse din urmă escadronul şi îl aranjă pe aripa stângă. Hefestion întinse braţul spre coline şi exclamă: – Oh, pe zeii din cer, ia uită-te! Tatăl tău ne-a aşezat pe poziţie în faţa Batalionului sacru al tebanilor: îi vezi? Sunt cei de acolo, cu tunicile şi mantiile roşii ca sângele. Sunt tari, Alexandru, nimeni nu i-a mai învins până acum.

– Îi văd, Hefestion. Noi îi vom bate. Aranjează-ţi oamenii pe trei rânduri. Vom ataca în valuri.

– Pe marele Zeus! – strigă Seleucos. – Ştiţi de ce se numeşte Batalionul sacru? Pentru că fiecare dintre ei este legat de camaradul său printr-un jurământ: de a nu-l părăsi până la moarte.

– Aşa este – confirmă Perdicas. Se mai spune şi că sunt cu toţii amanţi între ei, aşa că sunt uniţi şi printr-o asemenea legătură mai puternică.

– Asta nu-i va feri de loviturile noastre – afirmă Alexandru. – Nu vă mișcați până nu mă întorc eu.

Își îndemnă calul ca să ajungă la Filip, Parmenion și Negrul care se retrăseseră pe o mică ridicătură de teren de unde puteau vedea întregul câmp de luptă. În fața lor, în dreapta, se vedea acropola din Cheroneea, cu templele ei.

În centru și pe dreapta, pe un șir de coline care dominau câmpia, erau înșirați mai întâi atenienii și, apoi, tebanii. Scuturile lor scânteiau în lumina soarelui care se ridica spre înaltul cerului de primăvară presărat cu nori mari, albi. În extrema dreaptă, se deslușea pata de un roșu aprins a Batalionului sacru teban.

Filip așezase în dreapta sa două detașamente de „scutieri", trupele de asalt care, cu trei zile înainte, nimiciseră armata lui Caretes, și care se aflau sub comanda sa directă. Se numeau așa de la scuturile lor cu stelele Argeazilor din argint și din aramă.

În centru, sub comanda lui Parmenion și a lui Negru, cele douăsprezece batalioane ale falangei, așezați pe cinci rânduri, formau un zid de lănci peste măsură de lungi, o pădure de nepătruns de țepușe de fier, ținute în poziție oblică. În stânga, întreaga forță a cavaleriei *eteri*-lor care se termina cu Vârful, escadronul lui Alexandru.

– Eu o să atac primul – spuse Filip – și mă voi angaja în luptă cu atenienii. Apoi, voi începe să mă retrag și, dacă ei vor veni după mine, tu, Parmenion, vei trimite în spațiul creat un batalion al falangei și vei rupe în două forțele dușmane, apoi vei arunca în luptă și celelalte șase batalioane. Negrul va veni în urma ta cu restul armatei.

„În momentul acela, va fi rândul tău, Alexandru: vei arunca în luptă cavaleria împotriva flancului drept teban și, cu Vârful, vei lovi Batalionul sacru. Dacă vei reuși să treci de ei, știi ce ai de făcut."

– Știu foarte bine, tată: falanga este nicovala și cavaleria, ciocanul.

Filip îl strânse la piept și, pentru o clipă, se revăzu în penumbra din camera reginei strângând în brațe un copil abia născut. Spuse: – Fii atent, fiule. În timpul luptei, loviturile pot veni din toate părțile.

– O să fiu atent tată – răspunse Alexandru. Apoi, dintr-o săritură, încălecă pe Ducipal și trecu în galop prin fața batalioanelor aranjate pentru luptă până când ajunse la detașamentul său. În tot acest timp Filip îl urmări din priviri, apoi se întoarse către aghiotantul său de campanie: – Scutul meu – ceru el.

– Dar, Măria Ta...

– Scutul meu – repetă regele amenințător.

Aghiotantul îi trecu brațul prin suportul scutului regal, singurul care purta steaua Argeazilor din aur curat.

De pe înălțimile colinelor se ridică sunetul ascuțit al trompetelor și, îndată după aceea, vântul aduse pe câmpie muzica neîntreruptă a flautelor, pe ritmul tobelor care îi însoțeau pe luptătorii în marș. Mișcarea frontului care cobora făcea ca razele soarelui să se reflecte în mii de sclipiri de foc și pasul apăsat al pedestrașilor acoperiți cu armuri de fier trimitea spre vale un bubuit sinistru.

În câmp, falanga rămânea nemișcată și tăcută, caii de pe aripa dreaptă sforăiau și își scuturau capetele făcând să zăngăne zăbalele din bronz.

Se vedea și Vârful, așezat în unghi ascuțit spre inamic și Alexandru era primul dintre toți ceilalți, cu ochii ațintiți asupra aripii drepte a dispozitivului dușman, acolo unde se afla Batalionul sacru, în timp ce Ducipal, agitat, săpa pământul cu copitele, sforăia pe nări și-și biciuia șoldurile cu coada.

Un călăreț veni în apropierea lui Filip pe când acesta se pregătea să dea semnalul de atac. – Măria Ta – strigă călărețul sărind pe pământ. – Demostene luptă în rând cu infanteria grea ateniană.

– Nu vreau să fie ucis – spuse regele. – Transmite ordinul ăsta soldaților mei.

Se întoarse ca să-i vadă pe „scutierii" săi: văzu fețele lor scăldate în sudoare sub vizierele coifurilor, ochii care erau ațintiți pe scânteierea armelor dușmane, mâinile încleștate în așteptarea atacului. Era momentul în care fiecare dintre ei privea moartea de aproape, momentul în care dorința de a trăi era mai puternică decât orice altceva. Era momentul să fie eliberați din strânsoarea neliniștii și aruncați în luptă.

Filip își înălță sabia, scoase strigătul de bătălie și oamenii săi îl urmară urlând și ei ca o haită de fiare, eliberându-se de orice urmă de frică, dornici să se arunce în învălmășeală, în furia luptei, uitând totul, uitându-se chiar pe sine.

Înaintau alergând în timp ce ofițerii strigau la ei ca să țină pasul, să nu strice rândurile, să ajungă în formație compactă în încăierarea cu dușmanul.

Mai era de-acum puțin și atenienii continuau să coboare la pas, umăr la umăr, scut lângă scut, cu lăncile aplecate în față, împinși din urmă de sunetul neîntrerupt și ascuțit al flautelor, de răpăitul obsedant al tobelor, urlând la fiecare pas:

Alalalài!

Larma ciocnirii se dezlănțui ca un tunet de bronz în întreaga vale, ajunse la coastele munților și străpunse cerul, împins în sus de strigătul a douăzeci de mii de luptători mânați înainte de furia luptei.

Filip, ușor de recunoscut după steaua de aur pe care o purta pe scut, lupta în prima linie cu un elan de nestăvilit, lovind cu sabia și cu scutul, având alături doi traci uriași înarmați cu securi cu două tăișuri, înspăimântători cu părul lor roșu, corpul păros și cu tatuajele care le acopereau fețele, brațele și pieptul.

Frontul atenian se clătină sub forța atacului, dar un sunet ascuțit și pătrunzător ca țipătul unui șoim îi împingea înainte,

îi îmbărbăta: era vocea lui Demostene care îi îndemna, mai puternică decât muzica disperată a flautelor și decât răpăitul tobelor, strigând: – Bărbați atenieni, curaj! Luptați bărbați! Pentru libertatea voastră, pentru nevestele voastre și pentru copiii voștri! Respingeți-l pe tiran!

Încăierarea se înteți devenind și mai violentă și mulți soldați din cele două formații cădeau, dar Filip ordonase ca nimeni să nu se oprească să prade cadavrele până când bătălia nu era câștigată. Și de o parte și de alta fiecare căuta doar ocazia de a străpunge și de a răni, pentru a rări cu arma mulțimea dușmanilor.

Scuturile infanteriștilor din prima linie erau acum pline de sânge, și tot sânge curgea în valuri din răni, pe pământul deja lunecos și acoperit de corpuri în agonie, și, îndată ce unul cădea, un camarad de-al său din linia a doua făcea imediat un pas înainte ca să-i ia locul și să continue lupta.

Deodată, la un semn al lui Filip, trompetistul dădu un semnal și cele două batalioane de „scutieri" începură să se retragă lăsându-și în urmă, pe pământ, morții și răniții. Se mișcau înapoi încet, apărându-se în permanență cu scuturile, răspunzând la fiecare lovitură, de lance sau de sabie.

Atenienii, văzând că dușmanul se retrăgea, avantajați și de poziția mai favorabilă, își dublară eforturile, îndemnându-se unii pe alții prin strigăte ascuțite, în timp ce pedestrașii din a doua și a treia linie își împingeau camarazii înainte cu ajutorul scuturilor.

Înainte de a ataca, Filip dăduse un ordin și, când rândurile „scutierilor", retrăgându-se, ajunseră la un dâmb stâncos care se înălța la o distanță de o sută de pași spre stânga, se întoarseră și o luară la fugă.

Atunci, atenienii, cuprinși de furia luptei, amețiți de strigăte, sânge și zăngănit de arme, încrezători în victoria pe care credeau că o obținuseră deja, porniră alergând în urmărirea inamicilor pentru a-i nimici. Comandantul lor, Stratocles, în

loc să caute să-i mențină în formație, urla cât îl ținea gura îndemnându-i să-și urmărească adversarii până în Macedonia.

Alte trompete se auziră din stânga și o tobă enormă, suspendată între două care de luptă, se auzi ca un tunet pe câmpia întinsă. Parmenion dădu semnalul și cele douăsprezece batalioane ale falangei începură să înainteze toate împreună în pas cadențat, dispuse pe o linie oblică.

Tebanii, văzând aceasta, se aruncară și ei la atac, alergând în rânduri compacte, întinzând în față lăncile grele din lemn de frasin, dar foarte repede primul batalion macedonean se înfipse între frontul atenian, acum dezorganizat de urmărirea „scutierilor", și capătul flancului stâng al formației tebane.

Filip aruncă scutul, strâmbat de lovituri și năclăit de sânge, în brațele aghiotantului său, sări pe cal și ajunse la Parmenion. Generalul se uita fix, cu îngrijorare, la Batalionul sacru care înainta la pas, în aparență indiferent la tot ceea ce se întâmpla în jur, parcă zburlit, cu vârfuri de fier, invincibil.

În centru, primul batalion macedonean, care înainta urcând, trecea deja de prima denivelare și, când un detașament de pedestrași tebani alergă să închidă breșa, *pezeterii* aplecară sulițele și-i străpunseră în ciocnirea frontală, fără să vină câtuși de puțin în contact cu ei; își continuară drumul trecând peste ei, potrivindu-și pașii după ritmul tunător al imensei tobe care îi dirija prin câmpie.

Din urma lor veneau alții, în linie oblică, aplecând sarisele până la nivelul celui de-al treilea rând, în timp ce soldații pedeștri din ariergardă le țineau înălțate, făcându-le să se unduiască în ritmul pașilor cadențați ca spicele bătute de vânt. Zgomotul amenințător al armelor care se ciocneau între ele în timpul mersului apăsat al luptătorilor ajungea până la urechile inamicului care cobora pe partea cealaltă, ca o presimțire neliniștitoare, ca un zvon de moarte.

– Acum – îi ordonă regele generalului său. Și Parmenion trimise, cu un scut lustruit ca oglinda, un semnal către Alexandru, pentru a declanșa șarja cavaleriei și atacul Vârfului.

– Prinţul luă lancea în mână şi strigă: – Trei valuri, bărbaţi! – Şi, apoi, mai tare: – *Phobos kái Deimos!* – Şi lovi cu călcâiele pîntecele lui Ducipal. Bidiviul porni în galop alergând pe câmpul plin de strigăte şi de morţi, negru ca o furie a infernului, ducându-şi călăreţul ferecat în armura sclipitoare, cu coama înaltă fluturându-i în vânt.

Vârful se ţinea în formaţie compactă după el şi caii, aţâţaţi de nechezatul şi de gâfâitul lui Ducipal, alergau îndemnaţi de războinici şi de sunetul strident al trompetelor.

Batalionul sacru îşi strânse rândurile şi luptătorii înfipseră în pământ mânerele lăncilor îndreptând vârfurile lor către şarja furibundă, dar escadronul lui Alexandru, ajungând în faţa lor, lansă o ploaie de suliţe şi făcu o schimbare de direcţie; imediat după aceea urmă un al doilea val şi, apoi, al treilea şi din nou primul. Mulţi dintre soldaţii tebani fură nevoiţi să-şi abandoneze scuturile având înfipte în ele o mulţime de suliţe inamice şi să lupte fără această protecţie. Alexandru dădu comanda pentru ca Vârful să formeze un triunghi cu vârful ascuţit înainte, se aşeză în fruntea lui, îl conduse direct asupra şirurilor duşmane, îl conduse pe Ducipal în interiorul rândurilor tebane lovind cu lancea în toate părţile şi, apoi, aruncând scutul, şi cu sabia.

Hefestion veni alături de el înălţând scutul de câte ori era nevoie pentru a-l proteja, retrăgându-se, apoi, în spatele oamenilor săi.

Luptătorii din Batalionul sacru, de fiecare dată când cădea unul dintre ei, se strângeau, ca o rană care se închide singură, refăceau zidul de scuturi şi răspundeau la fiecare lovitură, cu o energie inepuizabilă, cu o nemăsurată şi încăpăţânată vitejie. Alexandru se trase puţin înapoi şi-l chemă la el pe Hefestion:

– Condu-i pe oamenii tăi în partea aceea, deschideţi-vă o breşă şi, apoi, atacaţi din spate centrul teban. Lasă în seama mea Batalionul sacru!

Hefestion se supuse şi înaintă cu Perdicas, Seleucos, Filotas, Lisimah, Crater şi Leonatos, infiltrându-se cu călă-

reții lor între Batalionul sacru și restul trupelor tebane. Făcură, apoi, o schimbare largă de direcție la fel ca aceea pe care o executaseră la parada în onoarea lui Alexandru și-i luară din spate pe dușmani împingându-i către pădurea de lănci a falangei care înainta implacabilă.

Soldații din Batalionul sacru, loviți de șarjele necontenite ale Vârfului, se bătură cu curajul disperării, dar căzură unul după altul, până la ultimul, respectându-și jurământul prin care erau legați: să nu cedeze pasul niciodată, să nu întoarcă spatele pentru nici un motiv.

Înainte ca soarele să ajungă le zenit, bătălia era câștigată. Alexandru veni în fața lui Parmenion cu sabia în mână și cu armura încă plină de sânge. Pieptul și șoldurile lui Ducipal se înroșiseră și ele.

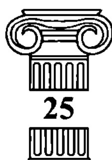
– Batalionul sacru nu mai există.

– Victorie pe toată linia! – strigă Parmenion.

– Unde-i regele? – întrebă Alexandru.

Parmenion se întoarse către câmpul pe care praful des al luptei nu se împrăștiase și-i arătă un bărbat singur care, șchiopătând, dansa ca ieșit din minți în mijlocul unui morman de cadavre.

– Iată-l.

Două mii de atenieni căzuseră în luptă și mulți alții au fost luați prizonieri. Printre aceștia se afla oratorul Demades care se înfățișă înaintea regelui îmbrăcat încă în armură și pierzând sânge dintr-o rană de la braț. Demostene se salvase fugind prin trecătorile din sud care duceau către Lebadeea și Plateea.

Pierderile cele mai mari le-au suferit, însă, tebanii și aheii, aliații lor care se aflau în centrul dispozitivului. Cavaleria lui Alexandru, după ce distrusese Batalionul sacru, le căzuse în spate și-i împinsese către zidul cu țepi de fier al falangei provocând un adevărat măcel.

Mânia lui Filip s-a dezlănțuit mai ales împotriva tebanilor de care se simțise trădat. I-a vândut pe prizonieri ca sclavi și a refuzat să predea cadavrele pentru a fi îngropate. Alexandru a fost acela care a reușit să-l înduplece.

– Tată, chiar tu mi-ai spus că trebuie să fim clemenți de fiecare dată când este posibil – îi aminti după ce îi trecuse exaltarea victoriei. – Însuși Ahile i-a înapoiat cadavrul lui Hector bătrânului rege Priam care se ruga cu lacrimi de el. Acești bărbați s-au bătut ca leii și și-au dat viața pentru orașul lor. Merită să fie respectați. De altfel, ce folos ai avea să te răzbuni pe morți?

Filip nu răspunse dar se vedea că spusele fiului său avuseseră efect.

– În plus, este aici, afară, un ofițer atenian prizonier care ne roagă să-l lăsăm să-ți vorbească.

– Nu acum! – răcni Filip.

– Spune că, dacă nu-l vei primi, preferă să lase să i se scurgă tot sângele.

– Cu atât mai bine! O să fie unul mai puțin.

– Cum vrei. În cazul ăsta, o să mă ocup eu de el.

Ieși și chemă doi „scutieri": – Duceți-l pe omul ăsta în cortul meu și chemați un chirurg.

Soldații făcură așa cum li se ordonase și atenianul fu așezat pe un pat de campanie, dezbrăcat și-i fură spălate rănile.

La puțin timp după aceea, se întoarse unul dintre „scutieri". – Alexandru, toți chirurgii sunt ocupați cu soldații noștri și se străduiesc să-i salveze pe cei cu rănile cele mai grave, dar dacă dai ordin va veni unul dintre ei.

– N-are importanță – spuse prințul. – O să mă ocup eu de el. Aduceți-mi instrumente, ac și ață, puneți apă la fiert și faceți rost de fețe curate. – Oamenii îl priviră mirați, iar rănitul era și mai mirat decât ei.

– Trebuie să te mulțumești și cu asta – îi spuse Alexandru. – Nu pot să las să moară un soldat macedonean ca să salvez un dușman.

În acel moment, în cort intră Callistene și-l văzu punându-și un șorț și spălându-se pe mâini.

– Da' ce...

– Trebuie să rămână și asta un secret de-al nostru, dar ai putea să mă ajuți. Ai fost și tu la lecțiile de anatomie ale lui Aristotel. Spală rana cu vin și cu oțet și, apoi, vâră-mi ață în ac: mie mi-a intrat sudoarea în ochi.

Callistene se apucă de treabă cu destul de multă pricepere și prințul începu să examineze rana. – Dă-mi foarfecele: este zdrențuită rău.

– Poftim foarfecele.

– Cum te cheamă? – îl întrebă Alexandru pe prizonier.

– Demades.

Callistene făcu ochii mari. – Dar ăsta-i vestitul orator – șopti el la urechea prietenului său care nu păru deloc impresionat de ceea ce afla.

Demades se strâmbă de durere când chirurgul improvizat tăie în carne vie, apoi Alexandru ceru să i se dea acul și ața.

Trecu acul prin flacăra unei lămpi și începu să coasă, ajutat de Callistene care ținea împreunate marginile rănii.

– Povestește-mi despre Demostene – îi ceru prințul în acest timp.

– Este... un patriot – răspunse Demades printre dinți – dar nu avem aceleași păreri.

– În ce sens? Pune un deget aici – îi spuse el ajutorului său. Callistene puse un deget ca să țină firul care trebuia înnodat.

– În sensul... – începu să-i explice rănitul ținându-și răsuflarea – în sensul că eu nu eram de acord să pornim la război alături de tebani și am spus asta și în public. – Răsuflă ușurat îndată ce Alexandru termină de făcut nodul.

– E-adevărat – șopti Callistene. – Am o copie de pe niște discursuri mai vechi de-ale lui.

– Gata, am terminat – spuse prințul. – Îl putem bandaja.

– Apoi, întorcându-se către Callistene: – Du-l mâine să-l vadă un medic: dacă se va umfla și va supura va trebui drenat și e mai bine să facă asta un chirurg de meserie.

– Cum pot să-ți mulțumesc? – întrebă Demades, ridicându-se pe pat în capul oaselor.

– Mulțumește-i profesorului meu, Aristotel, care, printre altele, m-a învățat să fac și asta. Dar, mi se pare, voi atenienii n-ați făcut prea mare lucru ca să-l păstrați în mijlocul vostru...

– A fost o problemă internă a Academiei, orașul nu are de-a face cu asta.

– Ascultă. Adunarea armatei poate delibera pe loc ca să-ți ofere o funcție politică?

– Teoretic, da. Probabil că, în acest moment, aici se află mai mulți cetățeni cu drept de vot decât la Atena.

– Mergi, atunci, și vorbește cu ei ca să-ți acorde dreptul legal de a trata cu regele condițiile păcii.

– Vorbești serios? – întrebă Demades uluit în timp ce se îmbrăca.

– Poți lua o haină curată din cufărul meu. În rest, eu voi vorbi cu tatăl meu. Callistene o să-ți găsească un loc de dormit

– Mulțumesc, eu... – reuși să îngaime Demades. Alexandru, însă, ieșise deja.

Intră în cortul tatălui său tocmai când Filip, așezat împreună cu Parmenion, Negrul și cu alți câțiva comandanți de batalioane, erau la cină.

– Iei o îmbucătură cu noi? – îl întrebă regele. – Avem niște potârnichi fripte.

– Sunt cu sutele – explică Parmenion. – Se ridică dimineața de pe lacul Kopais și vin, în timpul zilei, pe râu ca să se hrănească.

Alexandru luă un scăunel și se așeză și el.

Regele era calm și părea bine dispus.

– Ei, ce părere ai de băiatul meu, Parmenion? – întrebă el, în timp ce-l bătea pe băiat cu o mână pe umăr.

– Grozav, Filip: a condus șarja aceea cum nici un veteran din *eteri* n-ar fi putut-o face mai bine.

– Fiul tău, Filotas, a luptat și el cu mare curaj, generale – recunoscu Alexandru.

– Ce-ai făcut cu prizonierul atenian? – întrebă regele.

– Știi cine este? Este Demades.

Filip se ridică în picioare. – Ești sigur?

– Întreabă-l pe Callistene.

– Pe toți zeii, trimite de îndată un chirurg să-l îngrijească: este un om care a susținut întotdeauna politica noastră.

– L-am cusut eu deja, altfel acum i s-ar fi scurs tot sângele. L-am lăsat să se miște într-o oarecare libertate în tabără. Cred că mâine îți va prezenta o propunere asupra unui tratat de pace. Dacă am înțeles eu bine, tu nu-ți dorești un război cu Atena.

– Nu. Și, de altfel, pentru a învinge un oraș maritim trebuie să fii stăpân pe mare și noi nu suntem. Am pățit-o pe spinarea mea la Perint și la Bizanț. Dacă are de făcut propuneri, îl voi asculta și i le voi comunica pe ale mele. Mănâncă din friptură, că se răcește.

La Atena, supraviețuitorii de la Cheroneea aduseră în primul rând disperare. Când povestiră despre înfrângere și dădură numărul celor căzuți și al prizonierilor, orașul fu plin de vaiete și mulți erau disperați pentru că nu știau dacă ai lor erau vii sau morți.

După aceea, a venit groaza pentru ce ar fi putut să se întâmple. Fură înrolați și tinerii de șaisprezece ani și li se promise și sclavilor că vor fi eliberați dacă se înrolau în armată.

Demostene, încă obosit și rănit, lansă un îndemn la o ultimă rezistență și propuse ca populația rurală din Atica să se retragă între zidurile cetății, dar totul se dovedi în zadar.

Un curier aflat sub escortă sosi după câteva zile din partea lui Filip și ceru să prezinte adunării reunite în plen o propunere pentru un tratat de pace. Reprezentanții poporului rămaseră uluiți să afle că propunerea fusese deja ratificată într-o primă etapă de către cetățenii din armată făcuți prizonieri la Cheroneea și purta semnătura lui Demades.

Curierul intră în marele hemiciclu unde atenienii se aflau în aer liber, sub soarele de primăvară, și, după ce primi permisiunea să vorbească, spuse:

– Concetățeanul vostru Demades, care este și acum oaspete al regelui Filip, a discutat în numele vostru condițiile

unui tratat, obținând clauze pe care cred că le veți considera ca fiind avantajoase.

„Regele Filip nu vă este dușman, ba chiar admiră nespus cetatea voastră și minunățiile care se află în ea. Contrar voinței sale, a trebuit să poarte o bătălie supunându-se voinței zeului din Delfi..."

Adunarea nu avu reacția la care se așteptase solul: rămase tăcută pentru că erau cu toții nerăbdători să audă care erau condițiile. Solul continuă.

– Filip renunță acum la orice despăgubire, recunoaște stăpânirea voastră asupra tuturor insulelor care vă aparțineau în Marea Egee și vă înapoiază Oropos, Tespia și Plateea pe care conducătorii voștri le cedaseră tebanilor, trădând o prietenie seculară.

Demostene, așezat în primele rânduri, lângă reprezentanții guvernului, șopti la urechea celui de lângă el: Nu înțelegeți, oare, că, în felul acesta, el își păstrează toate orașele noastre de pe malul Strâmtorilor? Pe acelea nu le-a pomenit.

– Ar fi putut să fie mult mai rău – urmă răspunsul. – Așteaptă, să ascultăm ce mai are de spus.

– Regele nu vă cere despăgubiri și nici răscumpărări – continuă macedoneanul. – Vi-i înapoiază pe prizonieri și vă restituie corpurile celor căzuți pentru a-i putea îngropa după datini. Fiul său în persoană, Alexandru, va fi însărcinat cu această misiune de caritate.

Reacția plină de emoție a mulțimii la această ultimă veste îl convinse pe Demostene că, pentru el, partida era pierdută. Filip îi atinsese în sentimentele lor cele mai dragi și-l însărcinase chiar pe prinț cu îndeplinirea acestor îndatoriri de clemență religioasă. Nimic nu era mai sfâșietor pentru o familie decât să știe că trupul fiului ei căzut în luptă zace neîngropat, pradă vulturilor și câinilor, fără împlinirea ritualurilor funebre.

– O să auzim acum ce vrea în schimbul acestei generozități – mai șopti Demostene.

– În schimb, Filip nu le cere atenienilor altceva decât să devină prietenii și aliații săi. Se va întâlni cu toți reprezentanții grecilor la Corint, în toamnă, pentru a pune capăt dușmăniilor, pentru a încheia o pace de durată și pentru a anunța o intenție grandioasă și la care nimeni nu s-a mai încumetat până acum, un plan la care toți vor trebui să ia parte. Asta înseamnă că Atena va trebui să-și dizolve liga maritimă în fruntea căreia se află și să intre în marea alianță panelenică, singura posibilă, pe care Filip este pe cale de a o forma: ea va pune capăt conflictelor interne seculare din Peninsulă și va elibera orașele grecești din Asia de jugul persan.

„Fiți înțelepți și hotărâți-vă acum, atenieni, și dați-mi, apoi, un răspuns pentru a-l putea înmâna celui care m-a trimis."

Răpunsul fu aprobat cu o mare majoritate, în ciuda cuvântării înflăcărate a lui Demostene care ceru să i se dea cuvântul pentru a chema orașul la o ultimă rezistență. Totuși, adunarea vru să-i respecte prestigiul și-i încredință sarcina de a pronunța discursul funebru pentru cei căzuți în luptă. Documentul, care purta deja semnătura lui Demades, fu semnat de toți reprezentanții conducerii și trimis lui Filip.

Îndată ce regele auzi această veste, îl trimise imediat pe Alexandru cu convoiul de care purtând cenușa și osemintele celor căzuți, deja incinerați pe câmpul de bătălie. Prizonierii îi identificaseră pe o bună parte dintre ei și, pe baza acelor informații, Eumene pusese să se scrie pe fiecare dintre micile urne din lemn numele mortului și cel al familiei sale.

Soldații necunoscuți erau transportați în carele de la urma convoiului, dar medicii notaseră caracteristicile cadavrelor, semne particulare, dacă aveau, culoarea părului și a ochilor.

Ca să dea o dovadă a bunăvoinței sale, Filip le pusese alături și armele care fuseseră găsite pentru a ușura identificarea acelor luptători cărora nu li se cunoștea numele.

– Te invidiez, fiul meu – îi mărturisi el lui Alexandru pe când acesta se pregătea de plecare. – O să vezi orașul cel mai frumos din lume.

Prietenii săi veniră să-l salute.

– Ți-l încredințez pe Ducipal – îi spuse prințul lui Hefestion. – Nu vreau să-l obosesc inutil și să-l pun în pericol într-o călătorie atât de lungă.

– O să am grijă de el ca de o femeie frumoasă – îi răspunse prietenul său. – Poți să pleci liniștit. Îmi pare rău doar că...

– De ce îți pare rău?

– Că nu mi-ai dat-o în grijă și pe Kampaspe ca... s-o ocrotesc.

– Termină, caraghiosule – râse Alexandru. Se urcă, apoi, pe un roib zdravăn pe care i-l adusese un grăjdar și dădu semnalul de plecare.

Lungul convoi plecă însoțit de scârțâitul roților și, în urma lui, se înșiruiră prizonierii atenieni, mergând pe jos și purtând fiecare dintre ei o boccea cu puținele efecte personale și cu alimentele pe care reușiseră să și le procure. Lui Demades i-a fost oferit un cal ca răsplată pentru rolul pe care-l jucase în semnarea tratatului de pace.

În vremea aceasta, tebanii căzuți în bătălie zăceau încă neîngropați și erau sfâșiați ziua de corbi și de vulturi, iar noaptea de câini vagabonzi și de răpitoare nocturne, sub ochii mamelor care veniseră din oraș și, îngrămădite pe marginea câmpului de luptă, scoteau bocete sfâșietoare. Altele, în spatele zidurilor din Cheroneea, săvârșeau ritualuri obscure de blestem pentru a abate asupra lui Filip cea mai atroce moarte.

Dar, până atunci, nu serviseră la nimic decântecele și blestemele: regele interzisese cu încăpățânare dușmanilor învinși să-și ia morții și să-i îngroape pentru că îi considera trădători.

În cele din urmă, plecându-se chiar la insistențele unor prieteni care se temeau de consecințele unui asemenea comportament, regele își dădu consimțământul.

Tebanii ieșiră atunci din oraș îmbrăcați în doliu, având în frunte bocitoarele care jeleau, și săpară o groapă mare în care așezară rămășițele pământești, ajunse într-o stare deplorabilă, ale tinerelor vlăstare căzute în luptă. Deasupra mormântului înălțară un tumul, alături de care ridicară, mai târziu, statuia uriașă a unui leu de piatră care să simbolizeze curajul acelor războinici.

Pacea a fost semnată și cu ei, dar trebuiră să accepte o garnizoană macedoneană instalată pe acropole și să dizolve liga beotiană, intrând în liga panelenică condusă de Filip.

Alexandru fu primit la Atena ca un oaspete de primă mână și avu parte de toate onorurile. În semn de recunoștință pentru misiunea de caritate pe care o îndeplinea și pentru maniera în care-i tratase pe prizonieri, consiliul orașului hotărî să i se înalțe o statuie în piață și prințul fu nevoit să-i pozeze marelui sculptor atenian Protogene, deși spuse cândva că numai Lisip îi va putea face portretul.

Demostene, încă foarte iubit de concetățenii săi, în ciuda înfrângerii, fusese trimis la Calauria, o mică insulă din fața orașului Trezene, pentru a evita conflicte care ar fi fost neplăcute pentru fiecare dintre părțile în cauză.

Alexandru înțelese și evită cu înțelepciune să ceară informații despre el. Îndată ce-și încheie misiunea oficială, vru să viziteze acropola despre ale cărei minunății Aristotel îi povestise, arătându-i chiar și desene ale monumentelor.

Urcă acolo într-o dimineață, după o furtună care bântuise toată noaptea și rămase uluit de splendoarea culorilor și de frumusețea de necrezut a statuilor și a picturilor. În mijlocul esplanadei imense, se înălța Partenonul, purtând pe frontonul său larg grupul statuar al lui Fidias care reprezenta nașterea Atenei din fruntea lui Zeus. Statuile erau gigantice și aspectul lor semăna cu al celor aflate pe marginea acoperișului: cele care se aflau în mijloc, în picioare, erau personaje principale;

cu cât erau mai departe, către exterior, statuile înfățișau personaje în genunchi sau culcate.

Toate erau pictate în culori vii și împodobite cu părți metalice, din bronz sau din aur.

Într-o latură a sanctuarului, în stânga treptelor de la intrare, se înălța o statuie de bronz a lui Fidias care o înfățișa pe zeiță, înarmată, având în mână o lance cu vârful de aur, primul lucru pe care marinarii atenieni îl zăreau scânteind când se reîntorceau în port după o călătorie pe mare.

Dar cea mai mare dorință și așteptare a lui Alexandru era să vadă uriașa statuie de cult din interiorul templului, și ea creată de geniul lui Fidias.

Prințul intră cu pas abia simțit, respectând acel loc sacru, lăcaș al divinității, și se găsi în fața colosului de aur și de fildeș despre care, încă de copil, auzise povestindu-se atâtea lucruri minunate.

Atmosfera din interiorul templului era saturată de miresme pe care preoții le ardeau în permanență în onoarea zeiței și totul în jur se afla în semiobscuritate, așa încât aurul și fildeșul din care era făcută statuia aveau reflexe magice venite de la șirul dublu de coloane care susțineau acoperișul.

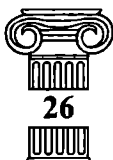
Armele și peplosul, lung până la pământ, ca și coiful, lancea și scutul zeiței erau din aur curat, iar fața, brațele și picioarele erau din fildeș, ca să imite culoarea pielii. Ochii erau din perle și din turcoaze pentru a reproduce privirea zeiței.

Coiful avea trei coame din păr de cal vopsit în roșu; cea din mijloc era strânsă într-un sfinx de aur iar celelalte două prin doi pegași. În mâna dreaptă, zeița ținea o reprezentare a Victoriei înaripate, mare, după cum i se spusese, cât statura unui om, așa încât statuia Atenei, întreagă, trebuia să fi fost înaltă de cel puțin treizeci și cinci de picioare.

Alexandru contemplă vrăjit statuia în toată splendoarea ei și se gândi la gloria și la puterea orașului care-o crease. Se gândi la măreția acelor oameni care construiseră teatre și

sanctuare, turnaseră statui de bronz și le sculptaseră pe cele din marmură, pictaseră fresce de o minunată frumusețe. Se gândi la cutezanța marinarilor care fuseseră timp de atâția ani stăpânii de necontestat ai mării, la filosofii care-și demonstraseră adevărurile de-a lungul acelor porticuri strălucitoare, la poeții care-și prezentaseră tragediile în fața miilor de persoane împietrite de emoție.

Se simți copleșit de admirație și de emoție și se îmbujoră de rușine amintindu-și de imaginea lui Filip care, șchiopătând, dansa de-a dreptul obscen printre morții de la Cheroneea.

Alexandru vizită teatrul lui Dionisos de la poalele acropolei, precum și clădirile și monumentele din marea piață în care erau adunate toate amintirile orașului. Rămase extaziat, mai ales, trecând pe sub „Porticul pictat" și admirând ciclul de fresce uriașe ale lui Polignot, reprezentând războaiele persane.

Mai apărea acolo și bătălia de la Maraton cu momentele sale de eroism și mai era și soldatul Filippides care ajungea alergând la Atena pentru a anunța victoria asupra persanilor și, apoi, se prăbușea epuizat de oboseală.

Mai departe, se puteau vedea bătăliile din al doilea război medic, împotriva persanilor: atenienii care își părăseau cetatea și asistau plângând de pe insula Salamina la rugul de pe acropole și la distrugerea templelor sale. De asemenea, marea bătălie navală de la Salamina în care flota ateniană o distrusese pe cea persană: se putea admira imaginea Marelui Rege care fugea înspăimântat, fugărit de nori negri și de vânturi vijelioase.

Lui Alexandru nu-i mai venea să părăsească acel loc plin de minunății, acel adevărat scrin al comorilor unde geniul omenesc dăduse cele mai înălțătoare dovezi ale valorii sale, dar îndatoririle și mesajele tatălui său îl chemau înapoi la Pella.

Mama sa, Olimpia, îi scrisese de mai multe ori, felicitându-l pentru lupta de la Cheroneea și mărturisindu-i că-i lipsea mult. În această insistență, uneori voalată, Alexandru intuia o adâncă neliniște, o suferință nemărturisită care, cu siguranță, trebuie că își avea motivația în vreun eveniment recent, într-o neliniște dureroasă, dacă-și cunoștea bine mama.

Plecă așadar într-o zi de la începutul verii împreună cu escorta sa, luând direcția spre miazănoapte. Intră în Beotia prin Tanagra, trecu pe lângă Teba într-o după-amiază cu arșiță, traversând câmpia sub razele fierbinți ale soarelui, și călări de-a lungul malurilor lacului Kopais, învăluit într-o ceață deasă.

Din când în când, un stârc, bătând rar din aripi, străpungea ceața care acoperea malurile mlăștinoase, asemenea unei fantome; țipetele unor păsări nevăzute treceau prin căldura umedă ca niște rugi înăbușite. Văluri negre atârnau la ușile caselor din sate, pentru că moartea lovise multe familii răpindu-le unele dintre ființele cele mai dragi.

Ajunse la Cheroneea a doua zi, pe înserat. I s-a apărut un oraș de fantasme sub cerul întunecat pe care luna nouă nu reușea să-l lumineze și nu reuși să-și amintească nici o imagine frumoasă din victoria obținută recent. Urletul șacalului și țipetele cucuvelelor îi dădură doar gânduri neliniștitoare tot timpul nopții pe care o petrecu, din coșmar în coșmar, sub cortul înălțat la adăpostul unui uriaș stejar singuratic.

Tatăl său nu veni să-l salute pentru că era în Lincestida ca să-i întâlnească pe șefii triburilor ilirice așa că tânărul reveni în palat, după asfințit, ca o persoană oarecare, întâmpinat doar de Peritas care, înnebunit de bucurie, alerga peste tot, se rostogolea pe jos scheunând și dând din coadă și apoi sărea pe stăpânul lui ca să-i lingă fața și mâinile.

Alexandru scăpă de el cu câteva mângâieri și urcă repede în apartamentele sale unde îl aștepta Kampaspe.

Fata îi alergă în întâmpinare și îl îmbrățișă strâns, apoi îi scoase hainele prăfuite și îl ajută la baie zăbovind mai mult

cu mâinile sale mângâietoare pe membrele tânărului obosite de lungul drum. Când Alexandru ieși din baie, ea începu să se dezbrace, dar chiar în clipa aceea intră Leptine. Era roșie la față și își ținea privirea plecată.

– Olimpia dorește să mergi la ea cât poți de repede – îi spuse. – Speră să rămâneți împreună să luați cina.

– Așa am să fac – răspunse Alexandru. Și, pe când Leptine se îndepărta, îi șopti lui Kampaspe la ureche să-l aștepte.

Când îl văzu, regina îl strânse într-o îmbrățișare furtunoasă.

– Ce s-a întâmplat, mamă? – o întrebă tânărul îndepărtându-se de ea și privind-o insistent.

Olimpia avea ochii mari și adânci ca lacurile de munte din țara ei natală iar privirea sa oglindea în acele clipe frământarea violentă a pasiunilor care îi tulburau sufletul.

Își plecă privirea mușcându-și buza de jos.

– Ce este, mamă? – repetă Alexandru.

Olimpia se întoarse către fereastră pentru a-și ascunde supărarea și rușinea.

– Tatăl tău are o amantă.

– Tatăl meu are șapte soții. Este un bărbat plin de temperament și nu i-a fost de-ajuns niciodată o singură femeie. În plus, este și regele nostru.

– De data aceasta este altceva. Tatăl tău s-a îndrăgostit de o fată care are vârsta surorii tale.

– S-a mai întâmplat. O să-i treacă.

– Îți spun eu că, de data asta, este altceva: este îndrăgostit, și-a pierdut mințile. Este ca... – scoase un suspin ușor – ca atunci când l-am cunoscut eu.

– Ce diferență este între ei?

– Mare – spuse – Olimpia. – Fata a rămas însărcinată și el vrea s-o ia de nevastă.

– Cine este? – întrebă Alexandru cu fața înnegurată.

– Euridice, fiica generalului Attalos. Înțelegi acum de ce sunt îngrijorată? Euridice este macedoneancă, o fată din nobilimea autentică a țării, nu este o străină ca mine.

– Asta nu înseamnă nimic. Tu ești de neam regal, descendentă din Pirus, fiul lui Ahile, și a Andromacăi, soția lui Hector.

– Povești, băiete. Să presupunem că fata naște un băiat...

Alexandru amuți, cuprins de o tulburare neașteptată. – Vorbește deschis. Spune ce gândești: nu ne aude nimeni.

– Să presupunem, deci, că Filip mă repudiază și că o declară regină pe Euridice, lucru pe care poate să-l facă: copilul Euridicei ar deveni moștenitorul legitim iar tu bastardul, fiul unei străine repudiate.

– De ce ar trebui să facă așa ceva? Tatăl meu m-a iubit întotdeauna, și și-a dorit să am tot ce era mai bun. M-a educat ca să devin un rege.

– Tu nu înțelegi. O fată frumoasă și atrăgătoare poate suci complet mintea unui bărbat matur iar un copil nou-născut va atrage asupra sa toată atenția pentru că îl va face să se simtă tânăr, având impresia că timpul care se scurge inexorabil se poate întoarce.

Alexandru nu știu ce să răspundă, dar se vedea că aceste cuvinte îl tulburaseră serios.

Se așeză pe un scaun și-și rezemă fruntea în palma stângă, ca pentru a-și aduna gândurile. – Ce-ar trebui să fac, după părerea ta?

– Nu știu nici eu – recunoscu regina. – Sunt revoltată, tulburată, furioasă din cauza umilinței la care sunt supusă. Doar dacă aș fi bărbat...

– Eu sunt bărbat – îi atrase atenția Alexandru.

– Ești, însă, fiul lui.

– Ce vrei să spui?

– Nimic. Umilința pe care trebuie s-o suport mă face să-mi pierd cumpătul.

– Atunci, ce-ar trebui să fac, după părerea ta?

– Nimic. Acum nu se poate face nimic. Am vrut, însă, să vorbesc cu tine ca să te pun în gardă, pentru că de-acum înainte s-ar putea întâmpla orice.

– E chiar atât de frumoasă? – întrebă Alexandru.

Olimpia lăsă capul în jos și se vedea cât de greu îi era să răspundă la o asemenea întrebare. – Mai mult decât îți poți închipui. Tatăl ei, Attalos, i-a adus-o în pat. Este clar că are un plan precis și știe că are de partea lui mulți dintre nobilii macedoneni. Știu, ei mă urăsc.

Alexandru se ridică pentru a o saluta.

– Nu rămâi la cină? Am pus să se prepare ceva și pentru tine. Mâncăruri care îți plac.

– Nu mi-e foame, mamă. Pe deasupra, sunt și obosit. Scuză-mă. O să ne vedem din nou. Tu încearcă să te liniștești. Nu cred că, pe moment, s-ar putea face mare lucru.

Ieși tulburat de cele ce vorbise cu mama lui. Ideea că tatăl său l-ar fi putut îndepărta într-o clipă de gândurile și de planurile pe care și le făcuse nu-l încercase niciodată și nu s-ar fi așteptat nici în ruptul capului să se întâmple așa ceva într-un moment în care meritase din plin recunoștința lui datorită contribuției determinante la marea victorie de la Cheroneea și îndeplinirii delicatei misiuni de la Atena.

Ca să-și alunge gândurile rele coborî la grajduri ca să-l vadă pe Ducipal și calul îi recunoscu imediat vocea și începu să bată din copite și să necheze. În grajd era ordine perfectă și mirosea a fân proaspăt. Pielea animalului era lucioasă, coama și coada erau pieptănate ca părul unei fete. Alexandru se apropie și-l îmbrățișă, mângâindu-l mult timp pe gât și pe bot.

– În sfârșit, te-ai întors! – spuse o voce din spatele său. – Știam că o să te găsesc aici. Ei! Cum ți se pare Ducipal al tău? Vezi cum l-am îngrijit? Ca pe o femeie frumoasă, ți-am promis asta.

– Hefestion, tu ești!

Tânărul făcu un pas înainte și-l bătu pe spate.

– Ei, banditule, mi-ai lipsit.

Alexandru îl bătu și el pe umeri. – Și tu, hoț de cai.

Se strânseră în brațe într-o îmbrățișare aspră și bărbătească, mai puternică decât prietenia, decât timpul, decât moartea.

Alexandru se întoarse târziu în camerele sale și o găsi pe Leptine adormită, culcată pe podea în fața ușii sale având alături lampa stinsă.

Se aplecă s-o privească în tăcere înainte de a o ridica cu grijă în brațe, apoi o așeză pe pat și-i atinse ușor gura cu un sărut. În seara aceea, Kampaspe îl așteptă în zadar.

Filip se întoarse la câteva zile după aceea, îl chemă imediat în camerele sale și, îndată ce-l văzu, îl îmbrățișă impetuos. – Pe toți zeii, arăți minunat: cum te-ai descurcat la Atena? – Simți, însă, că fiul său îl îmbrățișa cu o oarecare stânjeneală.

– Ce se întâmplă, băiete? Nu cumva te-au amețit atenienii ăia! Sau te-ai îndrăgostit? Oh, pe Hercule, să nu-mi spui că te-ai îndrăgostit. Ah! Eu ți-o dăruiesc pe cea mai pricepută dintre curtezane și el se îndrăgostește de... de cine? De o ateniancă frumoasă? Nu-mi spune, știu: farmecul atenienilor nu are egal. Ah, asta chiar că-i bună: trebuie să i-o povestesc lui Parmenion.

– Nu sunt îndrăgostit, tată. Am auzit, însă, că tu ești îndrăgostit.

Filip se blocă pentru o clipă și, după aceea, începu să măsoare camera cu pași mari. – Maică-ta. Maică-ta! – exclamă el. – Este invidioasă, o mănâncă gelozia și dușmănia. Pe deasupra, vrea să te asmută împotriva mea. Așa este, nu-i adevărat?

– Ai o altă femeie – îi spuse Alexandru pe un ton rece.

– Și ce-i cu asta? Nu-i nici prima și n-o să fie nici ultima. Este o floare, frumoasă ca soarele, ca Afrodita. Chiar mai frumoasă! M-am trezit cu ea, goală, în brațe, cu două țâțișoare ca două pere coapte, cu pielea catifelată, depilată, parfumată, și și-a desfăcut coapsele: ce-ar fi trebuit să fac? Mama ta mă

urăște, mă disprețuiește, ar scuipa după mine ori de câte ori mă vede! Iar copila asta e dulce ca mierea.

Se trânti pe un scaun și, cu un gest iute, își trase mantia peste genunchi, semn că era tare furios.

– Tată, nu trebuie să-mi dai socoteală mie despre cine îți intră în pat.

– Încetează să-mi mai spui așa: „tată": suntem singuri!

– Dar mama se simte umilită, respinsă, și este îngrijorată.

– Am priceput! – urlă Filip. – Am priceput! Ea încearcă să ne învrăjbească. N-are nici un pic de minte.

Vino, vino cu mine! Uite ce surpriză îți pregătisem, înainte ca tu să-mi strici ziua cu prostiile astea. Vino!

Îl duse în jos pe o scară și, apoi, în capătul unui coridor, în zona atelierelor. Deschise larg o ușă împingând-o cu putere.

– Privește!

Alexandru se trezi într-o cameră luminată printr-o fereastră mare, laterală. Văzu, așezat pe o masă, un basorelief din argilă, rotund ca un medalion, care îl înfățișa pe el, din profil, cu părul încins de o cunună de lauri, la fel ca a zeului Apolo.

– Îți place? – întrebă o voce dintr-un ungher întunecos.

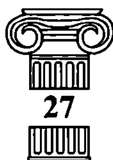
– Lisip! – exclamă Alexandru răsucindu-se și îmbrățișându-l pe maestru.

– Îți place? – întrebă din nou Filip din spatele lui.

– Dar ce este?

– Este modelul unui stater, moneda de aur a regatului Macedoniei care va fi bătută începând de mâine pentru a aminti de victoria ta de la Cheroneea și de faptul că ești demn să moștenești tronul. Va circula în întreaga lume, în zece mii de exemplare – răspunse regele.

Alexandru, năucit, lăsă capul în jos.

27

Gestul lui Filip și prezența lui Lisip la curte contribuiră la risipirea, într-o oarecare măsură, a norilor care întunecaseră pentru scurt timp raporturile dintre tată și fiu, dar Alexandru își dădu seama el însuși foarte curând cât de importantă era legătura care-l unea pe tatăl său de tânăra Euridice.

Cu toate acestea, obligațiile politice presante îi îndepărtară, atât pe rege cât și pe prinț, de asemenea treburi private de la curte.

Sosise răspunsul regelui persan Arses și era chiar mai jignitor decât scrisoarea lui Filip. Eumene i-l citi regelui îndată după sosirea curierului.

Arses, rege al persanilor, Rege al Regilor, lumină a arienilor și stăpân în cele patru colțuri ale lumii, către macedoneanul Filip.

Ce a făcut tatăl meu Artaxerxe, al treilea cu acest nume, a făcut bine și tu ești acela care, în primul rând, ar trebui să ne plătești un tribut așa cum au făcut și predecesorii tăi, tu fiind unul dintre vasalii noștri.

Filip îl chemă imediat pe Alexandru și-i arătă mesajul.

– Totul decurge așa cum prevăzusem: planul meu prinde contur în toate detaliile. Persanul refuză să plătească pentru pagubele

pe care ni le-a adus tatăl său și asta este mai mult decât suficient ca să pornesc războiul împotriva lui. Iată că visul meu devine realitate. Eu îi voi uni pe toți grecii din patria-mamă și din coloniile aflate în Orient, eu voi salva cultura elenă și o voi impune peste tot. Demostene nu mi-a înțeles planul și m-a condamnat pentru că aș fi fost un tiran, dar privește puțin în jurul tău! Grecii sunt liberi și eu am instalat o garnizoană macedoneană doar pe acropola din Teba. I-am ocrotit pe arcadieni și pe mesenieni, am fost de mai multe ori un apărător al sanctuarului din Delfi.

– Vrei cu adevărat să mergi în Asia? – întrebă Alexandru care, dintre toate laudele pe care și le aducea tatăl său, fusese impresionat doar de acea afirmație.

Filip îl privi țintă în ochi.

– Da. Și, la Corint, îi voi anunța pe aliați despre asta. Le voi cere tuturor să dea un număr de oameni și de corăbii de război pentru această inițiativă pe care nici un grec n-a reușit vreodată s-o ducă la bun sfârșit.

– Și crezi că te vor urma?

– Nu mă îndoiesc – răspunse Filip. – Le voi explica tuturor că scopul expediției este de a elibera orașele grecești din Asia de dominația barbarilor. Nu pot să dea înapoi.

– Acesta este, însă, adevăratul scop al expediției?

– Avem cea mai puternică armată din lume, Asia este imensă, și nu există piedici în calea unui om care poate și vrea să-și cucerească gloria, fiul meu – afirmă regele.

La doar câteva zile după aceea, la Pella sosi un alt musafir, pictorul Apele, pe care mulți contemporani îl socoteau drept cel mai mare din întreaga lume. Fusese chemat de Filip pentru a-i face un portret împreună cu regina, desigur, cu retușurile și cu adăugirile necesare, într-un tablou oficial care trebuia să fie păstrat în sanctuarul din Delfi, dar Olimpia refuză să pozeze alături de soțul ei, așa că Apele trebui s-o pândească din depărtare pentru a face schițele necesare lucrării definitive.

Rezultatul final îl entuziasmă, totuși, pe Filip care îi ceru pictorului să-i facă un portret și lui Alexandru, dar tânărul refuză.

– Aș vrea, însă, ca tu s-o pictezi pe o prietenă de-a mea – îi spuse. – Goală.

– Goală de tot? – întrebă Apele.

– Da. Duc dorul frumuseții ei atunci când mă aflu undeva departe. Vreau să-mi faci un tablou nu prea mare, ca să-l pot lua peste tot cu mine, dar să-i semene perfect.

– O să ai impresia c-o vezi în carne și oase, stăpâne – îl asigură Apele.

Așa încât Kampaspe, despre care se spunea că era cea mai frumoasă femeie din toată Grecia, îi poză goală în toată splendoarea ei, în fața celui mai mare dintre pictorii acelor vremuri.

Alexandru era nerăbdător să vadă și să admire rezultatul unei asemenea întâlniri extraordinare și, în fiecare zi, trecea prin camera în care lucra pictorul pentru a vedea ce progrese a mai făcut, dar își dădu seama destul de curând că nu existau progrese, sau nu existau aproape deloc. Apele continua să facă schițe și le rupea ca să facă altele noi.

– Bine, dar tabloul ăsta este ca pânza pe care o țesea Penelopa. – Ce anume nu merge?

Era clar că Apele se afla în încurcătură. Privea la frumosul model, apoi la Alexandru și, apoi, din nou la fată.

– Ce mai este? – întrebă iar prințul.

– Este că... Este că nu pot suporta ideea despărțirii de o asemenea strălucire a frumuseții.

Alexandru îi privi și el pe Kampaspe și pe artist și-și dădu seama că, în îndelungatele ședințe... artistice, nu se ocupaseră doar de arta picturii. – Am înțeles – spuse el. În acele momente îi apăru în minte Leptine care avea mereu ochii roșii de plâns și se gândi că nu va duce, în viitor, lipsă de femei la fel de frumoase, dacă ar fi dorit aceasta. Mai avea în vedere și faptul că, din zi în zi, Kampaspe devenea tot mai impertinentă și avea pretenții din ce în ce mai mari. Se apropie, atunci, de

pictor și-i șopti la ureche: – Am o propunere pentru tine. Tu îmi lași tabloul și eu îți las fata. Bineînțeles, dacă ea nu are nimic împotrivă.

– Oh, stăpâne... – bâigui marele artist profund mișcat. – Cum aș putea să-ți mulțumesc. Eu... Eu...

Tânărul prinț îl bătu cu o mână pe umăr: – Important este să fiți fericiți, iar tabloul să fie reușit. – Deschise, apoi, ușa și ieși.

Filip și Alexandru descinseră în Corint către sfârșitul verii și fură găzduiți pe cheltuiala orașului. Alegerea locului nu era întâmplătoare: la Corint, cu o sută cincizeci de ani înainte, grecii juraseră să reziste în fața invadatorului persan și, de acolo, trebuia să plece un nou legământ care să-i unescă pe toți grecii de pe continent și de pe insule într-o mare expediție care avea drept țintă Asia. Era o inițiativă care ar fi făcut să pălească până și gloria dobândită prin războiul din Troia cântat de Homer.

Într-un discurs pasionant, ținut în fața delegaților, Filip le aduse aminte acestora de toate fazele conflictului dintre Europa și Asia, fără să omită nici episoadele mitologice; aminti de morții de la Maraton și de la Termopile, incendierea acropolei ateniene și a templelor orașului. Deși era vorba despre întâmplări petrecute în urmă cu multe generații, ele se păstrau încă vii în memoria poporului, aceasta și pentru că Persia nu încetase niciodată să se amestece în treburile interne ale statelor grecești.

Mai mult, însă, decât aceste palide amintiri despre năvălirile persane, a contat puterea lui Filip de a-i convinge, conștiința faptului că nu exista alternativă la dorința sa și că din maniera sa de a face politică făcea parte și războiul. Soarta tristă a Tebei și a aliaților săi era încă vie în fața ochilor tuturor.

La sfârșit, adunarea i-a acordat regelui macedonenilor misiunea de condotier panelenic într-o mare expediție împotriva Persiei, dar mulți dintre delegați credeau că era vorba doar despre o manevră propagandistică. Se înșelau, însă.

Alexandru avu posibilitatea de a vizita în acele zile Corintul pe care nu-l mai văzuse niciodată. Urcă, însoțit de Callistene, pe acropola practic de necucerit și admiră mărețele temple, al lui Apolo și al lui Poseidon, zeul mării, protector al orașului.

Fu impresionat, în special, de „ascensorul naval", o mașinărie spectaculoasă care permitea corăbiilor să treacă din golful Egina în golful Corintului, traversând istmul stâncos care le despărțea și evitând ocolirea pe mare a Peleoponesului și a micilor sale peninsule care aveau țărmurile pline de stânci periculoase.

Era vorba despre un jgheab din lemn, uns în permanență cu seu de vită, care urca din golful Egina, ajungea în punctul cel mai înalt al istmului și, apoi, cobora pe celălalt versant în golful Corint. Corabia care trebuia să treacă dintr-un golf în celălalt era trasă pe acest jgheab de mai multe perechi de boi până în punctul cel mai înalt; aici se oprea așteptând să sosească o altă corabie care era legată de pupa celei dintâi cu o funie groasă astfel încât, în timp ce prima cobora, o trăgea în sus pe cealaltă care, în același timp, constituia prin greutatea ei un fel de frână, încetinind coborârea primei ambarcațiuni. Când corabia a doua ajungea în vârf, de ea se agăța o a treia și așa mai departe.

– Nu s-a gândit nimeni să sape un canal ca să lege între ele cele două golfuri? – le întrebă Alexandru pe gazdele sale corintiene.

– Dacă zeii ar fi dorit ca marea să se afle în locul uscatului, ar fi făcut din Pelopones o insulă, nu crezi? – răspunse ghidul lor. – Adu-ți aminte ce-a pățit Marele Rege al persanilor în timpul invadării Greciei: a construit un pod peste mare pentru ca armata lui să treacă Strâmtorile și a săpat un canal care traversa peninsula de la muntele Athos ca să poată trece prin el flota sa, dar, apoi, a suferit o înfrângere zdrobitoare, atât pe uscat cât și pe mare, ca pedeapsă pentru trufia sa.

– Așa este – admise Alexandru. – Tatăl meu m-a dus odată să văd acel șanț enorm și mi-a povestit despre expediția Marelui Rege. Din cauza asta m-am gândit la un canal.

I se mai spuse și că, în apropiere, trăia Diogene, celebrul filosof cinic despre care se povesteau lucruri de necrezut.

– Știu – răspunse Alexandru. – Aristotel mi-a vorbit despre doctrina cinicilor. Diogene consideră că numai dacă renunță la tot ce este inutil, omul poate scăpa de orice fel de dorință, scăpând astfel și de cauzele nefericirii sale.

– O teorie ciudată – interveni Callistene. – Să te lipsești de toate nu ca să dobândești fericirea, ci doar nepăsarea, mi se pare un mod de viață prostesc și, în plus, o irosire a energiilor. Ar fi ca și cum am arde lemne numai ca să vindem cenușa rezultată, nu crezi?

– Se poate – îi acceptă opinia Alexandru. – Și totuși, mi-ar plăcea să-l cunosc. Este adevărat că locuiește într-un vas pentru ulei?

– Perfect adevărat. În timpul ultimului război, când trupele tatălui tău ne țineau sub asediu, toți locuitorii orașului erau ocupați cu refacerea zidurilor de apărare și alergau în toate părțile după cele trebuitoare acestor lucrări. La un moment dat, Diogene începu să-și împingă vasul care-i servea de locuință spre vârful unei coline și, apoi, îl rostogolea la vale, pentru ca, ajuns acolo, să pornească din nou spre vârf. „De ce faci asta?" l-a întrebat lumea. Și el răspundea: „Fără nici un motiv. Dar toți ceilalți erau atât de ocupați încât nu mi se părea frumos ca eu să stau cu mâinile în sân". Poftim, asta spune totul despre un asemenea om. Gândiți-vă că singurul său obiect casnic este o strachină de lut cu care ia apă de la fântână, dar, într-o zi, a văzut un copil care bea apă din căușul palmelor și atunci a aruncat și vasul. Chiar ați vrea să-l vedeți?

– Da, te rog – răspunse Alexandru.

– Ei, dacă ții neapărat – bombăni Callistene cu un aer de superioritate. – N-o să fie un spectacol dintre cele mai

frumoase. Știi, nu-i așa, de ce Diogene și discipolii săi sunt numiti „cinici"? Pentru că, după doctrina lor, nimic din ce este natural nu este obscen, așa că fac totul în văzul lumii, precum câinii.

– Așa este – confirmă ghidul lor. – Veniți, nu locuiește, dacă pot spune așa, departe de aici. Stă pe marginea străzii, acolo unde poate primi mai lesne pomană din partea trecătorilor.

Merseră puțin pe drumul care ducea de la „ascensorul naval" la sanctuarul lui Poseidon și Alexandru îl văzu de departe.

Era un bătrân cam de șaptezeci de ani, gol pușcă, și stătea rezemat cu spinarea de un vas uriaș din pământ ars în interiorul căruia se puteau vedea o saltea de paie și o zdreanță ca învelitoare. Cușca lui Peritas, se gândi Alexandru, era cu siguranță, mult mai confortabilă. Culcat pe pământ, mai era și un cățel, un animal fără stăpân, care probabil că mânca împreună cu el din același vas și dormea în același culcuș.

Diogene își ținea brațele sprijinite pe genunchi iar capul îi era dat pe spate, rezemat de peretele vasului ce-i servea drept locuință, încălzindu-se la soarele ultimelor zile de vară. Era chel aproape în întregime, dar părul de la ceafă îi crescuse până pe la jumătatea spatelui. Avea fața uscățivă, brăzdată de zbârcituri dese și adânci și încadrată de o bărbuță rară și cu goluri, pomeții ieșiți în afară și orbite adânci sub o frunte înaltă și oarecum senină. Ținea ochii închiși și stătea absolut nemișcat.

Alexandru se opri în fața lui și-l privi mult timp în tăcere, fără ca el să dea vreun semn că i-ar fi simțit prezența și fără să fi deschis nici o clipă ochii.

Tânărul prinț se întreba ce gânduri puteau trece pe sub fruntea aceea înaltă, în acel craniu masiv așezat pe un gât subțiratic și pe acel corp firav și istovit. Ce anume îl putuse face, după o viață petrecută în cercetări asupra sufletului omenesc, să zacă gol și într-o asemenea mizerie pe marginea unui drum, obiect al batjocurii și al milei trecătorilor?

Se simți impresionat de acea sărăcie orgolioasă, de simplitatea aceea totală, de acel corp care parcă dorea ca apropierea morții să-l găsească lipsit de orice adaos, la fel ca în momentul nașterii.

Ar fi vrut ca Aristotel să fie acolo cu el, ar fi vrut să asiste la duelul dintre cele două minți, sub soarele de vară, ca niște ași ai mânuirii lăncii și sabiei și ar fi vrut să-i spună cât de mult îl admira. Nu reuși să scoată decât o frază stângace:

– Te salut, Diogene. Cel pe care-l ai în față este Alexandru al Macedoniei. Cere-mi orice vrei și aș fi fericit să-ți dau orice.

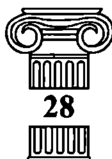
Bătrânul deschise gura știrbă: – Orice? – întrebă el cu o voce pițigăiată, fără măcar să deschidă ochii.

– Orice – repetă Alexandru.

– Atunci, dă-te mai la o parte pentru că îmi faci umbră.

Alexandru se mișcă din loc imediat și se așeză într-o parte, la picioarele sale ca un unul care cere ceva. Se îndreptă către Callistene și-i spuse:

– Lăsați-ne singuri. Nu știu dacă o să-mi spună mare lucru, dar dacă o va face, vor fi cuvinte care nu pot fi scrise, prietene. – Callistene văzu că ochii îi străluceau. – Poate că tu ai dreptate, poate că totul este o irosire de energie, ca și cum ai arde lemne ca să vinzi cenușa lor, dar eu aș da orice ca să știu ce se petrece sub pleoapele acelea închise. Și, crede-mă, dacă n-aș fi Alexandru, aș vrea să fiu Diogene.

28

Nimeni n-a aflat ce-au vorbit, dar Alexandru nu uită niciodată de acea întâlnire și poate că nici Diogene.

Două zile mai târziu, Filip și cu suita sa porniră spre nord, spre Macedonia și prințul plecă și el cu ei.

Ajuns la Pella, regele începu pregătirile pentru marea expediție din Orient. Aproape în fiecare zi se ținea un consiliu de război la care participau generalii, Attalos, Clito cel Negru, Antipatros și Parmenion, pentru a organiza recrutarea soldaților, echiparea lor, aprovizionarea. Bunele raporturi cu Atena asiguraseră siguranța circulației pe mare și transportul armatei în Asia prin intermediul flotei macedonene și al corăbiilor din flotele aliate.

Alexandru fu complet absorbit de această activitate febrilă și părea că nu mai ia prea mult în seamă sarcina Euridicei și nici neliniștile mamei sale, care îi trimitea mereu scrisori când era plecat sau îl chema ca să aibă cu el discuții între patru ochi, atunci când se găsea în palat.

Olimpia purta o corespondență asiduă și cu fratele său, Alexandru al Epirului, pentru a se asigura de sprijinul lui: se simțea mai singură decât niciodată, în declin, izolată în singurătatea apartamentelor sale.

Nu se mai gândea la nimic altceva și nu mai vorbea decât despre această situație tristă în care se afla, cu persoanele care-i

mai erau apropiate și credincioase. Își prevedea un viitor ca de închisoare, într-o izolare totală. Știa, de fapt, că, în momentul în care noua regina ar fi fost învestită cu noile sale prerogative, ei nu-i mai erau permise nici aparițiile în public; nu-i mai rămâneau nici măcar ocaziile oficiale de a se întâlni cu oaspeții și cu delegațiile străine, de a se întreține în apartamentele sale cu soțiile sau prietenele celor care veneau în astfel de vizite.

Se temea, în special, că va pierde și ce mai rămăsese din puterea sa personală ca mamă a moștenitorului tronului.

Alexandru era, în schimb, mai liniștit, înconjurat de prietenii săi care îi arătau în fiecare zi devotament și fidelitate.

Se bucura, mai ales, de stima profundă și sinceră a generalilor Parmenion și Antipatros, brațul drept și brațul stâng al regelui, care îl văzuseră în acțiune atât ca bărbat de stat, cât și ca soldat pe câmpul de luptă. Știau că regatul avea să fie în siguranță dacă încăpea într-o bună zi pe mâinile sale. În realitate, însă, situația dinastiei nu era foarte limpede: verii lui Alexandru, Amintas și fratele acestuia, Archleos, ar fi putut găsi oricând susținerea unor anumite grupuri din cadrul nobilimii, pe când fratele său vitreg, Arrideus, pe jumătate nătâng, părea că, pe moment, nu-i poate da vreo bătaie de cap.

Data căsătoriei lui Filip fu anunțată oficial pe la începutul iernii și, deși era de așteptat, avu efectul unui trăznet.

I-a uimit pe toți solemnitatea extraordinară pe care regele vroia s-o imprime ceremoniei și fastul cu care era pregătit acest moment. Eumene, acum șef cu puteri depline al secretariatului regal, îl informa pe Alexandru despre fiecare detaliu: rangul invitaților, cheltuielile pentru toalete, podoabe, mâncăruri, vinuri, aranjamentele de tot felul, bijuteriile pentru mireasă și pentru damele sale de onoare.

Alexandru încerca s-o cruțe pe mama sa de aflarea tuturor acestor amănunte, ca să nu-i provoace o și mai mare supărare,

dar Olimpia avea ochi și urechi peste tot și i se comunicau tot ce se întâmpla și, mai ales, tot ce îl privea pe însuși fiul său.

Când mai era doar puțin timp până la ziua cea mare, regina primi în mod oficial din partea regelui invitația de a participa la nuntă și aceeași invitație îi fu adresată și lui Alexandru. Știau amândoi că o invitație din partea lui Filip era, în realitate, un ordin și, atât mama, cât și fiul, se grăbiră, chiar dacă fără voia lor, să ia parte la ceremonie și la banchetul somptuos care trebuia să aibă loc îndată după aceea.

Eumene făcuse minuni într-o echilibristică foarte dificilă, aceea de a așeza paturile și mesele pentru invitați în așa fel încât să evite întâlniri nedorite care ar fi dus inevitabil la certuri și chiar și la încăierări. Șefii de triburi și principii macedoneni făceau parte, mai mult sau mai puțin, dintr-o tabără sau din cealaltă, și atunci când vinul începea să curgă în valuri, era posibil ca și sângele să curgă tot așa din cauza unor vorbe sau a unui gest greșit interpretate.

Mireasa era încântătoare și purta toate însemnele unei regine, dar semnele sarcinii nu puteau fi ascunse. Purta o diademă de aur iar părul îi era strâns la ceafă într-un conci prins cu ace mari de aur care aveau măciulie de coral; era îmbrăcată într-un peplos țesut cu fir de argint și împodobit cu broderii de o frumusețe deosebită care imitau stilul pictorilor ceramiști reproducând o scenă de dans al unor fete în jurul statuii zeiței Afrodita și avea pe cap voalul nupțial care-i acoperea o parte din frunte.

Alexandru, în calitatea sa de moștenitor al tronului, trebui să asiste de aproape la ceremonie și, chiar și după aceea, trebuia să se afle mai mereu în preajma tatălui său.

Olimpia, în schimb, cu damele sale de companie, se afla în partea opusă lui Filip, la capătul celălalt al sălii de banchete și, cu ea, preferase să stea prințesa Cleopatra care, după cât se spunea, nu prea era de acord cu Euridice, de aceeași vârstă cu ea.

Paturile erau aranjate pe cele patru laturi ale unui dreptunghi și, doar la capătul laturii lungi, exista o trecere pentru a permite accesul bucătarilor care aduceau platourile cu mâncăruri și circulația servitorilor care turnau vin în pahare și adunau în permanență de pe pardoseală resturile aruncate de meseni.

Un grup de cântărețe din flaut începuse să cânte și câteva dansatoare se învârteau printre mese și în spațiul din mijlocul dreptunghiului format de ele. Atmosfera începea să se încingă și Alexandru, care nu băuse nici măcar o picătură de vin, trăgea cu coada ochiului, fără ca nimeni să-l observe, înspre mama sa. Era foarte frumoasă și cu o ținută mândră, fața palidă, privirea rece; părea că domină acel ospăț care aducea cu o bacanală, larma celor care băuseră deja prea mult, muzica stridentă a flautistelor, ca statuia unei divinități neîndurătoare a răzbunării.

Nu se-atinse nici de mâncare și nici nu bău nimic, în timp ce Filip făcea tot felul de gesturi deșucheate fie cu tânăra mireasă care îi răspundea cu chicoteli rușinoase, fie cu balerinele care treceau pe lângă el. La fel făceau și ceilalți comeseni, în special macedonenii.

Veni și momentul toasturilor și, conform ceremonialului, socrul ridică primul cupa ca să rostească urările. Attalos nu era mai treaz decât ceilalți: se ridică în picioare bălăbănindu-se și înălță cupa plină ochi, făcând să curgă vinul pe perna lui brodată și chiar și pe hainele vecinilor săi. Spuse, apoi, cu o voce nesigură: – Toastez în cinstea perechii regale, a virilității mirelui și a frumuseții miresei. Fie ca zeii să ne dea un moștenitor legitim al tronului Macedoniei!

Era cea mai nefericită frază pe care ar fi putut s-o spună în acel moment, aceasta și pentru că făcea aluzie la vorbele care circulau în rândul nobilimii mecedonene pe seama infidelității reginei și-i aduceau o jignire cumplită moștenitorului desemnat.

Figura Olimpiei căpătă o paloare ca de mort. Toți aceia care auziseră clar toastul lui Attalos amuțiră și se întoarseră

către Alexandru care sărise în picioare, roșu la față, pradă unuia dintre teribilele sale accese de furie.

– Idiotule ce ești! – strigă el. – Fecior de cățea! Atunci eu ce sunt? Un bastard? Retrage tot ce-ai spus sau te scopesc ca pe un porc! – și scoase sabia din teacă vrând să dea curs amenințării.

La auzul acestor cuvinte, Filip, furios pentru modul în care Alexandru îi insultase socrul și îi strica petrecerea de nuntă, ieșit din minți datorită și vinului pe care-l băuse, își scoase și el sabia și se repezi către fiul său. În sală se auziră din toate părțile strigăte, dansatoarele fugiră care încotro iar bucătarii se ascunseră pe sub mese ca să se pună la adăpost de uraganul care era pe cale să se dezlănțuie.

Dar, în timp ce căuta să sară de pe un pat pe altul ca să ajungă la fiul său care-l aștepta netulburat, Filip alunecă și se prăbuși cu mare zgomot pe pardoseală trăgând după el fețe de masă, tacâmuri și veselă, resturi de mâncare aterizând într-o băltoacă de vin roșu. Încercă să se ridice, dar alunecă iarăși și căzu, de data asta cu fața în jos.

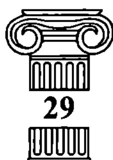
Alexandru se apropie de el cu sabia în mână și în sală se lăsă o tăcere mormântală. Dansatoarele tremurau îngrămădite într-un colț. Attalos era palid și moale ca o cârpă și un fir de salivă i se scurgea pe la colțul buzelor întredeschise. Tânăra mireasă se smiorcăia: – Opriți-i, pe toți zeii, să-i oprească, vă rog, cineva!

– Uitați-l, priviți-l bine! – strigă Alexandru cu un rânjet batjocoritor. – Bărbatul care vrea să treacă din Europa în Asia nu-i în stare nici măcar să treacă de pe un pat pe altul că se dă de-a dura cu picioarele în sus.

Filip se zvârcolea prin vin și printre resturile de mâncare mârâind: – Te ucid! Te ucid!

Dar Alexandru îi răspunse imediat: – O să fie mare lucru dac-o să reușești să te ridici și să te ții pe picioare – spuse el. Apoi, întorcându-se către servitori: – Ridicați-l și curățați-l.

Merse la Olimpia. – Hai să plecăm, mamă, aveai dreptate: aici nu mai este loc și pentru noi.

Alexandru ieși în fugă din palat ținându-și mama de mână, urmărit de urletele furibunde ale lui Filip. Îndată ce ajunseră în curte o întrebă:

– Te simți în stare să călărești sau vrei să pun să-ți pregătească o trăsură?

– Nu. Voi merge călare.

– Schimbă-ți hainele și fii gata la ușa de intrare în apartamentele tale: ajung și eu acolo în câteva clipe. Nu uita să-ți iei mantia și ceva haine mai groase. Mergem la munte.

– În sfârșit! – exclamă regina.

Alexandru alerga la grajduri, îl luă pe Ducipal și un murg sarmat gata înșeuat, cu valtrap și cu desagii de drum, și ieși din grajduri îndreptându-se către aripa de nord a palatului.

– Alexandru! Așteaptă! – strigă o voce în spatele lui.

– Hefestion! Întoarce-te, tatăl meu o să se supere pe tine.

– Nu mă interesează, nu te las singur. Unde te duci?

– În Epir, la unchiul meu.

– Pe ce drum o iei?

– Baroea.

– Pleacă. Eu vă ajung din urmă mai târziu.

– Bine. Salută-i pe ceilalți și spune-i lui Eumene să aibă grijă de Peritas.

– Măcar să-i dea câte un os în fiecare zi! – strigă tare după el Alexandru. – Ca să-i întărească dinții!

Prietenul lui îi flutură din mână, semn că înțelesese și dispăru din nou în interiorul grajdurilor.

Olimpia era deja pregătită. Își strânsese părul într-un coc, îmbrăcase o vestă de piele și o pereche de pantaloni tot din piele și avea pe umeri doi desagi cu pături și provizii și o pungă cu bani. Una dintre slujnice venea după ea plângând:
– Dar, regină... Regină...

– Du-te înăuntru și încuie-te în cameră – îi porunci Olimpia.

Alexandru îi dădu frâiele calului: – Mamă, unde-i Cleopatra? Nu pot pleca fără să-mi iau rămas bun de la ea.

– A trimis o slujnică să-mi spună că te așteaptă în atriumul de la apartamentul femeilor, dar să știi că orice clipă pierdută ne poate fi fatală.

– O să mă grăbesc, mamă.

Își trase pe cap gluga mantiei și alergă în locul unde-l aștepta sora sa, palidă și tremurând toată, purtând încă hainele de la nuntă.

Îndată ce-l văzu, Cleopatra îl îmbrățișă plângând: – Nu pleca, nu pleca. O să-l rog eu pe tata să te ierte, o să cad în genunchi în fața lui: n-o să mă poată refuza.

– El unde este acum?

– L-au dus în apartamentul lui.

– Beat?

Cleopatra dădu aprobator din cap.

– Trebuie să fug înainte să se trezească. De-acum înainte, aici nu mai este loc pentru mine și nici pentru mama noastră. O să-ți scriu dacă pot. Te iubesc, surioară.

Cleopatra izbucni într-un hohot de plâns și mai disperat și Alexandru trebui să se elibereze chiar cu forța din îmbrățișarea ei.

– Când o să ne mai vedem? – strigă fata în urma lui.

– Când or vrea zeii – răspunse Alexandru. – Dar o să te păstrez mereu la suflet.

Se întoarse alergând la locul de întâlnire cu mama sa. O găsi gata de plecare.

– Plecăm! – strigă el. Aruncă o privire înspre ea şi zâmbi.

– Mamă eşti tare frumoasă. Parcă ai fi o amazoană.

Olimpia scutură din cap. – O mamă este întotdeauna frumoasă în ochii copilului ei. Oricum, îţi mulţumesc, băiete. – Se urcă sprintenă în şa şi dădu pinteni calului. Alexandru îl îndemnă şi el cu călcâiele pe Ducipal şi porni la galop. Merseră pe alături de drumurile mai frecventate, o luară la un moment dat pe o cărare de ţară pe care Alexandru mersese de mai multe ori pe când se afla la Mieza şi făcură o bună bucată din drum înainte de lăsarea întunericului, fără să se fi întâmplat ceva care să-i îngrijoreze.

Se opriră de câteva ori ca să lase caii să se odihnească puţin şi să se adape, dar ajunseră în cele din urmă la codrul bătrân care acoperea Eordeea şi valea râului Haliakmon. Căutară un loc de popas într-o peşteră în care susura un izvor şi Alexandru lăsă caii să pască liberi. Se apucă, apoi, să aprindă focul cu două beţişoare şi cu un arc ca acela folosit pentru a da găuri.

– Aristotel m-a învăţat asta – îi explică. – Frecarea dă naştere căldurii.

– Te-ai simţit bine la Mieza?

– Au fost ani foarte frumoşi dar o viaţă ca aceea nu era pentru mine.

Apropie câteva frunze uscate de beţişoare şi începu să sufle peste ele până văzu ridicându-se o şuviţă de fum.

O flăcăruie, la început timidă, se ridică şi prinse viaţă pe măsură ce Alexandru mai punea deasupra frunze uscate şi vreascuri uscate.

Când focul începu să trosnească, tânărul puse lemne mai groase, apoi îşi întinse mantia pe pământ.

– Întinde-te, mamă. În seara asta îți pregătesc eu cina.

Olimpia se așeză și rămase cu ochii ațintiți, ca vrăjită, la dansul flăcărilor în singurătatea pădurii, în timp ce fiul ei desfăcea desagii, lua o pâine și o trecea prin flacără ca s-o împrospăteze. Tăie, apoi, cu cuțitul o bucată de brânză și i-o oferi.

Începură să mănânce în tăcere.

– Cina asta este cea mai gustoasă de mulți ani de când trăiesc prin locurile astea – spuse Olimpia – și într-un loc mai frumos decât orice palat. Mă simt ca și cum aș fi din nou copil prin munții mei.

Alexandru îi aduse apă de la izvor și i-o dădu într-un pahar din lemn de merișor. – Totuși, nici așa ceva nu este pentru tine. Ai avea curând nostalgia politicii, a relațiilor tale, a intrigilor tale. Nu crezi?

– Poate că ai dreptate. Acum, însă, lasă-mă să visez. Ultima oară când am dormit cu tine abia învățaseși să mergi. Și tatăl tău încă mă mai iubea.

Rămaseră mai mult timp vorbind cu voce scăzută ascultând și foșnetul vântului de seară printre crengile stejarilor și trosnetul flăcărilor de la focul lor de drumeți singuratici. În cele din urmă adormiră, obosiți de cele petrecute peste zi.

Peste amândoi coborâse o melancolie adâncă: erau proscriși și fugari, fără acoperiș deasupra capului și fără prieteni. Amândoi resimțeau cu amărăciune efectele despărțirii de un om dur, violent, despotic, dar în stare, ca nimeni altul, să se facă iubit.

În toiul nopții, Alexandru deschise ochii, trezit de un zgomot imperceptibil, și-și dădu seama că mama lui nu mai era alături de el. Se uită de jur-împrejur și văzu la o oarecare distanță o umbră lungă și cărarea care se așternea sub lumina lunii, printre trunchiurile seculare. Era Olimpia. Stătea dreaptă, în picioare, în fața unei plante enorme cu trunchiul scobit și părea că vorbește cu cineva. Se apropie cu precauție târându-și pașii pe mușchiul moale până ajunse la o distanță mică de ea

și o auzi că șoptește ceva într-o limbă necunoscută, apoi tăcea ca și cum primea un răspuns și apoi reîncepea, vorbind cu glas scăzut.

Alexandru rămase ascuns, observând-o de după un stejar, și văzu că mergea pe o cărare pe care se proiectau umbrele lungi ale ramurilor răsfirate în lumina diafană a lunii. Merse după ea, tot fără să facă nici un zgomot. Mama sa se opri în fața ruinelor unui sanctuar străvechi în care statuia de cult din lemn sculptat abia se mai distingea, aproape distrusă de timp și de intemperii. Imaginea din vremuri de demult a lui Dionisos, zeul exaltării orgiastice și al voluptății, se întrezărea în lumina tremurătoare a câtorva lămpi, semn că locul mai era încă vizitat.

Olimpia se apropie cu pas ușor de statuie, parcă încerca să schițeze un pas de dans, întinse mâna spre piedestalul ei și, între degete, îi apăru, ca prin farmec, un flaut din trestie din care ea începu imediat să cânte, lăsând să plutească pe aripile vântului câteva note pătrunzătoare și tărăgănate, o melodie magică și plină de taină care se înălță peste toate zgomotele nocturne ale pădurii, plutind în depărtare printre ramurile abia clătinate de adierile brizei nocturne.

Mai trecu ceva timp și o muzică păru să-i răspundă din pădure, un zvon nedeslușit care se îngâna acum când cu foșnetul frunzelor, când cu trilul îndepărtat al privighetorii, și, apoi, treptat, devenea mai clară și mai bine conturată: mai întâi o cascadă de note joase ca gâlgâitul unei fântâni din adâncul unei peșteri și, după aceea, mai înalte și mai limpezi.

Și acelea erau note ale unui flaut sau ale mai multor flaute primitive din trestie care scoteau un sunet prelung și întrerupt, ca și cum ar fi fost modelate de vânt.

Olimpia își lăsă instrumentul pe soclul statuii, se dezbrăcă de mantie și începu să danseze pe ritmul acelei melodii până când din pădure ieșiră bărbați și femei cu fețele acoperite de măști ca de fiare, cu aspect de satiri și de bacante. Unii suflau

în fluiere de trestie, alții începură să danseze în jurul idolului și al reginei, ca și cum ar fi recunoscut în ea o a doua divinitate.

Pe măsură ce dansul devenea mai iute și mai amețitor, alții soseau cu tobe și cu tamburine care dădeau un ritm din ce în ce mai frenetic. Nici una dintre aceste ființe nu putea fi recunoscută, din cauza întunericului și a măștilor, dar, treptat, corpurile se dezgoleau, se încolăceau unul în jurul altuia, mai întâi în vârtejul dansului și, apoi, pe pământ, în jurul statuii, în spasmele și zvârcolirile unor împreunări sălbatice.

În acest vălmășag de sunete și de forme, Olimpia devenise dintr-o dată țeapănă aidoma statuii din lemn a lui Dionisos, ca o divinitate a nopții. Bărbați mascați, goi sub razele lunii, se apropiară de ea aproape târându-se, ca niște animale.

Alexandru, excitat și tulburat în același timp de ceea ce vedea, era gata să pună mâna pe sabie când observă ceva care-l țintui locului, uluit, în spatele trunchiului de copac după care se ascunsese. Un șarpe enorm ieșea în acel moment de undeva de sub pământ, se îndrepta spre statuia zeului și, apoi, se încolăcea încet pe picioarele mamei sale.

Olimpia nu se mișca, avea membrele țepene iar ochii erau ațintiți în gol: părea că nu auzea și nu vedea nimic din tot ceea ce se întâmpla în jurul ei. Un alt șarpe ieși de sub pământ, apoi un altul și încă unul, și toți se încolăceau alunecând unul peste altul pe picioarele reginei.

Cel mai mare dintre toți, primul care apăruse, se ridică deasupra celorlalți și-și înfășură spiralele pe corpul Olimpiei până ce ajunse să-și ridice capul deasupra frunții reginei.

Muzica frenetică aproape că încetase cu totul, figurile mascate se retrăseseră către marginile luminișului, dominate și, parcă, înspăimântate de acea apariție supranaturală. Apoi, șarpele își deschise botul, limba despicată i se strecură afară și scoase același sunet pe care-l scosese și Olimpia din flautul său: o notă puternică și fluidă, joasă și fremătătoare ca glasul vântului printre stejari.

Felinarele se stinseră unul după altul și sub razele lunii Alexandru mai văzu doar solzii reptilelor sclipind în semiîntuneric și, apoi, dispărând în neant. Respiră profund și-și șterse fruntea brobonată de sudoare rece. Când privi din nou către micul sanctuar ruinat, luminișul era complet gol și cufundat în liniște, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

În clipa aceea, simți pe umăr atingerea unei mâini și se întoarse fulgerător cu sabia în mână.

– Eu sunt, fiul meu – spuse Olimpia privindu-l surprinsă. – M-am trezit și am văzut că tu nu erai acolo. Ce faci aici?

Alexandru întinse o mână spre ea și parcă nu-i venea să creadă ce vedea.

– Ce ai? – îl întrebă din nou regina.

Alexandru scutură din cap ca și cum ar fi încercat să se trezească dintr-un vis sau dintr-un coșmar și întâlni privirea mamei sale, ochii săi mai negri și mai adânci decât noaptea.

– Nimic – răspunse el. – Să ne întoarcem.

A doua zi se treziră când soarele făcu să scânteieze apa din izvor și porniră din nou la drum pornind în tăcere către apus. Părea că nici unul din ei nu îndrăznea să deschidă vorba.

La un moment dat, Alexandru se răsuci către ea. – Se povestesc despre tine lucruri ciudate – spuse el.

– Ce fel de lucruri? – întrebă Olimpia fără să se întoarcă.

– Se spune... Se spune că iei parte la ritualuri secrete și la orgiile nocturne ale lui Dionisos și că ai puteri magice.

– Și tu crezi asta?

– Nu știu.

Olimpia nu mai spuse nimic și călăriră mult timp, la pas, în tăcere.

– Te-am văzut astă-noapte – continuă mai târziu Alexandru.

– Ce-ai văzut?

– Te-am văzut conducând o orgie cu sunetul flautului tău și chemând șerpii de sub pământ.

Olimpia se întoarse spre el și-l fulgeră cu o privire înghețată, semănând cu lumina din ochii șarpelui care apăruse noaptea trecută.

– Tu mi-ai materializat visele și ai urmat spiritul meu prin păduri: un simulacru zadarnic, ca și umbrele morților. Asta pentru că tu ești o parte din mine și părtaș la o forță divină.

– Nu era un vis – susținu Alexandru. – Sunt sigur de ceea ce am văzut.

– Există locuri și timpuri în care visul și realitatea se confundă, există persoane care pot trece peste granițele realității și să călătorească în regiunile în care domnește misterul. Într-o zi, tu mă vei părăsi și eu va trebui să ies din corpul meu și să zbor în noapte până la tine ca să te văd, ca să-ți ascult vocea și respirația, ca să-ți fiu aproape în orice clipă în care ai putea avea nevoie de mine.

Nici unul dintre ei nu mai scoase vreun cuvânt până când soarele se ridică sus, pe cer, și până când ajunseră pe drumul care ducea la Beroea. Acolo îi ajunse din urmă Hefestion și Alexandru coborî de pe cal și-i alergă în întâmpinare.

– Cum ai făcut ca să ne găsești? – îl întrebă.

– Ducipal al tău lasă peste tot urme ca un taur sălbatic. Așa că n-a fost prea greu.

– Noutăți?

– Nu-ți pot spune mare lucru. Am plecat la puțin timp după voi. Cred, însă, că regele era atât de beat încât nu se putea ține pe picioare. Cred că l-au spălat și l-au culcat.

– Crezi că va pune să fim urmăriți?

– De ce?

– Vroia să mă ucidă.

– Băuse doar prea mult. Parcă-l aud. Îndată ce se va trezi, va întreba: „Unde-i Alexandru?”.

– Nu știu. S-au spus cuvinte grele. Este greu pentru amândoi să le uităm. Și chiar dacă tatăl meu ar fi dispus să le uite, s-ar găsi întotdeauna cineva gata să i le amintească.

– Posibil.

– I-ai spus lui Eumene de câine?

– A fost primul lucru pe care l-am făcut.

– Bietul Peritas. O să-i fie greu fără mine: va crede că l-am părăsit.

– Mai sunt și alții care nu se vor simți bine în lipsa ta, Alexandru. Nici eu n-aș fi putut să suport să mă aflu departe de tine: de asta am și vrut să vin cu tine.

Îndemnară caii ca s-o ajungă din urmă pe Olimpia care o luase singură înainte.

– Multă sănătate reginei mele – spuse Hefestion.

– Te salut, băiatul meu – răspunse Olimpia. Și își văzură de drum împreună.

– Unde-i Alexandru?

Filip abia ieșise din baie și femeile îi masau umerii și spatele cu un cearceaf de in.

Aghiotantul de campanie se apropie. – Nu-i aici, Măria Ta.

– Văd și eu că nu-i aici. Pune să-l cheme.

– Vreau să spun că a plecat.

– A plecat? A plecat, unde?

– Nu se știe, Măria Ta.

– Aha! – strigă Filip dând de pământ cu cearceaful și plecând gol, cu pași mari, către dormitor. – Vreau să-l văd aici, imediat, ca să-și ceară scuze pentru ceea ce mi-a spus! M-a făcut de râs în fața musafirilor și a soției mele. Să-l găsiți și să mi-l aduceți imediat! O să-l iau la palme până o să-i umflu fața și-o să-l umplu de sânge, o să-l iau și-n șuturi, o să... – Aghiotantul stătea țeapăn și nu scotea o vorbă. – Pe Zeus, mă asculți?

– Te-am ascultat, Măria Ta, dar Alexandru a plecat imediat după ce a ieșit din sala de banchet și tu erai prea... prea indispus ca să iei măsurile necesare și...

– Vrei să spui că eram prea beat ca să pot da ordine? – îi urlă Filip în față, întorcându-se spre el.

– Adevărul este, Măria Ta, că nu ne-ai dat ordine în privința asta și...

– Chemați-o pe regină! Imediat!

– Pe care dintre ele, Măria Ta? – întrebă aghiotantul de campanie din ce în ce mai încurcat.

– Cum care, dar-ar boala în tine! Ce vrei să fac cu fetișoara aia? Cheam-o imediat pe regină!

– Regina Olimpia a plecat cu Alexandru, Măria Ta.

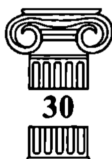
Urletul regelui se auzi până la cel mai îndepărtat corp de gardă, cel din capătul curții. La scurt timp după aceea, aghiotantul fu văzut coborând în fugă scările și împărțind ordine tuturor celor care-i ieșeau în cale. Aceștia săreau pe cai și plecau în goana mare spre toate zările.

În aceeași zi, delegațiile străine își luară și ele rămas bun și Filip trebui să le primească și să le mulțumească pentru bogatele daruri de nuntă pe care le aduseseră. Îndeplinirea acestor obligații i-a ocupat tot timpul dimineții și al după-amiezii.

Seara era obosit și scârbit, atât din cauza săptămânii de chefuri și de sărbătoriri neîncetate, cât și pentru că, pentru prima dată în viață, se simțea singur ca un câine.

O trimise la culcare pe Euridice, urcă pe acoperiș și se plimbă în lung și-n lat pe terasa largă, luminată de razele lunii. După câtva timp, auzi un lătrat continuu răsunând în aripa apuseană a palatului, apoi un urlet parcă fără sfârșit și care se stinse într-un scheunat disperat.

Peritas își dăduse seama și el că Alexandru nu mai era acolo și-și striga toată disperarea la lună.

După o săptămână de drum, cei trei fugari ajunseră la granița Epirului și-i dădură de veste regelui Alexandru.

Tânărul suveran aflase deja de cele întâmplate pentru că informatorii săi se foloseau de un sistem mai rapid pentru a-i comunica totul și nu trebuiau să aleagă drumuri ocolite pentru a nu fi văzuți.

Le ieși chiar el în întâmpinare, o îmbrățișă cu mare dragoste pe sora lui mai mare și pe nepot și, după aceea, și pe Hefestion pe care-l cunoscuse foarte bine când fusese la curtea lui Filip de la Pella.

În seara aceea, dormiră într-un conac de vânătoare și porniră din nou la drum a doua zi, însoțiți de o escortă de onoare, ca să ajungă, după alte două zile, la reședința regală de la Butroto. Oraș cu ieșire la mare, era o adevărată vatră de legendă a micului regat al Epirului. Conform mitologiei, acolo debarcase Pirus, fiul lui Ahile, aducându-i cu sine, ca sclavi, pe Andromaca, văduva lui Hector, și pe Elenos, ghicitorul troian. Pirus făcuse din Andromaca o concubină a sa, cedând-o, apoi, lui Elenos. Apoi, atât din prima, cât și din a doua unire se născuseră copii care, căsătorindu-se între ei, dăduseră naștere dinastiei regale care mai domnea și acum în acel ținut.

Dinspre partea mamei sale, Alexandru al Macedoniei se trăgea atât din cel mai mare erou al grecilor, cât și din neamul

lui Priam care domnea în Asia. Despre toate acestea cântau și poeții care încălzeau atmosfera de la banchetele oferite de rege în onoarea oaspeților lui, aceștia având parte de liniște timp de câteva zile. Regele Epirului nu-și făcea, însă, iluzii: știa foarte bine că vor avea cât de curând vizite.

Prima dintre acestea i-a fost anunțată în zorii unei zile, când încă nu se sculase din pat. Era un călăreț din garda personală a lui Filip, plin de noroi din cap până în picioare: în acele zile plouase mult în munți.

– Regele este furios – spuse el, neacceptând nici măcar o baie fierbinte înainte de a fi primit de rege. – Se aștepta ca Alexandru să vină a doua zi și să-și ceară iertare pentru felul în care se comportase, pentru cuvintele jignitoare prin care îl făcuse de râs în fața tuturor invitaților și a miresei sale.

– Nepotul meu spune că regele a fost acela care l-a atacat cu sabia în mână și că Attalos îl făcuse bastard. Filip trebuie să înțeleagă că fiul său, în vinele căruia curge același sânge, are aceeași mândrie, aceeași demnitate și un temperament foarte asemănător.

– Regele nu vrea să stea la discuții și vrea ca Alexandru să vină imediat la Pella și să-l implore să-l ierte.

– Dacă-l cunosc eu bine, nu va face așa ceva.

– Va trebui, atunci, să suporte consecințele nesupunerii lui.

Alexandru avea somnul ușor și auzise tropotul de copite pe pavajul din fața corpului de gardă. Se sculase, își aruncase o mantie pe umeri și acum asculta, ascuns vederii, spusele solului.

– Care consecințe? – întrebă tânărul suveran.

– Prietenii lui vor fi cu toții exilați ca trădători și conspiratori, cu excepția lui Eumene, secretarul lui Filip, și a lui Filotas, fiul generalului Parmenion.

– O să-i comunic toate astea nepotului meu și-o să-ți transmit răspunsul.

– Voi aştepta până te vei întoarce şi, apoi, voi pleca imediat.

– Chiar nu vrei să te speli şi să mănânci ceva? În casa asta, oaspeţii au fost bine primiţi întotdeauna.

– Nu pot. Vremea rea m-a întârziat deja din drum – îi explică solul macedonean.

Regele ieşi din sala de primiri şi se trezi în faţa nepotului său, aflat pe coridor.

– Ai auzit ce spune?

Alexandru dădu din cap afirmativ.

– Şi ce te gândeşti să faci?

– N-o să mă târăsc niciodată la picioarele tatălui meu. Attalos m-a jignit în public şi tata ar fi trebuit să intervină ca să-mi apere demnitatea. În loc de asta, el s-a năpustit peste mine cu sabia în mână.

– Bine, dar prietenii tăi o să plătească scump asta.

– Ştiu şi mă doare foarte mult. Dar n-am de ales.

– Este ultimul tău răspuns?

– Da.

Regele îl îmbrăţişă. – În locul tău, şi eu aş fi procedat tot aşa. Mă duc să-i spun totul solului.

– Nu, aşteaptă. Am s-o fac chiar eu.

Îşi înfăşură mantia în jurul corpului şi intră, aşa desculţ cum era, în sala de primiri. Solul avu un moment de surpriză, apoi îl salută cu tot respectul.

– Zeii să te aibă în pază, Alexandru.

– Şi pe tine, bunul meu prieten. Iată răspunsul pentru tatăl meu, regele. Îi vei spune că Alexandru nu-i poate cere iertare dacă, mai întâi, nu va fi primit scuzele lui Attalos şi dacă nu va primi asigurări că regina Olimpia nu va mai fi umilită în acest fel şi că titlul său de suverană a macedonenilor va fi reconfirmat într-un mod corespunzător.

– Asta-i tot ce trebuie să transmit?

– Tot.

Solul se înclină şi se îndreptă către ieşire.

– Să-i mai spui și că... Să-i spui și că....

– Ce să-i mai spun?

– Să aibă grijă de sănătatea lui.

După puțin timp, se auzi un nechezat și tropotul calului care se pierdea în depărtare.

– N-a mâncat nimic și nici nu s-a odihnit deloc – se auzi vocea regelui din spatele lui Alexandru. – Filip trebuie că este foarte nerăbdător să afle răspunsul tău. Vino, am spus să ni se aducă micul dejun.

Trecură într-o mică săliță din apartamentul regal în care erau pregătite două mese cu două scaune cu rezemătoare. Se adusese pâine proaspătă și felii de scrumbie și de pește spadă fripte.

– Te pun într-o situație dificilă – recunoscu Alexandru. – Tatăl meu este acela care te-a ajutat să urci pe tron.

– Așa este. Între timp, însă, am mai crescut: nu mai sunt un băiețel. Eu sunt acela care-i asigur spatele în această zonă și te asigur că nu-i lucru ușor. Ilirii sunt, deseori, turbulenți, pirații bântuie pe mare și în interior se semnalează mișcări ale altor populații care vin de la miazănoapte de-a lungul Istrului. Tatăl tău are și el nevoie de mine. În plus, trebuie să apăr demnitatea surorii mele, Olimpia.

Alexandru mâncă puțin pește și bău o înghițitură de vin, un vin ușor și spumos care venea din insulele ionice. Se duse către fereastra care dădea spre mare continuând să ciugulească dintr-o bucată de pâine.

– Unde este Itaca? – întrebă el.

Regele îi arătă înspre sud. – Insula lui Ulise este acolo, cam la o zi de mers pe mare către sud. Iar cea din fața noastră este Corcira, insula feacienilor, unde eroul a fost găzduit în palatul lui Alcinou.

– Ai fost vreodată acolo?

– În Itaca? Nu. Dar nu-i nimic de văzut acolo. Doar capre și porci.

– Poate, dar eu tot aș vrea să merg acolo. Aș vrea să ajung acolo pe înserat, când marea își schimbă culoarea și toate drumurile de pe apă și de pe pământ sunt cufundate în beznă, și să încerc să-mi dau seama ce a simțit Ulise atunci când s-a întors pe insulă după atât timp. Eu, aș putea... Sunt sigur că aș putea să retrăiesc aceleași sentimente.

– Dacă vrei, o să dau dispoziții să te ducă acolo. Nu-i departe, după cum ți-am spus.

Alexandru păru că nu auzise propunerea lui și-și întoarse privirea către apus, unde soarele care răsărea din spatele munților Epirului începea să coloreze în roz piscurile de pe insula Corcira.

– Dincolo de munții aceia și de mare este Italia, nu-i așa?

Regele păru că se luminează dintr-o dată la față. – Da, Alexandru, este Italia și mai este și Marea Eladă. Orașe întemeiate de greci, incredibil de bogate și de puternice: Tarant, Locri, Crotona, Thurii, Reggio și multe, multe altele. Acolo sunt păduri nesfârșite și cirezi de mii și mii de capete. Lanuri de grâu cât vezi cu ochii. Mai sunt și munți acoperiți de zăpadă în tot timpul anului din care, pe neașteptate, țâșnesc foc și flăcări și fac pământul să se cutremure.

„Și, dincolo de Italia, este Sicilia, pământul cel mai frumos și mai plin de flori care se cunoaște. Acolo se află puternica Siracusa și Agrigento, Gela și Selinunte. Și mai departe, încă, este Sardinia și, apoi, Spania, țara cea mai bogată din lume care are mine nesecate de argint și cositor și fier.

– Astă-noapte am avut un vis – îl întrerupse Alexandru.

– Ce vis? – îl întrebă regele.

– Stăteam împreună, eu, tu, călare, în vârful muntelui Imaros, cel mai înalt din regatul tău. Eu îl călăream pe Ducipal, iar tu pe Keraunos, calul tău de luptă, și eram amândoi scăldați într-o lumină orbitoare pentru că, în aceeași clipă, un soare apunea în mare, la apus, și altul care apărea la răsărit. Doi sori, îți dai seama? Un spectacol impresionant.

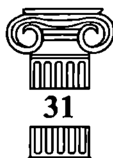
„La un moment dat, ne salutam pentru că tu vroiai să mergi către locul unde apunea soarele și eu către locul de unde răsărea. Nu e minunat? Alexandru către soarele care răsare și Alexandru către soarele care apune! Înainte de a ne saluta de despărțire, înainte de a da fiecare pinteni calului său, către globul ca de flacără, ne promiteam solemn că nu ne vom mai întâlni decât după ce vom fi ajuns la capătul drumului, iar locul de reîntâlnire ar fi trebuit să fie..."

– Care? – întrebă regele privindu-l țintă.

Alexandru nu răspunse, dar privirea i se întunecă, parcă din cauza unei umbre trecătoare și plină de neliniște.

– În ce loc? – insistă regele. – Care era locul în care ar fi trebuit să ne întâlnim?

– Tocmai asta nu-mi mai amintesc.

31

Alexandru își dădu seama destul de curând că rămânerea sa la Butroto va deveni greu de suportat, atât pentru el, cât și pentru unchiul său, Alexandru al Epirului, care continua să primească regulat cereri presante din partea lui Filip pentru ca acesta să-l oblige pe fiul său să se reîntoarcă la Pella ca să-și recunoască greșeala și să ceară iertare în fața întregii curți.

Tânărul prinț se hotărî, atunci, să plece.

– Dar unde? – întrebă regele.

– Spre nord, unde nu mă mai poate găsi.

– Nu poți să faci asta. Acolo este ținutul triburilor sălbatice și semi-nomade, într-un conflict permanent între ele. Și, ca și cum n-ar fi suficient, vine și iarna. În munții aceia ninge: ai înfruntat vreodată gerul? Este un dușman de temut.

– Nu mi-e frică.

– Știu asta.

– Așa că o să plec. Nu-ți face griji pentru mine.

– Nu te las să pleci dacă nu-mi spui încotro mergi. Dacă o să am nevoie de tine, trebuie să știu unde să te caut.

– Am studiat hărțile tale. Voi ajunge la Lychnidos, la apus de lac, și, de acolo, mă voi pierde în lungul văii râului Drilon.

– Când vrei să pleci?

– Mâine. Hefestion vine cu mine.

– Nu. Nu vă las să plecați mai devreme de două zile. Trebuie să vi se pregătească tot ce vă trebuie pentru drum. O să vă dau și un cal în plus ca să vă care proviziile. Când le veți termina, puteți vinde calul și să vă continuați drumul.

– Îți mulțumesc – spuse Alexandru.

– Îți voi da și niște scrisori pentru șefii ilirilor din Chelidonia și Dardania. S-ar putea să-ți folosească. Am prieteni și în regiunile acelea.

– Sper că va veni o zi în care să fac și eu ceva de felul ăsta pentru tine.

– Să nu vorbim despre așa ceva. Și ține-te tare.

Chiar în aceeași zi, regele scrise în grabă o scrisoare și o dădu în mâna celui mai rapid dintre curierii săi pentru a fi înmânată lui Callistene, la Pella.

În ziua plecării, Alexandru merse s-o salute și pe mama sa și ea îl îmbrățișă vărsând lacrimi fierbinți și blestemându-l pe Filip din adâncul sufletului.

– Nu-l blestema, mamă – o rugă Alexandru cu o voce plină de tristețe.

– De ce? – strigă Olimpia în culmea durerii și a urii. – De ce? El m-a umilit, m-a rănit, ne-a obligat să fugim. Acum tot el te obligă să fugi, să mă părăsești ca să rătăcești prin ținuturi necunoscute în toiul iernii. I-aș dori să moară în chinurile cele mai groaznice, să sufere ce-am suferit și eu!

Alexandru o privi și simți un fior alergându-i prin vene. Se temu de ura aceea atât de puternică prin care ea semăna cu una dintre eroinele tragediilor pe care le văzuse de atâtea ori pe mai multe scene: Clitemnestra care lua securea în mână ca să-și ucidă soțul, pe Agamemnon, sau Medeea care își ucidea chiar și copiii pentru a-l lovi pe soțul ei, Jason, în sentimentele cele mai dragi.

În clipa aceea, îi veni în minte o altă poveste teribilă pe care cineva de la Pella o punea pe seama reginei: și anume că în cursul unei ceremonii inițiatice a cultului lui Orfeu, s-ar fi hrănit cu carne de om. Îi vedea ochii enormi, privirea plină de umbre, vedea atâta violență disperată încât ar fi crezut-o în stare de orice.

– Nu-l blestema, mamă – repetă el. – Poate că este drept ca eu să sufăr și singurătatea, și exilul, și frigul, și foamea. Este o învățătură care încă îmi lipsește între toate cele pe care le-a dorit pentru mine tatăl meu. Poate că vrea ca eu să mai învăț și asta. Este, poate, ultima lecție, o lecție pe care nimeni altul decât el n-ar fi putut să mi-o dea.

Se desfăcu cu greu din îmbrățișarea ei, sări în șa pe Ducipal și-l îndemnă cu o lovitură puternică a călcâielor.

Bidiviul se cabră cu un nechezat, bătu aerul cu picioarele din față, apoi porni în galop scoțând pe nări trâmbe de abur fierbinte. Hefestion ridică o mână în semn de salut și dădu și el pinteni, trăgând după el, de căpăstru, cel de-al doilea cal.

În urma lor, Olimpia rămase privindu-i cu ochii plini de lacrimi până ce se pierdură în capătul cărării care ducea către miazănoapte.

După câteva zile, Callistene primi la Pella scrisoarea regelui Epirului și nepotul lui Aristotel o deschise nerăbdător citind-o pe nerăsuflate.

Alexandru, rege al moloșilor, către Callistene, te salut!

Sper că ești sănătos. Nepotul meu, Alexandru, duce o viață senină aici, în Epir, departe de greutățile vieții de militar și de grijile cotidiene ale guvernării. Își petrece zilele citind din poeții tragici, mai ales din Euripide, și, desigur, din Homer în ediția din caseta dăruită de profesorul său și unchiul tău, Aristotel. Chiar se mai și încumetă uneori să se acompanieze și cu țitera.

Câteodată, merge și la vânătoare...

Pe măsură ce parcurgea scrisoarea, Callistene era din ce în ce mai surprins de banalitatea veştilor şi de lipsa lor de importanţă. Regele nu-i comunica nimic demn de luat în seamă, sau ceva personal. Era o scrisoare complet fără rost. Dar de ce?

Dezamăgit, lăsă papirusul pe birou şi începu să se plimbe înainte şi înapoi prin cameră încercând să priceapă ce era cu acel mesaj când, aruncând încă o privire peste cele scrise, văzu că pe marginile exterioare erau nişte crestături, ca nişte mici ciupituri, dar, studiindu-le mai atent, îşi dădu seama că erau făcute intenţionat, cu migală, cu ajutorul unui foarfece.

Se lovi cu palma peste frunte. – Cum de nu m-am gândit mai devreme! Sigur că da, este codul poligoanelor intersectate.

Era vorba despre un cod de comunicare învăţat de la Aristotel, iar Callistene îl învăţase şi pe regele Epirului, gândindu-se că, vreodată, i-ar fi putut fi util dacă ar fi trebuit să comunice în secret cu cineva.

Luă o riglă şi un echer şi începu să unească între ele crestăturile de pe marginea foii, într-o anumită ordine, şi, apoi, uni toate punctele în care se intersectau liniile. Trasă în continuare linii perpendiculare pe fiecare dintre laturile poligonului format, obţinând alte puncte de intersectare.

Cu ajutorul fiecăruia dintre aceste puncte se indica un cuvânt şi Callistene transcrise unul după altul toate cuvintele după o ordine numerică ştiută tot de la Aristotel. O modalitate simplă, dar genială de a trimite mesaje secrete.

Când termină, arse scrisoarea şi alergă de îndată la Eumene. Îl găsi înconjurat de hârtii, ocupat cu calcule privind taxele şi cheltuielile necesare pentru echiparea altor patru batalioane ale falangei.

– Am nevoie de o informaţie – spuse el, şi-i şopti ceva la ureche.

– Au plecat încă de acum trei zile – răspunse Eumene ridicându-şi nasul dintre hârtii.

– Şi, unde au plecat?

– Asta n-o știu.
– Ba o știi foarte bine.
– Cine vrea să știe asemenea chestii?
– Eu.
– Atunci, nu știu.

Callistene se apropie din nou de el și-i mai șopti ceva la ureche, apoi adăugă: – Crezi că poți să le trimiți un mesaj?

– În cât timp vrei?
– Cel mult două zile.
– Imposibil.
– Atunci o s-o fac eu.

Eumene clătină din cap. – Dă încoace ce vrei. Ce-oi fi vrând cu asta?

Alexandru și Hefestion urcară din greu pe crestele munților Argirini, care erau deja acoperite cu un strat subțire de zăpadă, și coborâră apoi către valea râului Aoos a cărui apă sclipea ca o panglică de aur pe fondul verde-închis al văii. Spinările munților, acoperite cu păduri, începeau să-și schimbe culoarea o dată cu apropierea toamnei și, pe cer se vedeau șiruri lungi și se auzeau țipete de cocori care-și părăseau cuiburile ca să migreze departe, poate către țara pigmeilor.

Coborâră timp de două zile către valea Aoosului care curgea către miazănoapte, trecură peste valea Apsosului și începură să urce din nou. Lăsau astfel în urma lor ținuturile aflate sub stăpânirea lui Alexandru al Epirului și se afundau în Iliria.

Locuitorii din țara aceea trăiau răspândiți în mici sate fortificate cu ziduri ridicate din pietre fără mortar și trăiau ca vai de ei din creșterea animalelor și, câteodată, din brigandaj. Alexandru și Hefestion își luaseră, însă, măsuri de precauție fiind îmbrăcați cu pantaloni ca ai barbarilor și pelerine din blăni de oaie: arătau îngrozitor, dar îi apărau de apă, îi făceau să treacă drept oameni ai locurilor și astfel scăpau neobservați.

Când începură să urce către lanțurile muntoase din interiorul regiunii, începu să ningă și temperatura coborî mult. Caii scoteau pe nări fuioare dese de aburi și se cățărau cu greutate pe cărările acoperite de gheață, așa încât, deseori, Alexandru și Hefestion trebuiau să coboare și să meargă pe jos ajutând cum puteau mai bine animalele să treacă de porțiunile mai grele.

Câteodată, ajunși în vârful muntelui, se opreau să privească înapoi și întinderea aceea neatinsă și netedă pe care doar urmele lor se puteau vedea, îi descuraja.

La căderea nopții, trebuiau să-și caute un adăpost unde puteau să aprindă un foc și să-și usuce hainele ude, să întindă mantiile pe jos și să se odihnească puțin. Deseori, înainte de a adormi, stăteau mult timp cu ochii ațintiți la dansul flăcărilor dincolo de care se zăreau fulgii de zăpadă coborând jucăuși, sau ascultau cu atenție urletul lupilor care răsuna în văile pustii.

Nu erau decât doi băieți care nu-și uitaseră, încă, adolescența și, în acele clipe, erau cuprinși de un sentiment puternic de melancolie. Câteodată se înveleau cu aceeași mantie și se lipeau unul de altul îmbrățișându-se în întuneric; le revenea în minte, în acele întinderi pustii, senzația atingerii corpurilor de băietani și nopțile în care, când erau mici, se strecurau, unul în patul celuilalt, înfricoșați de un coșmar sau de urletele unui condamnat care-și plângea soarta.

Mai erau și întunericul înghețat și disperarea pentru viitorul care-l îndemna pe fiecare să caute căldura celuilalt, să se îmbete de goliciunea lor fragilă și puternică în același timp, de singurătatea lor mândră și deznădăjduită.

Lumina rece și palidă a zorilor îi readucea cu picioarele pe pământ și colții foamei îi îndemnau să se gândească la modul în care să-și procure hrana.

Dacă vedeau prin zăpada din jurul lor urmele unor animale, se opreau ca să pună capcane ca să prindă câte o pradă sărăcăcioasă: un iepure sau o potârniche de munte pe care îi

mâncau cruzi, calzi încă, după ce le sorbeau sângele. Alteori trebuiau să plece mai departe cu mâinile goale, înfometați și zgribuliți de frigul pătrunzător din acele ținuturi neprimitoare. Sufereau și caii lor care se hrăneau cu ierburi uscate pe care le găseau scormonind cu copitele prin zăpadă.

În cele din urmă, după chinul unor zile întregi de mers, epuizați de ger și de foame, văzură strălucind ca oglinda, în lumina cerului mohorât de iarnă, suprafața înghețată a lacului Lychnitis. Își continuară drumul la pas pe malul de miazănoapte sperând să ajungă, înainte de căderea întunericului, la satul cu același nume: acolo sperau să poată petrece o noapte la căldură, alături de un foc mare.

– Vezi fumul acela de la orizont? – îl întrebă Alexandru pe prietenul său. – Aveam dreptate: acolo, jos, trebuie să fie satul. O să avem fân pentru cai și hrană și un culcuș de paie în care să dormim.

– E prea frumos, mi se pare că visez – răspunse Hefestion. – Chiar crezi că vom avea parte de toate aceste minunății?

– Oh, da, și poate că vor fi pe-acolo și femei. L-am auzit odată pe tata spunând că barbarii din interiorul ținutului le oferă străinilor femeile lor în semn de ospitalitate.

Reîncepuse să ningă, cu fulgi mari, și caii înaintau cu greu prin zăpada înaltă; aerul înghețat le pătrundea până la oase prin hainele lor zdrențuite. Deodată Hefestion trase de frâul calului său. – Oh, pe toți zeii, ia te uită!

Alexandru își dădu pe spate gluga de blană și încercă să scruteze depărtarea prin vârtejurile de zăpadă: era un grup de bărbați care blocau trecerea, nemișcați în armurile lor, cu umerii și capișoanele acoperite de zăpadă, înarmați cu sulițe.

– Crezi că pe noi ne așteaptă? – întrebă prințul punând mâna pe sabie.

– Cred că da. Oricum, o să aflăm imediat – răspunse Hefestion scoțând și el sabia din teacă și dând pinteni calului.

– Mă tem că, totuși, va trebui să ne croim drum printre ei – mai adăugă Alexandru.

– Mă tem și eu – spuse pe un ton scăzut Hefestion.

– Eu n-aș vrea să renunț la o strachină de ciorbă caldă, la un pat și la căldura unui foc. Și, dacă s-ar putea, nu m-aș da în lături nici de la o fată frumoasă. Tu, nu?

– Nici eu.

– Când fac eu semn?

– E bine.

Dar, tocmai când se pregăteau să pornească la atac, în tăcerea adâncă a văii se auzi un strigăt.

– Ceata lui Alexandru își salută comandantul!

– Ptolemeu!

– Prezent!

– Perdicas!

– Prezent!

– Leonatos!

– Prezent!

– Crater!

– Prezent!

– Lisimah!

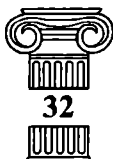
– Prezent!

– Seleucos!

– Prezent!

Ultimele cuvinte se pierdură pe întinsul lacului înghețat și Alexandru îi privi cu ochii în lacrimi pe cei șase călăreți nemișcați sub zăpada care cădea peste ei, apoi se întoarse către Hefestion clătinând din cap parcă nu i-ar fi venit să creadă.

– Oh, pe marele Zeus! – strigă el. – Ăștia-s băieții mei!

La trei luni după căsătorie, Euridice născu o fetiță pe care o obligară s-o boteze Europa și, după puțin timp, rămase din nou gravidă. Filip nu putu să se bucure prea mult de faptul că era din nou tată, atât din cauza evenimentelor politice pe care le plănuia, cât și din cauza unor probleme personale. Sănătatea îi dădea și ea de furcă: ochiul său stâng, rănit într-o bătălie și netratat cum trebuia, era de-acum pierdut.

Primi, în iarna aceea, vizita uneia dintre iscoadele sale, Eumolpos din Soli. Cu tot timpul nefavorabil, acesta se aventurase într-o călătorie pe mare pentru că veștile pe care le aducea nu sufereau amânare. Obișnuit cu clima din orașul său, blândă pe tot cuprinsul anului, era vânăt de frig și regele îi spuse să se așeze lângă foc și porunci să i se aducă o cană de vin tare și dulce ca să-și vină în fire și să poată vorbi.

– Ei, ce informații îmi aduci, prietene?

– Zeița Fortuna este de partea ta, oh, rege! Ascultă ce s-a întâmplat la curtea persană: așa cum era de așteptat, noul suveran Arses și-a dat seama curând cine era adevăratul stăpân la palat și, nemaiputând suporta această situație, a încercat să-l otrăvească pe Bagoas.

– Pe castratul ăla?

– Chiar pe el. Dar Bagoas se aştepta la aşa ceva: a descoperit complotul şi a reacţionat punându-i pe oamenii lui să-l otrăvească pe rege. După asta, i-a pus să-i omoare toţi copiii.

– Bătrânul fără bărbăţie e mai periculos decât un cuib de vipere.

– Aşa e. În acel moment, ordinea de moştenire a tronului era distrusă. În afara urmaşilor celor pe care i-a ucis Artaxerxe III şi ai celor pe care i-a ucis Bagoas nu a mai rămas nici unul.

– Şi-atunci? – întrebă Filip.

– Atunci, Bagoas l-a găsit pe unul dintr-o ramură colaterală şi l-a pus pe tron sub numele de Darius III.

– Şi cine este Darius III?

– Bunicul său este Ostanes, fratele lui Artaxerxe II. Are patruzeci şi cinci de ani şi-i plac şi femeile şi băieţeii.

– Asta n-are prea mare importanţă? – îi tăie vorba Filip. – N-ai veşti mai interesante?

– Când a fost el numit ca rege, era satrapul Armeniei.

– O provincie grea. Cred că este un tip dur.

– Să spunem mai bine rezistent. Se pare că ar fi ucis cu mâna sa un răsculat din tribul caduşilor, într-o luptă corp la corp.

Filip îşi trecu degetele mâinii prin barbă. – Am impresia că bătrânul fără bărbăţie şi-a găsit naşul cu el.

– Într-adevăr – încuviinţă Eumolpos care începuse să se încălzească – se pare că Darius ar avea intenţia să dobândească din nou controlul asupra Strâmtorilor şi să-şi impună din nou hegemonia asupra tuturor oraşelor greceşti din Asia. Se vorbeşte chiar că ar dori un act de supunere formală a coroanei Macedoniei, dar eu nu mi-aş bate prea mult capul cu asta: îndată ce va auzi răcnetul tău, va alerga să se ascundă sub pat.

– Asta e de văzut – mormăi Filip.

– Mai ai nevoie şi de altceva, Măria Ta?

– Ai făcut treabă bună, dar abia cum vine ce-i mai greu. Treci pe la Eumene să-ţi dea ce ţi se cuvine. Mai ia şi alţi bani

dacă ai nevoi să-ți plătești informatorii. Nu trebuie să-ți scape nimic din ce se întâmplă la curtea lui Darius.

Eumolpos îi mulțumi și plecă, abia așteptând să se întoarcă la căldură în frumosul său oraș de pe malul mării.

După câteva zile, regele anunță reunirea consiliului de război în sala de arme: Parmenion, Antipatros, Clito cel Negru și socrul său Attalos.

– Nici o vorbă din ce vă spun acum nu va trebui să se audă în afară – începu el. – Regele persanilor, Arses, a fost asasinat și în locul său a fost urcat pe tron un prinț dintr-o ramură colaterală a dinastiei, cu numele Darius III: după cât se pare, un bărbat destul de demn de aceasta, dar care, pentru o bună bucată de timp, va fi preocupat să-și consolideze puterea proprie.

„A sosit momentul pentru a acționa: Attalos și Parmenion vor porni cât de curând posibil în fruntea unei armate de cincisprezece mii de oameni și vor trece în Asia, ocupând malul de răsărit al mării noastre și răspândind peste tot proclamația mea de eliberare a orașelor grecești de sub dominația persană. Între timp, eu voi încheia campania de înrolare a soldaților, apoi, ne vom întâlni și vom începe invazia."

În restul timpului, studiară detaliile și modul de rezolvare a problemelor de logistică, politice și militare ale acelei prime faze. Ceea ce i-a izbit pe cei prezenți a fost tonul foarte moderat pe care vorbea regele, lipsa acelui entuziasm și a elanului cu care erau obișnuiți din partea lui. Așa încât, înainte de a pleca, Parmenion se apropie de el.

– Este ceva care nu merge cum ar trebui, Măria Ta? Nu te simți, cumva, bine?

Filip își puse o mână pe umărul lui și-l însoți până la ușă:
– Nu, vechiul meu prieten, nu: totul e în regulă.

Mințea: absența lui Alexandru, căreia, în primul moment, nu-i dăduse prea mare importanță, devenea un chin din ce în ce mai mare cu fiecare zi care trecea. Cât timp băiatul se aflase în Epir, cu mama sa și cu unchiul său, Filip nu avusese altă

preocupare decât aceea de a-l convinge să se întoarcă și să declare în public supunere, dar mai întâi refuzul lui și, apoi, fuga către nord îi provocaseră mânia, neliniștea și, în cele din urmă, deprimarea.

Dacă vreo persoană încerca să intervină în favoarea fiului său, se înfuria reamintindu-și jignirea la care fusese supus; dacă nimeni nu-i pomenea despre asta, era chinuit de lipsa veștilor. Își asmuțise spionii peste tot, trimisese soli cu mesaje la regii și la șefii de triburi din nord, toți fiindu-i îndatorați, cerându-le să-l informeze în permanență despre mișcările lui Alexandru și ale lui Hefestion. Află în acest fel că grupul se mărise cu alți șase tineri războinici care ajunseseră la ei din Tesalia, din Acarnania și din Atamania și nu-i fu greu să-și dea seama cine erau aceștia.

Ceata lui Alexandru se reunise aproape în întregime și nu trecea nici măcar o zi fără ca Filip să nu-i recomande lui Parmenion să-l țină sub observație pe fiul său pentru ca să nu ajungă și el să se alăture acelei bande de nenorociți care rătăceau fără rost prin zăpezile din Iliria. Îl privea bănuitor și pe Eumene, ca și cum s-ar fi așteptat ca, dintr-un moment într-altul, să lase baltă și el cancelaria și toate hârtiile ca să plece într-o asemenea aventură.

Pleca, uneori, singur la vechea capitală regală de la Aigai. Stătea acolo ore întregi privind fulgii de zăpadă care cădeau peste peisajul cufundat în liniște, peste pădurile de brazi albăstrui, peste mica vale de unde luase naștere dinastia sa, și se gândea la Alexandru și la prietenii săi care cutreierau prin ținuturile înghețate din nord.

Parcă-i vedea târându-se prin viscol, cu caii afundându-se în zăpadă până la pântece, prin vântul care le smulgea veșmintele ude sau cu cruste de gheață. Își întorcea privirea către vatra mare din piatră, către trunchiurile uriașe de stejar care ardeau răspândind căldură între zidurile străvechi ale sălii tronului și-și imagina băieții care adunau lemne ude prin

adăposturi găsite la întâmplare, străduindu-se mult timp, până la istovire, să aprindă un sărman foc, sau stând de veghe în bezna nopții, rezemați în lance, atunci când urletul lupilor se apropia prea mult.

Mai târziu, veștile începură să devină mai îngrijorătoare, dar nu în sensul care ar fi fost de așteptat. Nu numai că Alexandru și ai lui reușiseră să ierneze cu bine, cu prețul unor privațiuni îndurate cu bărbăție, dar chiar se oferiseră să devină aliații unor șefi de trib aflați la granițele cu Macedonia și luaseră parte la luptele dintre ei, obținând pe câmpul de luptă legăminte de prietenie sau chiar acte de supunere. Toate acestea, mai devreme sau mai târziu, ar fi putut reprezenta o amenințare.

Avea în el băiatul acela ceva care exercita un farmec irezistibil asupra tuturor acelora cu care venea în contact: bărbați, femei, chiar și animalele. Cum altfel s-ar fi putut explica faptul că reușise de la prima încercare să se urce pe spinarea acelui demon negru pe care tot el îl botezase, apoi, Ducipal, îmblânzindu-l în cele din urmă ca pe un mielușel?

Și cum să-ți explici și faptul că Peritas, o adevărată fiară care era în stare să zdrobească un femur de porc doar dintr-o strângere a fălcilor, tânjea acum, mâncând puțin sau chiar deloc, întins ore întregi pe drumul la capătul căruia dispăruse stăpânul său?

De asemenea, Leptine, fata pe care o salvase din infernul de la Pangea, pregătea în fiecare zi patul și baia pentru Alexandru, ca și cum el ar fi trebuit să sosească dintr-un moment în altul. Și nu vorbea cu nimeni.

Filip începu să fie îngrijorat și de soliditatea relațiilor cu regatul Epirului, amenințate serios datorită prezenței Olimpiei alături de fratele său, regele.

Ura care o măcina ar fi putut-o împinge la orice doar ca să-i facă un rău, să-i zădărnicească atât planurile politice, cât și pe acelea în privința familiei. Regele Alexandru îi era

prieten, dar, desigur, inima sa era alături de nepotul fugar și rătăcind prin teritoriile barbare.

Trebuia să-l lege de tronul din Pella printr-o relație mai puternică și s-o scoată din joc pe regină anulând influența ei nefastă. Exista o singură soluție și nu era timp de pierdut.

Într-o zi, Filip trimise pe cineva s-o cheme pe fiica sa, Cleopatra, ultimul membru care mai rămăsese lângă el din familia sa de odinioară.

Prințesa se afla în perioada de strălucire a celor optsprezece ani ai săi. Avea ochi mari, verzi, păr lung cu reflexe arămii și un corp ca al unei zeițe din Olimp. Și nu era nobil în Macedonia care să nu fi visat să o ia în căsătorie.

– A venit vremea ca să ai un soț, fiica mea – îi comunică regele.

Cleopatra lăsă capul în jos. – Îmi închipui că tu mi l-ai ales deja pe viitorul meu mire.

– Așa este – confirmă Filip. – El va fi Alexandru al Epirului, fratele mamei tale.

Fata nu spuse nimic, dar se vedea că nu-i displăcuse cu totul hotărârea tatălui său. Unchiul său era un tânăr foarte arătos și viteaz, foarte respectat de supușii săi și avea o fire care semăna cu a lui Alexandru.

– Nu spui nimic? – întrebă regele. – Te așteptai, poate, la altcineva?

– Nu, tată. Știu bine că această alegere trebuia s-o faci tu, așa că nu mă gândisem niciodată la altcineva ca să nu trebuiască să te supăr. Aș vrea doar să te întreb ceva.

– Vorbește fata mea.

– Fratele meu, Alexandru, va fi invitat la nuntă?

Filip îi întoase imediat spatele, ca și cum ar fi fost biciuit cu o cravașă. – Fratele tău nu mai există pentru mine – afirmă el cu o voce rece.

Cleopatra izbucni în plâns. – Dar de ce, tată? De ce?

– Știi motivul. Erai și tu de față. Ai văzut cum m-a umilit în fața reprezentanților tuturor cetăților din Grecia, în fața generalilor mei și a demnitarilor mei.

– Tată, el...

– Să nu îndrăznești să-l aperi! – strigă regele. – Eu l-am chemat pe Aristotel ca să-i asigure instruirea, l-am invitat pe Lisip ca să-i sculpteze chipul, am bătut monede cu efigia sa. Înțelegi ce înseamnă asta? Nu, fiica mea, insulta și nerecunoștința au fost prea mari, prea mari...

Cleopatra plângea acoperindu-și fața cu palmele și sughițând, și Filip ar fi vrut să se apropie de ea, dar nu vroia să se lase impresionat, nu putea.

– Tată... – mai insistă fata.

– Să nu-i iei apărarea, am spus!

– Și totuși o să-l apăr. Eram și eu de față în ziua aceea și-am văzut-o pe mama palidă ca o moartă privindu-te cum, beat fiind, îi vârai mâna în sân tinerei tale mirese și-o mângâiai pe pântece. A văzut-o și Alexandru pe mama și o iubește și el. N-ar trebui, oare, s-o iubească? Ar trebui s-o alunge din viața sa, așa cum ai făcut tu?

Filip își ieși din fire de furie: – Olimpia a fost! Olimpia a fost cea care te-a asmuțit împotriva mea! Așa-i? – urlă el roșu de furie. – Toți v-ați aliat împotriva mea, toți!

Cleopatra se aruncă la picioarele lui, îmbrățișându-i genunchii. – Nu-i adevărat, nu-i adevărat, tată, noi vrem ca tu să-ți vii în fire. Sigur, Alexandru a greșit... – La auzul acestor cuvinte, Filip păru că se liniștește pentru o clipă. – Dar nu poți să-l înțelegi? Nu poți încerca să-l înțelegi? Tu ce-ai fi făcut în locul lui? Dacă vreun oarecare te-ar fi tratat ca pe un bastard? Nu ți-ai fi apărat onoarea ta și a mamei tale? Nu asta l-ai învățat întotdeauna pe fiul tău? Și acum când el îți seamănă, și acum când el se poartă așa cum ai fi dorit tu întotdeauna, tu îl alungi. Îl vroiai pe Ahile! – continuă Cleopatra ridicându-și fața scăldată în lacrimi. – Îl vroiai pe Ahile și l-ai avut. Mânia lui Alexandru este mânia lui Ahile, tată!

– Ei bine, dacă a sa este mânia lui Ahile, a mea este mânia lui Zeus!

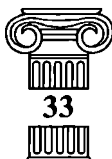
– El, însă, te iubește, ține la tine și suferă, știu eu – sughiță Cleopatra lăsându-se să cadă pe pardoseală.

Filip o privi o clipă în tăcere, strângând din buze. Apoi, se întoarse ca să plece.

– Pregătește-te – spuse el când ajunse în fața ușii. – Nunta va avea loc de azi în șase luni. – Și ieși.

Eumene îl văzu intrând în biroul său negru la față, dar se prefăcu a nu fi observat nimic și-și continuă drumul pe coridor cu brațele încărcate de suluri de papirus.

Apoi, când ușa se închise, se întoarse și trase cu urechea. Regele plângea.

33

Eumene se îndepărtă în tăcere și intră în camera sa din arhiva regală. Se așeză și se rezemă cu capul și cu brațele pe masa de scris, rămânând mult timp pe gânduri. Apoi se hotărî.

Luă din arhivă o geantă, își aranjă mantia pe umeri, își trecu o mână prin păr și ieși din nou pe coridor oprindu-se în fața biroului regelui.

Respiră adânc și bătu la ușă.

– Cine este?

– Eumene.

– Intră.

Eumene intră și închise ușa în urma sa. Filip stătea cu capul plecat și părea că privește cu atenție la un document pe care-l avea în față.

– Măria Ta, este o cerere în căsătorie.

Regele ridică pe dată capul. Era tras la față și singurul ochi care-i mai rămăsese era înroșit de oboseală, de furie, de plâns.

– Despre ce este vorba? – întrebă.

– Satrapul persan din Caria, Pixodaros, îți oferă mâna fiicei sale pentru un prinț din casa regală.

– Dă-l naibii. Nu tratez cu persanii.

– Măria Ta, eu cred că ar trebui s-o faci. Pixodaros nu este chiar un simplu persan, el guvernează în numele Marelui Rege o provincie de pe coasta mării, din Asia Mică, și are sub controlul său fortăreața din Halicarnas. Dacă te pregătești să treci dincolo de Strâmtori, ar putea fi o idee strategică importantă. Mai ales în acest moment când tronul persan nu este încă pe mâini prea sigure.

– Poate că ai dreptate. Armata mea va pleca peste câteva zile.

– Un motiv în plus.

– Tu pe cine ai alege?

– Ei, eu mă gândeam la...

Arrideus. Iată pe cine-i vom da. Fiul meu Arrideus este pe jumătate tont, nu va putea face prostii prea mari. Și dacă nu s-o descurca la pat, o să am eu grijă de mica mireasă. Cum e ea?

Eumene scoase din geantă un mic portret pictat pe lemn, cu siguranță opera unui pictor grec, și i-l arătă.

– Pare foarte drăguță, dar nu trebuie să avem prea mare încredere: când le vezi în carne și oase poți să ai niște surprize...

– Atunci, ce să fac?

– Scrie-i că sunt foarte impresionat și onorat pentru cererea sa și că l-am ales pentru fată pe bravul prinț Arrideus, tânăr, viteaz în luptă, cu sentimente nobile și toate celelalte șmecherii la care te pricepi atât de bine. Adu-mi apoi scrisoarea s-o semnez.

– Este o hotărâre înțeleaptă, Măria Ta. Mă apuc de treabă imediat. Porni spre ușă, dar se opri ca și cum, dintr-o dată, și-ar fi adus aminte de ceva foarte important. – Pot să te întreb ceva, Măria Ta?

Filip îl privi bănuitor. – Despre ce este vorba?

– Cine va comanda armata pe care o trimiți în Asia?

– Attalos și Parmenion.

– Perfect. Parmenion este un mare soldat iar Attalos...

Filip se uită lung la el, bănuitor.

– Vroiam să spun că plecarea lui Attalos ar putea să ușureze.....

– Dacă mai scoți o vorbă, pun oamenii din gardă să-ți taie limba.

Eumene continuă netulburat: – Este momentul să-l chemi înapoi pe fiul tău, Măria Ta. Din multe și întemeiate motive.

– Taci! – strigă Filip.

– Primul dintre ele este de ordin politic: cum vei face să-i convingi pe greci că trebuie să trăiască în pace în cadrul unei alianțe, dacă tu nu reușești să menții pacea nici măcar în familia ta?

– Taci! – urlă regele trântind din toate puterile cu pumnul în masă.

Lui Eumene i se făcu inima cât un purice și fu sigur că i-a sosit ceasul, dar se gândi că, într-o asemenea situație disperată, măcar să moară ca un adevărat bărbat, astfel încât continuă: – A doua este de ordin personal: noi, cu toții, simțim o blestemată nostalgie pentru băiatul acela, iar tu ești primul dintre noi, Măria Ta.

– Încă o vorbă și pun gărzile să te întemnițeze.

– Și Alexandru suferă teribil din această cauză.

– Gărzi! – urlă Filip. – Gărzi!

– Te pot asigura eu de asta. Și prințesa Cleopatra plânge toată ziua.

Gărzile intrară în încăpere zăngănind din arme.

– Am aici o scrisoare a lui Alexandru care spune...

Gărzile erau gata să-l ia și să-l ducă la închisoare.

Alexandru către Eumene, te salut!

Filip făcu un semn și gărzile se opriră pe loc.

Sunt bucuros de ceea ce îmi povestești despre tatăl meu, că este sănătos și că se pregătește pentru marea expediție împotriva barbarilor din Asia.

Regele mai făcu un semn și gărzile ieșiră.

În același timp, vestea pe care mi-o dai mă întristează profund.

Eumene se opri și-l privi țintă pe interlocutorul său. Era tulburat, pradă unei emoții violente, și singurul său ochi, ca de ciclop obosit, scânteia ca jarul sub fruntea încruntată.

– Continuă – spuse.

Visul meu este, dintotdeauna, acela de a-l însoți în această expediție grandioasă și să călăresc alături de el pentru a-i dovedi cât de mult am încercat, în toata viața mea, să ajung la vitejia și măreția sa de rege.

Din păcate, împrejurările m-au obligat la un gest ireparabil și mânia m-a împins dincolo de limitele pe care un fiu n-ar trebui niciodată să le încalce.

Dar, cu siguranță, un zeu face ca lucruri de genul acesta să se petreacă, pentru că, atunci când oamenii nu-și mai controlează propriile acțiuni, se împlinește ceea ce este scris să se împlinească.

Prietenii sunt sănătoși, dar triști, la fel ca și mine, din cauza depărtării de țara natală și de cei dragi. Printre acestea, bunul meu Eumene, te numeri și tu. Ajută-l pe rege cât poți mai bine. Aceasta, din păcate nu mi-e permis mie. Îți doresc să ai numai gânduri bune.

Eumene puse la loc scrisoarea și-l privi pe Filip care-și acoperise fața cu palmele.

– Eu îmi permisesem... spuse după o vreme.

Regele își ridică brusc privirea către el. – Ce anume-ți permiseseși?

– Să pregătesc o scrisoare...

– Pe marele Zeus, eu o să-l omor pe grecul ăsta, îl strâng de gât cu mâinile mele!

În acele clipe, Eumene se simțea ca acel căpitan de corabie care, după ce a luptat timp îndelungat cu valurile, pe o mare

furtunoasă, cu pânzele zdrențuite și cu corpul corăbiei găurit, a ajuns acum aproape de port, dar mai trebuie totuși să ceară un ultim efort din partea echipajului vlăguit. Respiră adânc, scoase din geantă o altă foaie de papirus și începu să citească sub privirile neîncrezătoare ale regelui.

Filip, rege al macedonenilor, către Alexandru, te salut!

Ceea ce s-a întâmplat în ziua nunții mele a fost pentru mine motiv pentru o amărăciune nesfârșită și am hotărât, în ciuda dragostei care mă leagă de tine, să te alung pentru totdeauna din preajma mea. Timpul, însă, este un bun doctor și știe să vindece și cele mai cumplite dureri.

Am reflectat adânc asupra celor întâmplate și, considerând că aceia care sunt mai în vârstă și au o experiență de viață mai mare trebuie să dea un exemplu tinerilor, deseori orbiți de porniri pătimașe, am decis să pun capăt acestui exil la care te-am osândit.

Aceeași hotărâre este valabilă și pentru prietenii tăi care, jignindu-mă grav, au hotărât să te urmeze.

În această hotărâre a mea, bunăvoința tatălui este aceea care a predominat asupra severității judecătorului și a suveranului. Îți cer în schimb doar să demonstrezi regretul tău față de ofensa pe care am suferit-o și să te angajezi că dragostea ta de fiu nu va mai permite repetarea unor asemenea situații.

Zeii să te aibă în pază.

Eumene rămase nemișcat în mijlocul camerei, cu gura căscată, neștiind la ce trebuia să se aștepte în clipa următoare. Filip nu spunea nimic, dar era evident că vroia să-și ascundă emoțiile care-i răscoleau sufletul și-și ținea capul întors într-o latură, astfel încât să nu i se vadă decât ochiul infirm care nu mai putea scoate nici o lacrimă.

– Ce părere ai, Măria Ta? – găsi în cele din urmă curajul să întrebe Eumene.

– Eu n-aș fi putut să scriu mai bine.

– Atunci, dacă ai binevoi s-o semnezi...

Filip întinse mâna, luă un toc de scris, îl muie în cerneală, dar se opri, sub privirea îngrijorată a secretarului său.

– Ceva nu este în regulă, Măria Ta?

– Nu, nu – spuse regele semnând scrisoarea. Îndată după aceasta, însă, întoarse foaia și pana reîncepu să scârțâie undeva, în colțul foii. Eumene luă din nou scrisoarea, vărsă deasupra cenușă, suflă și, după ce se înclină în fața regelui, se îndreptă către ușă, iute și cu pasul ușor, înainte ca Filip să se poată răzgândi.

– O clipă – îl opri Filip.

Se răzgândise. Deja.

Eumene se opri. – Ce dorești, Măria Ta?

– Unde vei trimite scrisoarea aceea?

– Ei, mi-am permis să mențin unele contacte, să-mi procur cu toată discreția unele informații...

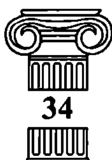
Filip clătină din cap. – Un spion, uite pe cine plătesc eu ca să se ocupe de problemele administrative. Mai devreme sau mai târziu, eu tot îl strâng de gât pe grecul ăsta. Pe Zeus, jur că-l fac praf cu mâinile astea!

Eumene se mai înclină încă o dată și ieși din cameră. În timp ce se îndrepta spre camera sa de lucru, privirea îi căzu peste cuvintele adăugate de rege după ce semnase.

Dacă mai faci vreodată așa ceva, îți rup urechile și ți le dau să le mănânci.

Mi-a fost dor de tine.

Tata.

Attalos și Parmenion trecură în Asia fără a întâmpina vreo rezistență și orașele grecești de pe coasta răsăriteană îi primiră ca pe niște eliberatori, dedicând statui regelui Macedoniei și pregătind serbări fastuoase.

De această dată, Filip primi cu entuziasm veștile aduse de curieri: momentul ales pentru expediția sa în Asia fusese foarte bine ales. Imperiul persan se afla încă în dificultate din cauza recentei crize dinastice, în timp ce el avea la dispoziție o armată națională puternică, unică în lume prin vitejie, credință, coeziune și hotărâre, un corp de generali cu o pregătire tactică și strategică deosebită formați la școala sa, și cu un moștenitor al tronului educat în spiritul idealurilor eroilor lui Homer și al raționalității gândirii filosofice, un prinț orgolios și de neîmblânzit.

Sosise clipa pentru a pleca în ultima și cea mai grandioasă aventură a vieții sale. Decizia era luată și totul era pregătit: îl avea din nou lângă el pe Alexandru, urma să consolideze legăturile cu regatul Epirului sărbătorind cu un fast deosebit unirea fiicei sale, Cleopatra, cu cumnatul său și, apoi, urma să ajungă cu armata sa dincolo de Strâmtori pentru a face marele salt.

Și totuși, acum când totul părea rezolvat, când totul părea să evolueze cum nu se putea mai bine, acum când Alexandru comunicase că se va întoarce la Pella și va participa cu toate

onorurile la nunta surorii sale, simțea o neliniște ciudată care îl ținea treaz toată noaptea.

Într-o zi, la începutul primăverii, îi trimise vorbă lui Eumene să vină la grajduri pentru o plimbare călare: trebuia să-i vorbească. Era o propunere neobișnuită, dar secretarul se execută îmbrăcându-se cu pantaloni de piele, ca ai tracilor, cu o bluză după moda sciților, purtând pe cap o pălărie cu boruri largi; puse să i se pregătească o iapă bătrână și liniștită și se prezentă la întâlnire. Filip îl privi chiorâș.

– Unde crezi că mergem, să cucerim Sciția?

– Așa m-a sfătuit valetul care se îngrijește de garderoba mea, Măria Ta.

– Se vede. Hai, să mergem. – Regele dădu pinteni și calul porni în galop pornind înainte pe o cărare pe care se ieșea din oraș.

Țăranii erau deja pe câmp prășind culturile și legând vița de vie.

– Privește în jurul tău! – exclamă Filip strunindu-și calul să meargă la pas. – Privește împrejur!

Pe parcursul unei singure generații, am transformat un popor de munteni și de păstori pe jumătate barbari într-o națiune de agricultori stabili care trăiesc în orașe și în sate bine administrate și ordonate. Le-am creat orgoliul apartenenței la țara lor. I-am modelat cum se modelează fierul într-o fierărie, am făcut din ei războinici de neînvins. Și Alexandru m-a luat în râs pentru că eram cu chef, a afirmat că nu sunt în stare nici măcar să trec de la un pat la altul...

– Nu te mai gândi la asta, Măria Ta. Amândoi ați suferit: Alexandru a spus ceea ce nu trebuia, este adevărat, dar a fost aspru pedepsit. Tu ești un mare suveran, cel mai mare, și el știe asta și este mândru că ești așa, îți jur.

Filip nu mai spuse și merse mult timp la pas, în tăcere. Când ajunse la un pârâiaș care curgea limpede și răcoros venind dinspre zăpezile care se topeau pe crestele mun-

ților, descălecă și se așeză pe un bolovan, așteptând să vină și Eumene.

– Plec – îl anunță pe secretar.

– Pleci? Încotro?

– Alexandru nu se va întoarce mai devreme de douăzeci de zile iar eu vreau să merg la Delfi.

– Stai deoparte, Măria Ta: te vor târî într-un alt război sacru.

– Cât timp trăiesc eu, nu vor mai fi războaie în Grecia, nici sacre, nici altfel. Nu merg la consiliul sanctuarului. Merg pur și simpu la sanctuar.

– La sanctuar? – repetă Eumene uluit. – Dar, Măria Ta, sanctuarul este al tău. Oracolul spune ce vrei tu să auzi.

– Crezi?

Începea să se încălzească. Eumene își scoase bluza scitică, înmuie o năframă în apă și-și răcori fruntea.

– Nu te înțeleg. Tocmai tu mă întrebi, tu care ai văzut cum consiliul manipulează oracolul după cum îi convine și-l face pe zeu să spună lucruri care să se adapteze ușor la o anumită linie politică sau la alianțele militare necesare.

– Așa este. Și totuși, zeul, câteodată, mai reușește să spună și adevărul, în ciuda necinstei și a nerușinării oamenilor care ar trebui să-l slujească. Sunt sigur de asta.– Își rezemă coatele pe genunchi și-și plecă ușor capul ca să asculte clipocitul pârâului.

Eumene rămăsese mut de uimire. Ce-avea de gând regele? Un bărbat care avusese parte de toate excesele, care asistase la toată corupția și duplicitatea din acest mediu, care văzuse răutatea omenească dezlănțuindu-se în tot felul de acte de cruzime. Ce căuta bărbatul acela plin de cicatrici la vedere sau păstrate în suflet în valea în care se afla sanctuarul de la Delfi?

– Știi ce stă scris pe fațada sanctuarului? – îl întrebă regele la un moment dat.

– Știu, Măria Ta. Stă scris: „Cunoaște-te pe tine însuți”.

– Și știi cine a scris acele cuvinte?

– Zeul?

Filip aprobă din cap.

– Înteleg – mai spuse Eumene, dar tot fără să înțeleagă.

– Voi pleca mâine. Am lăsat însemnele și sigiliul regal la Antipatros. Dă dispoziții să se facă ordine în apartamentele lui Alexandru, să-i fie spălat și câinele și grajdul lui Ducipal, să i se lustruiască armura și vezi dacă Leptine îi pregătește, după cum avea obiceiul, patul și baia. Totul trebuie să fie ca atunci când el a plecat. Dar fără serbări, fără banchete. Nu-i nimic de sărbătorit: amândoi avem o durere în suflet.

Eumene dădu din cap în semn că da. – Pleacă liniștit, regele meu: totul se va face așa cum vrei și în cele mai bune condițiuni.

– Știu – murmură Filip. Îl bătu cu o mână pe umăr, apoi sări pe cal și dispăru în galopul calului.

Plecă a doua zi în zori, cu o mică escortă, și o luă către sud traversând mai întâi câmpia macedoneană și intrând, apoi, în Tesalia. Ajunse la Delfi prin Focida, după șapte zile de drum, și găsi orașul plin, ca de obicei, de pelerini.

Veneau din toate colțurile lumii, chiar și din Sicilia și din golful adriatic unde se înălța, pe o insulă din mijlocul mării, cetatea Spina. De-a lungul căii sacre care ducea la sanctuar, se aflau înșirate toate micile temple închinate lui Apolo de mai toate orașele grecești, pline de sculpturi și, deseori, având în față sau alături grupuri statuare spectaculoase din bronz sau din marmură pictată.

Mai erau și zeci de tarabe pline ochi cu mărfuri: animale pentru a fi oferite ca sacrificiu, statui de toate dimensiunile pentru a fi consacrate în sanctuar și reproduceri din bronz sau din lut ars ale statuii de cult aflate în interiorul templului sau ale altor capodopere care înfrumusețau terenul din jur.

Alături de sanctuar se afla giganticul trepied închinat zeului cu enormul vas din bronz susținut de trei șerpi încolăciți, tot din bronz, turnați din armele capturate de atenieni în urma bătăliei de la Plateea.

Filip intră și el în șirul de discipoli, acoperindu-și capul cu gluga mantiei, dar nimic nu scăpa privirii atente a preoților lui Apolo. Destul de curând, un murmur trecu din gură în gură de la slujitori până la preoții cei mari ascunși în umbra zonei secrete din interiorul templului.

– Regele macedonenilor și șeful suprem al consiliului sanctuarului este aici – anunță cu sufletul la gură un slujitor tânăr.

– Ești sigur? – întrebă preotul care, în ziua aceea, răspundea de desfășurarea cultului și de oracol.

– Este greu să-l confunzi pe Filip al Macedoniei cu un om oarecare.

– Ce vrea?

– Stă la rând, cu toți pelerinii care vor să-l consulte pe zeu.

Preotul suspină. – De necrezut! Cum se face că nu ne-a anunțat nimeni? Nu ne putem lăsa luați prin surprindere de cererea unui om atât de puternic... Repede! – porunci el. – Scoateți la vedere însemnele consiliului sanctuarului și însoțiți-l imediat până la mine. Învingătorul din războiul sacru, șeful suprem al consiliului, are întâietate absolută.

Tânărul dispăru pe o ușiță laterală. Preotul își puse veșmintele de cult, își încinse capul cu panglicile sacre lăsându-le să-i atârne în lungul umerilor și intră în templu.

Zeul Apolo se afla în fața lui, așezat pe tron, cu fața și cu mâinile din fildeș, cu o coroană de argint întruchipând frunze de laur pe cap, cu ochii din perle. Chipul avea o expresie încremenită și absentă din cauza fixității privirii și buzelor care erau întredeschise într-un surâs enigmatic, parcă și puțin batjocoritor. Într-un vas cu jar de la picioarele lui ardea tămâie și fumul urca într-un norișor albăstrui până la o deschizătură aflată între căpriorii acoperișului și care lăsa să se zărească un petic de cer.

O rază de lumină venea dinspre ușa de la intrare străpungând întunericul care domnea în interior scoțând în evidență contururile aurii ale coloanelor dorice și făcea să

strălucească miliarde de firișoare de praf care pluteau în aerul dens și apăsător.

Deodată, o siluetă masivă apăru în golul portalului de la intrare, proiectându-și umbra până aproape de picioarele preotului. Înaintă către statuia zeului și mersul șchiopătat al picioarelor purtând încălțări cu ținte răsună amplu în tăcerea adâncă a sanctuarului.

Preotul îi ieși în întâmpinare și-l recunoscu pe regele macedonenilor. – Care-ți este voia? – îl întrebă el cu respect.

Filip își înălță capul și ochii săi întâlniră privirea impasibilă a statuii care-l domina de la înălțimea ei.

– Doresc să-l consult pe zeu.

– Care este întrebarea ta?

Filip îl străpunse cu privirea singurului său ochi până în adâncul sufletului, dacă preotul ar fi avut așa ceva.

– Îi voi adresa direct pitiei întrebarea. Condu-mă la ea.

Preotul plecă fruntea dezorientat, pentru că o asemenea cerere nu putea fi refuzată.

– Ești sigur că vrei să asculți în mod direct vocea lui Apolo? Mulți n-au suportat așa ceva. Poate fi mai ascuțită decât sunetul unei trâmbițe de luptă, mai distrugătoare decât tunetul.

– O să-i rezist – afirmă Filip amenințător. – Du-mă la pitie.

– Cum vrei – acceptă preotul. Se apropie de un gong din bronz atârnat de o coloană și-l lovi cu sceptrul pe care-l ținea în mână. Sunetul argintiu se lovi de pereți într-un joc complicat de ecouri până ajunse în tainița din adâncul templului: *adyton*-ul.

– Urmează-mă – spuse, apoi, preotul când sunetul se stinse și porni din loc.

Trecură în spatele piedestalului statuii și se opriră în fața unei plăci de bronz care acoperea peretele din spate al încăperii sacre. Preotul lovi în ea cu sceptrul și se auzi un zgomot ca un bubuit înfundat care fu imediat înăbușit de un spațiu subteran ascuns vederii. Apoi, placa masivă se învârti în loc

fără să scoată nici cel mai slab sunet, deschizând calea către o scară foarte strâmtă care se adâncea sub pământ.

– Nimeni, în cursul acestei generații n-a intrat vreodată aici – declară preotul fără a se întoarce. Filip coborî cu greutate treptele abrupte și inegale până când se află într-o cameră subterană slab luminată doar de câteva felinare.

În clipa aceea, dinspre peretele din fund cufundat într-un întuneric deplin, veni către el o creatură ciufulită, îmbrăcată într-un veșmânt roșu lung până la pământ. Fața sa era de o paloare cenușie și ochii cu cearcăne foarte pronunțate aveau mobilitatea bănuitoare a unui animal hăituit. Era sprijinită de două ajutoare care o conduseră aproape pe sus către un fel de scaun de forma unui trepied și o așezară acolo. Deschiseră, apoi, cu mare greutate o trapă din pardoseală, lăsând liberă o gură a abisului de dedesubt prin care începură să iasă aburi cu un miros pestilențial.

– Este *chasma ghes* – explică preotul cu voce tremurătoare, de data aceasta fără a se mai preface, cu o teamă îngrijorată. – Este izvorul nopții, ultima gură a haosului primordial. Nimeni nu știe unde se termină și nici un om care a încercat să coboare acolo, n-a mai ieșit la suprafață. Luă o pietricică de pe jos și o aruncă în deschizătură. Nu se auzi nici un zgomot.

– Acum zeul intră în corpul pitiei, o umple cu prezența sa. Privește.

Mediumul inhala aburii care ieșeau din văgăună, gâfâind cu greu, se răsucea ca și cum ar fi fost cuprinsă de convulsii violente și, din când în când, rămânea nemișcată pe suportul pe care era așezată lăsând să-i atârne țepene picioarele și brațele, dându-și ochii peste cap. Apoi, deodată, începu să suspine parcă de durere și să scoată un fel de horcăit care deveni din ce în ce mai ascuțit până când se asemănă cu șuieratul unui șarpe. Unul dintre ajutoare îi puse o mână pe piept și îl privi pe preot cu înțeles.

– Acum poți să-l întrebi ce vrei pe zeu, rege Filip. Acum zeul este aici – spuse preotul cu o voce supusă.

Filip făcu câțiva pași înainte și aproape că atinse mâna pitiei.

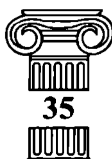
– Oh, zeule, în casa mea se pregătește o ceremonie solemnă și sunt pe cale să răzbun insulta pe care barbarii au adus-o cândva templelor zeilor de pe pământul nostru. Am, însă, sufletul greu și nopțile îmi sunt pline de coșmaruri. Care este răspunsul pentru neliniștea mea?

Pitia scoase un geamăt prelung, apoi, încet, se ridică rezemându-se cu amândouă mâinile de marginea trepiedului și începu să vorbească rar, cu o voce metalică și agitată:

Taurul este încoronat,
sfârșitul este aproape,
cel care sacrifică este pregătit.

Se lăsă apoi să cadă pe spate, inertă ca un corp fără viață.

Filip se uită la ea o clipă, fără să spună nimic, apoi se îndreptă spre scară și dispăru în lumina palidă care venea de sus.

35

Omul sosi în galop în toiul nopții, sări de pe cal în fața corpului de gardă și lăsă frâul calului înspumat de sudoare în mâna unuia dintre „scutieri”. Eumene care dormea, parcă doar cu un singur ochi, se ridică imediat din pat, trase pe el o mantie, luă un felinar și coborî în grabă scările ca să-l întâmpine.

– Vino – îl chemă îndată ce-l văzu intrând pe sub portic și-l conduse către sala de arme. – Unde este regele la ora aceasta? – întrebă el în timp ce celălalt îl urma gâfâind încă.

– E la o zi de mers de aici, nu mai mult. Am mai pierdut timpul din motivul pe care-l cunoști.

– Bine, bine – i-o reteză Eumene deschizând cu cheia o ușiță cu zăbrele. – Intră, aici putem vorbi în liniște.

Era o cameră mare și fără nici un fel de mobilier, un depozit pentru armele aflate în curs de reparare. Pe o latură se aflau două sau trei scăunele în jurul unui trunchi de lemn care servea ca suport pentru nicovală. Eumene îi dădu celuilalt un scaun și se așeză și el.

– Ce-ai reușit să afli?

– N-a fost deloc ușor și a costat destul de mult. A trebuit să-l mituiesc pe unul dintre ajutoarele care au acces în *adyton*.

– Și?

– Regele Filip a ajuns acolo pe neașteptate, aproape pe ascuns, și s-a așezat în rând cu ceilalți pelerini până când a fost recunoscut și invitat în sanctuar. Când preoții și-au dat seama că vroia să consulte oracolul, au încercat să afle ce întrebare urma să pună ca să poată pregăti un răspuns adecvat.

– Așa se face de obicei.

– Într-adevăr. Dar regele a refuzat: a cerut s-o consulte direct pe pitie și i-a obligat să-l conducă în *adyton*.

Eumene își acoperi fața cu mâinile. – Oh, pe marele Zeus!

– Preotul care oficia în ziua aceea n-a avut timp nici măcar să-i anunțe pe cei din consiliu. N-a avut de ales și a făcut cum cerea el. Așadar, Filip a fost condus în *adyton* și i-a pus pitiei întrebarea după ce aceasta a intrat în transă.

– Ești sigur de asta?

– Absolut sigur.

– Și care a fost răspunsul?

– Taurul este încoronat, sfârșitul este aproape, cel care sacrifică este pregătit.

– Nimic altceva? – întrebă Eumene negru la față.

Omul clătină din cap.

Eumene scoase din buzunarul mantiei o pungă cu bani și i-o dădu celui cu care discutase. – Sunt câți ți-am promis, dar sunt sigur că ai păstrat pentru tine ce ți-a rămas după ce l-ai plătit pe ajutorul acela.

– Bine, dar eu...

– Las-o baltă, știu cum se procedează. Adu-ți aminte doar că dacă lași să-ți scape chiar și o suflare despre toată treaba asta, dacă doar îți vine cheful să vorbești cu cineva despre asta, eu o să te găsesc oriunde te-ai afla și-o să te căiești că te-ai născut.

Omul luă banii, jurând de mai multe ori că nu va sufla nici o vorbă nimănui, și plecă.

Eumene rămase singur în uriașa încăpere goală și rece, la lumina felinarului, și medită mult timp la o interpretare care n-ar

fi putut fi decât favorabilă regelui său. Apoi, ieși, întorcându-se în dormitorul său, dar nu mai reuși să adoarmă până în zori.

Filip ajunse la palat a doua zi, după-amiază târziu, și Eumene făcu în așa fel încât să fie primit cât mai curând, cu scuza că sunt anumite documente de semnat.

– Pot să te întreb care este rezultatul călătoriei, Măria Ta? – îl întrebă în timp ce îi dădea hârtiile una după alta.

Filip își ridică privirea și se întoarse către el. – Aș paria zece talanți de argint contra unui rahat de câine că tu știi deja asta.

– Eu, Măria Ta? Oh, nu, nu sunt așa de grozav. Nu. Astea-s lucruri delicate, nu-i de glumă cu ele.

Filip întinse mâna stângă pentru a lua un alt document și aplică sigiliul pe el.

– Taurul este încoronat, sfârșitul este aproape, cel care sacrifică este pregătit.

– Acesta este răspunsul, Măria Ta? Dar este extraordinar, este nemaipomenit! Tocmai acum când ești gata să treci în Asia! Noul împărat al persanilor abia a fost încoronat și care este simbolul capitalei lor, Persepolis? Taurul, taurul înaripat. Nu-i nici o îndoială, taurul este el. Sfârșitul său este aproape pentru că acela care sacrifică este pregătit. Și chiar tu ești cel care sacrifică și care-l va doborî. Oracolul a prevăzut apropiata ta victorie asupra persanilor.

„Mai mult, Măria Ta, vrei să-ți spun ce cred eu? E prea frumos ca să fie adevărat: mă tem că ticăloșii ăia de preoți ți-au fabricat un răspuns pe măsură. Oricum, rămâne o urare bună, nu?"

– N-au fabricat nimic. Am ajuns acolo pe neașteptate, l-am luat de ceafă pe un ajutor de preot, i-am făcut să-mi deschidă *adyton*-ul și am văzut-o pe pitie, ieșită din minți, cu ochii dați peste cap și cu spume la gură, trăgând pe nas aburii din *chasma*.

Eumene dădu din cap de mai multe ori în semn de aprobare. – Nimic de spus, o mișcare fulgerătoare, demnă de tine. Deci, și mai bună, dacă răspunsul se adeverește.

– Așa-i.

– Alexandru sosește cam în două zile.

– Bine.

– Mergi să-l întâmpini la vechea graniță?

– Nu. Îl aștept aici.

– Putem să mergem noi, Callistene și cu mine?

– Da, sigur.

– L-aș lua și pe Filotas cu o duzină de oameni din gardă. Doar o mică escortă de onoare...

Filip fu de acord.

– Bine, Măria Ta. Atunci, dacă nu mai este nimic altceva, eu aș pleca – spuse Eumene strângându-și hârtiile și îndreptându-se spre ușă.

– Știi cum îmi spuneau soldații mei când eram tânăr și când puneam jos și câte două femei într-o singură noapte?

Eumene se întoarse ca să-i vadă privirea rănită.

– Îmi spuneau „Taurul".

Eumene nu știu ce să mai spună. Deschise ușa și ieși după ce făcuse în grabă o plecăciune.

Micul comitet de primire ajunse pe drumul dinspre Beroea, pe unde trecea vechea graniță a regatului lui Amintas I, și Eumene le făcu semn tuturor să se oprească lângă vadul de pe râul Haliakmon pentru că erau siguri că grupul așteptat va trece pe aici.

Coborâră din șa și lăsară liberi caii să pască pe câmp; unii scoaseră câte o ploscă pentru a-și potoli setea, alții, fiindcă era vremea prânzului, scoaseră din desagi pâine, brânză, măsline și smochine uscate și se așezară pe pământ să mănânce. Unul dintre oamenii din gardă fu postat în vârful unei coline ca să le semnaleze din vreme sosirea lui Alexandru.

Trecură câteva ceasuri bune și soarele începu să coboare spre orizont, către crestele Pindului, fără să se fi întâmplat nimic.

– Drumul ăla nu-i bun, crede-mă – continua să repete Callistene. – Plin de bandiți. Nu m-aș mira dacă.....

– Oh, bandiții! – exclamă Filotas. – Ăia mănâncă briganzii la micul dejun. Au petrecut ei iarna în munții Iliriei: știi ce înseamnă asta?

Dar Eumene privea înspre colină și la omul care flutura un steag roșu.

– Vin – anunță el aproape în șoaptă.

La puțin timp după aceea, omul de pază trase înspre ei o săgeată care se înfipse în pământ, alături de grup.

– Sunt toți – spuse secretarul. – Nu lipsește nici unul. – Spunea asta ca și cum nu i-ar fi venit să creadă nici lui ce spunea. Între timp omul de pază coborâse la ceilalți.

– Gardă! Încălecați! – ordonă Filotas, și toți cei doisprezece călăreți săriră pe cai și se aranjară pe drum cu sulițele în mâini.

Eumene și Callistene, pe jos, o porniră în lungul drumului, exact în clipa în care ceata lui Alexandru apărea de după o scobitură a colinei.

Călăreau toți opt, umăr lângă umăr, și razele soarelui pe care-l aveau în spate îi învăluiau într-un cerc de lumină purpurie, într-un nor auriu. Distanța și tropotul galopului lor în cercul de pulbere luminoasă creau un efect ciudat, ca și cum ar fi călărit pe deasupra pământului, ca și cum ar fi sosit dintr-un alt timp, dintr-un loc magic și îndepărtat, de dincolo de marginile lumii.

Ajunseră la malul râului trecând cu toată viteza prin vad, ca și cum fiecare clipă care-i mai despărțea de patria lor ar fi devenit de nesuportat. Picioarele cailor, în vârtejul de tropote, ridicară în aer o spumă cu irizații de curcubeu în lumina ultimelor văpăi ale soarelui care apunea.

Eumene își trecu peste ochi mâneca tunicii și-și suflă cu zgomot nasul. Vocea îi tremura. – Oh, pe toți zeii din cer, sunt ei... Ei sunt.

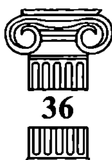
Atunci, o siluetă cu păr lung, auriu, cu o armură strălucitoare de aramă roșcată, țâșni din apă într-un vârtej de spumă, se despărți de grup și se avântă într-o cursă nebunească, în

șaua unui bidiviu care făcea să se cutremure pământul sub copitele sale.

Filotas strigă: – Gardă, v-aliniați! – și cei doisprezece luptători se strânseră unul într-altul, cu capul înălțat și cu spatele drept, ridicând în sus vârfurile lăncilor.

Eumene nu-și mai putu reține emoția.

– Alexandru... bâigui el printre lacrimi. S-a întors Alexandru.

Eumene și Callistene îl însoțiră pe Alexandru până în fața ușii de la camera de lucru a regelui. Eumene bătu și, când auzi vocea lui Filip care-și chema fiul să intre, puse o mână pe umărul prietenului său și, cu o anumită stânjeneală în glas, îi spuse: – Dacă tatăl tău aduce vorba despre scrisoarea pe care mi-ai trimis-o, să nu te arăți surprins. Eu am fost acela care mi-am permis să fac primul pas în numele tău, altfel ai fi și acum prin troienele de zăpadă.

Alexandru îl privi uluit dându-și, în cele din urmă, seama ce se întâmplase, dar în clipa aceea nu putea face altceva decât să intre și intră.

Se trezi în fața tatălui său și-l găsi îmbătrânit; deși lipsise doar aproape un an, i se păru că ridurile care-i brăzdau fruntea erau mai adânci și că tâmplele se albiseră prea devreme.

Vorbi el primul: – Mă bucur să te găsesc sănătos, tată.

– Și eu – răspunse Filip. – Parcă și tu ai mai crescut. Mă bucur că te-ai întors. Ce fac prietenii tăi?

– Bine, sunt sănătoși cu toții.

– Așază-te.

Alexandru se așeză. Regele luă o cană mare și două cupe.

– Un pic de vin?

– Da, mulțumesc.

Filip se apropie și el se ridică instinctiv în picioare astfel că, acum, îl privea pe tatăl său drept în față. Îi văzu ochiul beteag și văzu încercările vieții care îi brăzdau fruntea.

– În sănătatea ta, tată, și pentru expediția pe care o vei conduce în Asia. Am aflat de profeția zeului din Delfi.

Filip închină și el și bău o înghițitură de vin.

– Ce face mama ta?

– Bine, ultima dată când am văzut-o.

– Va veni la nunta Cleopatrei?

– Eu mi-aș dori să vină.

– Și eu.

Stăteau în picioare și tăceau, privindu-se fix unul pe altul, și amândoi simțeau dorința de a se lăsa în voia sentimentelor, dar erau, în același timp, doi bărbați înăspriți de durere și de dușmănia care apăruse între ei, de la o clipă de mânie petrecută mai demult, dar încă groaznic de vie, conștienți că în acea înfruntare ar fi putut ridica mâna unul împotriva celuilalt ajungând chiar să-și verse sângele unul altuia.

– Du-te s-o saluți pe Cleopatra – spuse deodată Filip rupând tăcerea. – Ți-a simțit foarte mult lipsa.

Alexandru dădu din cap în semn de aprobare și ieși.

Eumene și Callistene se retrăseseră în capătul coridorului așteptându-se la o explozie de violență sau de bucurie: tăcerea aceea ireală îi lăsa perplecși.

– Ce zici de asta? – întrebă Callistene.

– Regele mi-a spus: „Fără serbări, fără banchete. Nu-i nimic de sărbătorit: amândoi avem destulă suferință în suflet". Asta mi-a spus.

Alexandru traversă palatul mergând ca într-un vis. Pe unde trecea, toți îi zâmbeau și dădeau din cap, dar nici unul nu îndrăznea să-i vină în întâmpinare sau să-i adreseze vreun cuvânt.

Pe neașteptate, un lătrat răsună asurzitor în curtea mare a palatului și Peritas năvali ca o furie din legende în interiorul

porticului. Sări pe el și aproape că-l trânti la pământ, nu înceta să latre și să-l salute pe limba lui.

Tânărul fu impresionat de dragostea pe care i-o arăta animalul, într-un mod atât de deschis și de entuziast, în prezența tuturor.

Îl mângâie mult timp, scărpinându-i urechile și încercând să-l liniștească. Îi veni în minte Argos, câinele lui Ulise, singurul care îl recunoscuse la întoarcerea lui după atâția ani, și simți că i se umezesc ochii.

Sora sa își petrecu brațele pe după gâtul lui plângând cu hohote de îndată ce-l văzu trecând pragul camerei ei.

– Copilă... – șopti Alexandru strângând-o la piept.

– Am plâns atât de mult... Am plâns atât de mult... sughiță fata.

– Gata acum. Eu m-am întors și, în plus, mi-e și foame. Speram că o să mă inviți la cină.

– Sigur! – exclamă Cleopatra ștergându-și lacrimile și nasul. – Hai, intră.

Îl așeză pe un scaun și porunci imediat să se pună masa și să fie adus un lighenaș pentru ca fratele ei să-și spele mâinile, brațele și picioarele.

– O să vină și mama la nunta mea? – întrebă ea când se așezară pe paturi pentru a începe să mănânce.

– Sper că da. Se căsătorește fiica ei cu fratele ei: n-ar trebui să lipsească. Poate că i-ar face plăcere și tatei.

Cleopatra păru că începe să se liniștescă și începură să vorbească despre toate întâmplările petrecute în anul acela în care fuseseră departe unul de altul. Prințesa palpita de emoție de fiecare dată când fratele ei îi povestea despre câte o aventură mai deosebită sau despre vreo urmărire periculoasă prin cheile sălbatice ale munților ilirici.

Din când în când, Alexandru se întrerupea din povestit. Vroia să știe ce făcuse ea și despre cum va fi îmbrăcată pentru nuntă sau despre cum crede că va trăi în palatul regal din

Butroto, sau tăcea și rămânea s-o privească mult timp în liniște cu acel surâs ușor și cu felul ciudat în care își înclina capul către umărul drept.

– Bietul Perdicas – spuse el la un moment dat, ca și cum ar fi răspuns unui gând neașteptat. – Este îndrăgostit până peste urechi de tine și de când a aflat de căsătoria ta este disperat.

– Îmi pare rău. E un băiat tare bun.

– Mai mult decât bun. Într-o zi, va fi unul dintre cei mai buni generali macedoneni, dacă eu am învățat, într-adevăr, să-i cunosc pe oameni. Nu-i, însă, nimic de făcut: fiecare dintre noi își are destinul său.

– Așa este – aprobă și Cleopatra.

Între cei doi tineri care se revedeau după o lungă despărțire se lăsă curând tăcerea: fiecare dintre ei asculta distrat vocea propriilor sale sentimente.

– Eu cred că o să fii fericită cu soțul tău – reluă discuția Alexandru. – Este un tânăr inteligent și curajos și poate să aibă și visuri înalte. Vei fi pentru el ca o floare acoperită de rouă, ca un surâs de primăvară, ca o perlă într-o bijuterie de aur.

Cleopatra îl privi cu ochii strălucind. – Chiar așa mă vezi, frățioare?

– Chiar așa. Așa te va vedea și el, sunt sigur de asta. – O sărută delicat pe obraz și plecă.

Era târziu când se reîntoarse pentru prima dată în camerele lui, după un an de absență: simți parfumul florilor care se aflau peste tot și parfumul băii pregătite pentru el.

Lămpile aprinse împrăștiau o lumină caldă și blândă, peria de baie, pieptenul și briciul se aflau așezate în ordine lângă cadă, și Leptine era așezată pe un scăunel îmbrăcată doar într-un hiton scurt.

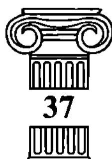
Îndată ce-l văzu, alergă în întâmpinarea lui și i se aruncă la picioare îmbrățișându-i genunchii, acoperindu-l cu sărutări și cu lacrimi.

– Nu vrei să mă ajuți să fac baie? – o întrebă Alexandru.

– Da, da, sigur, stăpâne. Imediat.

Îl dezbrăcă și-l lăsă să intre în cada cea mare din baie, apoi începu să-l mângâie blând cu buretele. Îi spălă părul moale și neted, i-l uscă și-i turnă pe cap un ulei prețios primit din îndepărtata Arabie.

Când ieși din apă, îl acoperi cu o pânză uscată și-l duse să se întindă pe pat. Se dezbrăcă și ea și-i făcu un masaj amănunțit pentru a-i dezmorți membrele, dar nu-l parfumă pentru că nimic nu era mai frumos și mai plăcut decât mirosul natural al pielii lui. Când văzu că este gata să adoarmă, se întinse alături de el, goală și caldă, și începu să-l sărute pe tot corpul.

Euridice născu un băiat către sfârșitul primăverii, nu cu mult înainte de data fixată pentru căsătoria Cleopatrei cu Alexandru al Epirului, și acest eveniment răci ulterior raporturile, care deveniseră dificile, dintre prinț și tatăl său.

Se amplificară neînțelegerile și conflictele, agravate de hotărârea lui Filip de a-i ține departe de curte pe cei mai apropiați prieteni ai fiului său, în special pe Hefestion, Perdicas, Ptolemeu și Seleucos.

Filotas, care se afla în acele momente în Asia, se purtase destul de echivoc cu Alexandru după reîntoarcerea acestuia. Începuse, în schimb, să-l frecventeze ostentativ pe vărul său, Amintas, care fusese moștenitorul tronului înainte ca el să se fi născut.

Toate aceste fapte, adăugate la dispariția unei anumite familiarități cu curtea și la o senzație acută de izolare, nu făcură altceva decât să provoace în sufletul lui Alexandru o nesiguranță periculoasă care îl împinse la comiterea unor stângăcii și la unele gesturi nejustificate.

Când auzi că Filip îl propusese ca soț al fiicei satrapului din Caria pe fratele său vitreg, Arridas, aproape imbecil, nu știu ce să mai creadă. În cele din urmă, temându-se ca această alegere să nu influențeze în vreun fel expediția din Asia, trimise

un sol al său la Pixodaros, oferindu-se el s-o ia în căsătorie pe fată, dar regele află de la informatorii săi. Se înfurie la culme și se văzu nevoit să renunțe la proiectul unei alianțe pe baze matrimoniale, compromis în felul acesta.

Eumene fu acela care-i dădu lui Alexandru vestea cea proastă.

– Cum ți-a trecut prin minte să faci un asemenea lucru? – îl întrebă. – De ce nu mi-ai spus nimic, de ce nu te-ai sfătuit întâi cu mine? Eu ți-aș fi spus că...

– Ce mi-ai fi spus? – reacționă Alexandru, neliniștit și supărat. – Tu nu faci decât ce-ți poruncește tatăl meu! Nu vorbești cu mine, mă ții departe de tot ce se întâmplă!

– Nu ești în toate mințile – protestă Eumene. – Cum poți să gândești că Filip își va bate joc de moștenitorul tronului său făcându-l să se însoare cu fiica unui servitor al dușmanului său, regele persanilor?

– Eu nici nu mai știu dacă sunt moștenitorul lui Filip. El nu-mi spune, de fapt, nimic. Tot timpul stă numai cu noua lui soție și cu copilul nou-născut. M-ați părăsit și voi. Vă este frică tuturor să mai stați alături de mine pentru că vă gândiți că nu voi mai fi moștenitorul regelui! Privește în jurul tău: câți fii are tatăl meu? Unii s-ar putea hotărî să-l susțină pe Amintas: în fond, el era moștenitor înainte să mă nasc eu, și Filotas petrece, în ultima vreme, mai multe ceasuri cu el decât cu mine. Și Attalos n-a afirmat el, oare, că fiica sa îl va naște pe moștenitorul legitim? Poftim, acum s-a născut un băiat!

Eumene rămase tăcut. Îl privea cum măsoară camera cu pași mari și aștepta să se potolească. Când îl văzu oprindu-se în fața ferestrei, cu spatele la el, reluă discuția:

– Trebuie să-l înfrunți pe tatăl tău, chiar dacă el ar vrea să te anihileze în aceste momente. Și are unele motive.

– Vezi? Am spus eu că ești de partea lui!

– Termină! Încetează să mă mai tratezi în felul acesta! Am fost întotdeauna credincios familiei tale. Am încercat întotdeauna să aduc pacea între voi pentru că-l consider pe

tatăl tău un mare bărbat, cel mai mare pe care l-a cunoscut Europa în ultimul secol și pentru că țin la tine, încăpățânat afurisit ce ești! Hai, spune-mi un lucru, un singur lucru pe care l-aș fi făcut împotriva ta, spune-mi un singur necaz pe care să ți-l fi provocat în toți acești ani de când mă cunoști! Spune, hai, aștept.

Alexandru nu răspunse. Își frământa mâinile și rămânea întors cu spatele la el ca să nu i se poată vedea lacrimile care-i apăruseră în ochi. Se simțea cuprins de furie, dându-și seama că tatăl său îl mai speria încă, așa cum făcuse încă de pe când era doar un copil.

– Trebuie să-l înfrunți. Acum. Acum când este încă furios pentru ceea ce ai făcut. Arată-i că nu ți-e frică de el, că ești un bărbat adevărat, că ești demn să stai într-o zi pe tronul său. Recunoaște că ai greșit și cere-ți scuze. Acesta este adevăratul curaj.

– Bine – acceptă Alexandru. – Amintește-ți, însă, că Filip s-a năpustit, deja, o dată cu sabia scoasă împotriva mea.

– Era beat.

– Și-acum, cum este?

– Ești nedrept cu el. A făcut și imposibilul pentru tine. Știi cât a cheltuit pentru tine? Spune, știi? Eu știu pentru că îi țin socotelile și pentru că am în grijă arhiva.

– Nici nu vreau să știu.

– Cel puțin o sută de talanți, o cifră enormă: un sfert din bugetul orașului Atena în perioada lui de strălucire maximă.

– Nu mă interesează asta.

– Și-a pierdut un ochi în luptă și a rămas schilod pentru tot restul zilelor. A creat pentru tine cel mai mare imperiu care a existat vreodată la apus de Strâmtori și acum îți oferă Asia, iar tu îi împiedici planurile, îi reproșezi puținele plăceri pe care un bărbat de vârsta lui le mai poate avea de la viață. Du-te la el, Alexandru, și vorbește cu el înainte să vină el la tine.

– Bine! O să-l înfrunt. – Ieși trântind ușa.

Eumene alerga după el pe coridor: – Așteaptă! Stai puțin, când îți spun!

– Ce mai vrei?

– Lasă-mă să vorbesc întâi eu cu el.

Alexandru îi făcu loc să treacă și-l privi lung, clătinând din cap în timp ce se grăbea spre aripa de răsărit a palatului.

Eumene bătu la ușă și intră fără să mai aștepte vreun răspuns.

– Ce este? – întrebă Filip încruntat.

– Alexandru vrea să-ți vorbească.

– Despre ce?

– Măria Ta, fiului tău îi pare rău pentru ce a făcut, dar încearcă să-l înțelegi: se simte singur, izolat. Simte lipsa încrederii tale, a dragostei tale. Nu poți să-l ierți? În fond, nu-i decât ceva mai mult decât un băietan. A avut impresia că l-ai părăsit și a fost cuprins de teamă.

Eumene, care se aștepta la o explozie de mânie necontrolată, se miră văzându-l pe rege, în mod ciudat, liniștit. Chiar îl impresionă o asemenea constatare.

– Te simți bine, Măria Ta?

– N-am nimic, n-am nimic? Adu-l aici.

Eumene ieși și dădu peste Alexandru care aștepta palid în fața ușii.

– Tatăl tău a trecut prin prea multe încercări – afirmă el. – Poate că el însuși se simte mai singur decât tine. Nu uita asta.

Prințul trecu pragul și intră.

– De ce-ai făcut asta? – întrebă Filip.

– Eu...

– De ce? – urlă regele.

– Pentru că mă simțeam îndepărtat de la hotărârile pe care le luai, de la planurile tale, pentru că eram singur, fără nimeni care să-mi dea o mână de ajutor, un sfat. Am crezut că, în felul acesta, îmi apăram demnitatea propriei mele persoane.

– Oferindu-te să iei în căsătorie fata unui slujbaş al regelui persanilor?

„Cuvintele lui Eumene", se gândi în sinea sa Alexandru. – De ce n-ai vorbit cu mine? – continuă Filip pe un ton mai calm. – De ce să nu vorbeşti despre asta cu tatăl tău?

– L-ai preferat în locul meu pe Arridas care este pe jumătate imbecil.

– Tocmai asta! – strigă din nou Filip trântind cu pumnul în masă. – Şi asta nu-ţi spune nimic? Aşa te-a învăţat Aristotel să judeci?

Alexandru nu mai spuse nimic şi regele se ridică în picioare şi începu să meargă şchiopătând încoace şi încolo prin cameră.

– E atât de gravă încurcătura pe ţi-am făcut-o? – întrebă prinţul la un moment dat.

– Nu – răspunse Filip. – Deşi ar fi putut să-mi fie de folos o alianţă matrimonială cu un satrap persan în acest moment în care mă pregătesc să trec în Asia. Dar totul se poate repara.

– Îmi pare rău. N-o să se mai întâmple. Aştept să-mi comunici care va fi rangul meu la căsătoria Cleopatrei.

– Rangul tău? Va fi acela care i se cuvine prinţului moştenitor al tronului, fiul meu. Du-te la Eumene: el ştie tot şi a organizat ceremonia în cele mai mici amănunte.

Auzind aceste cuvinte, Alexandru se făcu roşu ca racul şi ar fi vroit să-şi îmbrăţişeze tatăl ca atunci când acesta venea să-l vadă la Mieza, dar nu fu în stare să-şi înfrângă reţinerea şi nesiguranţa pe care le simţea în prezenţa lui din ziua în care raporturile lor deveniseră încordate. Totuşi, când îl privi, în ochii săi se citea emoţia caldă şi chiar dragostea, iar tatăl său înţelese. Spuse după aceea:

– Hai, lasă-mă acum, nu-mi sta în cale că am multe pe cap.

– Vino – îl invită Eumene. – Trebuie să vezi şi tu de ce este în stare prietenul tău. Căsătoria asta va trebui să fie

capodopera vieții mele. Regele n-a dorit să apeleze la maeștri de ceremonie și la majordomi și mi-a încredințat mie toată răspunderea organizării. Și acum – spuse el deschizând larg o ușă și poftindu-l înăuntru pe Alexandru – privește ce-am făcut!

Prințul se afla într-una dintre încăperile armurăriei regale care fusese complet golită ca să facă loc unei planșe imense, așezată pe capre de lemn, pe care era reprodus la scară tot complexul regal de la Aigai, cu sanctuarele și cu teatrul.

Machetele nu aveau acoperiș, astfel încât se putea privi în interiorul lor, unde figurine de lut ars de diferite culori înfățișau diferitele personaje care urmau să ia parte la ceremoniile solemne.

Eumene se apropie și luă o baghetă de pe masă. – Uite – explică el, arătând spre o sală lungă care dădea către un portic cu coloane. – Aici va avea loc ritualul căsătoriei și, apoi, marea procesiune, un eveniment extraordinar, nemaivăzut până acum.

„După ceremonie, în timp ce mireasa va fi condusă de damele de companie în camera nupțială pentru îmbăierea rituală și pentru pieptănat, aici va avea loc procesiunea: în frunte, statuile celor doisprezece zei ai Olimpului, acestea pe care le vezi aici, purtate pe umeri de ajutoarele de preoți, și, în mijlocul lor, statuia tatălui tău pentru a simboliza credința sa și funcția de ocrotitor al tuturor grecilor.

„Apoi, în centru, va merge regele în persoană purtând o mantie albă și va avea pe cap o coroană din aur de forma unor frunze de stejar. Puțin mai în față, în dreapta regelui, te vei afla tu, în calitatea pe care o ai de moștenitor al tronului, și, în stânga, mirele, Alexandru al Epirului: vă veți îndrepta către teatru. Uite-l aici.

„Oaspeții și delegațiile străine se vor afla aici încă de la revărsatul zorilor, fiind întreținuți, până la sosirea procesiunii, cu spectacole și declamații ale unor actori faimoși chemați,

special în acest scop, de la Atena, de la Sicion, de la Corint și, printre ei, se va afla și Tessalos, pe care am auzit că-l admiri cel mai mult."

Alexandru își așeză mai bine pe umeri hlamida albă și schimbă o ocheadă rapidă cu unchiul său. Amândoi se aflau puțin în fața lui Filip, acesta fiind însoțit de garda sa de corp, și îmbrăcat într-o tunică roșie cu marginea brodată cu fir de aur reprezentând frunzulițe de măslin și de palmier, și cu o hlamidă albă cu falduri largi, având în mâna dreaptă sceptrul de fildeș și pe cap coroana de aur cu frunze de stejar. Era exact la fel cu statueta pe care Eumene i-o arătase pe macheta din sala de arme.

Cizmarii de la curte îi făcuseră o pereche de coturni ca ai unui actor tragic, acoperiți de poala veșmântului și având tălpi de grosimi diferite ca să-i corecteze călcătura și ca să-l facă să pară mai înalt.

Eumene se așezase pe o platformă împletită din nuiele, montată în partea cea mai înaltă a amfiteatrului și, cu ajutorul unor stegulețe colorate, îi transmitea maestrului de ceremonii semnale pentru ca acesta să dirijeze cum trebuia impunătorul cortegiu.

Privi în dreapta sa la marele amfiteatru incredibil de plin de oameni și, apoi, în lungul căii de acces, capul procesiunii cu statuile zeilor executate cu măiestrie de cei mai mari artiști, înveșmântate cu straie și cu coroane de aur adevărate, având fiecare alături animalele sacre, acvila lui Zeus, bufnița Atenei, păunul lui Erato, reproduse extraordinar de fidel, așa încât păreau că și-ar putea lua zborul în fiece moment.

În urmă, erau preoții purtând pe cap panglicile sacre și în mâini cădelnițele și, după ei, un cor de băieței complet goi, ca niște amorași, cântând imnuri nupțiale și acompaniindu-se cu flaute și tobe.

La urmă, regele, având-u-i puțin mai în față pe fiul său și pe cumnatul-ginerele său, și, închizând cortegiul cele șapte gărzi de corp regale în ținută de paradă.

Eumene dădu semnalul, maestrul de ceremonii făcu semn trâmbițașilor să sufle în instrumentele lor și procesiunea se puse în mișcare.

Era o priveliște superbă, iar soarele și ziua extraordinar de senină o făceau și mai spectaculoasă. Capul procesiunii intra în amfiteatru și statuile zeilor parcurgeau una după alta semicercul spațiului rezervat orchestrei și se așezau în șir în fața scenei.

Pe măsură ce un segment al procesiunii trecea de arcul de la intrare și ajungea lângă scenă, Eumene îl pierdea din ochi până când el reapărea în lumina soarelui în interiorul teatrului.

Trecură preoții într-un nor de fum de tămâie și apoi amorașii care dănțuiau cântând imnurile lor de dragoste pentru mireasă: Eumene îi văzu dispărând pe sub ornamentele de pe arcadă și apărând de cealaltă parte în aclamațiile entuziaste ale publicului.

Acum, treceau Alexandru al Macedoniei și Alexandru al Epirului și se apropia regele. Așa cum era prevăzut, odată ajuns în fața arcadei, regele ordonă escortei sale să se retragă pentru că nu vroia să apară în fața grecilor păzit de gărzile de corp ca un tiran.

Eumene îi văzu reapărând în interiorul teatrului pe cei doi tineri într-un ropot de aplauze și, în același timp, pe rege dispărând de cealaltă parte, în umbra arcadei. În același timp, cu coada ochiului, observa gărzile de corp care se retrăgeau. Aruncă asupra lor o privire distrată care deveni, dintr-o dată, atentă: lipsea unul dintre ei!

Exact în clipa aceea, Filip apărea în lumina soarelui în interiorul teatrului și Eumene începu să urle cât îl ținea gura, înțelegând că urma să se întâmple ceva neprevăzut, dar nu reuși să răzbată peste tunetele de aplauze și aclamații. Totul

se petrecu fulgerător: soldatul care lipsea la număr din garda de corp țâșni pe neașteptate din umbră purtând în mână o sabie scurtă, se aruncă asupra regelui și i-o împlântă în șold până la prăsele și o luă imediat la fugă.

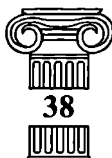
Alexandru își dădu seama că se întâmplase ceva îngrozitor după expresia disperată de pe figurile celor de față și se întoarse brusc, la doar o clipă după ce tatăl său fusese rănit și-i văzu figura care devenise de îndată palidă ca măștile de fildeș ale zeilor. Îl văzu clătinându-se și ținându-se de șold în timp ce mantia albă se umplea de sânge.

În spatele lui, un bărbat fugea pe drum în direcția câmpului de la marginea palatului. Se repezi către tatăl său care căzuse în genunchi, iar Alexandru al Epirului trecea pe lângă el strigând din toate puterile: – Prindeți-l pe omul acela!

Alexandru reuși să ajungă la timp ca să-l prindă pe rege și să nu-l lase să cadă la pământ, îl strânse la piept în timp ce sângele rănitului îi curgea în valuri pe haine și-i uda brațele și mâinile.

– Tată! – urla printre sughițuri, strângându-l și mai tare. – Tată, nu! – și Filip îi simți lacrimile fierbinți care îi picurau pe obrajii din care se scursese tot sângele.

Cerul de deasupra lui explodă în miliarde de puncte luminoase și, apoi, deodată, se întunecă. Se revăzu, în acea clipă, în picioare în mijlocul unei camere cufundate în penumbră, strângând la piept un copil abia născut. Simți pielea catifelată a micuțului pe obrazul său bărbos, simți buzele lui pe umărul brăzdat de cicatrice și o adiere puternică a parfumului de trandafiri de Pieria, pentru ca imediat să se afunde în întuneric și-n tăcere.

Fugarul alerga din răsputeri către un pâlc de copaci unde îl așteptau alți bărbați, cu siguranță complici, care fugiră și ei îndată ce văzură că era urmărit.

Omul, rămas singur, se întoarse și-și dădu seama că nu mai avea scăpare. Alexandru al Epirului își aruncase mantia și-l urmărea cu sabia în mână strigând: – Prindeți-l viu! Prindeți-l viu!

Omul își reluă fuga cât de repede putea și, ajuns la doar câțiva pași de cal, făcu o săritură ca să urce în șa, dar se împiedică în rădăcina unei vițe de vie și se prăbuși la pământ. Se ridică, totuși, gărzile se aruncaseră deja asupra lui și-l străpunseră dintr-o parte în alta cu zeci de lovituri, ucigându-l pe dată.

Regele Epirului, când văzu ceea ce făcuseră, strigă ieșit din minți: – Idioților! Vă spusesem să-l prindeți viu!

– Dar, Măria Ta, era înarmat și încerca să ne lovească.

– Urmăriți-i pe ceilalți! – ordonă atunci regele. – Urmăriți-i măcar pe ceilalți și prindeți-i!

Între timp, sosise la fața locului și Alexandru, cu hainele încă pătate de sângele lui Filip. Privi la ucigaș și, apoi, la regele Epirului și spuse: – Îl cunosc. Îl chema Pausanias, era una dintre gărzile de corp ale tatălui meu. Dezbrăcați-l, atâr-

nați-l într-un stâlp de la intrarea în teatru și lăsați-l să putrezească până nu i-o rămâne decât oasele.

Între timp, în jurul cadavrului se formase un cerc de curioși: oameni simpli, soldați din garda regală, ofițeri ai armatei și oaspeți străini.

Alexandru se întoarse imediat împreună cu cumnatul său în teatrul care se golea rapid și-o găsi pe sora sa, Cleopatra, purtând încă veșmintele nupțiale, și care plângea în hohote prăvălită peste cadavrul tatălui său. Eumene, în picioare, puțin mai departe, cu ochii înotând în lacrimi și cu o mână peste gură, continua să clatine din cap ca și cum nu-și dădea seama, încă, de cele ce se întâmplaseră. Regina Olimpia, așteptată încă de dimineață, nu sosise încă.

Alexandru puse să se sune adunarea pentru toate unitățile de luptă aflate în împrejurimi, dădu ordin să fie ridicat corpul tatălui său și să fie pregătit pentru ceremonia funebră, porunci să fie condusă Cleopatra în apartamentele sale și ordonă să se pregătească pentru el și pentru cumnatul său două armuri.

– Eumene! – strigă, scoțându-l pe prietenul său din starea de prostrație în care se afla. – Găsește sigiliul regal și adu-mi-l. Și trimite imediat ștafete ca să fie înștiințați Hefestion, Ptolemeu, Perdicas, Seleucos și ceilalți: vreau să fie la Pella până mâine seară.

Armurierii sosiră după câteva clipe și cei doi tineri își îmbrăcară platoșele și pulparele, își încinseră săbiile și tăind în două mulțimea, în fruntea unui detașament din trupele de elită, porniră să ocupe palatul. Toți membrii familiei regale aflați de față fură puși sub o supraveghere strictă și obligați să rămână pe la casele lor, cu excepția lui Amintas care era deja înarmat și se puse la ordinele lui Alexandru: – Poți conta pe mine și pe fidelitatea mea. Nu vreau să mai fie vărsat și alt sânge.

– Îți mulțumesc – îi răspunse Alexandru. – N-o să uit gestul acesta al tău.

Porțile cetății fură blocate de patrule de „scutieri" și de detașamente de cavalerie. Filotas se îndreptă imediat la palat și se puse la dispoziția prințului.

Pe la jumătatea după-amiezii, Alexandru, având alături pe regele Epirului și pe vărul său, Amintas, se arătă, înarmat, în fața armatei în formație, purtând hlamida regală și coroana. Mesajul era limpede.

Ofițerii dădură semnalul pentru ca trompetele să sune onorul și oamenii strigară salutul:

Salve, Alexandru, rege al macedonenilor!

Apoi, la un alt semnal, bătură timp îndelungat cu lăncile în scuturi făcând să răsune porticurile palatului de o larmă asurzitoare.

După ce primi onorul detașamentelor aliniate, Alexandru ordonă să fie pregătit Ducipal și toată lumea să fie pregătită de plecare. Îi convocă, apoi, pe Eumene și pe Callistene, prezent și el la ceremonie.

– Eumene, tu să te ocupi de corpul tatălui meu. Pune să fie spălat și îmbălsămat astfel încât să poată fi păstrat până la funeraliile solemne, pe care le vei organiza tu însuți, și primește-o pe mama dacă sosește. Cheamă și un arhitect și pune-l să înceapă de îndată lucrările la monumentul regelui.

„Callistene, tu ramâi aici și fă cercetări asupra criminalului. Caută-i prietenii, complicii, vezi ce-a făcut în ultimele ore, interoghează gărzile care l-au ucis în ciuda ordinului dat de cumnatul meu. Dacă este necesar, folosește-te și de tortură."

Eumene făcu un pas înainte și-i înmână lui Alexandru o cutiuță.

– Sigiliul regal, Măria Ta.

Alexandru îl luă și și-l puse pe deget. – Ții la mine, Eumene? Îmi ești credincios?

– Sigur, Măria Ta.

– Atunci, continuă să-mi spui pe nume, „Alexandru"!

Ieși în curte, sări în șa pe Ducipal și, lăsând la Ege o garnizoană sub ordinele lui Filotas, plecă, împreună cu cumnatul său, la Pella ca să urce pe tronul lui Filip și să arate nobililor și curții cine era noul rege.

În acele momente, teatrul era complet gol. Mai rămăseseră doar statuile zeilor, parcă abandonate pe piedestalurile lor, și statuia lui Filip care, în lumina în scădere a asfințitului, avea acea fixitate melancolică a unei divinități uitate.

Deodată, pe când începea să se lase întunericul, o umbră păru să ia ființă din neant: un bărbat cu capul acoperit de o mantie intră în arena pustie și examină mult timp pata de sânge care încă mai înroșea pământul; se întoarse înapoi, intrând sub arcada de lângă scenă. Atenția îi fu atrasă de un obiect metalic pătat de sânge și pe jumătate îngropat în nisip. Se aplecă pentru a-l studia cu ochii săi mici și cenușii, foarte mobili, apoi îl culese de pe jos și-l vârî între cutele mantiei sale.

Ieși la loc deschis și se opri în fața stâlpului de care fusese țintuit cadavrul asasinului, învăluit acum în întuneric.

O voce răsună în spatele său:

– Unchiule Aristotel, nu-mi închipuiam că o să te întâlnesc aici.

– Callistene. O zi care trebuia să fie de bucurie s-a încheiat cu o asemenea întâmplare nefericită.

– Alexandru spera să te poată îmbrățișa din nou, dar nenorocitele astea de evenimente...

– Știu. Îmi pare rău și mie. El unde este acum?

– Călărește în fruntea trupelor sale deocamdată spre Pella. Vrea să preîntâmpine orice posibilitate a vreunei lovituri de stat din partea unor anumite grupuri de nobili. Dar tu, ce cauți aici? Nu-i un spectacol prea plăcut.

– Regicidul este întotdeauna un punct critic în desfășurarea evenimentelor din viața omenirii. Și, după cum presimt eu, existase o presimțire a oracolului din Delfi: „Taurul este încoronat, sfârșitul este aproape, cel care sacrifică este pregătit”. – Și, apoi, întorcându-se spre cadavrul ciopârțit al lui

Pausanias: – Și, uite-l, cel care sacrifică. Cine s-ar fi gândit vreodată că acesta va fi epilogul profeției!

– Alexandru mi-a cerut să fac cercetări asupra crimei. Să încerc să descopăr cine s-ar putea afla în spatele asasinării tatălui său.– De departe, din interiorul palatului, se ridica tânguirea lugubră a bocitoarelor care deplângeau moartea regelui. – Vrei să mă ajuți? – îl întrebă Callistene. – Totul pare atât de absurd.

– Aici este cheia crimei – afirmă Aristotel. – În absurditatea sa. Ce asasin ar fi ales vreodată un procedeu atât de spectaculos, un asasinat într-un teatru, ca o scenă interpretată pe viu, cu sânge adevărat și... – scoase un obiect din fier dintre cutele mantiei – o adevărată sabie. Ca să fiu mai precis, o dagă celtică...

– O armă nu prea obișnuită... Dar văd că tu ai început deja cercetările.

– Curiozitatea este cheia cunoașterii. Despre el ce se știe? – întrebă filosoful arătând din nou spre cadavru.

– Destul de puțin. Se numește Pausanias și era originar din Lincestides. Fusese admis printre gărzile de corp datorită aspectului său fizic.

– Din păcate, el nu ne va mai putea spune nimic și, cu siguranță, și aceasta făcea parte din plan. I-ai interogat pe soldații care l-au ucis?

– Unul sau doi, dar n-am scos mare lucru de la ei. Toți spun că n-au auzit ordinul regelui Alexandru de a nu-l ucide. Furioși din cauza morții regelui, orbiți de mânie, îndată ce el a schițat un simplu gest de apărare, l-au măcelărit.

– Este credibil, dar, probabil, nu este adevărat. Unde este regele Epirului?

– A plecat împreună cu Alexandru și s-au îndreptat spre Pella.

– A renunțat, deci, la prima lui noapte împreună cu mireasa.

– Din două motive, amândouă demne de crezare: ca să dea o mână de ajutor cumnatului în momentul critic al succesiunii la tron și pentru a respecta doliul Cleopatrei.

Aristotel duse un deget la buze făcându-i nepotului său semn să tacă. Un zgomot de galop se auzea din ce în ce mai clar și se îndrepta către ei.

– Hai să mergem – spuse filosoful. – Să plecăm de aici. Cineva care se știe neobservat, se comportă în largul lui.

Tropotul de galop se transformă într-un pas domol al copitelor și apoi se opri de tot. O siluetă învăluită în negru sări pe pământ, înaintă până când ajunse în fața cadavrului țintuit pe stâlp și-și lăsă în jos gluga lăsând liber părul ondulat.

– Pe toți zeii din cer, este Olimpia! – murmură Callistene la urechea unchiului său.

Regina se apropie, scoase ceva dintre cutele mantiei și, apoi, se ridică în vârful picioarelor în fața cadavrului. Când se îndepărtă ca să ajungă la escorta sa, în jurul gâtului lui Pausanias se putea vedea o coroană de flori.

– Oh, pe Zeus! – exclamă Callistene. – Dar, atunci...

– E clar, zici tu? – Aristotel scutură din cap. – Câtuși de puțin. Dacă ea ar fi comandat asasinatul, crezi că ar fi făcut ce-a făcut acum sub ochii escortei sale și știind bine că, probabil, cineva ține sub supraveghere cadavrul lui Pausanias.

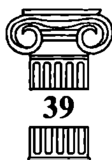
– Dar, dacă-și dă seama de toate astea, s-ar putea ca ea să se comporte într-un mod atât de absurd tocmai pentru a-l face pe cel care cercetează asasinatul s-o scoată de sub acuzare.

– Este adevărat, dar este întotdeauna mai înțelept să încerci să descoperi motivele care au împins o persoană să comită o crimă, decât să te întrebi ce trebuie să gândească o persoană despre gândurile altcuiva – observă Aristotel. Găsește-mi un felinar sau o torță și hai să vedem locul în care a fost ucis Pausanias.

– N-ar fi mai bine să așteptăm și să facem asta la lumina soarelui?

– Înainte de vărsarea zorilor, se pot întâmpla multe lucruri. Te aștept acolo.

Filosoful se duse către tufișul de stejari și de ulmi lângă care fusese omorât asasinul.

Hefestion, Ptolemeu, Seleucos și Perdicas, toți patru îmbrăcați în armuri, sosiră obosiți și năclăiți de sudoare la căderea nopții, lăsară caii în grija slujitorilor și urcară în fugă scările palatului până în sala de consiliu unde îi aștepta Alexandru.

Leonatos și Lisimah nu puteau veni mai devreme de a doua zi pentru că se aflau în acel moment la Larissa, în Tesalia.

Un soldat din gardă îi introduse în încăpere unde fuseseră aprinse deja lămpile și se aflau așezați Alexandru, Filotas, generalul Antipatros, Alexandru al Epirului, Amintas și câțiva comandanți ai unor batalioane ale falangei și ai cavaleriei *eteri*. Toți, inclusiv regele, purtau armuri și țineau coifurile și săbiile pe masă lângă ei, semn că situația era, încă, destul de critică.

Alexandru le ieși în întâmpinare, emoționat: – Prieteni, suntem, în sfârșit, din nou împreună.

Hefestion vorbi în numele tuturor: – Ne pare foarte rău pentru moartea regelui Filip și suntem profund îndurerați. Exilul la care ne-a obligat nu mai are, acum, nici o importanță pentru sentimentele noastre. El rămâne în amintirea noastră ca un mare suveran, cel mai curajos dintre luptători și cel mai înțelept dintre conducători. Pentru noi, a fost ca un părinte dur și sever, dar și generos și capabil să ia măsuri nobile. Este

o întâmplare groaznică, dar, acum, tu ești acela căruia îi revine moștenirea lui și noi te recunoaștem ca succesor al său și ca rege al nostru.

După ce termină de vorbit, se apropie de el și-l sărută pe amândoi obrajii; același lucru îl făcură toți ceilalți. Apoi, îi salutară pe regele Alexandru al Epirului și pe ofițerii prezenți după care luară loc în jurul mesei.

Alexandru continuă: – Vestea morții lui Filip se va răspândi peste tot în câteva zile pentru că s-a întâmplat în fața a mii de persoane și va provoca o serie de reacții greu de prevăzut, dar noi trebuie să ne mișcăm la fel de repede ca să prevenim tot ceea ce ar putea slăbi puterea regatului său să distrugă în parte ceea ce părintele meu a creat. Iată planul meu.

„Trebuie să culegem informații despre situația politică de la granița de nord, despre reacțiile proaspeților noștri aliați atenieni și tebani și... – se întoarse către Filotas cu o privire semnificativă – despre intențiile generalilor care comandă corpul nostru expediționar din Asia: Attalos și Parmenion. Deoarece ei dispun de o armată de cincisprezece mii de oameni, este cazul să trecem imediat la această verificare."

– Ce intenționezi să faci? – întrebă Filotas cu un glas oarecum neliniștit.

– Nu vreau să pun în încurcătură pe nici unul dintre voi: voi încredința mesajul meu unui ofițer grec pe nume Hecateus care luptă în serviciul nostru în regiunea Strâmtorilor comandând un mic detașament. În orice caz, am hotărât să-l destitui pe Attalos de la comandă și înțelegeți, desigur, din ce motive.

Nimeni nu avu obiecții: scena care avusese loc în urmă cu un an, la nunta lui Filip, era încă foarte vie în memoria lor.

Eu cred – reluă Alexandru – că urmările morții regelui vor apărea foarte curând. Unii se vor gândi că s-ar putea întoarce totul înapoi, așa cum a fost mai înainte și noi trebuie să-i covingem că greșesc. Abia după aceea, vom putea relua planurile tatălui meu.

Alexandru tăcu și, în acel moment, toți își dădură seama că timpul se oprise în loc, că în sala aceea se pregătea un viitor pe care nici unul nu reușea să și-l imagineze. Tânărul pe care Filip se străduise să-l instruiască în ani de ucenicie dură ședea acum pe tronul Argeazilor și, pentru prima dată în viața sa, puterea devastatoare pe care el considera că n-o pot deține decât eroii poemelor homerice, se afla acum în mâinile sale.

Alexandru lăsă comanda unor unități ale falangei și ale cavaleriei *eteri* prietenilor săi, răspunderea pentru palatul regal lui Hefestion și plecă împreună cu regele Epirului la Aigai, unde corpul tatălui său aștepta să fie îngropat și unde trebuiau să îndeplinească multe obligații apăsătoare.

Când ajunseră la jumătatea drumului, se întâlniră cu un curier trimis de Eumene cu un mesaj urgent.

– Ce noroc că te-am găsit, Măria Ta! – exclamă el înmânându-i un sul de papirus sigilat. Eumene dorește ca tu să citești imediat scrisoarea.

Alexandru desfăcu papirusul și parcurse laconicul mesaj:

Eumene către Alexandru, rege al macedonenilor, te salut!

Copilașul lui Euridice a fost găsit mort în leagănul lui și mă tem pentru viața mamei lui.

Regina Olimpia a ajuns la palat în noaptea în care tu ai plecat.

Prezența ta aici este neapărat necesară.

Zeii să te aibă în pază.

– Mama a sosit imediat după ce am plecat noi, știai? – îl întrebă Alexandru pe cumnatul său.

Regele Epirului scutură din cap. – Nu mi-a spus nimic când am plecat din Butroto, dar nu credeam că va fi, cu adevărat, prezentă la ceremonie. Pentru ea, această căsătorie era un alt afront. Credea că, în acest mod, Filip o marginaliza complet din moment ce eu îi garantam siguranța granițelor

lui de la apus după încheierea căsătoriei. Nu-mi puteam imagina că se va hotărî să vină după mine la Aigai.

– În orice caz, acum este acolo și a luat deja inițiativa unor acțiuni foarte grave. Să plecăm, înainte să facă vreun lucru ireparabil – spuse Alexandru și-l îndemnă pe Ducipal să pornească la galop.

Ajunseră a doua zi seara, pe la asfințit, și auziră de departe cum palatul răsuna de urlete sfâșietoare. Eumene îi întâmpină în pragul ușii.

– Urlă așa de două zile. Spune că mama ta i-a ucis copilul. Și nu vrea să se despartă de micul cadavru. Dar, de-acum a trecut ceva timp și înțelegi...

– Unde este?

– În aripa de miazăzi – răspunse prietenul. – Vino după mine.

Alexandru făcu semn gărzii sale de corp să vină după el și traversă palatul întesat la toate colțurile de oameni înarmați. Mulți dintre ei erau epiroți din escorta cumnatului său.

– Cine i-a așezat aici?

– Regina, mama ta – răspunse Eumene mergând cu pași ușori în urma lui Alexandru.

Pe măsură ce se apropiau, bocetele se auzeau din ce în ce mai tare. Câteodată izbucneau pe neașteptate în urlete răgușite, alteori se stingeau într-un suspin prelung.

Ajunseră în fața unei uși și Alexandru o deschise fără a sta mult pe gânduri, dar spectacolul care i se dezvălui îi înghență sângele în vine. Euridice zăcea într-un ungher al camerei, cu părul vâlvoi, ochii umflați și roșii, privirea rătăcită. Ținea strâns la piept corpul neînsuflețit al copilului. Capul și brațele copilului atârnau inerte și coloritul vinețiu al pielii arăta că se afla deja în curs de descompunere. Veșmintele mamei erau sfâșiate, părul năclăit de sânge închegat, fața, brațele și picioarele pline de vânătăi și de zgârieturi. În cameră plutea o duhoare respingătoare de sudoare, urină și putrefacție.

Alexandru închise ochii și, pentru o clipă, o revăzu pe Euridice în culmea splendorii sale, șezând alături de tatăl său,

regele: iubită, alintată, invidiată de toți. Simți cum mirosul pestilențial i se urcă până în creier iar furia îi umfla pieptul și-i îngroșa vinele de la gât.

Se întoarse către Eumene și întrebă cu o voce gâtuită de mânie: – Cine a fost?

Prietenul lăsă capul și nu scoase nici o vorbă.

Alexandru urlă din nou: – Cine a fost?

– Nu știu.

– Cheamă imediat pe cineva care să se ocupe de ea. Spune-i medicului meu, Filip, să vină și spune-i s-o îngrijească, să-i dea ceva ca să se odihnească.

Dădu să se îndepărteze, dar Eumene îl opri. – Nu vrea să se despartă de copilul său: ce trebuie să facem?

Alexandru se opri și se întoarse spre tânăra femeie care se ghemui și mai tare în colțul camerei, ca un animal înspăimântat.

Se apropie încet și îngenunche în fața ei, privind-o țintă și dând ușor capul pe spate pentru a mai atenua din forța privirii sale, pentru a o învălui într-o aură de blândețe. Întinse, apoi, mâna și o mângâie delicat pe obraz.

Euridice închise ochii, își lăsă capul pe spate rezemându-l de perete și scoase un suspin prelung de durere.

Alexandru întinse brațele și șopti: – Dă-mi-l mie, Euridice, dă-mi copilul. E obosit, nu vezi? Trebuie să-l ducem la culcare.

Două lacrimi mari alunecară încet pe obrajii tinerei, și ajunseră până la colțurile gurii. Bolborosi: – La culcare... – Și-și desfăcu brațele.

Alexandru luă cu grijă copilul, ca și cum ar fi fost de-adevăratelea adormit, și ieși cu el pe coridor.

Între timp, Eumene chemase o femeie care se și apropie. – Îl iau eu, Măria Ta. – Alexandru îl lăsă în mâinile ei și-i porunci: – Pune-l alături de tatăl meu.

– De ce? – urlă trântind cu ușa de perete. – De ce?

Regina Olimpia îi ieși în față și îl privi cu ochii în flăcări:
– Îndrăznești să intri înarmat în camerele mele?

– Eu sunt regele mecedonenilor! – strigă Alexandru. – Și merg unde vreau eu! De ce ai ucis copilul și de ce ai chinuit-o pe mamă? Cine ți-a dat dreptul să faci așa ceva?

– Tu ești regele macedonenilor pentru că acel copil a murit – îi puse în vedere Olimpia pe un ton calm. – Nu asta îți doreai oare? Ai uitat cât de mult te chinuia gândul că nu mai ești în grațiile lui Filip? Ai uitat ce i-ai spus lui Attalos în ziua în care s-a căsătorit tatăl tău?

– N-am uitat, dar eu nu ucid copii și nu chinuiesc femei lipsite de apărare.

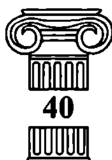
– Un rege nu are de ales. Un rege este unic și nu există nici o lege care să stabilească succesiunea la tron. Un grup de nobili ar fi putut să-l ia pe copilul acela sub ocrotirea lor și să decidă să guverneze în numele lui până la majorat. Dacă s-ar fi întâmplat așa ceva, tu ce-ai fi făcut?

– Aș fi luptat ca să-mi cuceresc tronul!

– Și cât sânge ai fi vărsat? Răspunde! Câte văduve și-ar fi plâns bărbații, câte mame și-ar fi plâns fiii, câte lanuri ar fi fost arse și distruse, câte sate și orașe jefuite și pârjolite? Și, în același timp, s-ar fi fărâmițat un imperiu construit cu tot atâta sânge și cu tot atâtea distrugeri.

Alexandru se mai potoli, și privirea i se întunecă pe dată, ca și cum măcelurile și doliul despre care vorbea mama sa i-ar fi apăsat dintr-o dată, toate laolaltă, asupra conștiinței.

– Este sortit să se întâmple așa – răspunse. – Este soarta omului să îndure boli și dureri și moarte înainte de a se pierde în neant. Dar stă în puterea și în alegerea lui să dea dovadă de clemență și de respect pentru onoare în întreaga sa comportare. Acesta este singurul drept care îi este acordat din clipa venirii pe lume, singura lumină călăuzitoare înainte de a trece în negurile unei nopți eterne.

A doua zi, Eumene îl anunță pe Alexandru că mormântul tatălui său era gata și că se puteau organiza funeraliile. În realitate, din marele monument funerar fusese realizată doar o primă fază, într-un interval de timp incredibil de scurt: pentru mai târziu, era prevăzută o a doua încăpere în care trebuiau depuse alte obiecte prețioase care să-l însoțească pe marele suveran pe drumul de pe tărâmul celălalt.

Filip fu așezat pe rug de către soldații săi, splendid îmbrăcat și purtând o coroană de aur în formă de frunze de stejar. Două batalioane ale falangei și un escadron al *eterilor* călare dădură onorul.

După ce trupul fusese mistuit de flăcări, rugul fu stins cu vin curat, cenușa și oasele înfășurate într-un giulgiu din purpură țesut cu fir de aur, de forma unei hlamide macedonene și depuse într-o lădiță de aur masiv cu picioare în formă de labe de leu și având pe capac steaua Argeazilor în șaisprezece colțuri.

În interiorul mormântului fuseseră depuse armura din fier, piele și aur pe care regele o purtase la asediul Potideei, cele două pulpare de bronz, tolba de aur pentru săgeți, scutul de ceremonie, din lemn acoperit cu o placă de aur și având o scenă dionisiacă în centru, cu satiri și menade, sculptată în

fildeș. Armele sale de luptă, sabia și vârful lăncii, fură aruncate pe focul altarului și, apoi, îndoite, conform obiceiului, pentru a nu mai putea fi folosite de nimeni.

Alexandru aduse darurile rituale din partea lui: o superbă carafă din argint masiv având mânerul împodobit cu un cap bărbos de satir și o cupă de argint cu două mânere, atât de frumoasă și de fină încât părea că este ușoară ca un fulg.

Intrarea în mormânt fu închisă cu o ușă mare din marmură cu două canaturi, între două semicoloane dorice care reproduceau intrarea în palatul regal de la Aigai și un meșter adus din Bizanț tocmai termina lucrul la o pictură de pe frontispiciu înfățișând o scenă de vânătoare.

Regina Olimpia nu participă la ceremonia funebră pentru că nu dorea să depună nici un dar votiv pe rug sau în mormântul soțului său și pentru că nu vroia s-o întâlnească pe Euridice.

Lui Alexandru îi dădură lacrimile când soldații închiseră ușa cea mare de marmură: îl iubise pe tatăl său și simțea că în spatele acelor canaturi ale ușii era îngropată pentru totdeauna tinerețea lui.

Euridice preferase să moară prin înfometare împreună cu micuța Europa, cu toate îngrijirile medicului Filip care a pus în joc toate cunoștințele sale.

Alexandru puse să-i fie construit și ei un mormânt măreț și porunci să i se pună în interior tronul de marmură pe care tatăl său ședea la ședințele de judecată ținute sub un stejar de la Aigai, lucrat foarte frumos și împodobit cu sfincși și grifoni din aur, iar pe spătar având pictată o minunată cvadrigă. După ce-și îndeplini toate îndatoririle legate de tristele evenimente, cu sufletul îndurerat și apăsat de amintiri, se întoarse la Pella.

Generalul Antipatros era un ofițer din vechea gardă a lui Filip, fidel tronului și militar de mare valoare. Alexandru îi încredințase sarcina de a urmări misiunea lui Hecateus în

Asia, pe lângă Parmenion și Attalos, și acum aștepta cu nerăbdare rezultatele.

Știa că barbarii din nord, tribalii și ilirii, de curând înfrânți și obligați să se supună de către tatăl său, s-ar fi putut răscula dintr-un moment în altul, își dădea seama că grecii acceptaseră condițiile păcii de la Corint abia după masacrul de la Cheroneea și că toți inamicii săi, în primul rând Demostene, trăiau încă și erau foarte activi. Un lucru bun putea fi considerat acela că Attalos și Parmenion controlau Strâmtorile în fruntea unui corp expediționar puternic, de cincisprezece mii de oameni.

Și, ca și cum n-ar fi fost de-ajuns, primise vestea că niște agenți persani se aflau în contact cu tabăra antimacedoneană din Atena și ofereau sume mari de bani-aur pentru declanșarea unei răscoale.

Elementele de instabilitate erau numeroase și, dacă toate acele amenințări s-ar fi concretizat în același timp, noul suveran n-ar mai fi avut nici o cale de ieșire.

Primul răspuns la întrebările pe care și le punea îl primi pe la începutul toamnei: Antipatros ceru să fie primit imediat de rege și Alexandru îl aștepta în camera de lucru ce aparținuse tatălui său. Deși era soldat din creștet până în vârful picioarelor, lui Antipatros nu-i plăcea să lase să se vadă că este un ofițer de rang superior și se îmbrăca în mod obișnuit, ca orice concetățean al său. Se vedeau din aceasta echilibrul și siguranța sa de sine.

– Măria Ta – anunță el în timp ce intra – iată ce vești sunt din Asia: Attalos a refuzat să cedeze comanda și să se reîntoarcă la Pella; a opus rezistență armată și a fost ucis. Parmenion te asigură de fidelitatea lui fără rezerve.

– Antipatros, aș vrea să știu ce crezi cu adevărat despre Parmenion. Știe că fiul său, Filotas, este aici, la palat. S-ar putea gândi, cumva, că este ostatic al meu. Acesta poate fi, după tine, explicația declarației sale de fidelitate?

Nu – răspunse fără ezitare bătrânul general. – Îl cunosc bine pe Parmenion. Ține la tine, i-ai fost întotdeauna drag, de când erai un copil și veneai să te așezi pe genunchii tatălui tău în timp ce ne aflam în consiliu de război din sala de arme.

Alexandru își aminti pe neașteptate de cântecelul pe care-l cânta de fiecare dată când vedea părul alb al lui Parmenion:

Soldatul cel bătrân la luptă a pornit,
pe drum s-a poticnit, pe drum s-a poticnit!

Simți că-l cuprinde o tristețe adâncă gândindu-se la felul în care puterea poate schimba în mod dramatic relațiile dintre persoane. Antipatros continuă: – Dar, dacă te îndoiești, nu există decât o singură soluție.

– Să i-l trimit acolo pe Filotas.

– Exact.

– Așa am să și fac. Îl voi trimite la el pe fiul său cu o scrisoare prin care îl chem la Pella. Am nevoie de el: mă tem că este pe cale să se dezlănțuie o furtună.

– Mi se pare o hotărâre foarte înțeleaptă, Măria Ta. Parmenion apreciază în primul rând o calitate: încrederea.

– Ce vești sunt din nord?

– Proaste. Triballii s-au răsculat și au dat foc câtorva garnizoane de-ale noastre de pe graniță.

– Ce mă sfătuiești?

– Am pus să le fie trimise mesaje de avertizare. Dacă nu le vor lua în seamă, lovește-i cât de tare poți.

– Sigur. Și din sud?

– Nimic bun. Tabăra antimacedoneană devine tot mai puternică aproape peste tot, chiar și în Tesalia. Tu ești foarte tânăr și unii cred că...

– Vorbește fără ocol.

– Că tu ești un tinerel fără experiență care nu va reuși să mențină hegemonia stabilită de Filip.

– O să le pară rău de asta.

– Mai este și altceva.

– Spune-mi.

– Vărul tău Archelaos....

– Continuă – îl îndemnă Alexandru întunecându-se la față.

– A căzut victimă unui accident de vânătoare.

– A murit?

Antipatros dădu afirmativ din cap.

– Când tatăl meu a urcat pe tron, i-a cruțat și pe el și pe Amintas, deși amândoi se aflau în situația de moștenitori ai tronului până în acel moment.

– A fost un accident de vânătoare, Măria Ta – repetă Antipatros impasibil.

– Amintas unde este?

– Pe undeva jos, în corpul de gardă.

– Nu vreau să pățească nimic: se afla lângă mine după asasinarea tatălui meu.

Antipatros dădu din cap în semn că înțelesese și se îndreptă spre ușă.

Alexandru se ridică în picioare și se duse în fața marii hărți a lui Aristotel pe care voise s-o așeze în biroul său: granițele de răsărit și de apus puteau fi considerate sigure fiind păzite de Alexandru al Epirului și de Parmenion, cu condiția să poată avea încredere în acesta. La granița de nord și la cea de sud se întrevedeau, în schimb, mari amenințări. Trebuia să lovească acolo cât mai repede posibil și cât mai tare ca să nu existe îndoieli asupra faptului că Macedonia avea un rege cel puțin la fel de puternic ca Filip.

Ieși pe terasa care dădea spre miazănoapte și privi către munții în care-și petrecuse exilul. Pădurile începeau să-și schimbe culoarea o dată cu apropierea toamnei și, probabil, urma să cadă și zăpada: până în primăvară, situația din regiunea aceea avea să rămână liniștită. Pentru moment, era nevoie să-i sperie puțin pe tesalieni și pe tebani: se gândi la

un plan de acțiune, așteptând ca Filotas și Parmenion să se întoarcă din Asia.

După câteva zile, convocă un consiliu de război.

– Voi intra în Tesalia cu armata în stare de război, îi voi obliga să mă reconfirme în funcția de *tagos* care aparținea tatălui meu și voi ajunge până sub zidurile Tebei – anunță el. – Tesalienilor vreau să le bag în cap că au un șef nou, iar cât îi privește pe tebani, vreau să-i sperii de moarte: trebuie să știe că-i pot lovi în orice moment.

– Ar fi o problemă – interveni Hefestion. – Tesalienii au blocat valea râului Tempe cu fortificații pe amândouă malurile. N-avem pe unde trece.

Alexandru se apropie de harta lui Aristotel și le arătă masivul muntos Ossa care se înălța deasupra mării.

– Știu asta – răspunse el. – Dar noi vom trece pe aici.

– Cum? – întrebă Ptolemeu. – Nici unul dintre noi nu are aripi, după cât se vede.

– Avem, însă, baroase și dălți – răspunse Alexandru – îi replică Alexandru. – Vom tăia trepte în stâncă până sus. Aduceți o mie de mineri de la Pangea, pe cei mai buni. Dați-le o hrană bună, haine, încălțări și promiteți-le că vor fi liberi dacă termină lucrul în zece zile: vor lucra în schimburi, fără încetare, pe partea dinspre mare. În acest fel, tesalienii nu-i vor putea vedea.

– Vorbești serios? – întrebă Seleucos.

– Nu glumesc niciodată la consiliile de război. Acum, să ne apucăm de treabă.

Toți cei de față se priviră uluiți: era evident că nici un obstacol, nici o stavilă omenească sau divină nu l-ar fi putut opri vreodată pe Alexandru.

41

„Scara lui Alexandru" fu gata în șapte zile și, la adăpostul întunericului sau al ceții, infanteria de asalt a „scutierilor" trecu în câmpia Tesaliei fără vărsare de sânge.

Un curier călare aduse vestea comandantului tesalian la doar câteva ore după aceea, dar fără a putea da explicații pentru că nimeni nu știa mai mult.

– Spui că în spatele nostru este o armată macedoneană având-ul în frunte pe însuși regele?

– Chiar așa.

– Și, după tine, cum au făcut să ajungă aici?

– Asta nu se știe, dar soldații sunt acolo și sunt mulți.

– Câți?

– Între trei și cinci mii de oameni, bine înarmați și echipați. Au cu ei și cai. Nu mulți, dar sunt și cai.

– Asta-i imposibil. Dinspre mare nu se poate trece, iar dinspre munte, nici atât.

Comandantul, un oarecare Caridemos, nu terminase ce avea de spus, că unul dintre soldații săi îi aduse vestea că două batalioane ale falangei și un escadron de *eteri* călare treceau fluviul și se îndreptau către fortificații: asta însemna că, înainte de căderea serii, ar fi fost nimiciți între două armate. După încă puțin timp, un alt soldat îl informă că un ofițer macedonean, pe nume Crater, dorește să ducă tratative.

– Spune-i că vin imediat – ordonă Caridemos și ieși printr-o portiță din zid ca să-l întâlnească pe macedonean.

– Mă numesc Crater – se prezentă ofițerul – și-ți cer să ne lași să trecem. Nu vrem să vă facem vreun rău, vrem doar să ajungem la regele nostru care se află în spatele pozițiilor voastre și să mergem la Larissa, unde Alexandru urmează să convoace consiliul ligii tesaliene.

– Se pare că n-am de ales – observă Caridemos.

– Nu. N-ai de ales – îi răspunse Crater.

– Bine, să tratăm. Dar, pot să știu ceva?

– Dacă pot, o să-ți răspund – declară Crater pe un ton oficial.

– Cum ați făcut să ajungeți cu infanteria în spatele nostru?

– Am tăiat o scară în coasta muntelui.

– O scară?

– Da. Este o cale de trecere care ne ajută să ne menținem contactul cu aliații noștri tesalieni.

Caridemos, înmărmurit, nu avu încotro și-i lăsă să treacă.

Două zile mai târziu, Alexandru ajunse la Larissa și obținu de la consiliul ligii tesaliene confirmarea pe viață în funcția de *tagos*.

Așteptă, apoi, sosirea altor unități ale armatei pentru a traversa Beotia și a defila pe sub zidurile Tebei cu o mare desfășurare de forțe.

– Nu doresc vărsare de sânge – afirmă el. – Dar trebuie să-i sperii de moarte. Gândește-te tu, Ptolemeu cum să facem asta.

Ptolemeu aranjă armata ca la bătălia de la Cheroneea. Îl puse pe Alexandru să îmbrace armura tatălui său și ordonă să se pregătească toba uriașă de război purtată pe roți și trasă de patru cai.

Bubuitul ei putu fi auzit de pe zidurile orașului în care, cu câteva zile înainte, tebanii încercaseră să atace garnizoana macedoneană din fortăreața Cadmeea.

Amintirea doliului suferit și frica de acea armată amenințătoare reușiră să calmeze puțin temperamentele cele mai turbulente, dar nu putură să alunge ura și dorința de revanșă.

– O să le fie de ajuns? – îl întrebă Alexandru pe Hefestion în timp ce mărşăluiau pe sub zidurile Tebei.

– Pentru moment, da. Dar să nu-ţi faci iluzii. Ce-o să le faci celorlalte oraşe care ne-au alungat garnizoanele?

– Nimic. Vreau să fiu cuceritorul în numele tuturor grecilor, condotierul lor, şi nu tiranul lor. Trebuie să înţeleagă că nu sunt un duşman. Că duşmanul se află de cealaltă parte a mării, este persanul care refuză să acorde libertate oraşelor greceşti din Asia.

– Este adevărat că ai ordonat să se facă o anchetă asupra morţii tatălui tău?

– Da, lui Callistene.

– Şi crezi că va reuşi să afle adevărul?

– Cred că va face tot ce-i va sta în putinţă.

– Şi dacă vei descoperi că de vină au fost grecii? Atenienii, de exemplu?

– O să hotărăsc atunci, dacă va fi cazul.

– Callistene a fost văzut împreună cu Aristotel, ştiai asta?

– Sigur că da.

– Şi cum îţi explici faptul că Aristotel n-a venit încă să stea de vorbă cu tine?

– A fost greu să stea cineva de vorbă cu mine în ultima vreme. Sau poate că doreşte să-şi păstreze o obiectivitate totală a judecăţii.

Ultimul detaşament de *eteri* se îndepărtă însoţit de tunetul din ce în ce mai slab al uriaşei tobe şi tebanii se adunară ca să ia o hotărâre. Primiseră o scrisoare din Calauria, de la Demostene, care îi îndemna să nu dispere, să se pregătească pentru momentul revanşei.

– Este un băieţaş – spunea el – cel care se află acum pe tronul Macedoniei şi momentul este propice.

Cuvintele oratorului îi însufleţiră pe toţi, dar destul de mulţi înclinau spre o atitudine prudentă. Luă cuvântul un bătrân care pierduse doi fii la Cheroneea: – Băieţaşul acesta, cum îl

numește Demostene, a recucerit Tesalia în trei zile, fără vărsare de sânge, și ne-a trimis un mesaj foarte precis prin această paradă pe sub zidurile noastre. Eu aș zice să-l ascultăm.

Glasurile mânioase care se ridicau din mai multe direcții acoperiră acel apel la luciditate și la rațiune și tebanii se pregătiră să se răscoale îndată ce se ivea ocazia nimerită.

Alexandru ajunse la Corint fără a mai întâmpina și alte obstacole, convocă imediat consiliul ligii panelenice și ceru să fie confirmat general al tuturor armatelor confederate. – Fiecare dintre statele membre va fi liber să se guverneze după cum dorește și nu va exista nici un amestec în legile și în constituția sa – declară el de pe poziția pe care se aflase și tatăl său. – Singurul scop al ligii este acela de a-i elibera pe grecii din Asia de sub jugul persanilor și de a menține între grecii din peninsulă o pace trainică.

Toți delegații semnară această înțelegere, cu excepția spartanilor care nu aderaseră nici la aceea de pe vremea lui Filip.

– Suntem obișnuiți de când lumea să-i conducem noi pe greci, nu să fim noi cei conduși – îi declară trimisul lor lui Alexandru.

– Îmi pare rău – îi replică regele – pentru că spartanii sunt niște luptători extraordinari. Astăzi, însă, macedonenii sunt poporul cel mai puternic printre greci și este drept ca ei și nimeni alții să dețină comanda și hegemonia. – Spunea asta cu amărăciune pentru că își amintea ce curajoși fuseseră lacedemonienii la Termopile și la Plateea. Își dădea seama și că nici o putere nu era în stare să reziste uzurii timpului: doar gloria celui care a trăit în spiritul onoarei crește pe măsura trecerii timpului.

În drumul de întoarcere, vru să viziteze Delfi și rămase încântat și uluit de minunățiile din orașul sacru. Se opri în fața mărețului sanctuar al lui Apolo și privi cuvintele sculptate în litere de aur pe frontonul edificiului:

Cunoaște-te pe tine însuți.

– După tine, ce înseamnă? – îl întrebă Crater care nu-și pusese niciodată probleme de natură filosofică.

– Este evident – răspunse Alexandru. – A ne cunoaște pe noi înșine este o ispravă grea pentru că implică în mod direct nu numai felul în care gândim, ci și fricile și pasiunile noastre. Când cineva reușește să se cunoască în profunzime pe sine însuși, va fi capabil să-i înțeleagă și pe alții ca și realitatea care-i înconjoară.

Priviră cu atenție lunga procesiune de credincioși veniți de peste tot, care aduceau ofrande și-i cereau zeului un răspuns. Nu exista pe lume loc în care să trăiască greci și să nu-și aibă reprezentanți acolo.

– Tu crezi că oracolul spune adevărul? – întrebă Ptolemeu.

– Parcă aud și acum răspunsul pe care i l-a dat tatălui meu.

– Un răspuns neclar și vag – spuse și Hefestion.

– Dar care, până la urmă, s-a adeverit – îi răspunse Alexandru. – Dacă Aristotel ar fi aici, cred că ar zice că profețiile pot mai mult să adeverească viitorul, decât să-l prezică...

– Probabil – fu de acord Hefestion. – A ascultat odată una dintre lecțiile lui de la Mieza: Aristotel nu are încredere în nimeni, nici măcar în zei. Se bazează doar pe mintea sa.

Aristotel se rezemă de spătarul fotoliului în care stătea așezat și-și încrucișă mâinile peste pântec. – Și oracolul delfic? Te-ai gândit la răspunsul primit la Delfi? Și în privința lui pot exista bănuieli. Nu uita că un oracol trăiește pe seama credibilității sale, dar pentru a-și făuri această credibilitate are nevoie de un tezaur nelimitat de cunoștințe. Nimeni în lume nu știe atâtea lucruri câte știu preoții din sanctuarul lui Apolo: din cauza aceasta ei pot prevedea viitorul. Sau îl pot determina. Rezultatul este același.

Callistene avea în mână o tăbliță pe care își notase numele tuturor acelora care, până în acel moment, ar fi putut fi bănuiți de asasinarea regelui Filip.

Aristotel reluă: – Ce știi despre asasin? Cu cine se întâlnea cu puțin timp înainte de uciderea regelui?

– În privința asta, este o poveste urâtă, unchiule – începu să spună Callistene. – O poveste în care Attalos, tatăl Euridicei, am putea spune că este vârât până în gât.

– Și Attalos a fost ucis.

– Așa este.

– Și Euridice e moartă.

– Într-adevăr. Alexandru a pus să i se construiască un mormânt măreț.

– În plus, s-a ridicat cu violență împotriva mamei sale, Olimpia, pentru că o chinuise pe fată și pentru că, probabil, pusese să-i fie ucis copilul.

– Asta l-ar scoate din cauză pe Alexandru.

– Dar, în același timp, este în favoarea urcării lui pe tron.

– Îl bănuiești și pe el?

– După câte îl cunosc eu, nu. Dar, câteodată, faptul că știi de o crimă sau că bănuiești ceva în privința asta, fără a face ceva ca s-o împiedici, poate fi o formă de vinovăție.

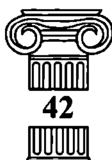
„Problema este că mulți erau aceia care aveau interes să-l ucidă pe Filip. Trebuie să continuăm să strângem informații. Adevărul în acest caz ar putea să rezulte din cumularea celui mai mare număr de indicii pe seama unuia sau altuia dintre cei suspecți. Continuă să cercetezi faptele care-l implică pe Attalos și comunică-mi rezultatul. Comunică-i, însă, și lui Alexandru: el este acela care ți-a dat această misiune."

– Trebuie să-i spun chiar tot?

– Tot. Și să nu-ți scape nici o reacție de-a sa.

– Pot să-i spun că mă ajuți tu?

– Sigur – aprobă filosoful. – În primul rând pentru că-i va face plăcere. În al doilea rând, pentru că știe deja.

Generalul Parmenion se întoarse la Pella împreună cu fiul său, Filotas, pe la sfârșitul toamnei, după ce se îngrijise de tot ce era necesar pentru ca armata din Asia să poată ierna liniștită.

Îl primi Antipatros, care în acel moment avea asupra sa sigiliul regal și îndeplinea funcția de regent.

– Mi-a părut tare rău că n-am putut lua parte la funeraliile regelui – spuse Parmenion. – M-a întristat și moartea lui Attalos, dar n-aș putea spune că nu mă așteptam la așa ceva.

– Alexandru ți-a arătat o încredere totală, în orice caz, prin trimiterea lui Filotas. A vrut ca tu să iei în deplină libertate hotărârea care ți se părea cea mai bună.

– Pentru asta m-am întors. Mă surprinde, însă, că văd la tine sigiliul regal: regina mamă nu te-a prea avut la inimă și am auzit că are întotdeauna o mare influență asupra lui Alexandru.

– Așa este, dar regele știe foarte bine ce vrea. Și vrea ca mama lui să nu se amestece în politică. La modul absolut, desigur.

– Și în rest?

– Gândește-te și tu. În trei luni, s-a impus în fața ligii tesaliene, i-a speriat pe tebani, a consolidat liga panelenică și l-a câștigat pe generalul Parmenion, de fapt cheia succesului din Orient. Pentru un băiețaș, cum i-a spus Demostene, nu-i puțin.

– Ai dreptate, dar mai rămâne situaţia de la nord. Tribalii s-au aliat cu geţii, care trăiesc pe cursul inferior al Istrului, şi fac în permananţă prăpăd prin raidurile lor prin teritoriile noastre. Multe dintre cetăţile întemeiate de regele Filip sunt pierdute.

– Dacă am înţeles bine, acesta este motivul pentru care Alexandru te-a chemat la Pella. Intenţionează să pornească spre nord pe la jumătatea iernii, ca să-l ia prin surprindere pe inamic, şi tu va trebui să iei comanda infanteriei de linie. Îi va pune pe prietenii săi la dispoziţia ta, la comanda unor batalioane: vrea ca ei să înveţe bine lecţia de la un profesor bun.

– Acum, unde este? – întrebă Parmenion.

– După ultimele veşti, traversează Tesalia. A trecut, însă, mai întâi pe la Delfi.

Parmenion se înnegură la faţă.– A consultat oracolul?

– Dacă se poate spune aşa.

– De ce?

– Preoţii vroiau, probabil, să evite repetarea situaţiei trecute, cu regele Filip, şi i-au explicat că pitia nu se simţea tocmai bine şi că nu putea răspunde la întrebările lui. Alexandru, însă, a luat-o târâş, cu forţa, către trepiedul ei ca s-o oblige să-i dea verdictul din partea zeului. – Parmenion holba ochii ca şi cum asculta nişte lucruri de necrezut. – În clipa aceea, pitia a strigat ieşită din sărite: „Da' chiar că nu-ţi poate rezista nimeni, băiete!" Atunci Alexandru s-a oprit în loc, surprins de fraza aceea, şi a spus: „Ca răspuns, îmi convine". Şi-a plecat de acolo.

Parmenion scutură din cap. – Asta-i chiar bună, o replică demnă de un mare actor.

– Alexandru chiar că este aşa ceva. Sau, cel puţin, este şi aşa ceva. O să vezi.

– Ai impresia că ar crede în ce spun oracolele?

Antipatros se scărpină în barba sa ţepoasă.

– Da şi nu. În el există în acelaşi timp raţionalitatea lui Filip şi a lui Aristotel şi firea misterioasă, instinctivă şi barbară a mamei sale. Şi-a văzut, însă, tatăl căzând ca un taur în faţa

altarului și, în acel moment, cuvintele oracolului trebuie să-i fi explodat în minte. Nu le va uita cât timp va trăi.

Cădea seara și cei doi bătrâni soldați fură cuprinși dintr-o dată de o neașteptată și adâncă melancolie. Simțeau că vremea lor trecuse o dată cu moartea regelui Filip, iar zilele lor păreau risipite printre flăcările rugului care mistuise trupul suveranului ucis.

– Poate, dacă am fi fost noi alături de el... mormăi la un moment dat Parmenion.

– Să nu vorbim despre asta, prietene. Nimeni nu se poate opune meandrelor destinului. Trebuie să ne gândim doar la faptul că regele nostru îl pregătise pe Alexandru ca pe urmașul său la tron. Ce mai rămâne din viața noastră, lui îi aparține.

Regele se întoarse la Pella în fruntea trupelor sale și traversă orașul trecând prin mijlocul mulțimii care-l ovaționa. În memoria oamenilor, era pentru prima dată când o armată se întorcea victorioasă dintr-o campanie fără să fi luptat nici o clipă, fără să fi avut nici o pierdere. Toți vedeau în acel băiat atât de frumos, cu fața, cu hainele și cu armura strălucitoare, un fel de încarnare a unui tânăr zeu, a unui erou de legendă. Părea că și în înfățișarea camarazilor săi, care călăreau alături de el, se reflecta aceeași lumină, ochii lor aveau aceeași strălucire preocupată și febrilă.

Antipatros îi ieși în întâmpinare ca să-i predea sigiliul și să-l anunțe că sosise Parmenion.

– Du-mă imediat la el – ordonă Alexandru.

Generalul încălecă și porni înainte ca să-i facă loc prin mulțime până la o vilă izolată aflată la mică distanță de oraș.

Parmenion coborî scările grozav de emoționat îndată ce ai casei îl anunțară că regele venise la el mai înainte de a ajunge la apartamentele sale din palat. Când ieși pe ușă, se trezi cu el în față.

– Bătrâne, mare soldat! – îl salută Alexandru îmbrățișându-l. – Îți mulțumesc că te-ai întors.

– Măria Ta – răspunse Parmenion cu un nod în gât – moartea tatălui tău m-a îndurerat adânc. Mi-aș fi dat și viața ca să-l salvez, dacă aș fi putut. I-aș fi făcut scut din trupul meu, i-aș... – Nu putu să continue pentru că vocea îi tremura.

– Știu – îi răspunse Alexandru. Își puse, apoi, mâinile pe umerii lui, îl privi țintă în ochi și spuse: Și eu.

Parmenion își aplecă privirea.

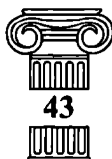
– A fost ca un trăznet, generale, un plan organizat de o minte genială și neînduplecată. Era o larmă grozavă și eu eram mai în față cu regele Alexandru al Epirului: Eumene mi-a strigat ceva, dar n-am înțeles, n-am reușit să aud și, când mi-am dat seama că era pe cale să se întâmple ceva, el căzuse deja în genunchi scăldat în propriul său sânge.

– Știu, Măria Ta. Dar, hai să nu mai vorbim de lucrurile astea dureroase. Mâine mă voi duce la Aigai, voi depune o ofrandă la mormântul lui și sper ca el să mă audă. Care este motivul vizitei tale?

– Vroiam să te văd și să te invit la cină. Vom fi cu toții împreună și vă voi spune ce planuri am pentru la iarnă. Ceea ce vă voi anunța va fi ultima noastră operațiune în Europa. Vom pleca, apoi, către Orient, înspre locul de unde răsare soarele.

Sări pe cal și se îndepărtă la galop. Parmenion se întoarse în casă și-l chemă pe servitorul său.

– Pregătește-mi baia și hainele cele mai bune – îi ordonă. – În seara asta sunt invitatul regelui la cină.

Timp de mai multe zile după aceste evenimente, Alexandru se antrenă în exerciții militare și luă parte la mai multe partide de vânătoare, dar avu și posibilitatea să afle că autoritatea sa era de-acum recunoscută chiar și în țări foarte îndepărtate. Sosiră la curtea regală ambasadori ai grecilor din Asia și chiar din Sicilia și din Italia.

Câțiva soli dintr-un grup de orașe aflate pe țărmul Mării Tireniene îi aduseră în dar o cupă de aur și îi adresară o rugăminte.

Alexandru fu foarte măgulit de venirea lor și-i întrebă de unde veneau.

– De la Neapolis, Medma și Poseidonia – îi explicară solii cu un accent pe care nu-l mai auzise până atunci, dar care îi amintea oarecum de cel de pe insula Eubeea.

– Și ce-ați vrea să fac eu pentru voi?

– Rege Alexandru – răspunse cel mai bătrân dintre ei – este un oraș puternic pe teritoriul nostru, mai la nord, care se numește Roma.

– Am auzit vorbindu-se despre el – răspunse Alexandru. – Se spune că ar fi fost întemeiat de Enea, eroul troian.

– Ei bine, pe teritoriul romanilor, pe coasta mării, se află un oraș-port care se îndeletnicește cu pirateria și aduce, prin aceasta, mari pagube comerțului nostru. Noi dorim ca această

situație să înceteze și tu ai putea să le pui în vedere așa ceva. Faima ta s-a răspândit peste tot și credem că intervenția ta va avea succes.

– O s-o fac cu plăcere. Și sper să mă asculte. Pe voi vă rog să mă informați dacă s-a îndreptat ceva.

Îi făcu un semn scribului și începu să-i dicteze.

Alexandru, rege al macedonenilor, către poporul și orașul romanilor, vă salută!

Frații noștri care locuiesc în orașele de pe coasta Mării Tireniene se plâng că îndură multe neajunsuri din cauza unor supuși ai voștri care se ocupă cu pirateria.

Vă cer, așadar, să îndreptați cât de curând această nedreptate sau, dacă nu sunteți capabili s-o faceți, lăsați-i pe alții să rezolve această problemă în locul vostru.

Își puse sigiliul pe scrisoare și le-o înmână oaspeților care-i mulțumiră din inimă și plecară satisfăcuți.

– Mă întreb dacă va avea vreun rezultat scrisoarea asta – spuse el întorcându-se către Eumene care era așezat lângă el. – Și ce vor gândi romanii ăștia despre un rege al unei țări atât de îndepărtate care se amestecă în afacerile lor interne?

– Nu este chiar așa de îndepărtată – afirmă Eumene. – O să vezi că-ți vor răspunde.

Veniră și alte delegații și alte știri, destul de proaste, dinspre granița de miazănoapte: alianța dintre tribali și geți se consolidase și amenința să zădărnicească toate cuceririle lui Filip în Tracia. În special geții deveniseră de temut pentru că, pretinzând că sunt nemuritori, luptau cu o furie sălbatică și într-un dispreț total față de pericol. Multe dintre coloniile întemeiate de tatăl său fuseseră atacate și jefuite, populația masacrată sau dusă în sclavie. În perioada aceea, totuși, părea că situația era calmă și că războinicii se reîntorseseră în satele lor pentru iernat.

În această situație, Alexandru se hotărî să plece mai devreme, deși mai era încă iarnă, și să pună în aplicare planul pe care-l pusese la cale. Trimise mesageri să anunțe flota bizantină să urce pe Istru cale de cinci zile, până la confluența cu râul Peukes. Cât despre el, își adună toate unitățile armatei la Pella, îl puse pe Parmenion în fruntea pedestrimii, el luă comanda cavaleriei și ordonă plecarea.

Trecură munții Rodopi, coborâră pe valea râului Euros și, apoi, își continuară drumul în marș forțat către trecătorile muntelui Haemos, încă acoperit de un strat gros de zăpadă. Pe măsură ce înaintau întâlneau orașe distruse, câmpuri devastate, cadavre de oameni trași în țeapă, alții legați și arși, și mânia regelui macedonean crescu la fel ca furia revărsării unui râu.

Căzu ca fulgerul cu cavaleria în câmpia getică, dădu foc satelor, arse taberele războinicilor, distruse recoltele, nimici turmele și hergheliile.

Populațiile, înspăimântate de moarte, se retraseră în dezordine către Istru și căutară refugiu într-o insulă din mijlocul fluviului, unde sperau să nu mai poată fi ajunși de Alexandru. Sosi, însă, în vremea aceasta flota bizantină de război care transporta trupele de asalt, „scutierii” și călăreții Vârfului.

Pe insulă, haosul se dezlănțui cu furie: geții și tribalii luptau cu îndrăzneala disperării pentru că apărau ultima fâșie de pământ care le mai rămăsese, soțiile și copiii, dar Alexandru conducea el în persoană atacul asupra pozițiilor lor, înfruntând vântul înghețat și valurile furioase ale Istrului umflat de ploile torențiale. Fumul incendiilor se amesteca peste câmpii cu rafalele de ploaie și de lapoviță, urletele luptătorilor, strigătele răniților, nechezatul cailor se confundau cu bubuitul tunetului și cu șuieratul crivățului.

Apărătorii formaseră un cerc compact alăturând scut lângă scut, înfigând coada sulițelor în pământ pentru a forma un zid de vârfuri ascuțite în calea șarjelor cavaleriei. În spate îi aranjaseră pe arcași care slobozeau nori de săgeți aducătoare de moarte. Alexandru părea cuprins de o forță înspăimântătoare.

Parmenion, care-l mai văzuse în luptă cu trei ani înainte, la Cheroneea, rămase înmărmurit și speriat văzându-l cum se amesteca în lupta corp la corp, uitând de tot, ca și cum ar fi fost cuprins de o furie de nestăpânit, susținut de o vigoare inepuizabilă, urlând, secerându-i pe inamici cu sabia și cu securea, împingându-l înainte pe Ducipal, acoperit cu o cuirasă de bronz, către șirurile dușmane, ca să deschidă o breșă prin care să pătrundă în adâncime cu cavaleria grea și cu infanteria de asalt.

Încercuiți, risipiți și prinși unul câte unul ca niște animale hăituite, tribalii se predară, în timp ce geții continuară să reziste până la ultimul om, până la ultima picătură de energie.

Când totul se sfârși, vijelia care venea dinspre miazănoapte ajunse la fluviu și la insulă, dar, întâlnind umiditatea care se înălța pe deasupra fluviului, se mai potoli. Ca prin farmec, începu să cadă zăpada, mai întâi amestecată cu ploaie, sub formă de cristale minuscule de gheață, și, apoi, din ce în ce mai deasă și cu fulgi mari. Mocirla însângerată de pe jos fu repede acoperită de covorul alb, incendiile se stinseră și peste tot se așternu o tăcere apăsătoare, întreruptă doar ici și colo de vreun strigăt înăbușit sau de sforăitul cailor care înaintau ca niște fantome prin vifor.

Alexandru se întoarse către râu și soldații pe care-i lăsase de gardă la locul de ancorare a corăbiilor îl văzură ivindu-se pe neașteptate, țâșnind din spatele cortinei de zăpadă și de ceață: nu mai avea scut, ținea încă în mână sabia și securea cu două tăișuri și era acoperit de sânge din cap până în picioare. Apărătorile de bronz de pe pieptul și fruntea lui Ducipal erau și ele roșii și bidiviul scotea din întreg corpul și pe nări două trâmbe dese de aburi, ca o fiară din povești, ca o creatură de coșmar.

Parmenion ajunse de îndată lângă el și pe față i se putea citi stupoarea. – Măria Ta, n-ar fi trebuit să...

O parte a armatei fu retrasă pe aceeași cale pe care venise, iar Alexandru luă comanda părții rămase a soldaților și

cavaleria ducând-o către apus, trecând din nou cursul Istrului până întâlni populația celților, care veneau de pe pământuri foarte îndepărtate, de pe malurile Oceanului de Nord, și încheie cu ei o alianță.

Ședea sub un cort din piei tăbăcite cu căpetenia lor, un uriaș blond care purta un coif având în vârf o pasăre cu aripi care se mișcau în sus și în jos cu un scârțâit ușor de fiecare dată când mișca din cap.

– Jur – spuse barbarul – că voi rămâne credincios acestei înțelegeri până când pământul se va scufunda în mare, marea va acoperi pământul, iar pământul ne va cădea peste creștete.

Alexandru fu surprins de acea formulă pe care n-o mai auzise niciodată în viața sa: – De care dintre toate aceste lucruri vă temeți voi mai mult?

Căpetenia înălță privirea și aripile păsării se mișcară în sus și în jos; păru să cugete o clipă și, apoi, spuse cu o seninătate dezarmantă: – Să nu ne cadă cerul peste creștete.

Alexandru nu află niciodată de ce.

În continuare, traversă teritoriile dardanilor și ale agrianilor, populații sălbatice de neam iliric care încălcaseră înțelegerea încheiată cu Filip și se aliaseră cu geții și cu tribalii. Îi înfrânse și-i obligă să-i dea un număr de soldați pentru că agrienii erau vestiți pentru măiestria lor în a se cățăra, înarmați, chiar și pe stâncile cele mai abrupte și tânărul rege se gândea că va fi mult mai simplu să folosească asemenea luptători decât să taie o scară în piatra muntelui Ossas pentru infanteria sa de asalt.

Armata macedoneană se învârti mult timp în labirintul de văi și de păduri de pe acele teritorii neospitaliere fără a se mai ști o vreme nimic despre soarta ei, așa că unii răspândiră zvonul că regele căzuse cu tot cu trupe într-o capcană și murise.

Vestea zbură ca fulgerul și ajunse mai întâi la Atena, venind de pe mare, și, apoi, la Teba.

Demostene se întoarse imediat de pe insula Calauria, unde se refugiase, se arătă din nou în piața mare a orașului și în

adunare și pronunță un discurs înflăcărat. Fură trimiși curieri cu mesaje la Teba și un transport cu o încărcătură, gratuită, de armuri grele pentru pedeștri, lucru care le lipsea totalmente tebanilor. Orașul se răsculă, oamenii se înarmară și asediară garnizoana din fortăreața Cadmeea, săpând tranșee și înălțând palisade de jur împrejur astfel încât macedonenii, baricadați înăuntru, să nu poată primi provizii din afară.

Alexandru, însă, fu informat despre răscoală și se înfurie cumplit când află despre cuvintele de batjocură pe care i le adresase Demostene.

De pe malurile Istrului până acolo făcu treisprezece zile și se arătă sub zidurile Tebei cu puțin timp înainte ca apărătorii fortăreței Cadmeea, extenuați de asediu, să se predea. Nu-și credeau ochilor când îl văzură pe rege, călare pe Ducipal, ordonându-le tebanilor să-i predea imediat pe cei care instigaseră la răscoală.

– Predați-mi-i – strigă el – și voi cruța orașul!

Tebanii convocară adunarea ca să se sfătuiască. Cei din tabăra democrată, exilați de Filip, se reîntorseseră și ardeau de dorința de a se răzbuna.

– Nu-i decât un băiețaș, de ce vă temeți? – întrebă unul dintre ei, un bărbat pe nume Ehecrates. – Atenienii sunt cu noi, liga etolilor și chiar și Sparta ar putea să-și unească, în scurt timp, forțele cu ale noastre. Este momentul să ne eliberăm de tirania macedoneană! Marele Rege ne-a promis și el că ne ajută: la Atena trebuie să ajungă arme și bani ca să susțină răscoala noastră.

– Atunci, de ce să nu așteptăm întăririle? – se ridică să propună un alt cetățean. – Între timp, garnizoana de la Cadmeea ar putea să se predea și ne-am putea folosi de prizonieri pentru tratative: să-i lăsăm liberi în schimbul retragerii definitive a trupelor macedonene de pe teritoriul nostru. Sau putem încerca să ieșim la luptă când va veni o armată aliată care să-l surprindă din spate pe Alexandru.

– Nu! – îi îndemnă Ehecrates. – Fiecare zi care trece este împotriva noastră. Toți aceia care cred că au fost nedreptățiți sau oprimați de orașul nostru se unesc cu macedonenii: în curând vor sosi focidienii, cei din Plateea, din Tespia, din Oropos, și toți ne urăsc atât de mult încât doresc nimicirea noastră. Nu vă temeți, tebani! Să-i răzbunăm pe morții de la Cheroneea, acum sau niciodată!

Adunarea, electrizată de acele cuvinte înflăcărate, se ridică în picioare strigând: – Război! – Și fără să mai aștepte ca magistrații să declare închisă ședința, toți se grăbiră pe la casele lor ca să se înarmeze.

Alexandru convocă și el un consiliu de război în cortul său.

– Eu nu vreau decât să-i conving să trateze – explică el – chiar dacă ei refuză să facă asta.

– Dar ne sfidează! – obiectă Hefestion. – Să-i atacăm, și o să vedem cine este mai puternic!

– Ei știu deja cine este mai puternic – interveni Parmenion.

– Avem aici treizeci de mii de oameni și trei mii de cai, cu toții veterani care n-au fost niciodată învinși. Vor trebui să ducă tratative.

– Generalul Parmenion are dreptate – afirmă Alexandru.

– Nu doresc vărsare de sânge. Mă pregătesc să ocup Asia și nu doresc decât să știu că, în urma mea, las o Grecie în pace și, pe cât posibil, sub semnul unor relații prietenești. Le voi mai acorda timp să se gândească.

– Bine, dar atunci de ce am mărșăluit noi în condiții ucigătoare timp de treisprezece zile? Ca să stăm aici sub corturi și să așteptăm ca ăia să decidă ce vor să facă – mai întrebă Hefestion.

– Am vrut să demonstrez că pot lovi în orice moment și foarte rapid. Că nu voi fi niciodată atât de departe ca să le dau timp să se organizeze. Dar, dacă vor cere pace, le-o voi acorda cu plăcere.

Totuși, zilele treceau fără să se fi întâmplat nimic. Alexandru hotărî, atunci, să-i amenințe pe tebani într-o manieră mai dură, pentru a-i convinge să trateze. Așeză armata în dispozitiv de război, o făcu să înainteze până sub ziduri, apoi trimise în față un crainic care anunță:

– Tebani! Regele Alexandru vă oferă pacea pe care toți grecii au acceptat-o și autonomia și orânduirea politică pe care le doriți. Dar, dacă refuzați, el îi primește pe aceia dintre voi care vor dori să iasă din cetate și să aleagă o viață fără ură și fără vărsare de sânge!

Răspunsul tebanilor nu se lăsă mult așteptat. Un crainic al lor anunță, de la înălțimea unui turn:

– Macedoneni! Oricine ar dori să ni se alăture nouă și Marelui Rege al persanilor pentru a-i elibera pe greci de tiranie, va fi bine primit și i se vor deschide porțile orașului.

Cuvintele acelea îl răniră adânc pe Alexandru, îl făcură să se simtă ca un barbar asupritor, așa cum nu fusese niciodată și nici n-ar fi dorit să devină astfel, îl făcură să simtă că sunt batjocorite, într-o singură clipă, toate proiectele și strădaniile tatălui său, Filip. Respins și disprețuit, fu cuprins de o furie de nestăpânit și privirea sa se înnegură ca un cer pe care se pregătește o furtună.

– Gata, acum! – exclamă el. – Nu-mi dau posibilitatea nici unei alegeri. Voi da un exemplu pentru toți, atât de înfricoșător că nimeni altul nu va mai îndrăzni să încalce pacea pe care am creat-o pentru toți grecii.

La Teba, însă, mai erau voci care susțineau necesitatea unor tratative, cu atât mai mult cu cât unele miracole răspândiseră în oraș o neliniște profundă. Cu trei luni înainte ca Alexandru să ajungă sub ziduri cu armata sa în templul Demetrei fusese văzută o enormă pânză de păianjen care avea forma unei mantii și care, de jur împrejur, strălucea în toate culorile curcubeului.

Când fu întrebat, oracolul din Delfi răspunsese:

Zeii trimit acest semn tuturor muritorilor,
beotienilor, în primul rând, și-apoi vecinilor lor.

Fu consultat și oracolul străvechi al Tebei care afirmă:

Pânza de păianjen, pentru cineva este un dezastru,
pentru alții e un bine.

Nimeni nu reușise să găsească semnificația acelor cuvinte, dar, în dimineața în care Alexandru sosise cu armata sub ziduri, statuile din piața comercială începuseră să asude, fiind acoperite foarte repede de picături mari care se prelingeau până pe pământ.

În plus, se raportase mai-marilor orașului că lacul Kopais scotea un sunet asemănător unui muget și că în apropiere de Dirke fusese văzută o încrețitură pe ape, ca atunci când se aruncă o piatră, de culoare sângerie, care se întinsese, apoi, la întreaga suprafață. În sfârșit, unii pelerini care veneau de la Delfi povestiseră că, pe acoperișul micului templu al tebanilor, de lângă sanctuar, ridicat în semn de mulțumire pentru prada luată de la focidieni în timpul războiului sacru, apăruseră pete de sânge.

Ghicitorii care se ocupau de asemenea semne prevestitoare afirmară că pânza de păianjen din interiorul templului însemna că zeii abandonau orașul, iar aspectul de curcubeu al culorilor prevestea diferite nenorociri care urmau să apară pe neașteptate. Statuile care asudau prevesteau o catastrofă iminentă iar apariția sângelui în mai multe locuri însemna apropierea mai multor masacre.

Ei afirmară că, fără îndoială, toate aceste semne erau nefaste și că nu trebuia forțat destinul prin înfruntarea de pe câmpul de luptă, ci, mai ales, trebuia căutată o soluție negociată.

Și totuși, în ciuda tuturor acestor semne, tebanii nu se lăsară impresionați, ba chiar insistară asupra faptului că erau printre cei mai buni războinici din Grecia și își aduseră aminte de marile victorii pe care le repurtaseră în trecut. Purtați de valul unei nebunii colective, acționară mai mult sub impulsul unui curaj orb decât al înțelepciunii și al rațiunii și se aruncară cu capul înainte în prăpastie, în distrugerea țării lor.

În numai trei zile, Alexandru pregăti toate cele necesare asediului precum și mașinăriile pentru distrugerea zidurilor. Tebanii ieșiră atunci dintre fortificații, în formație de luptă. Pe aripa stângă se afla cavaleria protejată de o palisadă, în centru și în dreapta infanteria grea de linie. În interiorul orașului, femeile și copiii se refugiaseră în temple, rugându-se la zei să-i ocrotească. Alexandru își împărți forțele în trei segmente: primul trebuia să atace palisada, al doilea să facă față infanteriei tebane iar pe al treilea îl ținu ca rezervă, sub comanda lui Parmenion.

La semnalul trâmbițelor, începu lupta, cu o violență care nu mai fusese văzută nici în bătălia de la Cheroneea. Tebanii, într-adevăr, știau că exageraseră în elanul lor și că, în această situație, dacă erau învinși, nu mai exista nici o speranță de a fi tratați cu înțelegere: mai știau și că, în cazul unei înfrângeri, casele lor ar fi fost jefuite și arse, soțiile pângărite, copiii vânduți ca sclavi. Luptau cu un dispreț total față de primejdie, mergând la moarte cu un curaj fără margini.

Larma bătăliei, îndemnurile comandanților, sunetul ascuțit al trâmbițelor și al flautelor urcau până la cer, iar în fundul văii, toba enormă de la Cheroneea bubuia înfundat.

În primele momente ale luptei, tebanii trebuiră să dea înapoi sub lovitura formidabilă a falangei, dar când ajunseră să lupte corp la corp pe un teren mai accidentat se arătară superiori așa încât, ore întregi, soarta bătăliei păru în cumpănă, ca și cum zeii ar fi cântărit forțele cu un cântar deosebit de bine echilibrat.

În momentul acela, Alexandru dădu semnalul de atac pentru rezervele sale: falanga care luptase până atunci se împărți în două și o lăsă în locul ei pe cea din rezervă. Dar tebanii, în loc să fie descurajați de faptul că trebuiau să lupte, acum, când erau deja istoviți, împotriva unor trupe proaspete, deveniră și mai îndârjiți.

Ofițerii lor răcneau din rărunchi: – Uitați-vă bărbați! E nevoie de doi macedoneni ca să-l dovedească pe un teban! Să-i gonim și pe ăștia cum i-am gonit și pe ceilalți.

Și-și uniră toate forțele într-un atac care trebuia să decidă asupra vieții și orașului lor.

Chiar în acel moment, Perdicas, care se afla pe flancul stâng, văzu că o portiță laterală din zid fusese lăsată neapărată pentru a putea fi trimise trupe în ajutorul pozițiilor tebane: trimise imediat un detașament acolo și toți oamenii pe care-i putu chema începură să intre în interiorul cetății.

Tebanii alegară înapoi ca să închidă portița, dar, amestecați în încăierarea generală cu camarazii lor, se îngrămădiră formând un ghem de oameni și de cai, rănindu-se între ei, fără a mai reuși să oprească năvala în oraș a trupelor inamice.

Între timp, macedonenii blocați în fortăreață ieșiră dintre ziduri și-i atacară din spate pe tebani care se băteau corp la corp, pe străzile strâmte și întortocheate, chiar prin fața propriilor case.

Nici un teban nu se lăsă luat prizonier, nici unul nu se rugă în genunchi pentru a-i fi cruțată viața, dar acest curaj al disperării nu lăsă loc pentru vreun gest de îndurare, iar ziua nu fu destul de lungă ca să pună capăt cruzimii macedonenilor care se răzbunau. Orbiți de furie și setoși de sânge și de violență, intrară în temple, înhățară din fața altarelor femeile și copiii, batjocorindu-i în fel și chip.

În oraș se auzeau de peste tot țipetele fetelor și ale băieților care își chemau în disperare părinții neștiind că aceștia nu le mai puteau fi de nici un ajutor.

Macedonenilor li se alăturaseră acei greci, beotieni și focidieni, care în trecut înduraseră asuprirea tebană și, deși vorbeau aceeași limbă și chiar și același dialect, se arătară a fi cei mai nemiloși, dezlănțuindu-se în oraș când corpurile victimelor ajunseseră să formeze adevărate stive la fiecare răscruce și în fiecare piață.

Abia la lăsarea întunericului, oboseala și beția puseră capăt măcelului.

A doua zi, Alexandru chemă în ședință consiliul ligii pentru a se hotărî care urma să fie soarta Tebei.

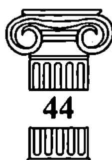
Primii vorbiră delegații din Plateea: – Tebanii au trădat întotdeauna cauza comună a grecilor. Ei au fost singurii care, în timpul năvălirii persanilor, s-au aliat cu ei împotriva fraților lor, luptători pentru libertatea tuturor. Nu le-a fost milă atunci când orașul nostru era distrus de barbari și lăsat pradă flăcărilor, când soțiile noastre erau batjocorite iar copiii noștri vânduți ca sclavi în țări atât de îndepărtate că nimeni nu i-a mai putut găsi vreodată.

– Cât despre atenieni, – interveni și delegatul din Tespia – care i-au ajutat până la un punct și, când s-a apropiat clipa pedepsei, i-au lăsat singuri, au uitat, poate, vremurile când persanii le-au ars orașul, dând foc sanctuarelor și templelor?

– Pedepsirea exemplară a unui singur oraș – afirmară reprezentanții focidienilor și ai tesalienilor – va opri izbucnirea altor războaie, îi va opri pe aceia care vor dori să încalce pacea din ură și dintr-un sectarism orb.

– Decizia fu luată cu o mare majoritate de voturi și, deși Alexandru nu era de acord cu ea, nu putu să i se opună pentru că el însuși promisese că va respecta hotărârile consiliului.

Opt mii de tebani fură vânduți ca sclavi. Orașul lor milenar, nemurit de Homer și de Pindar, fu dărâmat piatră cu piatră, ras de pe fața pământului ca și cum nici n-ar fi existat vreodată.

44

Alexandru se lăsă parcă să alunece de pe cal și aproape că se târî până în cortul său. Îi răsunau încă în urechi urlete sfâșietoare, rugăminți și vaiete, iar mâinile îi erau pline de sânge.

Nu vru nici să mănânce, nici să bea, își dădu doar armele jos și se trânti pe patul de campanie pradă unor convulsii înspăimântătoare. I se părea că nu-și mai poate stăpâni mușchii și simțurile: coșmaruri și halucinații îi treceau pe dinaintea ochilor și prin suflet ca o vijelie care purta totul cu ea, distrugea și-i smulgea din minte toate gândurile îndată ce acestea se înfiripau.

Durerea și disperarea unui întreg oraș grecesc distrus din temelii îl apăsau pe suflet ca o piatră de moară și apăsarea deveni atât de puternică încât explodă într-un urlet aproape animalic, delirant și sfâșietor. Nimeni din jur nu observă diferența dintre acesta și celelalte multe alte urlete care tulburau acea noapte blestemată, străbătută de umbre bete, de fantome însângerate.

Vocea lui Ptolemeu îl aduse imediat la realitate:

– Aici nu-i ca într-o bătălie în câmp deschis, nu-i așa? Nu-i ca pe Istru. Și totuși, căderea Troiei, așa cum a descris-o Homer, n-a fost altceva și, de asemenea, n-a fost altceva nici

distrugerea atâtor alte orașe glorioase despre care nu s-a mai păstrat nici măcar amintirea.

Alexandru rămase tăcut. Se ridicase și acum stătea așezat pe pat, având o expresie rătăcită, ca a unui nebun. Șoptea doar: – Eu... nu vroiam.

– Știu – spuse Ptolemeu și lăsă capul în jos. – Tu n-ai intrat în oraș – continuă după o scurtă pauză – dar pot să te asigur că, dintre toți, cei mai înverșunați, cei mai nemiloși, cei care i-au chinuit cel mai mult pe acești nenorociți au fost vecinii lor, focidienii, plateenii, tespienii, asemănători dacă nu chiar identici cu ei prin limbă, neam, tradiții și credințe.

„Acum șaptezeci de ani, Atena, învinsă, a trebuit să se predea fără condiții adversarilor săi: spartanii și tebanii. Și știi ce-au propus tebanii? Știi, nu? Au propus ca Atena să fie arsă, zidurile să fie dărâmate, populația măcelărită sau dusă în sclavie. Dacă lacedemonianul Lisandru nu s-ar fi opus cu îndârjire la așa ceva, azi gloria lumii, cea mai frumoasă cetate care a fost construită vreodată, ar fi fost doar o grămăjoară de cenușă și chiar și numele ei ar fi fost dat uitării.

„Pedeapsa invocată atunci de strămoșii atenienilor pentru un dușman care acum este neputincios și dezarmat s-a împlinit astăzi, ca o zeiță neîndurătoare a răzbunării, asupra urmașilor, deși în împrejurări diferite. Când te gândești că le oferiseși pacea în schimbul unei foarte rezonabile limitări a libertății lor.

„Acum, acolo afară, vecinii lor, membri ai confederației beotiene, se ceartă deja ca să împartă între ei teritoriul cetății-mamă distruse și cer să le fii arbitru."

Alexandru se apropie de un bol mare plin cu apă și-și cufundă capul în el, apoi își șterse fața. – De asta ai venit? Nici nu vreau să-i văd.

– Nu. Vroiam să-ți spun că, așa cum ai ordonat, casa lui Pindar a fost cruțată și că am reușit să salvez din flăcări o parte din operele găsite acolo.

Alexandru dădu din cap aprobator.

– Vroiam, de asemenea, să-ți spun că... Perdicas trage să moară. A fost grav rănit în atacul de ieri, dar a dorit ca tu să nu afli.

– De ce?

– Pentru că nu vroia să te abată de la răspunderile tale de comandant într-un moment atât de important, dar acum...

– De asta nu s-a prezentat la mine ca să-mi dea raportul! Oh, pe toți zeii! – exclamă Alexandru. – Du-mă imediat la el.

Ptolemeu ieși și regele îl urmă la un cort luminat din marginea de la apus a taberei.

Perdicas era întins pe patul său de campanie, fără cunoștință, scăldat în sudoare și arzând de febră. Medicul Filip stătea la căpătâiul său și-i picura pe buze, din când în când, un lichid limpede pe care-l storcea dintr-un burete.

– Cum se simte? – întrebă Alexandru.

Medicul clătină din cap. – Are febră foarte mare și a pierdut mult sânge: o rană urâtă, o lovitură de lance sub claviculă. Nu i-a atins plămânul, dar i-a secționat mușchii și i-a provocat o hemoragie grozavă. L-am cauterizat, l-am cusut și l-am oblojit cu alifii iar acum încerc să-i dau să bea lichide amestecate cu un medicament care să-i calmeze durerile și să împiedice febra să mai crească. Dar nu știu cât poate să soarbă și cât se pierde...

Alexandru se apropie de el și-i puse o mână pe frunte.

– Prietene, nu pleca, nu mă lăsa.

Îl veghe împreună cu Filip toată noaptea, deși era istovit și nu dormise de două zile. În zori, Perdicas deschise ochii și privi în jurul lui. Alexandru îi dădu un ghiont lui Filip care ațipise.

Medicul se trezi, se apropie de rănit și-i puse mâna pe frunte: era încă foarte fierbinte, dar febra părea că mai scăzuse.

– S-ar putea să scape – afirmă și ațipi din nou.

La puțin timp după aceea, intră Ptolemeu.

– Cum se simte? – întrebă el în șoaptă.

– Filip spune că s-ar putea să scape.

– E bine. Acum, însă, ar trebui să te odihnești și tu: arăți groaznic.

– Toate cele întâmplate aici au fost o grozăvie: au fost zilele cele mai rele din viața mea.

Ptolemeu se apropie de el; era încurcat, ca și cum ar fi vrut să-i spună ceva, dar nu știa cum.

– Ce este? – întrebă Alexandru.

– Eu... Nu știu... Dacă Perdicas ar fi murit, nu ți-aș fi spus nimic, dar, pentru că s-ar putea să trăiască, cred că ar trebui să știi...

– Ce? Pe toți zeii, n-o mai lungi atât.

– Înainte de a-și pierde cunoștința, Perdicas mi-a încredințat o scrisoare.

– Pentru mine?

– Nu. Pentru sora ta, regina Epirului. Au fost amanți și el o roagă să nu-l uite. Eu... noi toți glumeam pe seama dragostei lui, dar nu ne închipuiam că... – Ptolemeu îi dădu scrisoarea.

– Nu – spuse Alexandru. – Nu vreau s-o văd. Ce-a fost, a fost: sora mea era o fată plină de viață și nu văd nimic rău în faptul că și-a dorit bărbatul care i-a plăcut. Acum, ea și-a lăsat în urmă adolescența și trăiește fericită alături de un bărbat de care s-a îndrăgostit. În ce-l privește pe Perdicas, sigur că nu-i pot reproșa că a dedicat ultimele sale gânduri femeii pe care o iubește.

– Și cu asta, ce-ar trebui să fac?

– Arde-o. Dar dacă o să te întrebe el, o să-i spui că i-a fost înmânată personal Cleopatrei.

Ptolemeu se duse către o feștilă și apropie de flacără foaia de papirus pe care-o ținea în mână. Cuvintele de dragoste ale lui Perdicas se mistuiră în foc și se pierdură în aer.

Pedepsirea fără milă a Tebei trezi groaza pe toate meleagurile Greciei: de multe generații, nu se mai întâmplase ca un oraș atât de vestit, cu rădăcini atât de adânci încât se pierdeau

în legendele începuturilor, să fie șters de pe fața pământului. Disperarea puținilor supraviețuitori era împărtășită de toți grecii care considerau patria ca fiind același lucru cu orașul care fusese locul de naștere al multora dintre ei, cu sanctuarele sale, fântânile, piețele în care fiecare mărturie a trecutului era păstrată cu deosebită grijă.

Orașul era totul pentru greci: la fiecare colț de stradă era câte o imagine roasă de timp, câte un simbol legat de un mit, de un eveniment care constituia patrimoniul comun. Fiecare fântână își avea sunetul său, fiecare copac foșnetul lui, fiecare piatră povestea ei. Peste tot puteau fi recunoscute urmele zeilor, ale eroilor, ale strămoșilor, peste tot erau venerate relicvele și efigiile lor.

Pierzându-și orașul era ca și cum și-ar fi pierdut sufletul, ca și cum ar fi murit înainte de a fi fost coborâți în mormânt, ca și cum ar fi devenit orbi după ce s-ar fi bucurat îndelung de lumina soarelui și de culorile întregului pământ, era mai rău decât sclavia, pentru că, de multe ori, sclavii nu-și mai amintesc de trecutul lor.

Fugarii tebani care reușiseră să ajungă la Atena aduseră primii vestea și orașul se cufundă într-o consternare adâncă. Reprezentanții poporului trimiseră peste tot crainici ca să convoace adunarea pentru că vroiau ca lumea să audă despre tot ce se întâmplase din gura martorilor și nu din zvonuri.

Când adevărul, cu tot dramatismul său, fu cunoscut de toată lumea, se ridică în picioare ca să vorbească un bătrân amiral al marinei de război, pe nume Phokion, care condusese expediția ateniană în Strâmtori împotriva flotei lui Filip.

– Mie mi se pare evident că tot ceea ce s-a întâmplat la Teba s-ar putea întâmpla și la Atena. Noi am încălcat înțelegerile cu Filip exact așa cum au făcut și tebanii. Și i-am înarmat datorită alianței cu ei. Care ar putea fi motivul pentru care Alexandru ne-ar rezerva nouă o soartă mai bună?

„Este adevărat, totuși, că aceia care sunt răspunzători pentru aceste decizii, aceia care au convins poporul să voteze aceste măsuri din cauza cărora tebanii au fost instigați să-l înfrunte pe regele Macedoniei, lăsându-i, apoi, singuri față în față cu el și care acum expun chiar și propriul lor oraș riscului de a fi și el nimicit, ar trebui să aibă în vedere că sacrificiul celor puțini este de preferat exterminării celor mulți, dacă nu chiar a tuturor. Aceia ar trebui să se predea și să-și îndure soarta pe care în mod temerar au sfidat-o.

„Cetățeni, eu am protestat împotriva adoptării acestor măsuri și am fost acuzat că eram prietenul macedonenilor: când Alexandru mai era încă în Tracia, Demostene susținea că, pe tronul Macedoniei, ședea un băiețaș; apoi, când el a ajuns în Tesalia, a început să vorbească despre el ca despre un flăcăiandru, pentru ca să-l considere un tânăr rege când ajunsese în fața zidurilor Tebei. Acum, când a arătat de ce putere devastatoare dispune, cum îl va mai numi? Ce termeni va folosi ca să i se adreseze? Va recunoaște în cele din urmă că Alexandru este un bărbat în toată puterea cuvântului, în deplină posesie a puterii sale și a posibilităților sale personale?

„Eu cred că trebuie să avem curajul atât al propriilor noastre acțiuni, cât și al propriilor noastre cuvinte. Nu mai am nimic de adăugat."

Demostene se ridică și el ca să-și apere acțiunile, pe cele proprii ca și pe acelea ale susținătorilor săi, făcând apel, ca de obicei, la sentimentul libertății și la democrația care își avusese leagănul în Atena, dar încheie declarând că se va supune hotărârii adunării:

– Mie nu-mi este frică să înfrunt moartea. Am dat ochii cu ea încă de la Cheroneea, când m-am salvat cu mare greutate ascunzându-mă în grămezile de cadavre și, apoi, fugind prin trecătorile din munți. Mi-am slujit întotdeauna orașul, îl voi sluji și în aceste momente dificile: dacă adunarea va hotărî că trebuie să mă predau, mă voi preda.

Demostene fusese la fel de abil ca întotdeauna: se oferise să se sacrifice, dar, în realitate, din cele ce spusese, o asemenea soluție le-ar fi apărut tuturor ca un sacrilegiu.

Timp de mai multe ceasuri, cei de față discutară între ei despre ce era de făcut și hotărîră ca șefii diferitelor tabere politice să aibă răgazul necesar pentru a-și convinge susținătorii.

Se aflau acolo și doi cunoscuți filosofi: Speusippos care, după moartea lui Platon, fusese numit la conducerea Academiei, și Demofontes.

– Știi ce cred eu? – îi spuse Speusippos prietenului său, cu un surâs amar. – Cred că Platon și atenienii au refuzat să-l aleagă pe Aristotel la conducerea Academiei și el, ca să se răzbune, l-a creat pe Alexandru.

Adunarea votă împotriva propunerii de a-i preda macedonenilor pe Demostene și pe ceilalți; hotărî, totuși, să trimită o solie, alegând oamenii care aveau cele mai mari șanse să fie ascultați și-l puse în fruntea lor pe Demades.

Alexandru îi primi pe soli pe drumul către Corint, unde intenționa să-i convoace din nou pe reprezentanții ligii panelenice pentru a fi reconfirmat, după evenimentele de la Teba, la comanda supremă a armatei în războiul împotriva persanilor.

Stătea așezat sub un cort și-l avea alături pe Eumene.

– Ce-ți mai face rana, Demades? – fu primul lucru despre care-l întrebă, uimindu-i pe toți cei de față.

Oratorul își ridică poala mantiei și-i arătă cicatricea.

– S-a închis perfect, Alexandru. Nici un adevărat chirurg n-ar fi făcut o treabă mai bună.

– Aici este meritul maestrului meu, Aristotel, care a fost și concetățeanul vostru. Ba, mai mult, nu crezi că ar trebui să-i ridicați o statuie în piața mare a orașului? Nu-i așa că nu aveți o statuie a lui Aristotel în piață?

Membrii delegației se priviră unul pe altul, și mai surprinși.

– Nu. Nu ne-am gândit încă la așa ceva – recunoscu Demades.

– Gândiți-vă la asta. Și mai este ceva. Îi vreau pe Demostene, pe Licurg și pe toți cei care au organizat răscoala.

Demades lăsă capul în jos. – Rege, ne așteptam la o asemenea cerere și-ți înțelegem starea sufletească. Tu știi că eu am fost întotdeauna împotriva războiului și că am susținut pacea, chiar dacă mi-am făcut datoria și am luptat la fel ca și ceilalți, când orașul mi-a cerut acest lucru. Cu toate acestea, sunt convins că Demostene și ceilalți s-au comportat ca niște oameni de bună credință, ca niște adevărați și sinceri patrioți.

– Patrioți? – strigă Alexandru.

– Da, oh, rege, patrioți – repetă Demades neclintit.

– Atunci, de ce nu se predau? Pentru că nu-și asumă responsabilitatea acțiunilor lor?

– Pentru că orașul nu vrea și pentru că este gata să înfrunte orice altă primejdie și orice provocare. Ascultă ce-ți spun, Alexandru, Atena este gata să accepte cereri rezonabile, dar n-o aduce într-o stare de disperare pentru că, și în cazul în care vei ieși învingător, victoria ta ar fi mai amară decât o înfrângere.

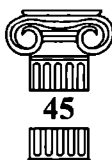
„Teba nu mai există, Sparta nu va încheia niciodată o alianță cu tine. Dacă vei distruge Atena sau dacă ți-o vei face dușmană pentru totdeauna, ce-ți va mai rămâne din Grecia? Prin îndurare, de multe ori, poți obține mai mult decât prin forță sau prin înfumurare."

Alexandru nu răspunse și se plimbă timp îndelungat încoace și încolo prin cortul său. Se așeză, apoi, din nou. – Ce cereți?

– Nici un cetățean atenian nu va trebui predat și nu vor avea loc represalii asupra orașului. În plus, cerem să putem acorda adăpost și ajutor fugarilor tebani. În schimb, vom continua să susținem liga panelenică și pacea comună. Dacă vei intra în Asia, vei avea nevoie de flota noastră ca să-ți asiguri spatele: a ta este prea mică și nu are suficientă experiență.

Eumene se apropie de Alexandru și-i șopti la ureche: – Propunerile mi se par rezonabile.

– Atunci, întocmiți documentul și semnați-l – ordonă Alexandru ridicându-se în picioare. Își scoase inelul cu sigiliu din deget, i-l puse în mână lui Eumene și ieși.

Aristotel își legă desaga, își luă mantia din perete și cheia ușii din cuiul în care era atârnată. Mai aruncă o privire în jur prin casă și spuse ca pentru sine:

– Cred că n-am uitat nimic.

– Atunci, ești gata de plecare – spuse Callistene.

– Așa este. M-am hotărât să mă întorc la Atena, dat fiind că situația pare să fi revenit la normal.

– Știi deja unde să te duci?

– Demades s-a ocupat de asta și mi-a găsit o casă destul de mare prin cartierul Licabetos, cu un portic acoperit, cam la fel ca la Mieza, unde aș putea să înființez o școală. Este spațiu suficient pentru o bibliotecă și pentru colecțiile de științe naturale; în plus, va fi și un loc dedicat cercetărilor asupra muzicii. Am dat dispoziții să fie transportate în port toate materialele și, acum, nu-mi mai rămâne decât să mă îmbarc și eu.

– Mă lași singur în ancheta mea.

– Nici vorbă. La Atena voi putea culege mai multe informații decât în Macedonia. Până în acest moment, aici, am aflat tot ce puteam afla.

– Adică?

– Stai jos. – Aristotel luă o casetă cu câteva foi de papirus pline de însemnări. – Singurul lucru sigur până acum este că

moartea lui Filip a provocat o agitație atât de mare încât a iscat o grămadă de bârfe, zvonuri, calomnii, insinuări, la fel ca atunci când o piatră cade pe fundul unui lac mocirlos. Trebuie să aștepți până când nămolul se așază și apa devine din nou limpede ca să poți vedea mai clar.

„Se pare că gestul lui Pausanias și-ar avea originea, și era previzibil, într-o afacere tulbure de amoruri masculine, cele mai periculoase dintre toate. Iat-o pe scurt: Pausanias este un băiat frumos, foarte priceput în mânuirea armelor, și reușește să se înroleze în garda de corp a lui Filip. Regele îl remarcă pentru frumusețea sa fizică și face din el amantul său. Între timp, Attalos i-o prezintă pe fiica sa, sărmana Euridice, de care regele se simte irezistibil atras.

„Nebun de gelozie, Pausanias îi face o scenă lui Attalos care, totuși, pe moment, nu-i acordă o importanță prea mare; mai mult, pare să ia totul cam în derâdere și, pentru a-și arăta buna sa dispoziție sufletească, îl invită pe tânăr la cină după o partidă de vânătoare la munte.

„Locul este izolat de lume și aproape inaccesibil: vinul curge în valuri și toți sunt chercheliți și excitați. În acel moment, Attalos se ridică și pleacă, lăsându-l pe Pausanias în mâinile hăitașilor săi și aceștia îl despoaie și-l violează toată noaptea în toate felurile care le trec prin minte. Îl abandonează, apoi, mai mult mort decât viu.

„Pausanias, ieșit din minți în urma batjocurii suferite, îi cere lui Filip să-l răzbune, dar acesta nu poate, desigur, să lovească în viitorul său socru pe care, printre altele, îl prețuiește mult. Tânărul ar vrea să-l ucidă pe Attalos, dar nu se mai poate: suveranul i-a încredințat comanda, împreună cu Parmenion, a corpului expediționar gata de plecare în Asia. Atunci, își îndreaptă furia înspre singura țintă care-i mai rămăsese: Filip. Și-l ucide."

Aristotel își lăsă mâna dreaptă să cadă peste teancul de foi, cu un zgomot înăbușit, ca pentru a întări concluzia trasă.

Callistene își aținti privirea în ochii săi mici și cenușii care străluceau cu o expresie nedefinită, între ștrengărie și ironie.

– N-am înțeles dacă tu crezi toate astea sau doar te prefaci că le crezi.

– Nu trebuie să subapreciezi impulsul pasional care reprezintă întotdeauna o motivație puternică în cadrul comportamentului uman, în special în acela al unui individ lipsit de echilibrul necesar, cum ar fi un asasin. În plus, o poveste atât de complicată ar putea fi, în cele din urmă, chiar adevărată.

– Ar putea...

– Așa este. Mai sunt, desigur, unele lucruri care nu se potrivesc. În primul rând, despre amorurile masculine ale lui Filip au existat multe bârfe, dar nimeni n-a putut povesti vreodată nimic sigur în afară de lucruri absolut întâmplătoare. Și nici de data asta. Oricum, ți-l imaginezi ca un om care să accepte în garda sa de corp un isteric dezechilibrat?

„În al doilea rând, dacă lucrurile s-ar fi întâmplat într-adevăr astfel, din ce motiv cel ofensat ar fi așteptat atât timp până să-și pună în aplicare răzbunarea și de ce a făcut-o într-o manieră atât de periculoasă pentru el? În al treilea rând, cine este martorul cel mai important în toată această întâmplare? Attalos, dar uite că el era deja mort. Omorât.

– Deci?

– Deci, cel mai probabil este că autorul crimei a inventat o poveste complicată și, la urma urmelor, credibilă, punând-o în spinarea unuia care, în orice caz, fiind mort, nu poate nici să confirme, nici să dezmintă.

– Se bâjbâie, în cele din urmă, prin întuneric.

– Poate. Dar câte ceva începe să se contureze mai precis.

– Ce anume?

– Personalitatea făptașului și mediul în care ar fi putut lua naștere o poveste de acest gen. Ia acum notițele astea, eu am o copie de pe ele, și folosește-te de ele cum crezi mai bine. Eu voi continua ancheta ca un al doilea observator.

– Fapt este că – răspunse Callistene – s-ar putea să nu mai am timp să duc la bun sfârșit această anchetă. Alexandru este preocupat cu totul de expediția în Asia și mi-a cerut să-l însoțesc. Voi scrie istoria acestei expediții.

Aristotel dădu din cap aprobator și miji din ochi. – Asta înseamnă că a lăsat în urmă tot ce ținea de trecut, cu tot ce a însemnat pentru el, ca să alerge în întâmpinarea viitorului, de fapt, în întâmpinarea necunoscutului.

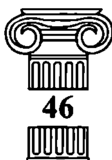
Își luă desaga, își aruncă mantia pe umeri și ieși la drum. Soarele începea să se ridice la orizont și lumina crestele golașe ale muntelui Kissos, dincolo de care se întindea vasta câmpie a Macedoniei cu capitala sa și, mai departe, refugiul singuratic de la Mieza.

– Ce ciudat! – observă el apropiindu-se de căruța care îl aștepta ca să-l ducă în port. – N-a mai fost timp să ne întâlnim.

– El, însă, își amintește mereu de tine și poate că într-o zi, înainte de a pleca, o să vină să-ți facă o vizită.

– Nu cred – spuse filosoful ca pentru sine. – Acum este cuprins de dorul lui de aventură așa cum un fluture de noapte este atras de flacăra unei lămpi. Când va simți cu adevărat dorința de a mă revedea, va fi prea târziu ca să se mai întoarcă îndărăt. În orice caz, o să-ți comunic adresa mea de la Atena, așa încât vei putea să-mi scrii când vei dori. Am înțeles că Alexandru va face tot posibilul ca să mențină vii contactele cu orașul. La revedere Callistene, și ai grijă de tine.

Callistene îl îmbrățișă și, în timp ce se depărta de el, cu o clipă înainte de a se urca în căruță, i se păru că vede, pentru prima oară de când îl cunoștea, un licăr de emoție în ochii săi mici și cenușii.

Vechiul sanctuar abia se vedea în întunericul serii, în vârful colinei, la marginea pădurii. Luminate de jos de flacăra felinarelor, pe coloanele de lemn pictat se puteau vedea toate urmele lăsate de timp și de intemperii pe parcursul secolelor.

Ornamentele din teracotă colorată de pe arhitravă și de pe fronton înfățișau isprăvile zeului Dionisos și licăririle mișcătoare ale torțelor și ale felinarelor păreau să le dea viață, aproape că le reînsuflețeau.

Ușa era deschisă și în fund, în interiorul sanctuarului, se putea distinge în penumbră statuia zeului, solemn în înțepenirea sa arhaică. Două scaune erau pregătite la picioarele sale și alte opt erau așezate, câte patru pe fiecare latură, de-a lungul șirurilor de coloane laterale care susțineau căpriorii acoperișului.

Primul sosi Ptolemeu, apoi, împreună, Crater și Leonatos. Lisimah, Seleucos și Perdicas, aflat încă în convalescență, ajunseră și ei după puțin timp și, imediat după aceea, Eumene și Filotas care fuseseră și ei invitați la această întâlnire. Alexandru sosi ultimul, împreună cu Hefestion și călare pe Ducipal.

Abia atunci intrară și luară loc între coloanele templului pustiu și cufundat în tăcere.

Alexandru se așeză și-l invită pe Hefestion să ia loc în dreapta sa și, apoi, pe toți ceilalți camarazi, nervoși și nerăbdători să afle rostul acelei întruniri nocturne.

– A sosit clipa – începu regele – să pornim acea expediție la care tatăl meu visa de mult timp, dar o moarte neașteptată și violentă l-a împiedicat s-o realizeze: invadarea Asiei!

O pală de vânt pătrunse pe ușa principală și flăcările lămpilor care ardeau la picioarele statuii tremurară, însuflețind, parcă, surâsul enigmatic al zeității.

– Nu v-am chemat din întâmplare aici: Dionisos va fi acela care ne va arăta calea de urmat, el care a călătorit cu alaiul său de satiri și de sileni, purtând cununi din viță de vie, până în îndepărtata Indie, unde nici o armată a grecilor nu a ajuns vreodată.

„Conflictul dintre Asia și Grecia este străvechi și a dus la o epuizantă luptă milenară fără învingători și fără învinși. Războiul troian a ținut zece ani și s-a încheiat cu jefuirea și distrugerea unei singure cetăți, iar mai recentele invazii încercate mai întâi de atenieni și, apoi, de spartani, pentru a-i elibera pe grecii din Asia de sub dominația persanilor au dat greș, așa cum au dat greș și invaziile persane în Grecia, dar nu fără măceluri, pârjol și vânători de oameni care n-au cruțat nici măcar templele închinate zeilor.

„Timpurile s-au schimbat acum: noi avem armata cea mai puternică din toate câte au existat și soldații cei mai puternici și mai bine instruiți, dar, mai ales, „afirmă el privindu-i în față pe prietenii săi, unul câte unul „ne avem pe noi, noi cei care ne aflăm așezați aici și care suntem uniți prin legământul unei prietenii adânci și sincere. Am crescut împreună într-un oraș mic, ne-am jucat împreună când eram copii, am fost elevii aceluiași profesor, am învățat împreună să trecem prin primele încercări și prin primele pericole."

– Am fost altoiți cu aceeași nuia! – adăugă Ptolemeu în râsetele tuturor.

– Bine spus! – fu de acord și Alexandru.

– De asta nu l-ai invitat pe Parmenion? – întrebă Seleucos. – Dacă-mi aduc aminte bine, tu și cu mine am luat-o pe coajă o dată chiar de la el.

– Pe Zeus! Văd că n-ai uitat asta – râse Alexandru.

– Da' cine uită nuiaua lui? – spuse și Lisimah. – Cred că mai am încă semnele pe spinare.

– Nu, nu de asta nu l-am invitat pe Parmenion – continuă Alexandru după ce încetară glumele și camarazii săi deveniră din nou atenți. – N-am secrete față de el, dar este adevărat că este prezent fiul lui, Filotas.

„Parmenion va fi pilonul principal al acțiunii noastre, consilierul, cel care reprezintă experiența și calitățile acumulate de la tatăl meu. Parmenion, însă, este un camarad al tatălui meu, în timp ce voi sunteți prietenii mei și eu vă cer, aici, înaintea lui Dionisos și a tuturor celorlalți zei, să mă urmați până unde vom putea ajunge luptând. Chiar dacă ar fi până la capătul lumii!"

– Chiar și până la capătul lumii! – strigară toți, ridicându-se și venind în jurul regelui.

Clocoteau în ei un puternic entuziasm, o dorință arzătoare de a pleca în aventură, o frenezie fără margini toate aceste sentimente fiind și rezultatul prezenței lui Alexandru care, mai mult decât toți, părea să creadă cu adevărat în acel vis.

– Fiecare dintre voi – continuă regele când se făcu din nou liniște – va primi comanda câte unei unități din armată, dar va avea și titlul de „gardă de corp" a regelui. Este un lucru care nu s-a mai întâmplat niciodată, niște băieți așa de tineri să aibă răspunderi atât de mari. Eu știu, însă, că veți fi demni de ele pentru că vă cunosc, pentru că am crescut împreună cu voi și v-am văzut și cum luptați.

– Când vom pleca? – întrebă Lisimah.

– Curând. În primăvara asta. Așa că trebuie să vă pregătiți atât trupește, cât și sufletește. Iar dacă vreunul dintre voi va

trebui să renunțe, sau se va răzgândi, să nu-i fie frică să mi-o spună. Am nevoie de prieteni de încredere și aici, în țară.

– Cu câți oameni plecăm în Asia? – întrebă Ptolemeu.

– Treizeci de mii de pedestrași și cinci mii de călăreți precum și tot ce putem lua cu noi fără a lăsa teritoriul macedonean neapărat. Nu știu încă în ce măsură ne putem baza pe aliații greci. Le-am cerut și lor să ne trimită trupe, dar cred că nu vor fi mai mult de cinci mii de oameni.

– Nici n-avem nevoie de ei! – exclamă Hefestion.

– Și totuși, da – îi replică Alexandru. – Sunt luptători formidabili și noi toți știm asta. În plus, războiul acesta este o ripostă la invaziile persane pe teritoriul grecesc, la amenințarea permanentă a Asiei asupra Eladei.

Se ridică Eumene. – Pot să spun și eu ceva?

– Lăsați-l pe secretarul general să vorbească! – râse Crater.

– Da, lăsați-l să vorbească – spuse și Alexandru. – Vreau să cunosc punctul lui de vedere.

– Punctul meu de vedere vi-l pot expune rapid, Alexandru: făcând tot posibilul, de acum și până în momentul plecării, voi reuși să adun bani suficienți ca să întrețin armata timp de o lună, nu mai mult.

– Eumene se gândește întotdeauna doar la bani! – observă Perdicas.

– Și bine face – răspunse Alexandru. – Îl plătesc pentru asta. Observația lui, pe de altă parte, nu trebuie privită superficial, dar este un lucru pe care l-am prevăzut. Orașele grecești din Asia ne vor ajuta, din moment ce întreprindem această expediție și pentru ei. În rest, om mai vedea.

– Om vedea? – întrebă Eumene, căzut, parcă, din nori.

– Nu l-ai auzit pe Alexandru? – întări Hefestion. – A spus „om vedea". Nu-i destul de clar?

– Ba, deloc! – bombăni Eumene. – Dacă trebuie să organizez întreținerea a patruzeci de mii de oameni și cinci mii de cai, de unde o să iau banii, pentru numele lui Hercule!

Alexandru îl bătu pe umăr cu palma. – O să-i găsim, Eumene, fii liniștit. Te asigur eu că-i vom găsi. Tu ai grijă ca totul să fie gata pentru plecare. Nu mai este mult.

„Prieteni, au trecut o mie de ani de când strămoșul meu Ahile a pus piciorul pe pământul Asiei ca să lupte împreună cu ceilalți greci împotriva cetății Troia și acum noi repetăm acea ispravă a lui fiind siguri că o vom întrece. Ne va lipsi, poate, pana lui Homer ca să povestească, dar nu ne va lipsi curajul.

Eu sunt sigur că voi puteți fi la înălțimea faptelor eroilor *Iliadei*. Le-am visat de atâtea ori împreună, nu-i așa? Ați uitat cum, seara, ne sculam după ce Leonidas trecea în control și ne povesteam unul altuia aventurile lui Ahile, Diomede și Ulise și stăteam treji până târziu, până ce ni se închideau ochii de oboseală?"

În sanctuar se lăsă liniștea, pentru că erau năpădiți cu toții de amintirile copilăriei petrecute împreună cândva, dar încă atât de recentă, de oarecare teamă față de un viitor implacabil și necunoscut, de conștiința faptului că Moartea călărește întotdeauna alături de Război.

Îl priveau pe Alexandru, priveau culoarea schimbătoare a ochilor săi în licărirea slabă a lămilor și-i citeau în priviri o neliniște misterioasă, dorința arzătoare a unei aventuri fără sfârșit, și-și dădeau seama, în acel moment, că vor pleca foarte curând, dar nu știau dacă și când vor lua și calea întoarcerii.

Regele se apropie de Filotas: – Voi vorbi eu cu tatăl tău. Aș vrea ca amintirea acestei seri să rămână numai a noastră.

Filotas aprobă: – Ai dreptate. Și-ți sunt recunoscător pentru că m-ai chemat să iau parte la expediție.

Ptolemeu risipi atmosfera de melancolie care se lăsase pe neașteptate. – Mi s-a făcut foame. Ce ziceți să mergem să mâncăm niște potârnichi fripte la locanda lui Eupites?

– Da, da! – aprobară toți.

– Plătește Eumene! – strigă Hefestion.

– Da, da, plătește Eumene! – repetară și ceilalți, împreună cu regele.

În curând, templul fu din nou pustiu și se mai auzea doar tropotul cailor care se pierdea în noapte.

Chiar în acele clipe, în palatul de la Butroto, pe faleza de deasupra mării, Cleopatra deschidea ușile iatacului său și brațele pentru soțul său. Se sfârșise perioada de doliu obișnuită pentru o tânără soție.

Regele molosilor fu primit de un grup de fete îmbrăcate în alb care purtau torțe aprinse, simbol al dragostei arzătoare, și condus de-a lungul scărilor până la o ușă întredeschisă. Una dintre ele îi luă hlamida albă de pe umeri și împinse ușor unul dintre canaturi. Apoi, toate împreună, se îndepărtară pe coridor, ușoare ca niște fluturi de noapte.

Alexandru văzu o lumină aurie și tremurătoare căzând pe șuvițele de păr moale ca spuma mării: Cleopatra. Își aminti copila timidă pe care o văzuse de atâtea ori observându-l cu atenție și pe ascuns în palatul din Pella și fugind, apoi, pe piciorușele sale sprintene, dacă el se întorcea spre ea s-o privească. Două slujnice se ocupau de ea: una îi pieptăna părul, iar cealaltă îi desfăcea cingătoarea peplosului nupțial și-i desfăcea agrafele de aur și de chihlimbar care-l țineau pe umerii ca de fildeș. Și tânăra se îndreptă către ușă, înveșmântată doar în lumina lămpilor.

Soțul ei intră și se apropie ca să admire frumusețea acelui corp statuar, ca să se îmbete cu lumina pe care o emana chipul ei divin. Ea răspunse privirii lui arzătoare fără a-și coborî genele umede: în acele momente, în ochii săi strălucea forța sălbatică a Olimpiei și ardoarea vizionară a lui Alexandru și regele fu captivat cu totul înainte chiar de a o strânge în brațe.

Îi atinse fața și sânii tari cu o mângâiere delicată. – Soția mea, zeița mea... Câte nopți nedormite am avut în casa asta visând la gura ta ca mierea și la sânii tăi. Câte nopți...

Mâna lui coborî pe pântecul ei cu pielea catifelată, pe pubisul parcă înflorit într-un puf delicat, și, cu celălalt braț o cuprinse apropiind-o de el și apoi culcând-o pe pat.

Îi deschise buzele cu un sărut de foc și ea îi răspunse cu aceeași ardoare, cu o forță din ce în ce mai intensă și mai lacomă și, când o pătrunse, înțelese că nu era virgină, că fusese altcineva înainte de el, dar nu se retrase. Continuă să-i ofere toată plăcerea de care era în stare și să se bucure de contopirea lor, de pielea ei parfumată, afundându-și fața în părul său ca un nor moale, căutându-i cu buzele gâtul, umerii și sânii semeți.

Simțea că are alături o zeiță și nici un muritor nu poate cere nimic unei zeițe: îi poate fi doar recunoscător pentru ceea ce primește de la ea.

Se prăbuși în cele din urmă epuizat alături de ea în timp ce flăcările lămpilor se stingeau una după alta, lăsând încăperea în stăpânirea penumbrei sidefii a nopții cu lună.

Cleopatra adormi cu capul pe pieptul lat al soțului ei, istovită de plăcerea pe care-o încercase și de oboseala care-i apăsa ochii de fată.

Zile și nopți, regele molos nu se gândi decât la ea, nu se ocupă decât de ea și o copleși cu atenții de tot felul, deși păstra încă în adâncul sufletului acea împunsătură a geloziei, până când o întâmplare neprevăzută îi trezi din nou interesul pentru lumea exterioară.

Stătea cu Cleopatra pe terasa palatului, bucurându-se de adierea serii, când văzu o mică flotă venind din largul mării și îndreptându-se spre portul din fața castelului. Era o corabie mare, având la prova o prea-frumoasă statuie reprezentând un delfin, escortată de patru nave de război pline cu arcași și cu hopliți în armuri de bronz.

Puțin după aceea, un soldat din gardă veni și-i spuse: – Măria Ta, oaspeții străini vin din Italia, dintr-un oraș puternic care se numește Taranto, și te roagă să-i primești mâine.

Regele privi soarele care cobora încet sub linia orizontului marin și răspunse: – Spuneți-le că-i voi primi cu plăcere.

Turnându-i, apoi, Cleopatrei un vin ușor în cupă, același vin spumos pe care-l prefera și fratele său, o întrebă: – Cunoști orașul acela?

– Doar după nume – răspunse fata apropiindu-și buzele de marginea cupei.

– Este un oraș foarte bogat și puternic, dar slab în războaie. Vrei să-ți spun povestea lui?

Soarele coborâse de-acum la culcare, sub apele mării, și pe unde nu mai rămăseseră decât reflexe violacee.

– Sigur, dacă-mi povestești tu.

– Bine. Trebuie să știi că demult, foarte demult, spartanii asediau de ani de zile cetatea Ithome din Mesenia, fără a reuși să-i înfrângă rezistența. Conducătorii lacedemonieni erau îngrijorați pentru că, în oraș, se nășteau puțini copii din cauza absenței îndelungate a miilor și miilor de războinici imobilizați într-un asediu prea lung. Considerau că va sosi ziua în care recrutările de noi soldați vor fi devenit prea reduse și cetatea ar fi rămas neapărată.

„Se gândiră atunci la o soluție: se duseră la Ithome, aleseră un grup de soldați, cei mai tineri și viguroși, și le ordonară să se întoarcă acasă pentru a îndeplini o misiune mult mai plăcută decât războiul, dar nu mai puțin serioasă".

Cleopatra surâse făcând cu ochiul. – Cred că am ghicit despre ce era vorba.

– Exact – continuă regele. – Sarcina lor consta în a lăsa gravide toate fecioarele din oraș. Lucru pe care-l făcură cu același simț al datoriei și cu aceeași dăruire care îi însuflețea în luptă. Și reușiră atât de bine în misiunea lor încât după un an se născură o grămadă de copii.

„Războiul se sfârși, însă, după puțin timp și toți ceilalți războinici, întorși la casele lor, încercară să recupereze timpul pierdut: se născură astfel mulți alți copii. Totuși, când crescură, copiii legitimi afirmară că aceia născuți de fecioarele respective nu puteau fi considerați cetățeni ai Spartei, ci trebuiau tratați ca bastarzi.

„Indignați, tinerii se pregătiră pentru o nouă revoltă, conduși de șeful lor, un băiat puternic și curajos care se numea Taras.

Din păcate pentru ei, complotul fu descoperit astfel încât fură nevoiți să-și părăsească patria. Taras întrebă oracolul din Delfi care le indica un loc din Italia unde ar fi putut întemeia un oraș în care să trăiască bogați și fericiți. Orașul fu fondat și mai există și acum: este Taranto, care și-a luat numele de la Taras."

– Povestea este frumoasă – observă Cleopatra cu o umbră de tristețe în privire – dar mă întreb ce-ar putea dori.

– O să afli după ce-i voi primi – spuse regele ridicându-se și salutând-o cu un sărut. – Acum, însă, trebuie să mă duc să dau niște ordine pentru a fi găzduiți cum se cuvine.

Mica flotă tarantină plecă spre casă două zile după aceea și abia când pânzele dispărură la orizont, Alexandru al Epirului se întoarse în iatacul soției sale.

Cleopatra pusese să se aducă cele necesare pentru cină în camera sa care mirosea a crini și se cuibărise în patul conjugal îmbrăcată într-un combinezon de pânză fină.

– Ce vroiau? – întrebă, îndată ce soțul ei se întinse pe pat alături de ea.

– Au venit să-mi ceară ajutorul și... să-mi ofere Italia.

Cleopatra nu spuse nimic, dar surâsul său se întunecase.

– O să pleci? – îl întrebă după o tăcere îndelungată.

– Da – răspunse regele. Și simțea în sufletul său că acea plecare și războiul, poate chiar și riscul de a muri în luptă erau mai ușor de suportat decât gândul, din zi în zi mai puternic, că soția sa, Cleopatra, fusese a altuia și că, poate, își mai amintea de el sau, poate, îl mai iubea încă.

– Este adevărat că și fratele meu va pleca în curând?

– Da, către Orient. Merge să ocupe Asia.

– Și tu vei pleca în Occident și eu voi rămâne singură.

Regele o luă de mână și o mângâie mult timp. – Ascultă-mă. Într-o zi, Alexandru era în acest palat, ca oaspete al meu, și a avut un vis pe care am să ți-l povestesc acum...

Parmenion îl privi țintă în ochi pe Alexandru, nevenindu-i să creadă. – Cred că nu vorbești serios.

Alexandru îi puse o mână pe umăr. – Niciodată în viața mea, n-am vorbit mai serios. Acesta era visul tatălui meu, Filip, și a fost, de la început, și al meu. Vom pleca o dată cu primele adieri ale primăverii.

– Dar, Măria Ta – interveni Antipatros – nu poți pleca așa.

– De ce nu?

– Pentru că în război se poate întâmpla orice și tu nu ai nici o soție și nici un fiu. Trebuie, mai întâi, să te însori și să lași un moștenitor la tronul macedonenilor.

Alexandru zâmbi și clătină din cap. – Nici nu mă gândesc: căsătoria implică formalități îndelungate. Ar trebui să trecem în revistă toate posibilele candidate la calitatea de regină, să hotărâm cu toată grija care ar trebui să fie cea aleasă și apoi să facem față unor reacții dure ale familiilor care vor fi excluse de la onoarea de a se apropia de tron.

„Ar trebui să pregătim căsătoria, lista invitaților, să organizăm ceremonia și celelalte, adică va trebui s-o las însărcinată pe fată, ceea ce s-ar putea să nu se întâmple chiar imediat. Chiar dacă s-ar întâmpla așa, nu este sigur că se va naște un fiu și va trebui să aștept încă un an. Și dacă ar fi să am un fiu, ar trebui să fac precum Ulise cu Telemac: să-l las în scutece, ca să-l mai văd cine știe când. Nu, eu trebuie să plec imediat: hotărârea mea este neclintită.

„V-am chemat nu pentru a discuta despre nunta mea, ci despre expediția mea în Asia. Voi veți fi cei doi stâlpi ai regatului meu, așa cum ați fost și pentru tatăl meu, și înțeleg să vă încredințez roluri de cea mai mare răspundere, sperând ca veți accepta."

– Tu știi că-ți suntem credincioși, Măria Ta – declară Parmenion care nu reușea să-i spună acelui tânăr pe nume – și că te vom servi atât timp cât vom putea.

– Știu asta – aprobă Alexandru – și, de aceea, mă consider un om norocos. Tu, Parmenion, vei veni cu mine și vei avea comanda generală a întregii armate, bineînțeles doar după rege.

În schimb, Antipatros va rămâne în Macedonia cu prerogativele și puterile unui regent: doar așa voi putea pleca liniștit, sigur că las pe cel mai bun om care să-mi conducă regatul și să-mi apere tronul.

– Mă onorezi prea mult, Măria Ta – răspunse Antipatros. – Doar că, la Pella, va rămâne regina, mama ta și...

– Știu foarte bine la ce te referi, Antipatros. Ține bine minte ce-ți spun: mama mea nu va trebui să se ocupe în nici un fel de politica regatului: nu va trebui să aibă contacte oficiale cu delegațiile străine și rolul său va fi exclusiv reprezentativ.

– Doar la cererea ta, ea va putea contribui la stabilirea relațiilor diplomatice și asta numai sub supravegherea ta atentă. Nu vreau ca regina să se amestece în chestiuni cu caracter politic, pe care numai tu, personal, va trebui să le conduci.

„Doresc ca ea sa fie respectată și dorințele să-i fie, pe cât posibil, îndeplinite, dar totul va trebui să treacă prin mâinile tale: ție și nu ei îi las în grijă sigiliul regal."

Antipatros aprobă. – Așa va fi, precum ai dorit, Măria Ta. Îmi doresc doar ca aceasta să nu ducă la apariția unor conflicte: caracterul mamei tale este foarte puternic și...

– Voi anunța public și oficial că tu mă vei înlocui la putere pe durata absenței mele și, deci, nu va trebui să dai absolut deloc socoteală pentru deciziile tale nimănui în afară de mine. În orice caz – continuă el – noi ne vom afla într-un contact permanent. Te voi ține la curent cu toate acțiunile mele și tu vei face același lucru, relatându-mi tot ce se va petrece în orașele grecești aliate de-ale noastre precum și tot ce pun la cale prietenii și dușmanii noștri. Pentru aceasta, vom avea grijă să păstrăm, în orice moment, siguranța căilor de comunicație.

„Oricum, vom mai avea posibilitatea să stabilim în amănunt îndatoririle tale, Antipatros, dar ce rămâne este faptul că tu ești omul în care am încredere și, ca atare, vei avea cea mai mare libertate de decizie. Eu am dorit să ne întâlnim doar ca să știu dacă acceptați propunerea mea și acum sunt mulțumit."

Alexandru se ridică de pe scaunul său și cei doi generali făcură același lucru în semn de respect. Dar, înainte ca regele să iasă, Antipatros vorbi: – Doar o întrebare, Măria Ta: cât timp crezi că va dura expediția și până unde îți propui să ajungi?

– Acesta este un răspuns pe care nu ți-l pot da, Antipatros, pentru că nici eu însumi nu-l cunosc.

Și, cu un semn din cap, în chip de salut, se îndepărtă. Cei doi generali rămaseră singuri în sala regală de arme și Antipatros remarcă: – Știi că veți avea hrană și bani doar pentru o lună?

Parmenion aprobă dând din cap. – Știu. Dar ce puteam spune? Taică-su, uneori, făcea și mai rău.

Alexandru se întoarse seara târziu în apartamentele sale și toți servitorii dormeau, cu excepția gărzilor care păzeau în fața ușii sale și a Leptinei care îl aștepta cu lampa aprinsă ca să-i facă baia, deja preparată, fierbinte și parfumată.

Îl dezbrăcă și așteptă ca el să intre în cada mare din piatră, apoi începu să-i toarne apă pe umeri cu o cană mare de argint. Era un lucru pe care-l învățase de la medicul Filip: jetul de apă acționa ca un masaj chiar mai delicat decât acela al mâinilor, îl calma și îi relaxa mușchii de la umeri și de pe gât, unde se concentrau oboseala și încordarea.

Alexandru se afundă din ce în ce mai mult în cadă până când fu complet întins și Leptine continuă să-i toarne apă pe pântece și pe coapse până când el îi făcu semn să se oprească.

Puse cana pe marginea căzii și, deși regele nu-i adresase nici un cuvânt până atunci, îndrăzni să vorbească ea mai întâi:

– Se spune că vei pleca, stăpâne.

Alexandru nu răspunse și Leptine trebui să-și ia inima în dinți: – Se spune că pleci în Asia și eu...

– Tu, ce?

– Eu aș vrea să vin cu tine. Te rog: doar eu știu să am grijă de tine, doar eu știu cum să te primesc seara și să te pregătesc pentru noapte.

– O să vii – hotărî Alexandru ieșind din cadă.

Ochii fetei se umplură de lacrimi, dar păstră tăcerea și începu să-l șteargă de apă cu un cearșaf din in.

Alexandru se întinse gol pe pat întinzându-și mâinile și picioarele și ea rămase ca vrăjită să-l privească și, apoi, după cum obișnuia, se dezbrăcă și se întinse lângă el dezmierdându-l cu mâinile și cu buzele.

– Nu – spuse Alexandru. – Nu așa. În seara asta o să fac eu asta. – Îi îndepărtă cu blândețe picioarele și se întinse deasupra ei. Leptine i se dărui cuprinzându-i șoldurile ca și cum se temea că ar fi putut pierde chiar și numai pentru o clipă ceva din acea intimitate atât de prețioasă pentru ea și-i apăsă cu mâinile șalele, în mișcarea prelungă și continuă a șoldurilor puternice care-l supuseseră pe Ducipal. Și, când rămase nemișcat deasupra ei, își simți fața acoperită de părul său și-i adulmecă parfumul câteva clipe lungi.

– Chiar o să pot veni cu tine? – întrebă ea când Alexandru se lungi cu fața în sus alături de ea.

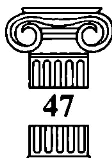
– Da, până ce vom găsi în drumul nostru vreun popor căruia tu să-i înțelegi limba, limba misterioasă pe care o vorbești câteodată în somn.

– De ce îmi spui asta, stăpâne?

– Întoarce-te – îi porunci Alexandru. Leptine se întoarse cu spatele și el luă o lumânare din candelabru și i-o apropie de spinare.

– Ai un tatuaj pe umăr, știai? Un tatuaj cum n-am mai văzut până acum. Da, o să vii cu mine și poate că într-o zi vom găsi pe cineva care să te ajute să-ți amintești cine ești și de unde vii, dar vreau să știi un lucru: când o să ne aflăm în Asia, nu va mai fi ca acum. Va fi o altă lume, alți oameni, alte femei, și eu va trebui să fiu cu totul altfel. Se încheie o perioadă din viața mea și începe alta. Înțelegi ce vreau să spun?

– Înțeleg, stăpâne, dar pentru mine va fi o bucurie chiar și numai să te văd și să știu că ești sănătos. Nu aștept altceva de la viață, pentru că am avut deja mai mult decât aș fi putut nădăjdui.

47

Alexandru îl întâlni pe regele Epirului cu o lună înainte de plecarea sa în Asia, într-o localitate secretă din Eordeea, după ce-şi fixaseră întâlnirea printr-un schimb rapid de curieri. Nu se mai văzuseră de mai bine de un an, de când Filip fusese asasinat. În răstimpul acela se întâmplaseră multe, nu numai în Macedonia și în Grecia, ci și în Epir.

Regele Alexandru reunise toate căpeteniile de trib din mica sa țară muntoasă într-o confederație care-l recunoscuse drept conducător și condotier suprem și-i încredințase instruirea și comanda armatei. Războinicii epiroți fuseseră instruiți în maniera de luptă macedoneană, împărțiți în falange de infanterie grea și în escadroane de cavalerie, iar reprezentarea monarhiei fusese concepută după modele grecești în ceremonial, baterea monedelor de aur și de argint, în modul de a se îmbrăca și de a se comporta al curtenilor. Suveranul Epirului și regele Macedoniei păreau acum două imagini ale acestor modele.

Când veni clipa întâlnirii, cu puțin înainte de revărsatul zorilor, cei doi tineri se recunoscură de departe și-și îndemnară caii către un platan uriaș care se înălța singuratic lângă o fântână, în mijlocul unui luminiș întins. Munții străluceau într-un verde închis și lucios datorită ploilor căzute în ultima vreme și venirii primăverii, iar cerul, încă întunecat, era stră-

bătut de nori mari, albi, purtați de colo-colo de un vânt călduț venit dinspre mare.

Coborâră din șa, lăsând liberi caii să pască, și se îmbrățișară cu o pornire tinerească.

– Ce mai faci? – întrebă Alexandru.

– Bine – răspunse cumnatul. – Știu că ești pe punctul de a pleca.

– Am auzit că și tu.

– Ți-a spus Cleopatra?

– Ei, zvonuri!

– Așteptam să-ți spun asta chiar eu.

– Știu.

– Orașul Taranto, unul dintre cele mai bogate din Italia, mi-a cerut ajutorul împotriva barbarilor din Apus care-i amenință teritoriul: bruzii și lucanii.

– Și eu răspund la chemarea orașelor grecești din Asia care cer sprijin împotriva persanilor. Nu-i așa că-i minunat? Avem același nume, același sânge, amândoi suntem regi și comandanți de armate și pornim în campanii asemănătoare. Îți mai aduci aminte de visul cu cei doi sori pe care ți l-am povestit?

– Acela a fost primul lucru care mi-a venit în minte când am auzit cererea tarantinilor. Poate că, în toate astea, o fi un semn al zeilor.

– Eu sunt sigur de asta – îi răspunse Alexandru.

– Deci, nu ești împotriva plecării mele.

– Singura care ar putea fi împotrivă este Cleopatra. Sărmana surioară: și-a văzut tatăl asasinat chiar în ziua nunții ei și acum soțul o lasă singură.

– O s-o rog să mă ierte. Chiar nu ești împotrivă?

– Împotrivă? Sunt bucuros. Ascultă-mă: dacă tu n-ai fi cerut să ne întâlnim, aș fi făcut-o eu. Îți amintești harta cea mare a lui Aristotel?

– Am o reproducere identică în palatul meu de la Butroto.

– În harta aceea, Grecia se află în centrul lumii iar Delfi este în buricul Greciei. Pella și Butroto sunt la distanțe egale de Delfi, iar Delfi se află la distanțe egale de Extremul Occident, unde se înalță coloanele lui Hercule, și de Extremul Orient, unde se întind apele Oceanului nemișcat și fără valuri.

„Noi trebuie să facem, aici, un jurământ solemn, având ca martori cerul și pământul: trebuie să promitem că vom pleca, eu către Orient și tu către Occident și că nu ne vom opri până ce nu vom ajunge la malurile Oceanului de la capătul pământului. Și trebuie să jurăm că, dacă unul dintre noi va cădea, celălalt îi va lua locul și va duce la bun sfârșit cele începute. Amândoi plecăm fără moștenitori, amice, așa că, fiecare dintre noi va fi moștenitorul celuilalt. Ești dispus să faci așa?

– Din toată inima, *Aléxandre* – spuse regele molosilor.

– Din toată inima, *Aléxandre* – repetă regele macedonenilor.

Scoaseră săbiile și își crestară încheietura mâinii, amestecându-și sângele într-o cupă mică de argint.

Alexandru, regele molosilor, vărsă câteva picături din ea pe pământ și apoi i-o dădu lui Alexandru Macedoneanul care împrăștie ce rămăsese în sus, spre cer. Apoi, spuse: – Cerul și pământul sunt martori ai jurământului nostru. Nici un alt legământ nu va putea fi mai puternic și de temut. Acum, nu ne mai rămâne decât să ne salutăm și să ne urăm noroc. Nu știm când ne vom mai putea vedea. Dar când se va întâmpla acest lucru, va fi o zi mare, cea mai mare pe care a cunoscut-o vreodată lumea.

Soarele primăvăratic se ivea în acele clipe de dincolo de munții Eordeei și scălda într-o lumină limpede și orbitoare întregul peisaj de creste, văi și pâraie de munte, scoțând străluciri din fiecare picătură de rouă ca și cum, noaptea, plouase cu perle pe pajiști și pe crengile copacilor, ca și cum păianjenii și-ar fi țesut prin întuneric pânzele cu fir de argint.

La apariția chipului radios al zeului luminii, începu să sufle și vântul de la apus, încrețind valurile mării de iarbă, mângâind

tufele de narcise aurii, corolele carmin ale crinilor de munte. Stoluri de păsărele se ridicară din pădure zburând către înaltul cerului în întâmpinarea norilor pufoși care se unduiau albi ca aripile unei porumbițe, și cârduri de cerbi și de căprioare ieșiră dintre copaci alergând către apele scânteietoare ale pâraielor și către pășunile înmiresmate.

În clipa aceea, apăru în vârful unui deal silueta grațioasă a unei amazoane care purta doar un hiton scurt peste picioarele goale și sprintene, o fată cu părul lung, auriu, călare pe un cal alb cu coada și cu coama fluturând în vânt.

– Cleopatra vroia să te salute – îi explică regele Epirului. – N-am putut s-o opresc.

– Nici n-ar fi trebuit. Și eu doream asta mai mult decât orice. Așteaptă-mă aici.

Sări în șa și ajunse la fata care-l aștepta tremurând de emoție, frumoasă ca statuia zeiței Artemis.

Alergară unul în întâmpinarea celuilalt și se îmbrățișară, se sărutară pe obraji, pe ochi și pe păr, se mângâiară cu o înduioșătoare tandrețe.

– Scumpa și prea dulcea mea surioară, gingașă... – îi spunea Alexandru privind-o țintă cu o dragoste nesfârșită.

– Alexandru al meu, regele meu, stăpânul meu, adoratul meu frate, lumina ochilor mei... – Și nu mai putu să-și termine fraza. – Când o să te mai văd? – îl întrebă cu ochii strălucind în lacrimi.

– Asta n-o poate ști nimeni, surioară, destinul nostru este în mâinile zeilor. Dar eu îți jur că te vei afla în sufletul meu în fiecare clipă, în tăcerea nopții ca și în larma bătăliei, în fierbințeala deșertului și în gerul munților. Te voi chema în fiecare seară, înainte de a adormi, și sper ca vântul să poarte până la tine vocea mea. Rămâi cu bine, Cleopatra.

– Mergi sănătos, frățioare. Și eu voi urca în fiecare seară pe treptele celui mai înalt turn al palatului și îmi voi asculta

până când adierea vântului îmi va aduce vocea ta, parfumul părului tău. Mergi cu bine, *Aléxandre*...

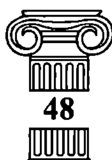
Cleopatra fugi plângând pe calul său pentru că nu putea suporta să-l vadă îndepărtându-se. Alexandru se întoarse cu pași rari către cumnatul său care îl aștepta rezemat de trunchiul platanului cel mare. Îi spuse cu glasul gâtuit de emoție, strângându-i amândouă mâinile:

– Ne vom despărți așadar și noi aici. Adio, rege al Occidentului, rege al soarelui roșu și al muntelui Atlas, rege al coloanelor lui Hercule. Când ne vom revedea, va fi pentru a sărbători o nouă eră pentru întreaga omenire. Dar, dacă soarta sau invidia zeilor ne-ar împiedica, îmbrățișarea noastră să fie mai puternică decât timpul și decât moartea, iar visul nostru să poată lumina întotdeauna ca razele soarelui.

– Adio, rege al Orientului, rege al soarelui alb și al muntelui Paropamisus, stăpân al Extremului Orient. Fie ca visul nostru să poată lumina întotdeauna, oricare ar fi soarta care ne așteaptă.

Se îmbrățișară copleșiți de emoție, iar adierea vântului le amesteca șuvițele de păr din coamele lor leonine, în timp ce lacrimile li se amestecau așa cum li se amestecase sângele, într-un ritual solemn și impresionant în prezența cerului și a pământului, în bătaia vântului de munte.

Săriră, apoi, în șa și-și îndemnară bidiviii. Regele molo-șilor către Seară și Asfințit, regele macedonenilor către Dimineață și Auroră, și nici măcar zeii nu știau în clipa aceea ce viitor îi aștepta pentru că doar Destinul de nepătruns cu-noaște cărarea și calea unor oameni atât de mari.

Armata a început să se concentreze când se făcură simțite primele adieri de primăvară, începând cu batalioanele de pedestrime grea ale *pezeterilor*, echipați complet, cu enormele lor sarise pe umeri: cei mai tineri aranjați în primele rânduri și purtând pe scuturi steaua argeadă din aramă roșcată, apoi, mai în spate, cei mai bine instruiți purtând steaua de bronz și, ultimii, veteranii care purtau scuturi cu steaua de argint.

Toți purtau coif în formă de beretă frigiană cu o vizieră îngustă și erau îmbrăcați în tunici și mantii roșii. Când făceau instrucție, executând pe câmp schimbări de formație sau simulând atacuri, sarișele se ciocneau între ele cu un zgomot înfricoșător, ca și cum un vânt puternic ar fi suflat printre crengile unei păduri cu arbori din bronz. Și când ofițerii le ordonau să coboare lancea, imensa falangă căpăta un aspect îngrozitor, semănând cu un arici cu țepi de oțel.

Cavaleria *eterilor* fu înrolată prin grija nobililor, ținut cu ținut, echipată cu armuri grele care îi acopereau până la șolduri și cu coifuri de model beotian cu boruri late. Călareau pe minunații cai tesalieni de luptă, hrăniți pe pășunile cu iarbă grasă de la câmpie și de pe malurile râurilor.

În porturile din nord, fu concentrată flota la care se adăugară și escadrele ateniene și corintiene pentru că era de așteptat

riposta marinei imperiale persane, comandată de un amiral grec, pe nume Memnon, un bărbat de temut prin șiretenia și experiența sa, și, mai ales, un om de cuvânt care se menținuse credincios misiunii sale în orice împrejurare.

Eumene îl cunoscuse în Asia și-l puse în gardă pe Alexandru într-o zi, pe când acesta trecea în revistă flota la bordul navei amiral. – Fii atent: Memnon este un bărbat care își vinde serviciile o singură dată în viață și unui singur om. Le vinde scump, dar, apoi, este ca și cum ar fi jurat credință patriei sale: nimeni și nimic nu-l poate face să schimbe tabăra pentru care luptă și steagul ei.

„Are o flotă formată atât din echipaje grecești, cât și feniciene și poate conta pe sprijinul secret al destul de numeroșilor adversari pe care-i ai în Grecia. Imaginează-ți ce s-ar întâmpla dacă ar declanșa un atac prin surprindere tocmai când îți transporți armata de pe un mal pe celălalt al Strâmtorilor.

„Informatorii mei au creat un sistem de semnale luminoase între coasta asiatică și cea europeană ca să dea alarma imediat în cazul apropierii flotei sale. Știm că satrapii persani din provinciile apusene l-au confirmat în funcția de comandant suprem al forțelor lor din Asia cu misiunea de a face față și de a neutraliza invazia ta, dar, pentru moment, nu cunoaștem care îi sunt planurile de luptă: nu avem decât câteva informații sumare.

– În cât timp crezi că am putea afla mai multe? – întrebă Alexandru.

– Poate o lună.

– Prea mult. Plecăm peste patru zile.

Eumene îl privi uluit: – Câte zile? Dar este o nebunie, nici nu avem suficiente provizii. Ți-am spus: s-ar putea sau nu să ne ajungă pentru o lună. Trebuie să așteptăm să ne sosească măcar noile transporturi de la minele de pe Pangeos.

– Nu, Eumene. Nu voi aștepta mai mult. Fiecare zi în plus îi permite inamicului să-și organizeze pozițiile de apărare, să

aducă alte trupe, să adune mercenari, chiar și de aici, din Grecia. Trebuie să lovim cât se poate de repede. Ce crezi că va face Memnon?

– Memnon a luptat deja și cu succes împotriva generalilor tatălui tău. Întreabă-l pe Parmenion cât de imprevizibil poate fi.

– Dar tu ce crezi că va face?

– Te va atrage departe, către interior, lăsând în urma sa doar pământ pârjolit, și, apoi, flota sa îți va tăia căile de comunicație și de aprovizionare de pe mare – se auzi o voce din spatele său. Eumene se întoarse.

– Ți-l prezint pe amiralul Nearchos.

Alexandru îi strânse mâna. – Salut, amirale.

– Scuză-mă, Măria Ta – spuse Nearchos, un cretan zdravăn, cu umerii largi și cu părul negru. – Eram ocupat cu manevrele și n-am putut să te însoțesc.

– Ce-ai spus mai devreme este punctul tău de vedere?

– Cu toată sinceritatea, da. Memnon știe că o confruntare cu tine în câmp deschis ar fi periculoasă pentru el pentru că nu are trupe suficient de numeroase ca sa țină piept falangei tale, dar aproape sigur știe și că nu prea ai trupe de rezervă.

– Cum ar putea afla aceasta?

– Pentru că serviciul de informații al persanilor este formidabil: au spioni peste tot și-i plătesc foarte bine. În plus, se pot baza pe numeroși prieteni și simpatizanți la Atena, la Sparta, la Corint și chiar și aici, în Macedonia. Îi va fi suficient să tragă de timp și, apoi, să declanșeze acțiuni de hărțuire în spatele tău, pe uscat și pe mare, și te va pune în dificultate, dacă nu te va atrage chiar într-o cursă.

– Chiar crezi așa ceva?

– Vreau doar să te pun în gardă, Măria Ta. Ceea ce faci acum nu este o campanie ca multe altele.

Corabia era pe punctul de a ieși în larg și își îndreptase prova către valurile cu creste de spumă care veneau din depărtări. Supraveghetorul vâslașilor bătea ritmul și oamenii de

la rame își încovoiau spinările asudate în bătaia soarelui, afundând și ridicând ritmic vâslele lungi.

Alexandru părea atent la bătăile de tobă care grăbeau ritmul și la strigătele vâslașilor care încercau să-l mențină.

– Se pare că de Memnon ăsta s-au speriat toți – remarcă la un moment dat.

– Nu-i vorba de teamă, Măria Ta – preciză Nearchos. Încercăm doar să ne imaginăm un scenariu posibil și, chiar, după părerea mea, probabil.

– Ai dreptate, amirale: suntem mai expuși și mai slabi pe mare, dar pe uscat nu ne poate învinge nimeni.

– Deocamdată – spuse Eumene.

– Deocamdată – admise Alexandru.

– Și, prin urmare? – mai întrebă Eumene.

– Chiar și flota cea mai puternică are nevoie de porturi, nu-i așa, amirale? – îl întrebă Alexandru pe Nearchos.

– Fără îndoială, dar...

– Ar fi necesar să ocupi toate porturile de la Strâmtori și până la delta Nilului, ca să-l scoți din luptă – sugeră Eumene.

– Chiar așa – aprobă Alexandru fără să clipească.

În ajunul plecării, regele se întoarse în toiul nopții de la Aigai, unde se dusese să facă sacrificii la mormântul lui Filip, și urcă în apartamentele mamei sale. Regina nu dormea, era singură și broda la o mantie în lumina lămpilor. Când Alexandru bătu la ușă, ea îi ieși în întâmpinare și-l îmbrățișă.

– N-aș fi crezut vreodată că va sosi și clipa asta – spuse ea încercând să-și ascundă emoția.

– M-ai văzut plecând și în alte dăți, mamă.

– De data aceasta simt că este altceva. Am avut niște vise ciudate și mi-e greu să le interpretez.

– Îmi închipui. Aristotel spune că visele iau naștere din mintea noastră, așa că poți căuta răspunsul în tine.

– L-am căutat, dar, de la o vreme, când privesc în mine însămi mă încearcă un fel de amețeală, aproape că mă cuprinde teama.

– Știi tu din ce cauză.

– Ce vrei să spui?

– Nimic. Ești mama mea și totuși ești cea mai misterioasă ființă pe care am întâlnit-o vreodată.

– Sunt doar o femeie nefericită. Și tu pleci acum la un război care va dura mult, lăsându-mă singură. Era, însă, scris că trebuia să se întâmple așa, ca tu să trebuiască să îndeplinești fapte extraordinare, supraomenești.

– Ce înseamnă asta?

Olimpia se întoarse către fereastră ca și cum ar fi căutat imagini și amintiri printre stele sau în chipul lunii. – Odată, înainte ca tu să te naști, am visat că un zeu m-a atins în timp ce dormeam în iatac alături de tatăl tău și, într-o zi, la Dodona, pe când eram gravidă, vântul care bătea printre crengile stejarilor sacri mi-a șoptit numele tău

Aléxandros.

„Există oameni care se nasc din femei muritoare, dar al căror destin este diferit de al celorlalți și tu ești unul dintre aceia, fiul meu, sunt sigură de asta. Am considerat întotdeauna un privilegiu faptul că-ți eram mamă și, cu toate acestea, momentul despărțirii nu este mai puțin amar."

– Asa este și pentru mine, mamă. N-a trecut mult timp de când l-am pierdut pe tata, îți amintești? Cineva mi-a spus că te-a văzut pe când puneai o coroană la gâtul asasinului mort.

– Omul acela a răzbunat umilințele neînchipuite la care m-a supus tatăl tău și a făcut din tine un rege.

– Omul acela a executat ordinele cuiva. De ce nu-i pui o coroană și aceluia?

– Pentru că nu știu cine este.

– Dar eu o să aflu, mai devreme sau mai târziu, și-o să-l țintuiesc de viu pe un stâlp.

– Și dacă, însă, tatăl tău ar fi fost un zeu?

Alexandru închise ochii și-l revăzu pe Filip căzând într-o baltă de sânge, îl văzu prăbușindu-se încet, ca într-un vis, și parcă putu să descifreze semnificația fiecărei cute pe care durerea i-o săpa crudă pe față înainte de a fi fost ucis. Simți cum ochii i se umpleau de lacrimi fierbinți.

– Dacă tatăl meu este un zeu, într-o zi îl voi întâlni. Dar, cu siguranță, nu va putea face pentru mine mai mult decât a făcut Filip. Eu am adus sacrificii umbrei sale chinuite înainte de a pleca, mamă.

Olimpia își înălță din nou privirea ca să mai scruteze cerul și spuse: – Oracolul de la Dodona și-a pus pecetea pe nașterea ta, un alt oracol, în mijlocul unui deșert arzător, va însemna pentru tine o nouă naștere, pentru o viață care nu va pieri. – Se întoarse brusc și se aruncă în brațele lui. – Gândește-te la mine, fiul meu. Eu mă voi gândi la tine în fiecare zi și în fiecare noapte. Spiritul meu va fi acela care îți va servi drept scut în luptă, spiritul meu va fi acela care-ți va vindeca rănile, te va conduce prin beznă, va îndepărta răul, va alunga frigurile. Eu te iubesc, Alexandru, mai mult decât orice pe lume.

– Și eu te iubesc, mamă, și mă voi gândi în fiecare zi la tine. Să ne despărțim acum, pentru că voi pleca înainte de revărsatul zorilor.

Olimpia îl sărută pe obraji, pe ochi, pe cap și continua să-l strângă lângă ea ca și când nu s-ar fi putut despărți de el.

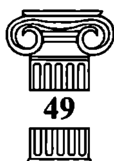
Alexandru se desprinse cu blândețe din îmbrățișare și, cu o ultimă sărutare, îi spuse: – Rămâi cu bine, mamă. Ai grijă de tine.

Olimpia dădu din cap și pe obraji i se prelingeau lacrimi mari. Abia când pașii regelui se pierdură în depărtare, pe coridoarele palatului, ea reuși să șoptească:

– Adio, *Aléxandre*.

Rămase trează toată noaptea ca să-l mai vadă o dată de la balconul său cum își îmbrăca armura la lumina torțelor, își punea pe cap coiful cu creastă, își încingea sabia la șold, apuca scutul cu steaua de aur, în timp ce Ducipal necheza și bătea nerăbdător din copite iar Peritas lătra disperat încercând în zadar să-și rupă lanțul.

Și rămase nemișcată să-l privească în timp ce pleca, parcă în zbor, în șaua bidiviului său; rămase așa până ce ultimul ecou al galopului dispăru în depărtare, pierdut în bezna nopții.

Amiralul Nearchos dădu ordin să se înalțe drapelul regal și să se sune din trâmbițe și nava amiral cu cinci rânduri de rame se puse în mișcare alunecând ușoară pe ape. În mijlocul covertei, la baza arborelui principal, fusese fixată toba gigantică de la Cheroneea și patru oameni băteau ritmul pentru vâslași cu măciuci mari din piele, așa încât bubuiturile, purtate de vânt, puteau fi auzite de întreaga flotă care venea în urmă.

Alexandru stătea în picioare la provă, purtând o armură din argint și având pe cap un coif strălucitor din același metal, în formă de cap de leu cu fălcile căscate. Pulparele erau din argint bătut și, la șold, avea sabia cu mâner de fildeș care fusese a tatălui său. Mâna dreaptă era încleștată pe o lance din lemn de frasin cu vârful aurit care strălucea în razele soarelui ca fulgerul lui Zeus.

Regele părea că este cufundat în visul său măreț, chipul îi era mângâiat de briza sărată a mării și de lumina limpede a soarelui și, în timpul acesta, toți oamenii săi, de pe cele o sută cincizeci de corăbii ale flotei, aveau privirile ațintite pe acel personaj strălucitor de la prova navei amiral, asemănător statuii unui zeu.

Deodată, un sunet păru să-l facă să tresară, privi împrejur neliniștit, ca și cum ar fi căutat ceva. Nearchos se apropie de el. – Ce s-a întâmplat, Măria Ta?

– Ascultă, nu auzi și tu ceva?

Nearchos scutură din cap: – Nu aud nimic.

– Cum să nu, ascultă. Ar părea... dar nu, e imposibil.

Coborî de pe platforma de la provă și merse de-a lungul bordajului până ce auzi, mai clar, dar din ce în ce mai slab, lătratul unui câine. Privi în valurile înspumate ale mării și-l văzu pe Peritas care înota disperat și era de-acum gata să se înece. Strigă: – E câinele meu! E Peritas, salvați-l! Pe Hercule, salvați-l!

Trei marinari se aruncară imediat în apă, legară cu frânghii animalul și-l urcară la bord.

Sărmanul animal se prăbuși complet istovit pe punte și Alexandru îngenunche lângă el, mângâindu-l mișcat. Mai avea încă la gât o bucată de lanț și labele îi erau însângerate de lungul drum pe care-l făcuse.

– Peritas, Peritas – continua el să-l strige. – Să nu mori.

– Nu-ți face griji, Măria Ta – îl liniști un veterinar al armatei care venise imediat. – O să scape. E doar pe jumătate mort de oboseală.

Uscat și încălzit de razele soarelui, Peritas începu să dea semne de viață și, după câtva timp, i se auzi din nou lătratul. În acel moment, Nearchos puse o mână pe umărul regelui. – Măria Ta, Asia.

Alexandru sări fulgerător în picioare și alergă la provă: se profila în fața lui coasta asiatică, întreruptă de mici golfulețe și se puteau vedea satele înconjurate de dealuri împădurite și de plaje însorite. – Ne pregătim pentru debarcare – adăugă Nearchos în timp ce marinarii strângeau vela și se pregăteau să arunce ancora.

Corabia mai înaintă puțin despicând valurile înspumate cu marele pinten de bronz și Alexandru privea pământul care se apropia din ce în ce mai mult, ca și cum visurile pe care le purta de-atât timp în suflet erau acum pe cale să devină realitate.

Comandantul strigă: – Scoateți vâslele!

Vâslașii ridicară vâslele de pe care picura apa, lăsând vasul să mai înainteze din inerție către mal. Când ajunseră în apropiere de mal, Alexandru prinse în mână lancea, își făcu vânt pe punte și o aruncă spre țărm cu toată forța.

Lancea ascuțită zbură spre cer descriind o curbă înaltă, scânteind în soare ca un meteorit, apoi își îndreptă vârful în jos căzând din ce în ce mai iute, până când se înfipse, vibrând, în Asia.

Nota autorului

Intenția mea când am scris acest „roman al lui Alexandru” în cheie contemporană a fost aceea de a povesti, în modul cel mai realist și captivant, una dintre cele mai mari aventuri din toate timpurile, fără a renunța pentru aceasta să recurg la izvoare, atât literare cât și arheologice.

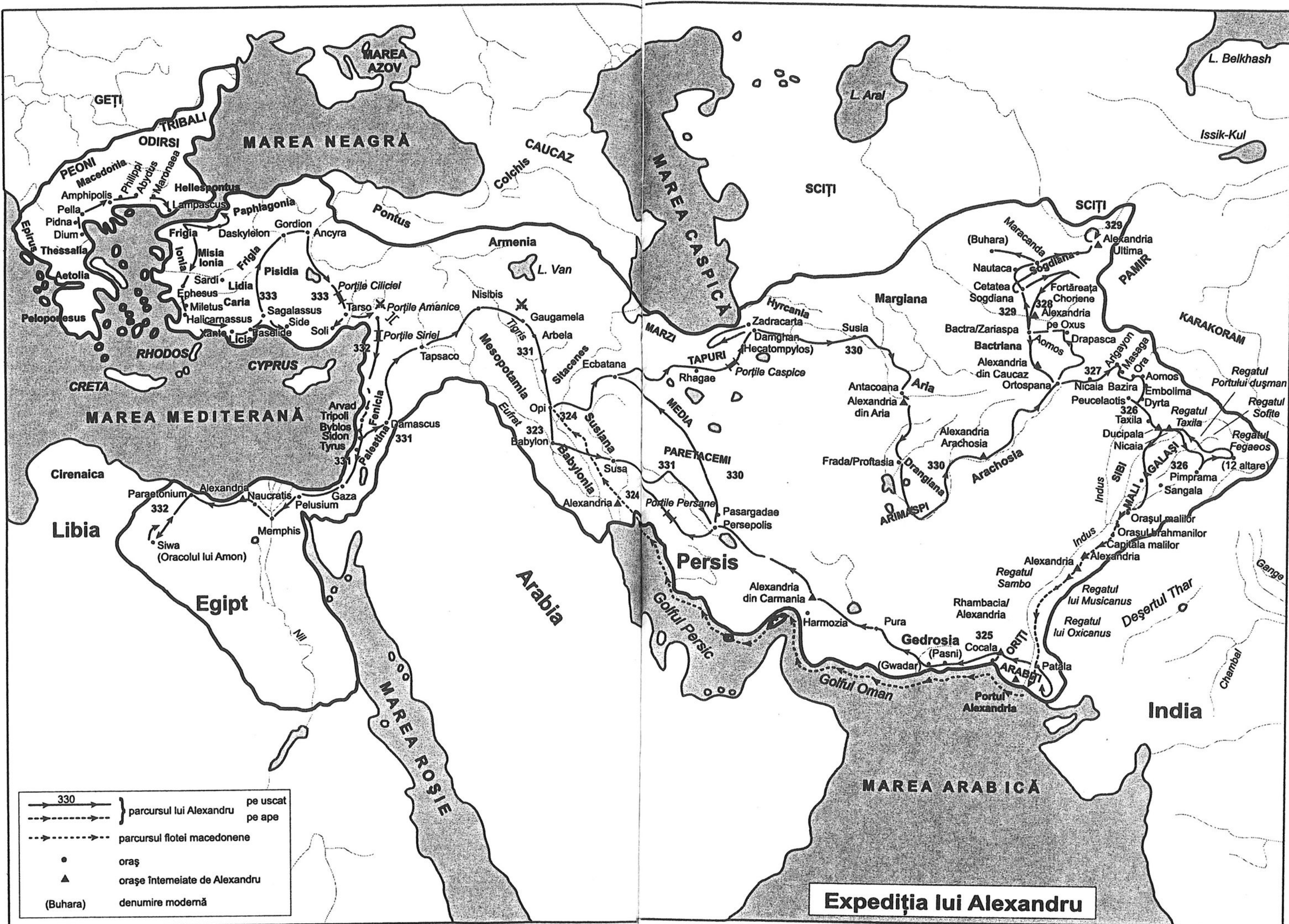
Am ales un limbaj destul de modern în general, pentru că și lumea elenistică a fost, sub multe aspecte, „modernă” – în expresionismul artei, în inovațiile arhitectonice, în progresul tehnic și științific, în gustul pentru nou și pentru spectaculos – încercând, desigur, să evit expresii care, în mod gratuit, ar fi sunat anacronic. În domeniul militar, de exemplu, am folosit termeni moderni ca „batalion” sau „general” în loc de *lochos* sau *strategos*, care ar fi putut părea dificil de acceptat de către mulți cititori, iar în domeniul medical apar cuvinte ca „bisturiu” pentru a denumi un instrument care a fost atestat arheologic. Acolo unde un cuvânt vechi putea fi înțeles, am preferat să-l folosesc pe acela.

Am încercat, de asemenea, să redau limbajul tipic al unor medii sociale și al unor personaje (femei, bărbați, soldați, prostituate, medici, artiști, ghicitori), ținând seama, mai ales, de poeții comici (în special Aristofan și Meneandru) și de epigramiști care, datorită cerințelor artei lor, trebuiau să reproducă un limbaj inspirat din realitate, chiar și cu conotațiile lui populare sau vulgare. Tot poeții au reprezentat o sursă prețioasă pentru reconstituirea multor aspecte ale vieții cotidiene, cum ar fi moda, bucătăria, zicătorile și proverbele.

În ce privește evenimentul istoric, i-am avut în vedere în primul rând pe Plutarh, Diodor din Sicilia, Arrianus și Curtius Rufus și Romanul lui Alexandru (așa-numita Anabasis). Pentru fizionomii și obiceiuri, m-am bazat, mai ales, pe anecdotica plină de viață a unor opere de Plinius, Valerius Maximus, Teofrast, Pausania, Diogene Laerțiu, dar am folosit și o serie de izvoare variate ca Xenofon, Elian, Apolodor, Strabon, și, desigur, Demostene și Aristotel, precum și fragmente de istorici greci a căror operă integrală nu s-a păstrat. Izvoarele arheologice, în general, au constituit suportul pentru reconstituirea ambianței, interioarelor, hainelor, armelor, mobilierului, mașinăriilor de tot felul, uneltelor, iar descoperirea recentă a mormintelor regale de la Vergina a permis reconstituirea mai aproape de realitate a modului în care s-au desfășurat funeraliile lui Filip II.

Vreau să mulțumesc, în acest moment în care volumul intră sub tipar, prietenilor care m-au ajutat și sfătuit, în special lui Lorenzo Braccesi care m-a însoțit pe acest drum lung și anevoios pe urmele lui Alexandru, Laurei Grandi și lui Stefano Tettamanti care au asistat, s-ar putea spune, pagină cu pagină, la nașterea acestui roman.

Valerio Massimo Manfredi

Expediția lui Alexandru
330
parcursul lui Alexandru
pe uscat
pe ape
parcursul flotei macedonene
oraș
orașe întemeiate de Alexandru
(Buhara)
denumire modernă
MAREA NEAGRĂ
MAREA AZOV
MAREA MEDITERANĂ
MAREA CASPICĂ
MAREA ROȘIE
MAREA ARABICĂ
L. Aral
L. Belkhash
Issik-Kul
L. Van
Golful Persic
Golful Oman
GEȚI
TRIBALI
ODIRSI
PEONI
Macedonia
Philippi
Abydus
Maronaea
Hellespontus
Amphipolis
Pella
Pidna
Dium
Epirus
Thessalia
Aetolia
Peloponesus
Lampascus
Paphlagonia
Frigia
Daskyleion
Gordion
Ancyra
Misia
Ionia
Sardi
Lidia
Ephesus
Caria
Miletus
Halicarnassus
Xanto
Licia
Faselide
Pisidia
Sagalassus
Side
Soli
Tarso
Porțile Ciliciei
Porțile Amanice
Porțile Siriei
333
332
RHODOS
CYPRUS
CRETA
Pontus
Colchis
CAUCAZ
Armenia
Nisibis
Gaugamela
Arbela
Tigris
Tapsaco
Mesopotamia
Eufrat
Arvad
Tripoli
Byblos
Sidon
Tyrus
Fenicia
Palestina
Damascus
331
Gaza
Pelusium
Alexandria
Naucratis
Memphis
Paraetonium
Siwa
(Oracolul lui Amon)
Cirenaica
Libia
Egipt
Nil
Arabia
Babylon
323
Opi
324
Sitacenes
Susiana
Babylonia
Susa
Ecbatana
MEDIA
PARETACEMI
Porțile Persane
Pasargadae
Persepolis
Persis
Alexandria din Carmania
Harmozia
Pura
Gedrosia
325
Cocala
(Pasni)
(Gwadar)
ORIȚI
ARABEȚI
Portul Alexandria
Patala
MARZI
Hyrcania
Zadracarta
Damghan
(Hecatompylos)
TAPURI
Rhagae
Porțile Caspice
Susia
330
Margiana
Aria
Antacoana
Alexandria din Aria
Frada/Proftasia
Drangiana
ARIMASPI
Alexandria Arachosia
Arachosia
SCIȚI
Maracanda
(Buhara)
Nautaca
Sogdiana
Cetatea Sogdiana
329
Alexandria Ultima
Fortăreața Choriene
328
Alexandria pe Oxus
Bactra/Zariaspa
Bactriana
Drapasca
Aornos
Alexandria din Caucaz
Ortospana
PAMIR
KARAKORAM
327
Nicaia
Arigayon
Masaga
Ora
Bazira
Aornos
Embolima
Peucelaotis
Dyrta
326
Taxila
Regatul Taxila
Regatul Portului dușman
Regatul Sofite
Regatul Fegaeos
(12 altare)
Ducipala
Nicaia
AGALAȘI
Pimprama
Sangala
SIBI
MALI
Indus
Orașul malilor
Orașul brahmanilor
Capitala malilor
Alexandria
Regatul Sambo
Regatul lui Musicanus
Regatul lui Oxicanus
Rhambacia/Alexandria
Deșertul Thar
Gange
Chambal
India

Tracia

Illyria

Dardania

Macedonia

Serre

Lacul Lychnidus

Lychnidos

LINCESTIDE

Europos

Bothia

M. PANGAEUS

Aigai

Pella

Amphipolis

Lacul Prespos

M. BERMIOS

Mieza

Gephira

Lacul Borboros

Therme

Pen. Chalcidică

Epirus

Eordaea

Beroia

Methone

PIERIA

Olinthus

ACTE

Elimea

Dium

Potidaea

SITHONIA

M. ATHOS

M. OLYMPUS

CASSANDRA

V. Tempe

Buthrotum

ATHAMANIA

PHOCIS

M. OSSA

Corcyra

Larisa

M. IMARUS

AMPHYLOCHIA

Thessalia

M. PELLYOS

MARE AEGEUM

Golful Arta

Etolia

M. OETA

Leucas

ACARNANIA

Thermopilis

DORIDA

Opus

Euboea

Amphissa

PHOCIS

LOCRIS

Delphi

Cheronea

Chalcis

Eretria

EOLIDAS

Naupactus

Anticyra

BOEOTIA

Thebae

Leuctra

Tanagra

Patrae

Golful Corinthus

M. CYTERON

M. PARNAETES

Cephalenia

ACHAIA

ATTICA

Athenae

Aeleus

ELIS

Piraeus

Olympia

ARCADIA

Corinthus

Phaleros

MARE IONIUM

Zacynthus

Mantinea

Mycenae

Epidaurus

Argo

ARGOLIS

Golful Aegina

Megalopolis

Troezen

CICLADE

Peloponesus

Haliaeis

M. PARNON

MESSENIA

Sparta

Messene

Therapne

Sphacteria

M. TAIGETOS

Amyclae

LACONIA

Gythium

Grecia antică

Date extrase din *Atlas Istoric*, Ștefan Pascu, 1971 și alte lucrări din domeniu.

Colecția Roman istoric

Boleslaw Prus – *Faraonul*, vol. I, II
Christian Jacq
Ramses, vol. I *Fiul luminii*
Ramses, vol. II *Un templu pentru veşnicie*
Ramses, vol. III *Bătălia de la Kadesh*
Ramses, vol. IV *Doamna in Abu Simbel*
Ramses, vol. V L*a umbra arborelui de acacia*
Danila Comastri Montanari
Publius Aurelius. Un detectiv în Roma Antică, vol. I *Cave canem*
Publius Aurelius. Un detectiv în Roma Antică, vol. II *Morituri te salutant*
Publius Aurelius. Un detectiv în Roma Antică, vol. III P*arce sepulto*
Jose Freches
Împărăteasa mătăsii, vol. I *Acoperişul lumii*
Împărăteasa mătăsii, vol. II *Ochii lui Buddha*
Împărăteasa mătăsii, vol. III Uzurpatoarea
Gerald Messadie
Moise, vol. I *Prinţul fără coroană*
Moise, vol. II *Profetul întemeietor*
Patrick Girard
Romanul Cartaginei, vol. I *Hamilcar, Leul Deşertului*
Romanul Cartaginei, vol. II *Hannibal, la Porţile Romei*
Romanul Cartaginei, vol. III *Hasdrubal*
Valerio Evangelisti
Magul. Romanul lui Nostradamus, vol. I *Prevestirea*
Magul. Romanul lui Nostradamus, vol. II *Amăgirea*
Magul. Romanul lui Nostradamus, vol. III *Abisul*
Nicolas Eymerich, inchizitorul
Taina inchizitorului Eymerich
Valerio Massimo Manfredi
Akropolis. Măreaţa epopeee a Atenei
Alexandru cel Mare, vol. I, II, III
Faraonul nisipurilor
Împărăţia dragonilor
Ultima legiune
Tiranul

Editura Allfa
Bd. Timişoara nr. 58, sector 6, Bucureşti
Tel. 021/402 26 00, 021/402 26 30, 021/402 26 34
Fax 021/402 26 10
E-mail: comenzi@all.ro, info@all.ro
www.all.ro

Cine era tânărul rege macedonean care, în secolul IV î. Hr., a plănuit să cucerească întreaga lume, ca să moară, apoi, precum Hristos, la vârsta de treizeci și trei de ani? Acest roman cuprinde povestea unui om care a fost considerat zeu de către contemporanii săi, ne povestește despre visurile sale, despre patimile violente care l-au măcinat și, în cele din urmă l-au distrus. Ne povestește despre tatăl său, Filip, asasinat în mod misterios și niciodată răzbunat, despre curajul lui deosebit, despre felul în care se entuziasma în idealurile sale, despre accesele lui de furie devastatoare; despre mama sa, Olimpia, capabilă de sentimente pătimașe și de furie barbară, inițiată în practicarea cultului lui Dionisos și al lui Orfeu. Ne povestește despre o trecătoare din munți, troienită de zăpadă, unde prietenii lui Alexandru veniseră să lupte și să moară pentru el; despre o Grecie cum nu mai fusese văzută până atunci, despre o civilizație care, deși cunoscută nouă, ne apare atât de îndepărtată și de fascinantă. Nu putea fi descrisă într-o asemenea manieră decât de un savant care, după ce a cercetat-o în cele mai mici detalii, a dorit să se folosească de toate aceste cunoștințe pentru a reconstitui viața unor oameni. Și pentru a ne face să înțelegem o lume.

www.all.ro

ISBN 978-973-724-061-3

ISBN 978-973-724-060-6
